

2017

Document pentru informare publică

Raportul, elaborat în temeiul art.219(2) din Legea educației naționale 1/2011, a fost adoptat de Consiliul National pentru Finanțarea Învățământului Superior, în 2017.

Raport public anual – 2016

Starea finanțării învățământului superior și măsurile de optimizare ce se impun

UEFISCDI – CNFIS 2017

*Grupul de lucru pentru elaborarea Raportului a fost compus din:
Claudia Popescu, Gabriela Jitaru, Vasile Vântu, Gabriela Prelipceanu, Dan Cașcaval, Nicolae Istudor,
(coordonatori),
Bogdan Florian, Andreea Gheba, Andreea Manea, Constantin Mitruț, Remus Nica,
Mihai Păunescu, Daniel Velicu, Andrei Vlăducu, Ramona Zgreabăn, Daniela Bădescu*

CNFIS - CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU FINANȚAREA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI SUPERIOR

Web page: www.cnfis.ro

E-mail: cnfis@cnfis.ro

Adresa: Str. Academiei nr. 39-41, sector 5, București

Telefon: 021.307.19.23, Fax: 021.307.1

Cuprins

Listă de figuri și tabele	2
Rezumat.....	5
Introducere	7
Capitolul I. Elemente generale referitoare la finanțarea învățământului superior din România	9
I.1. Cadrul legal al finanțării învățământului superior	9
I.1.1. Scurtă descriere a sistemului de învățământ superior din România, în anul 2016.....	11
Capitolul II. Tendințe internaționale în finanțarea învățământului terțiar	15
II.1. Determinanții principali ai cheltuielilor în învățământul terțiar	15
II.1.1. Numărul de studenți.....	16
II.1.2. Intrări de noi studenți.....	19
II.1.3. Mobilitatea studenților.....	21
II.1.5. Ponderea populației 30-34 ani care a absolvit învățământ terțiar	22
II.2. Finanțarea învățământului terțiar.....	23
II.2.1. Surse de finanțare a cheltuielilor totale pentru educație	23
II.2.2. Ponderea cheltuielilor publice cu educația la nivel terțiar în PIB	25
II.3. Cheltuieli finale pentru învățământul terțiar	30
II.4. Ajutoare pentru studenți.....	32
II.5. Transferurile pentru învățământul terțiar	33
II.6. Cheltuieli publice pentru educație pe student.....	34
II.7. Cheltuielile publice pentru învățământ terțiar pe student, exprimate ca pondere în PIB/locuitor	36
Capitolul III. Finanțarea de la buget a universităților de stat, în anul 2016.....	37
III.1. Numărul de studenți și fondurile bugetare pentru universitățile de stat în 2016, comparativ cu anii anteriori	37
III.2. Distribuția fondurilor pentru finanțarea instituțională a universităților de stat, în anul 2016	42
III.3. Finanțarea granturilor doctorale	43
III.4. Finanțarea de bază	45
III.5. Finanțarea suplimentară	48
III.6. Alte componente ale finanțării instituționale în 2016	50
III.6.1. Fondul pentru dezvoltare instituțională în anul 2016.....	50
III.6.2. Fondul pentru situații speciale în anul 2016	52
III.7. Metodologia de transport	56
III.8. Bursa socială.....	59
III.9. Concluzii privind finanțarea în 2016	61
Capitolul IV. Analiza rezultatelor privind aplicarea indicatorilor de calitate în cadrul Finanțării Suplimentare 2016	64
IV.1. Clasa de indicatori C1. Predare / învățare	65
IV.1.1. Analiza rezultatelor aplicării indicatorilor de calitate C1. Predare / învățare	66
IV.1.2. Analiza descriptivă a datelor utilizate pentru C1. Predare / învățare	79
IV.2. Clasa de indicatori C2. Cercetare științifică/ Creație artistică	93
IV.2.1. Analiza rezultatelor aplicării indicatorilor de calitate C2. Cercetare științifică/ Creație artistică	94
IV.3. Clasa de indicatori C3. Orientare internațională.....	108
IV.3.1. Analiză rezultatelor aplicării indicatorilor de calitate C3 Orientare Internațională	108
IV.3.2. Analiză descriptivă a datelor suport - indicatorilor de calitate clasa C3 Orientare Internațională	115
IV.4. Clasa de indicatori C4. Orientare regională și echitate socială	122
IV.4.1. Analiza rezultatelor aplicării indicatorilor de calitate C4	122
IV.4.2. Analiză descriptivă a datelor suport - indicatorilor de calitate clasa 4 Clasa de indicatori C4. Orientare regională și echitate socială	126
IV.5. Concluzii generale	133
Capitolul V. Propuneri de optimizare a finanțării din fonduri publice a învățământului superior din România	134
V.1. Viziunea și principiile CNFIS, cu privire la finanțarea învățământului superior din România	134
V.2. Prezentarea propunerii de metodologie de finanțare pentru anul 2017	135
V.2.1. Finanțarea de bază.....	135
V.2.2. Finanțarea suplimentară	136
V.2.3. Fondul pentru dezvoltarea instituțională	137
V.3. Propuneri de optimizare pe termen mediu a finanțării învățământului superior din România	138
V.3.1. Ajustarea finanțării instituționale totale a învățământului superior la cadrul normativ și la obiectivele Strategiei 2020.....	138
V.3.2. Diversificarea formelor de sprijin financiar pentru studenți.....	139
V.4. Propuneri referitoare la diversificarea surselor de finanțare a învățământului superior din România	140

V.5. Propuneri privind creșterea acurateții bazei informaționale a finanțării învățământului superior	141
V.6. Concluzii.....	143
Anexe	145

Listă de figuri și tabele

Graficul 2.1 — Structura cheltuielilor curente în învățământul terțiar 2014 (%)	15
Graficul 2.2 - Dinamica numărului de studenți, față de anul precedent (%)	17
Graficul 2.3 - Ponderea studenților în instituții publice de învățământ superior	18
Graficul 2.4 - Dinamica numărului de studenți nou intrați, 2014-2015	19
Graficul 2.5 - Dinamica numărului de studenți nou intrați, 2014-2015 (nivel licența)	19
Graficul 2.6 - Dinamica numărului de studenți nou intrați, 2014-2015 (nivel master)	20
Graficul 2.7 - Dinamica numărului de studenți nou intrați, 2014-2015 (nivel doctorat)	20
Graficul 2.8 - Ponderea studenților străini din total studenți (%)	21
Graficul 2.9 – Număr studenți mobilitate 2015	22
Graficul 2.10 – Ponderea populației 24-30 ani absolvenți învățământ terțiar	23
Graficul 2.11 – Pondere populație 30-34 ani care a absolvit învățământul terțiar în 2016.....	23
Graficul 2.12 – structura cheltuielilor total pentru învățământul la nivel terțiar	24
Graficul 2.13 - Ponderea sumelor provenite de la organisme internaționale în cheltuieli totale pentru educație învățământ terțiar (%)	25
Graficul 2.14 -Dinamica ponderii cheltuielilor publice cu învățământul terțiar în PIB	26
Graficul 2.15 - Evoluția ponderii cheltuielilor publice învățământul terțiar în PIB (pp) 2007-2009.....	27
Graficul 2.16 - Decalaj pondere cheltuieli publice în PIB 2009-2014	28
Graficul 2.17 - Ponderea cheltuielilor publice cu învățământul terțiar în PIB (%) 2014	28
Graficul 2.18 - Ponderea cheltuielilor publice cu învățământul terțiar în total cheltuieli publice 2012-2014.....	29
Graficul 2.19 - Structura cheltuielilor finale cu învățământul terțiar (%)	30
Graficul 2.20 - Ponderea cheltuielilor publice finale cu învățământul terțiar în cheltuielile finale cu învățământul terțiar	31
Graficul 2.21 - Evoluția ponderii cheltuielilor publice finale cu învățământul terțiar	31
Graficul 2.22 - Ponderea ajutoarelor pentru studenți în total cheltuieli publice	32
Graficul 2.23 - Modificarea ajutoarelor pentru studenți 2013-2014	33
Graficul 2.24 - Ponderea subvențiilor publice acordate sectorului privat în cheltuielile publice cu învățământul terțiar (%) 2014.....	33
Graficul 2.25 - Legătura cheltuieli pe student - PIB pe locuitor (pps) 2014	34
Graficul 2.26 - Cheltuieli pe student (euro) 2014	35
Graficul 2.27- Cheltuieli pe student (pps) 2014.....	35
Graficul 2.28 - Cheltuieli publice pe student (% PIB pe locuitor) 2014	36
Graficul 3.1 — Evoluția ponderilor numărului de studenți în regim cu taxă și buget, pentru toate cicluri de studii (2008– 2016).....	38
Graficul 3.2— Evoluția ponderilor numărului de studenți în regim cu taxă, pe ciclu de studii (2008–2016).....	38
Graficul 3.3- Rezultate competiția de proiecte FDI-2016	51
Graficul 3.4- Evoluția finanțării instituționale totale și a celei calculate prin formulă (2008 – 2016).....	55
Graficul 4.1- Pondere indicatori calitate aplicați 2016 - clasa C1, predare – învățare (total)	67
Graficul 4.2- Raportul dintre numărul total de studenți și numărul cadrelor didactice în funcție de categorii de universități pe anii universitari 2014/2015-2015/2016	81
Graficul 4.3 - Raportul dintre numărul studenților înscriși la masterat și numărul studenților înscriși la licență în funcție de categorii de universități pe anii universitari 2014/2015-2015/2016	84
Graficul 4.4 - Raportul dintre numărul studenților înscriși la licență și numărul studenților înscriși la masterat (anii universitari 2012/2013-2015/2016	84
Graficul 4.5 - Raportul dintre cadrele didactice tinere și numărul total al cadrelor didactice în anii universitari 2014/2015-2015/2016.....	86
Graficul 4.6 - Raportul dintre numărul cadrelor didactice tinere și numărul total de cadre didactice pe categorii de universități în anii universitari 2014/2015-2015/2016	87
Graficul 4.7 - Raportul dintre numărul cadrelor didactice conducători de doctorat și numărul total al cadrelor didactice pe categorii de universități în anii universitari 2014/2015-2015/2016.....	90
Graficul 4.8 - Media raportului pe funcții didactice din numărul total al personalului didactic titular cu funcția de bază în universitate în perioada 2005-2016	91
Graficul 4.9 - Evoluția raportului dintre numărul diverselor categorii de cadre didactice raportate la numărul total de cadre didactice titulare în perioada 2005-2016	91
Graficul 4.10 - Media ponderii diferitelor categorii de cadre didactice din totalul cadrelor didactice titulare pe categorii de universități în perioada 2005-2016	92

Graficul 4.11 - Pondere indicatori calitate aplicații 2016 - clasa C2, cercetare științifică/creație artistică (total)	95
Graficul 4.12 Pondere indicatori calitate aplicații 2016 - Clasa C3, Orientare internațională (Total)	109
Graficul 4.13 - Evoluția numărului studenților străini <i>incoming</i> în România și a studenților români <i>outgoing</i> prin programul ERASMUS (anii universitari 2011/2012 – 2014/2015)	115
Graficul 4.14 - Studenți Români <i>Outgoing</i> pe categorii de universități (anii universitari 2011/2012 – 2014/2015)	116
Graficul 4.15 - Studenți Străini <i>Incoming</i> pe categorii de universități (anii universitari 2011/2012 – 2014/2015)	116
Graficul 4.16 - Rata cadre didactice outgoing din numărul total de cadre didactice (anii universitari 2011/2012 – 2014/2015)	117
Graficul 4.17 - Rata studenților străini raportată la numărul total de studenți din universitățile din România în anii universitari 2012/2013-2015/2016	117
Graficul 4.18 - Evoluția ratei studenților străini din numărul total de studenți în funcție de ciclul de studiu (anii universitari 2008/2009 – 2015/2016)	119
Graficul 4.19 - Rata studenților străini în funcție de cetățenie pe anii universitari 2014/2015-2015/2016	120
Graficul 4.20 - Ponderea programelor de studiu în funcție de limba de predare din numărul total de programe în perioada 2011/2012 – 2015/2016	120
Graficul 4.21- Pondere indicatori calitate aplicații 2016 - clasa C4, Orientare regională și echitate socială	122
Graficul 4.22 - Ponderea studenților care provin din medii dezavantajate din numărul total de studenți înscriși la universitățile din România (2014/2015 și 2015/2016)	126
Graficul 4.23- Ponderea studenților care provin din medii dezavantajate în funcție de tipul de universitate urmat (anii universitari 2014/2015 – 2015/2016)	127
Graficul 4.24 - Rata studenților care provin din medii dezavantajate în funcție de euroregiune (anii universitari 2014/2015 – 2015/2016)	127
Graficul 4.25 - Ponderea studenților care provin din medii dezavantajate în funcție de categorii pe anii universitari 2014/2015 – 2015/2016	129
Graficul 4.26 - Raportul cheltuielilor bursă/student (anii universitari 2011/2012 – 2014/2015)	129
Graficul 4.27 - Evoluția raportului fonduri nerambursabile din total venituri (anii universitari 2012/2013 – 2015/2016)	132
 Tabelul 1.1 — Numărul de studenți înmatriculați la programe de studii universitare (2011-2016)	11
Tabelul 1.2 — Numărul de studenți înmatriculați în anul I de studii (2011–2016)	12
Tabelul 1.3 — Numărul cadrelor didactice titulare, pe funcții didactice, la universități publice (2006-2016)	13
Tabelul 2.1 — Evoluția numărului de studenți înregistrați în sistemul de învățământ terțiar (ISCED5-8), în mii	16
Tabelul 2.2 - Trendul evoluției numărului de studenți	17
Tabelul 2.3 - Pondere (%) cheltuielilor publice cu educația la nivel terțiar în PIB	26
Tabelul 3.1 — Numărul de studenți înmatriculați în programe de studii universitare (2008–2016)	37
Tabelul 3.2 — Numărul de studenți înmatriculați în anul I de studii, pe cicluri de studii (2008–2016)	39
Tabelul 3.3 — Numărul studenților pe formă de finanțare și cicluri de studii, la universități de stat (2016)	39
Tabelul 3.4 — Alocații bugetare pentru finanțarea instituțională a universităților publice (2008–2016)	41
Tabelul 3.5 — Alocația medie pe student fizic (2008–2016)	41
Tabelul 3.6 — Structura fondurilor bugetare pentru finanțarea instituțională a universităților de stat (2013–2016)	42
Tabelul 3.7 — Fondurile alocate în 2016 universităților de stat pentru studiilor universitare de doctorat, prin granturi doctorale (GD)	43
Tabelul 3.8 — Structura fondurilor alocate universităților de stat pentru studiile universitare de doctorat (2008 -2016)	45
Tabelul 3.9 — Numărul de studenți echivalenți unitari și alocația per student echivalent unitar în perioada 2009–2016	46
Tabelul 3.10 — Situația finanțării instituțiilor de învățământ superior de stat din fonduri publice, în perioada 2013-2016	48
Tabelul 3.11 — Situația repartizării pe universități a finanțării suplimentare, pentru anul 2016	49
Tabelul 3.12 — Evoluția finanțării repartizate fără formulă de calcul, în perioada 2013-2016	53
Tabelul 3.13 — Influența modului de alocare a componentelor finanțării pentru anul 2016	54
Tabelul 3.14 - Finanțarea complementară, prin Subvenții de Transport, perioada 2012-2016	57
Tabelul 3.15 - Studenți fizici eligibili transport și propunere repartizare pe universități alocații bugetare facilități transport urban, perioada 2012-2016	57
Tabelul 3.16 - Studenți fizici eligibili transport, propunere repartizare alocații bugetare transport, alocații bugetare medii/student pe centre universitare, pentru perioada 2013 - 2016	59
Tabelul 3.17 – Valoarea (min. și max.) regie cămine și quantum burse (pentru anul universitar 2016/2017)	60
Tabelul 3.18 — Situația repartizării pe universități a finanțării instituționale totale, pentru anul 2016	61
Tabelul 3.19 — Comparatie între finanțarea instituțională pe universități, 2015 și 2016	62

Tabelul 4.1 - Raportul dintre numărul total de studenți și numărul cadrelor didactice în funcție de ramură de știință pe anii universitari 2014/2015-2015/2016.....	80
Tabelul 4.2 - Raportul dintre numărul total de studenți și numărul total de cadre didactice titulare în funcție de universitate pe perioada 2014/2015-2015/2016.....	82
Tabelul 4.3 - Raportul dintre numărul studenților înscriși la master și numărul studenților înscriși la licență în funcție de ramură de știință pe anii universitari 2014/2015-2015/2016.....	83
Tabelul 4.4 - Raportul dintre numărul studenților de la masterat și numărul studenților de la licență în funcție de universitate în perioada 2012/2013-2015/2016	84
Tabelul 4.5 - Raportul dintre numărul cadrelor didactice tinere și numărul total de cadre didactice pe ramuri de știință în anii universitari 2014/2015-2015/2016.....	86
Tabelul 4.6 - Raportul dintre numărul cadrelor didactice tinere și numărul total de cadre didactice în funcție de universități pe anii universitari 2014/2015-2015/2016	88
Tabelul 4.7 - Raportul dintre numărul cadrelor didactice conducători de doctorat și numărul total al cadrelor didactice pe ramuri de știință în anii universitari 2014/2015-2015/2016.....	89
Tabelul 4.8 - Coeficienții de corelație între ranguri, Spearman's Rho, între indicatori ai clasei C1, respectiv C2, pentru ramura de știință – Matematică	96
Tabelul 4.9 - Coeficienții de corelație între ranguri, Spearman's Rho, între indicatori ai clasei C1, respectiv C2, pentru ramura de știință - inginerie mecanică, mecatronică, inginerie industrială și management.....	98
Tabelul 4.10 - Coeficienții de corelație între ranguri, Spearman's Rho, între indicatori ai clasei C1, respectiv C2, pentru ramura de știință - inginerie electrică, electronică și telecomunicații	100
Tabelul 4.11 - Coeficienții de corelație între ranguri, Spearman's Rho, între indicatori ai clasei C1, respectiv C2, pentru ramura de știință sociologie	102
Tabelul 4.12 - Coeficienții de corelație între ranguri, Spearman's Rho, între indicatori ai clasei C1, respectiv C2, pentru ramura de știință - științe politice	103
Tabelul 4.13 - Coeficienții de corelație între ranguri, Spearman's Rho, între indicatori ai clasei C1, respectiv C2, pentru ramura de știință – filologie	104
Tabelul 4.14 - Evoluția procentuală a studenților străini (buget și taxă) în funcție de domeniul fundamental și cicluri de studiu în perioada 2008/2009-2015/2016	118
Tabelul 4.15 - Numărul studenților străini în funcție de cetățenie, ciclu de studiu și ponderea acestora din total pe anii universitari 2014/2015; 2015/2016	119
Tabelul 4.16 - Coeficienții de corelație între ranguri, Spearman's Rho, între indicatori ai clasei C4 măsurați la nivel instituțional.....	125
Tabelul 4.17 - Raportul studenților care provin din medii dezavantajate din totalul studenților înscriși la universități în funcție de tipul de universitate și zona de proveniență (anii universitari 2014/2015 – 2015/2016)	128
Tabelul 4.18 - Raport studenți licență care desfășoară activități de practică, pe ramuri de știință, ani universitari 2014/2015 – 2015/2016	130
Tabelul 4.19 - Raportul între locurile în cămine studențești și numărul de studenți înscriși la învățământul de zi (anii universitari 2011/2012 – 2015/2016)	131
Tabelul 4.20 - Raportul locurilor în cămin la numărul de studenți înscriși la învățământul de zi în funcție de universitate (anii universitari 2014/2015 – 2015/2016).....	131
Tabelul 4.21 - Evoluție raport fonduri nerambursabile din venituri totale pe tipuri de universități (anii universitari 2012/2013 – 2015/2016)	133

Rezumat

Consiliul Național pentru Finanțarea Învățământului Superior (CNFIS) este un organism consultativ al Ministerului Educației și Cercetării Științifice, care funcționează din anul 1995. Conform art. 219, alin. 2 din Legea educației naționale nr. 1/2011, una dintre atribuțiile CNFIS este aceea de a prezenta anual Ministerului Educației un raport privind starea finanțării învățământului superior și măsurile de optimizare ce se impun, pe care îl face public.

Consiliul CNFIS și-a asumat continuarea demersurilor privind optimizarea sistemului de învățământ superior, ca urmare raportul se adresează actorilor instituționali și organizaționali, interesați de sistemul de învățământ superior, care pot avea o contribuție importantă la elaborarea unor politici publice informate în acest domeniu.

În vederea unei mai bune înțelegeri privind politica de finanțare a învățământului superior din România, în primul capitol al documentului de față este expus succint contextul legislativ, instituțional și organizațional. Capitolul doi este dedicat prezentării principalelor studii centrate pe tendințele internaționale și naționale privind evoluția studenților, cadrelor didactice și politicilor de finanțare. Capitolul al treilea conține prezentarea modalității de alocare a finanțării instituționale a universităților de stat, de la bugetul Ministerului Educației pentru anul 2016, în care se regăsește și prezentarea modului de alocare a fondului de dezvoltare instituțională - FDI prin competiție de proiecte (conform OMENCS nr. 3632/12.04.2016). În capitolul patru este prezentată analiza rezultatelor privind aplicarea indicatorilor de calitate în vederea repartizării finanțării suplimentare pe universități, conform Metodologiei de finanțare aprobată prin OMENCS 3530/29.03.2016. În capitolul final sunt detaliate propunerile elaborate și asumate de CNFIS atât în ceea ce privește soluțiile imediate, cât și în ceea ce privește posibilitățile de optimizare pe termen mediu și lung. O secțiune a acestui capitol este dedicată prezentării și justificării structurii și elementelor principale ale propunerii Metodologiei de finanțare pentru anul 2017.

Principalele concluzii ale raportului public anual al CNFIS evidențiază:

- o *subfinanțarea sistemului de învățământ superior din România - chiar dacă s-a constatat o creștere a fondurilor alocate de la buget, aceasta este insuficientă pentru creșterea calității învățământului superior și a competitivității universităților din România pe termen mediu și lung, afectând șansele de dezvoltare durabilă a societății românești în secolul XXI;*
- o *necesitatea întăririi și perfecționării mecanismelor existente și dezvoltarea de noi mecanisme pentru valorificarea corectă și eficientă a resurselor existente la nivelul sistemului de învățământ superior;*
- o *necesitatea stabilirii, la nivel național, a unei strategii coerente și a unui set de priorități pentru dezvoltarea pe termen lung a sistemului de învățământ superior din România.*

Pentru optimizarea finanțării publice a învățământului superior, CNFIS susține următoarelor propuneri:

1. Ajustarea finanțării instituționale totale a învățământului superior la cadrul normativ și la obiectivele Strategiei 2020 privind asigurarea calității, implementarea unei finanțări care să țină seama de performanță, dar și de prioritizarea domeniilor cu potențial competitiv, respectiv a celor de specializare inteligentă sau de prioritate publică; întărirea legăturilor dintre Universitate și mediul economic și creșterea angajabilității absolvenților;
2. Continuarea implementării finanțării studiilor universitare de doctorat pe bază de granturi multianuale, dimensionate conform unor standarde de cost specifice domeniilor de studii și efectuarea de analize privind posibilitatea de extindere eșalonată a aplicării acestui mecanism la ciclurile de master și licență;
3. Creșterea cuantumului finanțării pe student;
4. Menținerea alocării pe bază de proiecte a fondului pentru dezvoltare instituțională;

5. Modernizarea învățământului terțiar prin organizarea unor programe de studii post-universitare și prin susținerea internaționalizării învățământului superior, inclusiv prin dezvoltarea cercetării științifice și a mobilității cadrelor didactice și a studenților;
6. Sporirea cuantumului diverselor forme de sprijin material pentru studenți și reformarea politicilor de alocare, în scopul asigurării echității privind accesul la educația de nivel universitar și atragerii studenților spre domenii de studii prioritare la nivel național;
7. Crearea cadrului normativ pentru dezvoltarea și finanțarea de la buget a unor forme flexibile de învățământ superior pe întreg parcursul vieții, care să permită adulților acumularea și certificarea unor competențe profesionale constitutive calificărilor de la nivel licență și/sau master, în condiții riguroase de asigurare a calității, garantate de cele mai performante universități din sistem;
8. Creșterea acurateței bazei informaționale a finanțării învățământului superior din România prin consolidarea, operaționalizarea efectivă și utilizarea eficientă a sistemelor informatice pentru învățământul superior;
9. Asigurarea vizibilității datelor la nivel național și internațional prin dezvoltarea de rapoarte centralizatoare în beneficiul factorilor de decizie.

Introducere

În cele peste două decenii de activitate neîntreruptă, Consiliul Național pentru Finanțarea Învățământului Superior (CNFIS) a avut un rol central în procesul de modernizare treptată și permanentă a metodologiei de finanțare a universităților, putând fi considerat astăzi una dintre instituțiile cele mai importante în administrarea sistemului public național de învățământ universitar. În tot acest timp, Consiliul și-a bazat activitatea pe un set de valori și obiective, acceptate și neschimbate încă de la înființare:

- o prin metodologiile de finanțare propuse, CNFIS a urmărit creșterea nivelului de predictibilitate și echitate în alocarea fondurilor publice și utilizarea unor metode riguroase, obiective și transparente;
- o CNFIS a susținut permanent autonomia universităților, prin dimensionarea alocațiilor nu numai în funcție de cheltuielile implicate de desfășurarea activităților didactice și științifice, ci și în funcție de rezultatele efective ale acestora;
- o CNFIS a încurajat creșterea calității în învățământul superior prin includerea elementelor calitative în formulele de finanțare și prin preocuparea pentru asigurarea stabilității la nivelul sistemului, utilizând algoritmi cu variații maxime prestabile.

CNFIS a transpus valorile pe care le-a agreat inițial în principiile generale ale finanțării, dintre care cele mai importante sunt **alocarea fondurilor în funcție de numărul de studenți**, luându-se în considerare diferențele existente între resursele necesare pregătirii studenților pentru diferite forme sau domenii de studiu, și **susținerea calității învățământului**, prin alocarea diferențiată a fondurilor în funcție de performanțele înregistrate. Doar în acest fel au putut fi fundamentate obiectiv formulele matematice riguroase care au garantat mai mult de o decadă obiectivitatea și transparența alocării fondurilor publice către universități. Dacă, într-o primă etapă, a fost introdusă finanțarea pe student, o abordare cantitativă strictă, care reprezintă și în prezent o barieră esențială în calea adoptării unor decizii arbitrare în procesul de alocare a fondurilor de la buget către universități, trecerea la finanțarea pe baza indicatorilor de calitate a fost primul pas ce a condus la metodologia de finanțare actuală, care conține și elemente de natură calitativă pe ramuri de știință (cuantificarea riguroasă a performanței, prin intermediul unui set complex de indicatori, reprezentând o abordare inovativă chiar și din perspectiva europeană). Astfel, se poate evidenția faptul că în anul 2016, la propunerea CNFIS, un procent de 25% din alocațiile bugetare destinate Finanțării Suplimentare (FS) este rezultat din evaluarea și aplicarea indicatorilor de calitate, urmând ca în anii următori această pondere să crească gradual. De asemenea, anul 2016 reprezintă o premieră în alocarea Fondului de Dezvoltare Instituțională (FDI) prin competiție de proiecte.

Activitatea CNFIS nu s-a limitat la elaborarea politicilor privind finanțarea învățământului superior, ci a vizat și implementarea acestora. Încă de la înființare, Consiliul și-a asumat sarcina de a coordona activitatea unui grup executiv de experți, care a asigurat transpunerea metodologiilor adoptate în propuneri – atât anuale, cât și lunare – de alocare a fondurilor disponibile către universități. *Totodată, Consiliul s-a implicat în mod direct în derularea unor proiecte cu importanță majoră pentru sistemul de învățământ superior, care au depășit granițele stricte ale politicilor de finanțare și au vizat identificarea și analiza rezultatelor și efectelor educației universitare. Se pot menționa proiecte precum „Registrul Matricol Unic”, „Absolvenții și piața muncii” și „Politici bazate pe evidențe și impactul asupra pieței forței de muncă”, EUROSTUDENT, studii care după implementare și-au demonstrat pe deplin utilitatea, răspunzând provocărilor importante cu care se confruntă în prezent sistemul universitar public din România.*

Colaborarea directă și permanentă dintre Minister și Consiliu, atât în elaborarea politicilor publice privind învățământul superior, cât și în transpunerea lor în practică reprezintă unul dintre principalii factori care au asigurat stabilitatea și dezvoltarea sistemului. Deoarece, prin Legea educației naționale nr.1/2011, CNFIS a primit responsabilitatea elaborării anuale a unui *Raport privind starea finanțării învățământului superior și măsurile de optimizare ce se impun*, o parte dintre subiectele tratate în acest raport au constituit obiectul unor studii realizate la nivelul CNFIS, în scopul fundamentării propunerilor de aplicare a metodologiei de finanțare, raportul fiind un document integrator adresat nu numai experților și decidenților, ci tuturor celor

interesați de evoluția mediului academic românesc. În acest fel, Consiliul urmărește instituționalizarea acestei practici de raportare, având ca obiectiv principal identificarea provocărilor majore existente la adresa sistemului național de educație și cercetare universitară și propunerea unor soluții pe termen scurt și mediu, în vederea îmbunătățirii continue a calității universităților publice. Raportul evidențiază, de asemenea, importanța cadrului normativ care guvernează învățământul public și privat superior din România, inclusiv necesitatea ca eventualele modificări ale acestuia să fie rezultatul unor dezbateri publice, bazate pe riguroase analize ex-ante ale implicațiilor acestor modificări și să fie integrate într-o viziune sistemică despre dezvoltarea pe termen lung a societății

Raportul de anul acesta este structurat pe cinci capitole, capitolul destinat analizei rezultatelor privind aplicarea indicatorilor de calitate pentru repartizarea Finanțării Suplimentare (FS) constituind centrul său de greutate.

Consiliul subliniază din nou importanța majoră a abordării în strategia națională privind învățământul superior, precum și în documentele de programare a fondurilor europene pentru perioada 2014-2020, a unor politici publice care să vizeze atingerea Țintelor asumate de România în contextul „Strategiei 2020”: a) ajustarea metodologiei de finanțare în vederea stimulării performanțelor în educație și cercetare științifică de cel mai înalt nivel; b) implementarea unei finanțări care să țină seama de prioritizarea domeniilor cu potențial competitiv, respectiv a celor de specializare inteligentă sau de prioritate publică; c) creșterea predictibilității și a capacității de planificare strategică în cadrul sistemului, precum și d) diversificarea formelor de sprijin acordate studenților.

CNFIS este conștient că toate aceste propuneri nu se vor putea materializa fără sprijinul strategic acordat universităților în accesarea altor surse de finanțare, în afara bugetului național. De aceea, în Raport sunt incluse o serie de propuneri privind această problematică esențială în vederea dezvoltării sistemului.

În capitolul final, Consiliul reiterează elementele pe care le consideră fundamentale și pe care dorește să le supună dezbaterii publice în vederea îmbunătățirii propunerilor sale, dar și pentru găsirea unor noi soluții. CNFIS își menține invitația pentru actorii instituționali și organizaționali interesați de sistemul de învățământ superior de a contribui cu argumente fundamentate la elaborarea unor politici publice în acest domeniu.

Capitolul I. Elemente generale referitoare la finanțarea învățământului superior din România

În acest capitol prezentăm cadrul instituțional și organizațional al formulării și implementării politicilor de finanțare a învățământului superior.

I.1. Cadrul legal al finanțării învățământului superior

Legea Educației Naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare, reprezintă în continuare și pentru anul 2016 principalul reper normativ care reglementează finanțarea învățământului superior din România. Modificările aduse de-a lungul timpului legii educației naționale nu au avut implicații în privința modalității de finanțare directă a instituțiilor de învățământ superior, ca urmare nu se pot constata măsuri care să conducă spre instabilitate sau lipsă de predictibilitate.

Articolul 8 al Legii stabilește cele două surse majore de finanțare a activităților de educație, indiferent de nivelul acesteia (preuniversitară sau universitară): bugetul de stat¹ și venituri proprii pe care instituțiile de învățământ le pot utiliza autonom. Finanțarea învățământului superior de stat se face prin fonduri publice (art. 222, alineatul 3), în baza următorului set de cerințe: considerarea dezvoltării învățământului superior ca responsabilitate publică și a învățământului, în general, ca prioritate națională; asigurarea calității învățământului superior la nivelul standardelor din Spațiul European al Învățământului Superior pentru pregătirea resurselor umane și dezvoltarea personală ca cetățeni ai unei societăți democratice bazate pe cunoaștere; profesionalizarea resurselor umane în concordanță cu diversificarea pieței muncii; dezvoltarea învățământului superior, a cercetării științifice și creației artistice universitare pentru integrarea la vârf în viața științifică mondială.

Instituțiile de învățământ superior de stat obțin, potrivit art. 223, venituri din următoarele surse, enumerate de lege: alocări de la bugetul Ministerului Educației Naționale, pe bază de contract, pentru finanțarea de bază, finanțarea complementară și finanțarea suplimentară, realizarea de obiective de investiții, fonduri alocate pe bază competițională pentru dezvoltare instituțională, fonduri alocate pe bază competițională pentru incluziune, burse și protecția socială a studenților, precum și din venituri proprii, dobânzi, donații, sponsorizări și taxe percepute în condițiile legii de la persoane fizice și juridice, române sau străine, și din alte surse. Potrivit legii, toate acestea reprezintă venituri proprii ale instituțiilor de învățământ superior.

Finanțarea de bază se alocă pe baza unui contract instituțional încheiat între Minister și fiecare universitate de stat în parte și este multianuală pe toată durata unui ciclu de studii. Finanțarea complementară este alcătuită din trei categorii, în funcție de destinația cheltuielilor: subvenții pentru cazare și masă, fonduri alocate pe bază de priorități și norme specifice pentru dotări și alte cheltuieli de investiții și reparații capitale; fonduri alocate pe baze competiționale pentru cercetarea științifică universitară. Finanțarea suplimentară se realizează potrivit art. 197 prin alocarea către universități a unei sume totale de minimum 30% din suma alocată la nivel național universităților de stat ca finanțare de bază, pe baza unor criterii și a standardelor de calitate stabilite de Consiliul Național al Finanțării Învățământului Superior și aprobate de către Minister. În conformitate cu art. 197 alin. 2 se formează un fond distinct pentru dezvoltarea instituțională, din bugetul alocat Ministerului Educației Naționale. Fondul de dezvoltare instituțională se adresează celor mai performante instituții de învățământ superior din fiecare categorie² și se alocă după criterii competitive

¹ În bugetul adoptat pentru anul 2016, potrivit informațiilor prezentate public de Guvernul României (http://discutii.mfinante.ro/static/10/Mfp/buget2016/Ministerul_Educatiei_Nationale.pdf), pentru finanțarea de bază s-au alocat prin bugetul de stat 2.237.386 mii lei.

² Legea face referire aici la cele trei categorii de universități în conformitate cu art. 193 alineatul 4: universități centrate pe educație, universități de educație și cercetare științifică (sau creație artistică) și universități de cercetare avansată și educație.

bazate pe standarde internaționale. Finanțarea instituțiilor de învățământ superior se face pe bază de contracte încheiate între Ministerul Educației Naționale și fiecare universitate în parte, în funcție de tipul finanțării (v. art. 223): contract instituțional pentru finanțarea de bază, pentru fondul de burse și protecție socială a studenților, pentru fondul de dezvoltare instituțională; contract complementar pentru finanțarea reparațiilor capitale, a dotărilor și a altor cheltuieli de investiții, precum și subvenții de cazare și masă. În baza art. 222, al. 1, din LEN nr.1/2011, învățământul universitar de stat este gratuit pentru cifra de școlarizare aprobată prin hotărâre de guvern și cu taxă. Pentru anul universitar 2015-2016, OMEN 3165/2015 (cu modificările și completările ulterioare) reglementează cadrul general de organizare și desfășurare a admiterii în ciclurile de studii universitare de licență, de master și de doctorat în timp ce Hotărârea Guvernului nr. 575/2015 (cu modificările și completările următoare) reglementează Nomenclatorul domeniilor și al specializărilor/programelor de studii universitare și a structurii instituțiilor de învățământ superior pentru anul universitar 2015-2016.

Pentru anul 2016 în privința actelor normative semnalăm și emiterea ordinelor de ministru care oferă un cadru explicit și dedicat de acordare a fondului pentru dezvoltare instituțională (OMENCȘ nr. 3632/12.04.2016) și a fondului pentru situații speciale (OMENCȘ nr. 5014/2016). Aceste reglementări sunt complementare Metodologiei de alocare a fondurilor bugetare pentru finanțarea de bază și finanțarea suplimentară, a instituțiilor de învățământ superior de stat din România, pentru anul 2016 aprobată prin OMENCȘ nr. 3530/29.03.2016.

Consiliului Național pentru Finanțarea Învățământului Superior (CNFIS) este un organism consultativ al Ministerului Educației și Cercetării Științifice și are, potrivit legii, următoarele atribuții: propune metodologia de finanțare a universităților și stabilește costul mediu per student echivalent pe cicluri și domenii de studii; verifică periodic, la solicitarea Ministerului Educației Naționale sau din proprie inițiativă, realizarea proiectelor de dezvoltare instituțională și eficiența gestionării fondurilor publice de către universități și face propuneri pentru finanțarea complementară a universităților pe bază de proiecte instituționale; prezintă anual Ministerului Educației Naționale un raport privind starea finanțării învățământului superior și măsurile de optimizare ce se impun (art. 219, alineatul 2). CNFIS contribuie la elaborarea unor indicatori multipli care să permită monitorizarea la nivel național a funcționării sistemului de învățământ superior (vezi de exemplu Art. 220). De asemenea, alături de Ministerul Educației Naționale, CNFIS poate efectua controale periodice asupra respectării condițiilor asumate de către universități prin contractele instituționale și contractele complementare.

I.1.1. Scurtă descriere a sistemului de învățământ superior din România, în anul 2016

În anul 2016, anul universitar 2015/2016, în România funcționau, potrivit datelor publicate de Institutul Național de Statistică³, 56 de universități publice (de stat) și 43 de universități private (particulare) acreditate sau autorizate să funcționeze provizoriu. Avem în vedere aici acele organizații care administrează programe de studii de nivel universitar, sunt acreditate instituțional potrivit legii și au obținut implicit dreptul de a folosi titulatura universitate sau o altă denumire similară. În cadrul acestora funcționau 567 facultăți (dintre care 409 în cadrul universităților finanțate de la bugetul de stat), în acestea erau înmatriculați 411.229 studenți. Trebuie menționat aici faptul că datele disponibile nu permit încă identificarea numărului exact de persoane unice înmatriculate în universitățile din România, fie ele de stat sau private. Aceasta pentru că o persoană înmatriculată în mai multe universități poate fi numărată de mai multe ori, Registrul Matricol Unic fiind într-un proces susținut de operaționalizare și de actualizare a situației școlare a datelor studenților la momentul redactării acestui raport. Important de menționat este caracterul temporar al acestei situații având în vedere nivelul semnificativ de populare cu date a sistemului informatic amintit.

Se poate remarca continuarea tendinței de contractare cantitativă a sistemului învățământului superior din România. Astfel, trendul de masificare prevalent în anii 1990-2008⁴ a fost inversat începând din anul universitar 2009/2010, sub impactul combinat al scăderii numerice a cohortelor născute după 1990, al reducerii numărului anilor de studii la nivel licență datorită implementării sistemului Bologna începând din 2005 (cu efecte statistice vizibile în 2008 și 2009) și al scăderii numărului absolvenților de bacalaureat (efect combinat al abandonului școlar în învățământul preuniversitar și al creșterii exigenței examenului de bacalaureat începând din 2011). Este evident faptul că există mai multe surse potențiale pentru scăderea drastică și constantă a numărului de înmatriculări în universitățile din România. Aceste cauze sunt atât interne sistemului universitar cât și externe acestuia. Rata de tranziție extrem de mică dinspre programele de studii de licență spre cele de master afectează vizibil ratele de cuprindere pe vârste ale persoanelor tinere în acest nivel de educație. De asemenea, aparent, nu există o relație statistic semnificativă între valorile absolute ale populației absolvenților ciclului secundar al sistemului național de educație și numărul de înmatriculări în anul I la universitățile publice. Consiliul menține și pentru actualul Raport public, ideea ca aceste constatări descriptive ar trebui să constituie baza unor studii aprofundate care să identifice corect sursele declinului înmatriculărilor în universitățile din România și să propună politici publice informate pentru corectarea acestor tendințe. În acest sens, remarcăm faptul că MEN a făcut un prim pas pe parcursul anului 2016, revitalizând Consiliul Național pentru Statistică și Prognoză a Învățământului Superior (CNSPIS), care probabil va avea în vedere și astfel de studii.

TABELUL 1.1 — NUMĂRUL DE STUDENȚI ÎNMATRICULAȚI LA PROGRAME DE STUDII UNIVERSITARE (2011-2016)⁵

An universitar	Total (public și privat)	Public	Public (MENCȘ)	din care		Privat
				buget	Cu taxă	
2016/2017	531.586	464.642	445.048	291.131	153.917	66.944
2015/2016	535.218	465.012	449.152	289.982	159.170	70.206
2014/2015	541.653	464.149	448.939	287.927	161.012	77.504
2013/2014	578.705	485.148	461.582	287.300	174.282	93.557
2012/2013	618.157	501.623	479.876	285.652	194.224	116.534

³ Vezi Anuarul Statistic al României 2016, Institutul Național de Statistică, 2017, precum și <http://statistici.insse.ro/shop/>: Raportul "SCL103L – Studenți și cursanți înscriși în învățământul superior, pe grupe de specializări".

⁴ Pentru o analiză statistică detaliată a evoluției numărului de înmatriculări în universitățile din România vezi secțiunea 1.3 din prezentul Raport.

⁵ Valorile pentru universitățile private, implicit cele totale, lipsesc datorită faptului că la data redactării prezentului raport acestea nu erau disponibile public la INS. Datele privind universitățile de stat sunt disponibile din baza de date administrată de CNFIS.

An universitar	Total (public și privat)	Public	Public (MENCȘ)	din care		Privat
				buget	Cu taxă	
2011/2012	705.333	543.484	520.853	289.087	231.766	161.849
2010/2011	871.842	598.828	579.290	288.580	287.710	273.014

Sursa: INS, pentru datele privind învățământul universitar de stat / public și particular / privat (raportarea pentru începutul anului universitar), datele pentru învățământul public, perioada 2011-2016, incluzând și datele privind învățământul militar de stat; CNFIS, pentru datele privind învățământul universitar de stat / public finanțat de MENCȘ (raportarea cu data de referință 1 ianuarie).

Tabelul 1.1 evidențiază scăderea dramatică la nivelul studenților înmatriculați în regim cu taxă la toate cele trei niveluri de programe de studii (licență, master și doctorat), ceea ce a condus la reducerea semnificativă a ponderii studenților cu taxă din numărul total de studenți și implicit la diminuarea veniturilor universităților publice și private deopotrivă. Cu toate acestea, trebuie remarcată creșterea ușoară, însă constantă a numărului studenților din universitățile de stat, finanțate de la buget, precum și stabilizarea numărului de studenți din învățământul public în jurul cifrei 465.000 pentru al treilea an consecutiv, având în vedere trendul semnificativ descendent identificat începând dinainte de 2010.

Analiza separată a numărului de studenți înmatriculați în anul I de studii la universitățile de stat permite sesizarea mai clară a evoluției acestor modificări ale numărului total de studenți. Sintetic se observă situația stabilă la nivelul doctoratului, tendința de stabilizare începută în anul 2015/2016 la nivelul masteratului și scăderea drastică a studenților înmatriculați la ciclul licență, în învățământul public și mai ales în cazul învățământului public cu taxă (v. Tabelul 1.2).

TABELUL 1.2 — NUMĂRUL DE STUDENȚI ÎNMATRICULAȚI ÎN ANUL I DE STUDII (2011–2016)⁶

An universitar	Total licență (public+ privat)	Public MENCȘ (licență, anul 1)	din care		Privat (licență, anul 1)	Total master MENCȘ (public, anul 1)	Total doctorat MENCȘ (public, anul 1)
			buget	cu taxă			
2016/2017		101.186	60.935	40.251		46.533	4.567
2015/2016	-	109.813	63.231	46.582	-	46.733	4.674
2014/2015	123.568	102.167	61.795	40.372	18.628	49.521	4.719
2013/ 2014	128.992	106.741	62.264	44.477	22.251	50.923	4.619
2012/ 2013	134.011	105.966	60.865	45.101	28.045	53.683	3.856
2011/ 2012	142.348	110.577	61.903	48.674	31.771	53.094	4.148

Sursa: INS, pentru datele privind învățământul universitar particular / privat (raportarea pentru începutul anului universitar); CNFIS, pentru datele privind învățământul universitar de stat / public (pe baza raportărilor realizate de universități, cu data de referință 1 ianuarie a fiecărui an universitar, datele privind anii universitari 2012/2013, 2013/2014, 2014/2015 și 2015/2016 au fost actualizate pe baza rezultatelor etapei de verificare a datelor raportate de universități).

Desigur, datele referitoare la numărul studenților înmatriculați în anul I s-ar cuveni să fie completate cu o analiză a fenomenului de abandon al studiilor universitare, fenomen determinat de criza economică, de insuficiența serviciilor de consiliere și orientare profesională oferite de instituțiile de învățământ superior, și de scăderea stimulentele aferente finalizării cu succes a diverselor cicluri de studii. Totuși, consolidarea serviciilor de consiliere și orientare profesională a fost avută în vedere de CNFIS și MEN prin susținerea în cadrul Competiției pentru alocarea fondului pentru dezvoltare instituțională din anul 2016 a unui domeniu strategic dedicat acestei dimensiuni, acțiune care se dorește a fi continuată și în viitor.

Efectele scăderii dramatice a numărului de studenți cu taxă au fost resimțite cu precădere de universitățile private. Dacă în anul universitar 2008/2009, anul de vârf al înmatriculărilor în învățământul superior privat,

⁶ Valorile pentru universitățile private, implicit cele totale, nu erau disponibile public la INS, la data redactării prezentului raport. Datele privind universitățile de stat sunt disponibile din baza de date utilizată de CNFIS, pe baza raportărilor realizate de universități către MEN.

peste 410.000 de studenți cu taxă studiau la universități private (v. secțiunea I.3.1 a Raportului public pentru anul 2014), numărul lor a scăzut la sub 80.000 în anul universitar 2014/2015, continuând să scadă și în anii următori, plasându-se sub pragul de 70.000 de studenți la nivelul anului universitar 2016/2017. Merită să se sublinieze declinul major înregistrat de studenții la forma de învățământ la distanță după 2008/2009, la forma cu frecvență redusă după 2010/2011, și tendința de trecere la învățământul de zi.

Pentru multe universități particulare, din ce în ce mai accentuat se pune problema pur și simplu a existenței ca instituții de învățământ superior. În cazul unora dintre ele, scăderea numărului de studenți a făcut ca multe programe de studii să nu mai aibă masa critică pentru a fi sustenabile economic, și să fie închise sau comasate, ajungându-se implicit la restructurarea facultăților, numărul acestora scăzând în decurs de un an de zile cu 22 de unități.

Efectele au fost considerabile și pentru universitățile de stat, care s-au văzut confruntate cu o scădere severă a veniturilor provenite din taxe de studii, și deci cu o dependență mai accentuată față de veniturile obținute din alocări de fonduri de la bugetul de stat.

Nu este singura problemă cu care se confruntă universitățile de stat. În anul universitar 2011/2012, datorită aplicării prevederilor cu privire la pensionare din Legea educației naționale nr. 1/2011 și datorită blocării multă vreme a concursurilor pentru ocuparea posturilor didactice, numărul total al persoanelor angajate în sistemul învățământului superior a scăzut. Eliminarea unora dintre aceste restricții a condus începând cu anul universitar 2012/2013 la încetinirea acestei evoluții negative, v. Tabelul 1.3, doar pentru învățământul de stat, încetinire confirmată și de cifrele ultimilor doi ani universitari.

TABELUL 1.3 — NUMĂRUL CADRELOR DIDACTICE TITULARE, PE FUNCȚII DIDACTICE, LA UNIVERSITĂȚI PUBLICE (2006-2016)

An universitar	Total	Profesor	Conferențiar	Lector/Șef de lucrări	Asistent universitar	Preparator
2016/2017	22.207	4.228	5.518	8.477	3.980	4
2015/2016	22.323	4.240	5.380	8.317	4.314	72
2014/2015	22.947	4.071	5.299	8.258	4.923	396
2013/2014	23.045	3.855	5.065	8.278	5.274	573
2012/2013	23.124	3.734	4.748	8.086	5.742	814
2011/2012	23.593	4.232	4.596	7.445	6.214	1.106
2010/2011	24.291	4.733	4.647	6.755	6.523	1.633
2009/2010	25.374	5.023	4.846	7.024	6.733	1.748
2008/2009	25.189	5.113	4.717	6.725	6.839	1.795
2007/2008	24.788	5.046	4.503	6.596	6.794	1.849
2006/2007	24.543	4.917	4.315	6.547	6.824	1.940

Sursa: CNFIS, pe baza raportărilor realizate de universități, cu data de referință 1 ianuarie a fiecărui an universitar.

Dacă avem în vedere și măsurile reparatorii cu privire la cuantumul veniturilor salariale – restabilirea salariilor bugetarilor la nivelul de dinainte de reducerea forțată din iunie 2010 și aplicarea parțială a hotărârilor judecătorești de restituire a sumelor neplătite în 2010-2012 – se poate observa o creștere a presiunii salariale la nivelul celor mai multe dintre universitățile din România. Mai mult, observăm o tendință interesantă a evoluției numărului de persoane pe funcții didactice. Se pare că în perioada 2011-2015 universitățile au optat pentru promovarea personalului existent sau să angajeze persoane direct în funcții didactice superioare (conferențiar și profesor). Acestea sunt însoțite de un nivel de salarizare evident superior, în condițiile în care resursele financiare alocate universităților publice sunt, în termeni reali, din ce în ce mai reduse. Încredințarea în actualul cadru normativ a concursurilor pentru ocuparea posturilor universitare exclusiv universităților, absența unei validări externe a rezultatelor (rol deținut de CNATDCU până în 2011) și revizuirea în 2012 și 2013 a unora dintre standardele minime ale CNATDCU pentru ocuparea posturilor de conferențiar și profesor au facilitat acest proces de ocupare a posturilor didactice de nivel superior.

Un aspect care merită consemnat este reprezentat de raportul reieșit în urma analizei procentuale a scăderii numărului de studenți în perioada 2010 – 2016, comparativ cu numărul de cadre didactice titulare în aceeași perioadă. Cu alte cuvinte, dacă în universitățile publice numărul studenților a scăzut în perioada menționată cu 23,17%, de la 579290 la 445048 de studenți, nu putem spune același lucru și despre dinamica numărului

de cadre didactice, care pentru aceeași perioadă s-a contractat cu 8,57%, de la 24291 la 22207 de cadre didactice titulare.

Tot pentru intervalul anilor 2010 – 2016 se poate constata că în valori medii la începutul perioadei invocate, unui cadru didactic titular îi corespundeau 23,84 studenți, ajungând ca la nivelul anului 2016 să îi corespundă cu aproape 4 studenți mai puțin, adică 20,04 studenți per cadru didactic, ceea ce aparent ar putea conduce către o creștere a calității actului educațional însă aceasta ar putea fi consemnat doar ca unul dintre indicatorii de calitate ce pot fi avuți în vedere. Cum nivelul salariilor din sistemul de învățământ superior este încă foarte mic în România comparativ cu restul țărilor Uniunii Europene și este relativ scăzut chiar și în comparație cu salariile medii la nivelul economiei naționale, iar așteptările de creștere sunt considerabile și legitime, este de prevăzut că această presiune structurală se va accentua în anii următori și – dacă nu se va putea realiza o sporire semnificativă a resurselor financiare atrase, fie de la buget, fie din alte surse - va contribui la tensionarea sistemului. Cu alte cuvinte, prin creșterea presiunii salariale asupra fondurilor alocate către universități se produce o alocare din ce în ce mai mică în detrimentul altor tipuri de investiții și cheltuieli. Creșterea accelerată a numărului de conferențieri și profesori, dublată de scăderea alocațiilor bugetare de la bugetul de stat către universitățile publice, duce inevitabil la diminuarea fondurilor alocate pentru cercetare științifică, inovare sau servicii oferite studenților (consiliere, cazare etc.). La rândul lor acestea afectează numărul de înmatriculări în universități și contribuie la scăderea populației de studenți.

În opinia CNFIS, tendințele generale de evoluție ale sistemului învățământului superior din România sunt îngrijorătoare. Pentru ameliorarea tensionării sistemului și a declanșării unei crize acute este nevoie de adoptarea unor măsuri coerente, preferabil subsumate unei viziuni strategice cu privire la rolul învățământului superior în dezvoltarea viitoare a României. Aceste măsuri vor trebui să vizeze nu doar îndeplinirea obiectivelor asumate în cadrul Strategiei 2020 a Uniunii Europene, ci și dezvoltarea pe termen mediu și lung a universităților din România, sporirea competitivității lor la nivel mondial, precum și maximizarea contribuției lor la creșterea potențialului capitalului uman din societatea românească. Unele dintre propunerile concrete în acest sens vor fi expuse în capitolul IV al prezentului raport.

Capitolul II. Tendințe internaționale în finanțarea învățământului terțiar

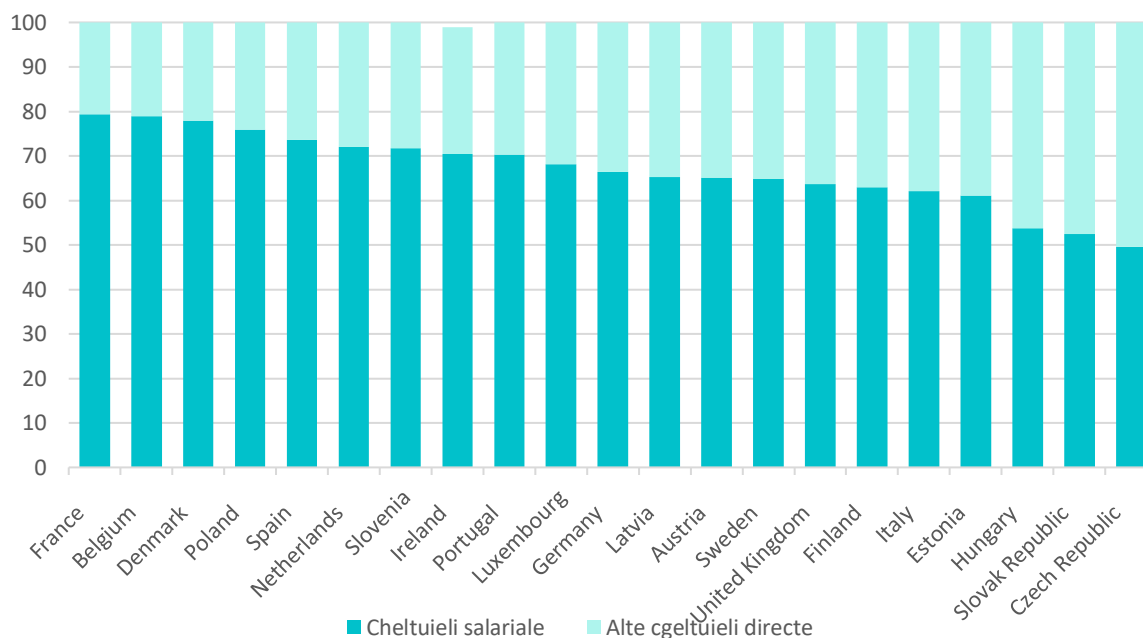
Analiza principalelor caracteristici și tendințe înregistrate în evoluția învățământului terțiar pe plan internațional, precum și în finanțarea acestuia, reprezintă o cerință importantă pentru obținerea informațiilor necesare fundamentării politicilor în acest sector. Analizele comparative la nivel internațional sunt puternic afectate de asigurarea comparabilității indicatorilor utilizați, atât din punct de vedere al conținutului, cât și al modalității de exprimare, datele publicate de EUROSTAT asigurând un înalt grad de comparabilitate între țările membre ale Uniunii Europene.

Capitolul de față prezintă, pe scurt, principalele caracteristici și tendințe ale sistemului de învățământ superior la nivelul UE privind atât dimensiunea activității din învățământul terțiar (determinanți ai nevoii de finanțare), cât și indicatorii care arată nivelul finanțării învățământului terțiar.

II.1. Determinanții principali ai cheltuielilor în învățământul terțiar

Numărul de studenți, numărul personalului didactic, structura învățământului terțiar pe domenii și cicluri de studii etc. sunt principalii determinanți ai nivelului de finanțare ai învățământului terțiar. Analiza dimensiunii și evoluției în timp a numărului de studenți și a numărului personalului didactic, se impune, cu atât mai mult, în condițiile în care structura costurilor curente arată faptul că în învățământul terțiar o pondere importantă o au cheltuielile de natură salarială, acestea fiind influențate, în principal, de nivelul salariului și de numărul de studenți care revin la un cadru didactic. La nivelul anului 2014, acestea reprezintă peste 50% din cheltuielile directe în majoritatea țărilor, înregistrând un nivel de peste 75% în Franța, Belgia, Danemarca, Polonia (Graficul 2.1).

GRAFICUL 2.1 — STRUCTURA CHELTUIELILOR CURENTE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL TERȚIAR 2014 (%)

Sursa: Date publicate de OECD

II.1.1. Numărul de studenți

Analiza evoluției numărului de studenți din perioadă 2003-2015 arată faptul că la nivelul UE28, și în majoritatea țărilor membre, se manifestă o tendință de reducere a numărului total de studenți, după vârful atins în anul 2011, în principal determinat și de efectele introducerii sistemului Bologna în mai multe țări (Tabelul 2.1).

TABELUL 2.1 — EVOLUȚIA NUMĂRULUI DE STUDENȚI ÎNREGISTRAȚI ÎN SISTEMUL DE ÎNVĂȚĂMÂNT TERȚIAR (ISCED5-8), ÎN MII

TARA	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
European	17,883.5	18,359.2	18,664.8	18,919.2	19,024.2	19,180.6	19,609.4	19,991.1	20,283.3	20,245.9		18,859.8	19,530.6
Belgium	374.7	386.1	389.5	394.4	393.7	401.7	425.2	445.3	462.4	477.7	488.5	495.9	504.7
Bulgaria	230.5	228.5	237.9	243.5	258.7	264.5	274.2	287.1	285.3	285.0	284.0	283.3	279.0
Czech Rep	287.0	318.9	336.3	337.4	362.6	392.5	416.8	437.4	446.2	440.2	427.4	418.6	395.5
Denmark	201.7	217.1	232.3	228.9	232.2	230.7	234.6	240.5	258.9	275.0	291.1	301.4	313.8
Germany	2,242.4	2,330.5	2,268.7	2,289.5	2,278.9	2,245.1	2,438.6	2,555.6	2,763.1	2,939.5	2,780.0	2,912.2	2,977.8
Estonia	63.6	65.7	67.8	68.3	68.8	68.2	68.4	69.0	69.1	67.6	64.8	60.0	55.2
Ireland	181.6	188.3	186.6	186.0	190.3	178.5	182.6	194.0	196.3	192.6	199.4	203.9	214.6
Greece	561.5	597.0	646.6	653.0	602.9	637.6		641.8	660.7	663.7	659.3	677.4	677.4
Spain	1,840.6	1,839.9	1,809.4	1,789.3	1,777.5	1,781.0	1,800.8	1,879.0	1,950.5	1,965.8	1,969.4	1,982.2	1,963.9
France	2,119.1	2,160.3	2,187.4	2,201.2	2,179.5	2,164.5	2,172.9	2,245.1	2,259.4	2,296.3	2,338.1	2,388.9	2,424.2
Croatia	121.7	126.3	134.7	136.6	140.0	143.4	139.1	149.9	154.0	157.3	164.6	166.1	162.0
Italy	1,913.4	1,986.5	2,015.0	2,029.0	2,033.6	2,013.9	2,011.7	1,980.4	1,967.6	1,925.9	1,872.7	1,854.4	1,826.5
Cyprus	18.3	20.8	20.1	20.6	22.2	25.7	31.0	32.2	32.1	31.8	32.0	33.7	37.2
Latvia	118.9	127.7	130.7	131.1	129.5	127.8	125.4	112.6	103.9	97.0	94.5	89.7	85.9
Lithuania	167.6	182.7	195.4	198.9	199.9	204.8	210.7	201.4	187.1	175.1	159.7	148.4	140.6
Luxembou	3.1			2.7						5.4	6.1		6.9
Hungary	390.5	422.2	436.0	438.7	431.6	413.7	397.7	389.0	381.9	380.8	359.0	329.5	307.7
Malta	8.9	7.9	9.4	8.9	9.8	9.5	10.4	10.8	11.5	12.2	12.6	12.6	13.2
Netherlands	526.8	543.4	565.0	579.6	590.1	602.3	618.5	650.9	780.0	793.7			842.6
Austria	229.8	238.5	244.4	253.1	261.0	284.8	308.2	350.2	361.8	376.5	422.8	421.2	426.0
Poland	1,983.4	2,044.3	2,118.1	2,145.7	2,146.9	2,166.0	2,150.0	2,148.7	2,080.3	2,007.2	1,902.7	1,762.7	1,665.3
Portugal	400.8	395.1	380.9	367.3	366.7	376.9	373.0	383.6	396.3	390.3	371.0	362.2	337.5
Romania	643.9	685.7	738.8	835.0	928.2	1,056.6	1,098.2	999.5	871.8	705.3	618.2	578.7	541.7
Slovenia	101.5	104.4	112.2	114.8	115.9	115.4	114.4	114.9	107.1	104.0	97.7	92.8	85.6
Slovakia	158.1	164.7	181.4	197.9	218.0	229.5	235.0	234.5	226.3	221.2	209.5	197.9	184.4
Finland	291.7	299.9	306.0	309.0	309.2	309.6	296.7	303.6	308.3	308.9	309.0	306.1	302.5
Sweden	414.7	429.6	426.7	422.6	413.7	406.9	422.6	455.0	463.5	453.3	436.6	429.4	428.6
United Kin	2,287.8	2,247.4	2,287.5	2,336.1	2,362.8	2,329.5	2,415.2	2,479.2	2,492.3	2,495.8	2,386.2	2,352.9	2,330.3

Sursa: EUROSTAT.

În perioada 2003 – 2011 s-a înregistrat o creștere puternică a numărului de studenți la nivelul UE28, cu un spor mediu anual de aproximativ 280 mii de studenți, ceea ce înseamnă un plus de 2,4 milioane de studenți în anul 2011 față de anul 2003. În perioada menționată, cu o creștere medie de 46.55 mii de studenți anual, România înregistrează cea mai mare creștere medie anuală din Uniunea Europeană.

Începând cu anul 2012, tendința de evoluție a numărului de studenți se schimbă, înregistrându-se o scădere a numărului total de studenți în majoritatea țărilor, pe fondul unor modificări mixte de la un an la altul. În perioada 2011 – 2015, pe ansamblu UE s-a înregistrat un trend negativ cu o scădere medie anuală de aproximativ 290 mii de studenți. În România se înregistrează un puternic trend negativ: dacă în perioada 2003 – 2011 România a înregistrat cea mai mare creștere medie anuală a numărului de studenți, în perioada 2011 – 2015 se înregistrează cea mai mare scădere medie anuală: aproximativ 79 mii de studenți. Scăderea înregistrată la nivelul UE28 este însoțită de evoluții mixte la nivel de țări, atât ca tendință cât și ca intensitate a evoluției (Tabelul 2.2).

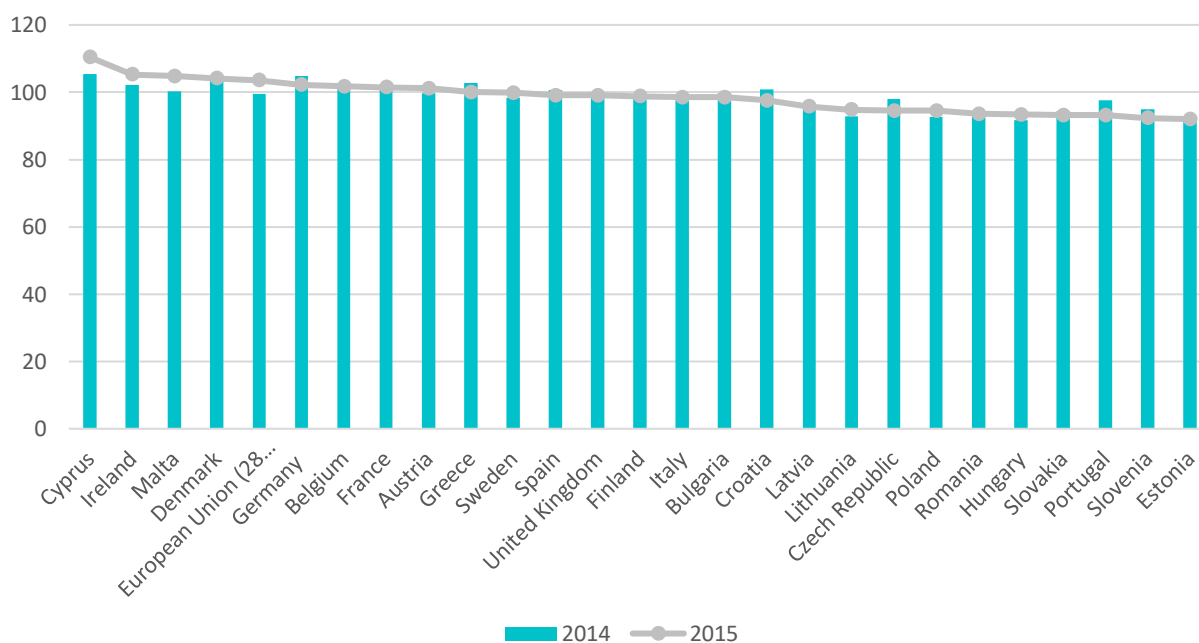
TABELUL 2.2 - TRENDUL EVOLUȚIEI NUMĂRULUI DE STUDENȚI

Tendință	2003 - 2015	2011 - 2015
CRESCĂTOR	Belgia, Bulgaria, Republica Ceha, Danemarca, Germania, Irlanda, Spania, Franța, Croația, Cipru, Malta, Austria, Slovacia, Finlanda, Suedia, UK, Estonia, Italia, Letonia, Lituania, Portugalia, Romania, Slovenia	Belgia, Danemarca, Germania, Irlanda, Spania, Franța, Croația, Cipru, Malta
DESCRESCĂTOR	Ungaria, Portugalia	Bulgaria, Republica Ceha, Estonia, Italia, Letonia, Lituania, Ungaria, Austria, Polonia, Portugalia, Romania, Slovenia, Slovacia, Finlanda, Suedia, UK

Sursa : Calculat pe baza datelor EUROSTAT

Analizând perioada cea mai recentă pentru care sunt disponibile date (2013 - 2015), putem spune că una dintre caracteristicile evoluției numărului de studenți este tendința de reducere în țările din Europa Centrală și de Est precum și în Țările Baltice. Astfel, în 15 țări din cele 28 ale UE se înregistrează o scădere a numărului de studenți față de anul precedent, atât în anul 2014 cât și în anul 2015, majoritatea țărilor fiind din zona menționată. În 17 țări se realizează o scădere a numărului de studenți în anul 2015 față de anul 2013. Pentru țările din această categorie, scăderi exprimate cu două cifre, în perioadă 2013 – 2015, s-au înregistrat în: Estonia (-14,8%), Ungaria (-14,29%), Polonia (-12,47%), România (-12,37%), Slovenia (-12,37%), Slovacia (12,01%) și Lituania (-11,94%).

GRAFICUL 2.2 - DINAMICA NUMĂRULUI DE STUDENȚI, FAȚĂ DE ANUL PRECEDENT (%)

Sursa: EUROSTAT

La polul opus, numai 7 țări, majoritatea din Europa de Vest, au înregistrat o creștere atât în anul 2014 cât și în anul 2015: Irlanda, Germania, Malta, Franța, Belgia, Cipru și Danemarca. Totuși, evoluția numărului total de studenți are caracteristici diferite pe tipuri de instituții de învățământ: instituții publice și instituții private, cu implicații directe asupra procesului de finanțare.

Dacă ne referim la țările din Europa Centrală și de Est precum și la Țările Baltice, evoluțiile negative ale numărului total de studenți sunt însoțite de scăderea accentuată a numărului de studenți din învățământul privat în timp ce în învățământul public evoluțiile, în general negative, sunt de mai mică amploare (Graficul 2.2).

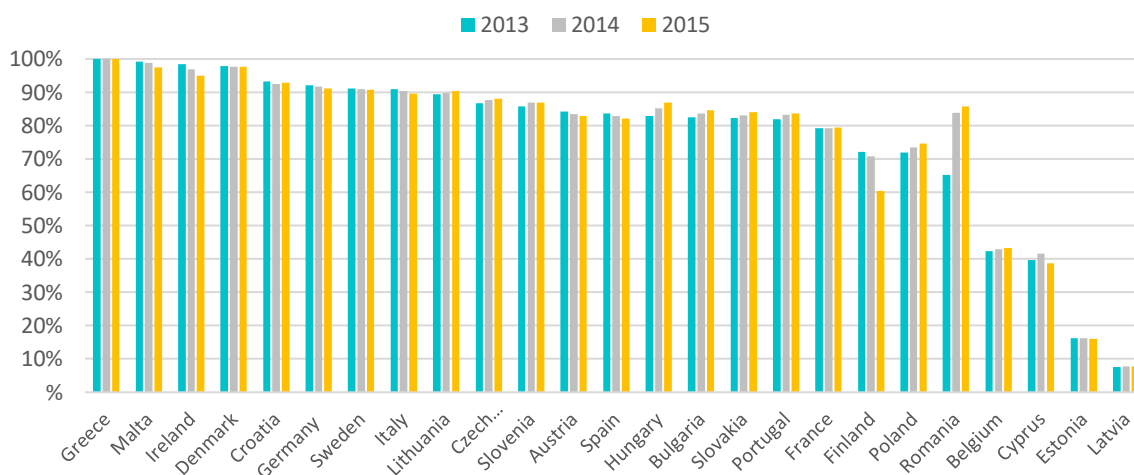
Astfel, în instituțiile publice numărul de studenți a scăzut în 2014 în majoritatea țărilor, cea mai mare reducere fiind înregistrată în Estonia (-7,42%), creșteri realizându-se doar în 9 țări, cea mai mare creștere fiind înregistrată în România (+20,47%).

În anul 2015, față de 2014, la nivelul UE, în instituțiile publice numărul de studenți scade cu 0,93%, scăderea înregistrându-se și în 16 din cele 27 de țări pentru care EUROSTAT publică date. România face parte din această categorie, cu o reducere a numărului de studenți în instituțiile publice cu 4,33%. Totuși, țările din Europa de vest s-au menținut pe un trend crescător al numărului de studenți în instituțiile publice: Danemarca (+4,1%), Belgia (+2,81%), Germania (+1,55%), Olanda (+1,71%) etc.

Totodată, numărul de studenți din instituțiile private înregistrează o scădere continuă și de mare intensitate în țările din Europa centrală și de est și în Țările Baltice, o evoluție descendentă accentuată înregistrându-se și în țara noastră. Astfel, în 2014 numărul de studenți din instituțiile private a scăzut cu cca. 57% față de anul anterior, scădere continuată în anul 2015 față de anul 2014 (-17,12%). Totuși, creșteri ale numărului de studenți în instituțiile private sunt specifice în principal țărilor din vestul Europei: Irlanda (+66,33%), Danemarca (+3,98%), Germania (+9,95%), Austria (+5,28%) Italia (+4,5 %) etc.

Pentru țările din Europa centrală și de est precum și pentru Țările Baltice, faptul că indicele numărului de studenți în instituțiile publice este mai mare decât indicele corespunzător în instituțiile private, are ca rezultat creșterea ponderii studenților în instituțiile publice, consolidarea poziției învățământului public în învățământul terțiar, lucru care are impact direct asupra eforturilor guvernamentale de finanțare a activității în acest sector, dar și de perfecționare a mecanismului de repartizare a finanțării pe universități, astfel încât să se asigure realizarea politicii promovate în domeniul educației la nivel terțiar.

GRAFICUL 2.3 - PONDEREA STUDENȚILOR ÎN INSTITUȚII PUBLICE DE ÎNVĂȚĂMÂNT SUPERIOR

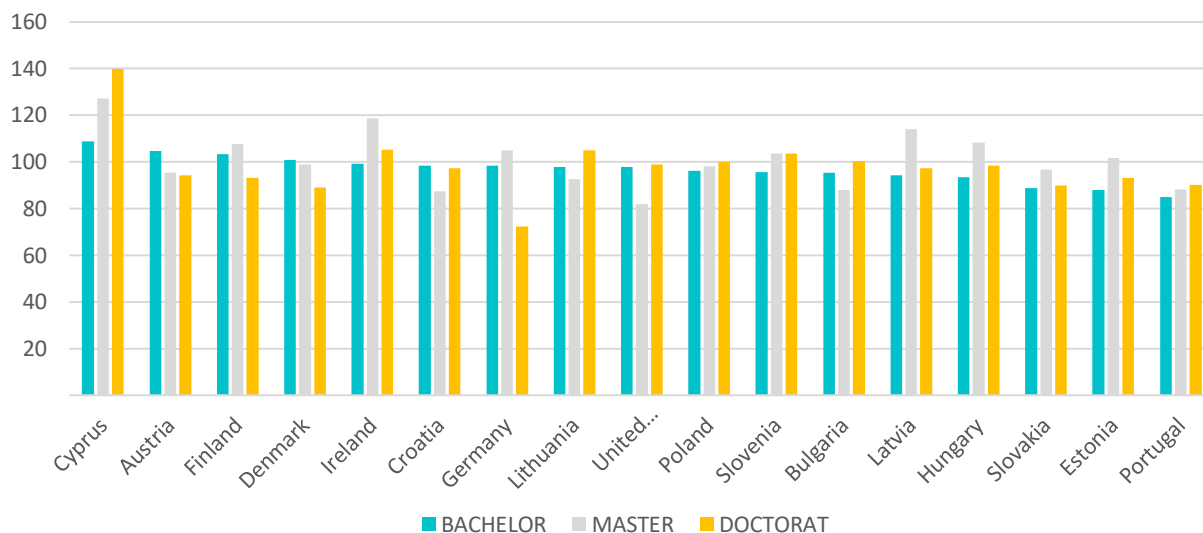

Sursa : EUROSTAT

II.1.2. Intrări de noi studenți

Numărul total de studenți este determinat direct de intrările de noi studenți în învățământul terțiar. Sub influența unor fenomene demografice în special, dar și a mobilității studenților în cadrul UE intrările în învățământul terțiar au înregistrat în majoritatea țărilor o tendință preponderent de scădere.

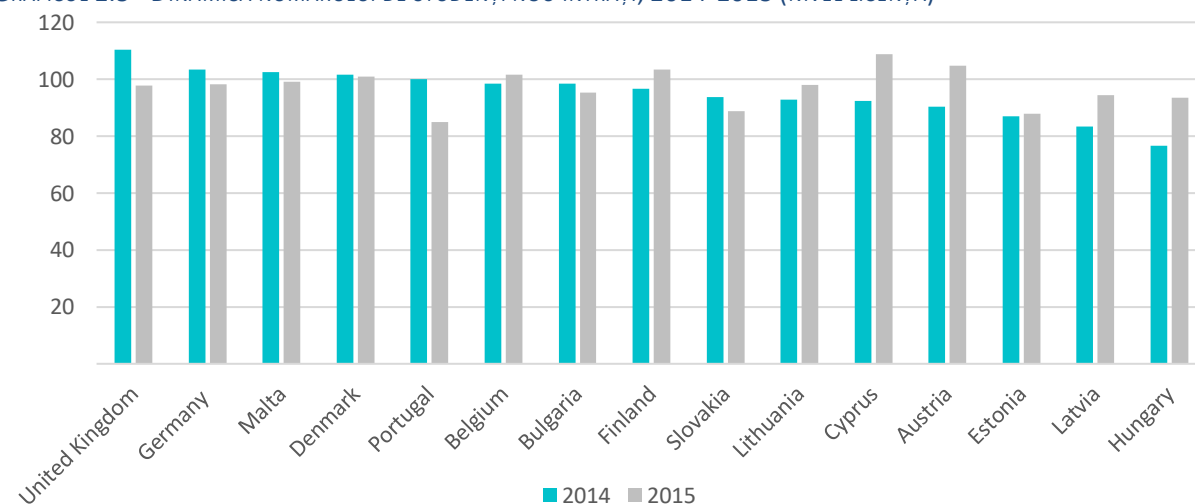
GRAFICUL 2.4 - DINAMICA NUMĂRULUI DE STUDENȚI NOU INTRAȚI, 2014-2015

Sursa: EUROSTAT

În perioada 2013 – 2015 (perioadă pentru care sunt publicate pe EUROSTAT cele mai recente date) numărul de noi intrări în sistemul de învățământ terțiar la nivel de licență a înregistrat scăderi în majoritatea țărilor UE. În 10 dintre cele 15 țări pentru care datele publicate permit calculul dinamicii față de anul 2013, numărul studenților nou intrați scade: numai în 4 țări se înregistrează creșteri: UK (+10,36%), Germania (+3,49%), Malta (+2,58%), Danemarca (+1,54%), cele mai mari scăderi fiind înregistrate în: Ungaria (-23,5%), Letonia (-16,6%), Estonia (-13%).

GRAFICUL 2.5 - DINAMICA NUMĂRULUI DE STUDENȚI NOU INTRAȚI, 2014-2015 (NIVEL LICENȚA)

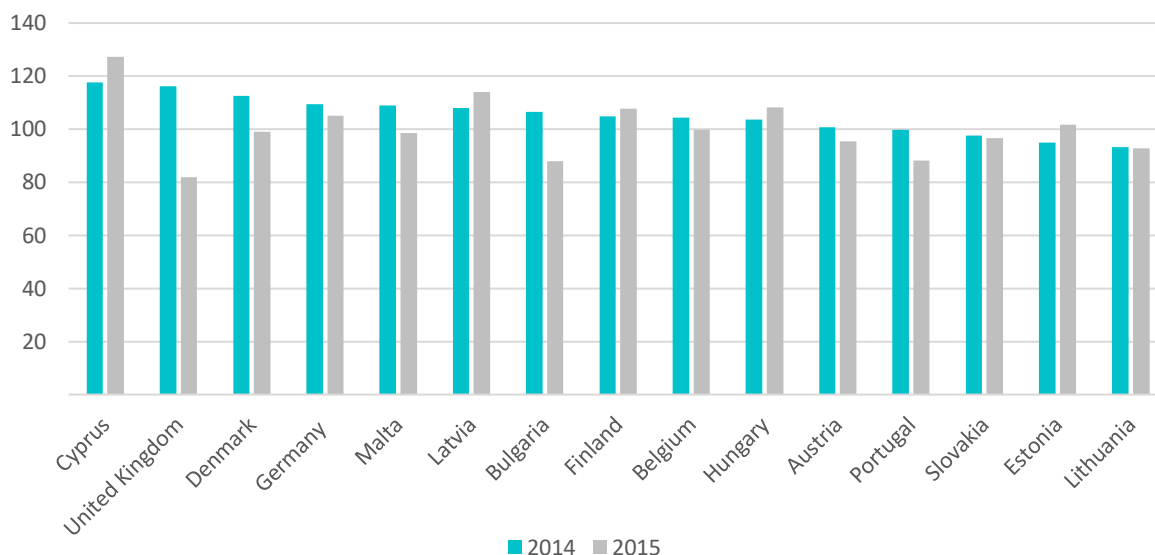

Sursa: EUROSTAT

În anul 2015, declinul numărului de noi intrați s-a accentuat în 15 țări din cele 20 pentru care datele permit calculul dinamicii față de anul anterior, astfel, se observă următoarele scăderi: Bulgaria (-4,5%), Germania (-1,8%), Estonia (-12,1%), Letonia (-5,7%), Ungaria (-6,5%), Austria (-4,7%), Finlanda (-3,4%), Slovenia (-4,5%), Slovacia (-11,3%), Luxemburg (-22,3%). De remarcat că în Bulgaria, Estonia, Letonia, Lituania, Ungaria, Portugalia, Slovacia se înregistrează scăderi a numărului celor nou intrați atât în 2014, cât și în 2015.

La nivelul ciclului de masterat, scăderea numărului de nou intrați se manifestă într-o formă generalizată în anul 2015. Astfel, dacă în anul 2014 numai 4 țări înregistrează scăderi față de anul anterior: Estonia (-5%), Lituania (-6,83%), Slovacia (-2,47%), Portugalia (-0,33%), celelalte 12 țări înregistrând creșteri, în unele cazuri substanțiale: UK (+16,2%), Cipru (+17,68%), Grecia (+15,29%), Danemarca (+12,54%), Germania (-9,52%) etc., în anul 2015 se înregistrează un recul important, în 11 țări scade numărul celor nou intrați și doar în 8 țări se înregistrează creșteri.

GRAFICUL 2.6 - DINAMICA NUMĂRULUI DE STUDENȚI NOU INTRAȚI, 2014-2015 (NIVEL MASTER)

Sursa: EUROSTAT

În condițiile unor evoluții mixte la nivel de țară, 5 țări înregistrează creșteri consecutive în cei doi ani: Germania, Cipru, Letonia, Ungaria și Finlanda, iar trei țări scăderi consecutive în cei doi ani: Lituania, Portugalia, Slovacia. În cazul studiilor de doctorat tendința este în general de scădere a numărului celor nou intrați. Astfel în anul 2014 în 10 țări din 15 pentru care avem date disponibile se înregistrează scăderi, iar în anul 2015, 13 țări din 19 pentru care se poate calcula dinamica înregistrează scăderi. De subliniat că țările cu pondere mare în numărul de doctoranzi la nivelul UE28 înregistrează reduceri semnificative în 2015: Germania (-27,7%), Danemarca (-10,8%), Franța (-4,4%), Austria (-5,6%).

GRAFICUL 2.7 - DINAMICA NUMĂRULUI DE STUDENȚI NOU INTRAȚI, 2014-2015 (NIVEL DOCTORAT)

Sursa: EUROSTAT

II.1.3. Mobilitatea studenților

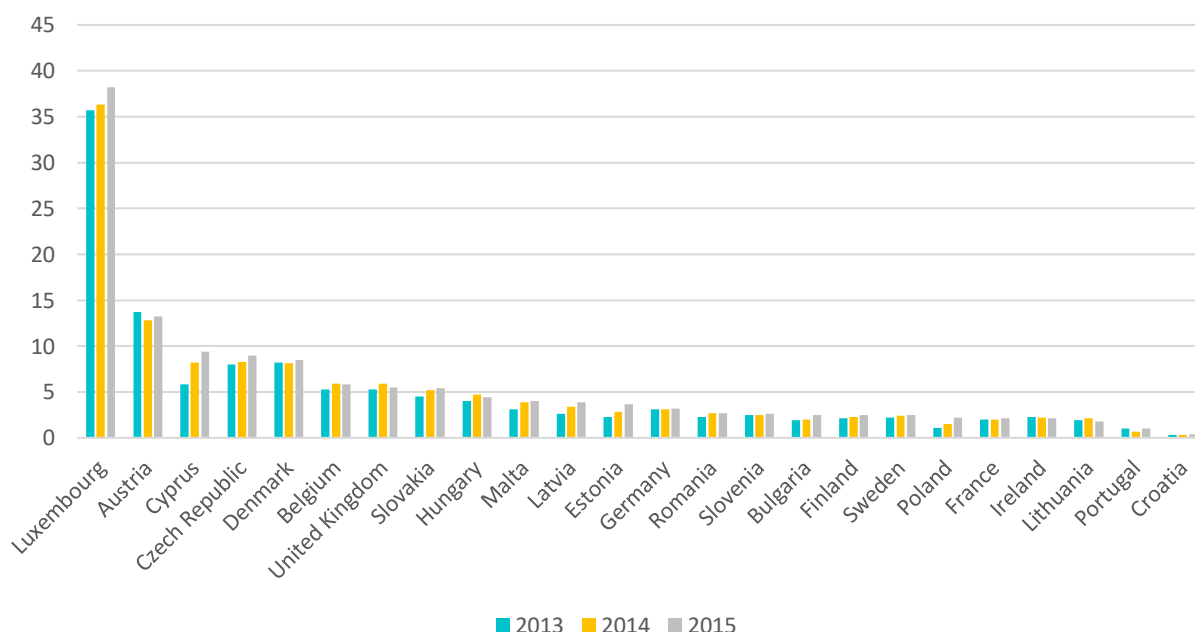
În condițiile mobilității actuale, o serie de țări asigură o proporție importantă din studenții înrolați prin mobilități din alte țări. Ponderea studenților străini tinde să crească în ultima perioadă. Astfel, nivelul median al ponderii studenților străini în totalul studenților, pentru 24 de țări pentru care sunt publicate date a crescut de la 2,55% în 2013 la 2,95% în 2014 și 3,45% în 2015, concomitent cu creșterea decalajului între țări. Astfel, decalajul între țara cu ponderea studenților străini cea mai mare și țara cu ponderea studenților străini cea mai mică a crescut în fiecare an al perioadei 2013 – 2015: 35,4 pp în 2013, 36 pp în 2014 și 37, 8 pp în 2015.

Această caracteristică este comună majorității țărilor din UE. Astfel, în 17 țări din cele 24 pentru care avem date nu înregistrează scăderi ale ponderii studenților străini, obținându-se creșteri importante pe întreagă perioadă 2013 – 2015: Cipru (+3,6 pp), Luxemburg (+2,5 pp), Estonia (+1,4pp), Letonia (+1,3pp), Polonia (+1,1pp), Republică Cehă 9+1pp. România realizează o creștere de 0,4pp pe întreagă perioadă după o creștere în 2014 față de 2013 și menținerea nivelului ponderii în 2015.

Numai două țări înregistrează o scădere a ponderii în fiecare an Austria și Irlanda cu diminuări minore pe ansamblul perioadei: Austria (-0.5pp) și Irlanda (-0,2pp). Aceste evoluții conduc la situația din 2015, cu o pondere mediană de 3,45% fără o tendința clară de grupare a țărilor dintr-o anumită regiune deasupra sau sub mediană.

Două țări au peste 10% studenți străini: Luxemburg (38,2%) și Austria (13,2%), iar alte 5 țări au ponderea studenților străini peste 5%: Cipru (9,4%), Republică Cehă (9%), Danemarca (8,5%), Belgia (5,8%), UK (5,5%), Slovacia (5,4%).

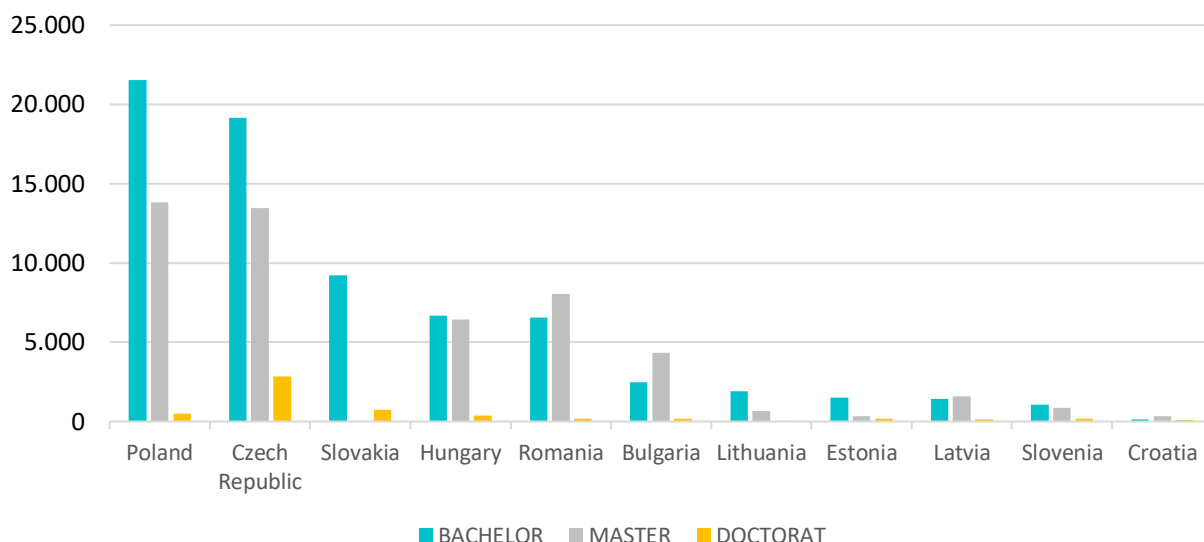
GRAFICUL 2.8 - PONDAREA STUDENȚILOR STRĂINI DIN TOTAL STUDENȚI (%)

Sursa: EUROSTAT

Cele mai mici ponderi ale studenților străini se înregistrează în Croația (0,4%), Portugalia (1%), Lituania (1,8%), Franța (2,1%), Irlanda (2,1%), Polonia (2,2%), Italia (2,3%), Suedia (2,5%) Finlanda (2,5%) etc. În anul 2015 în România ponderea studenților din alte țări în total studenți a fost de 2,7% peste jumătate dintre țări având o pondere mai mare: Ungaria 4,4%, Slovenia 5,4%, UK 5,5%, Belgia 5,8%, Olanda 5,8%, Danemarca 8,5%. În comparație cu țări din Europa centrală, România atrage mai puțini studenți veniți din alte țări. Astfel în programele de licență în Polonia sunt de 3,29 ori mai mulți studenți, iar în Republica Cehă de 2,91 ori mai mulți studenți în mobilitate decât în România.

GRAFICUL 2.9 – NUMĂR STUDENȚI MOBILITATE 2015

Sursa: EUROSTAT

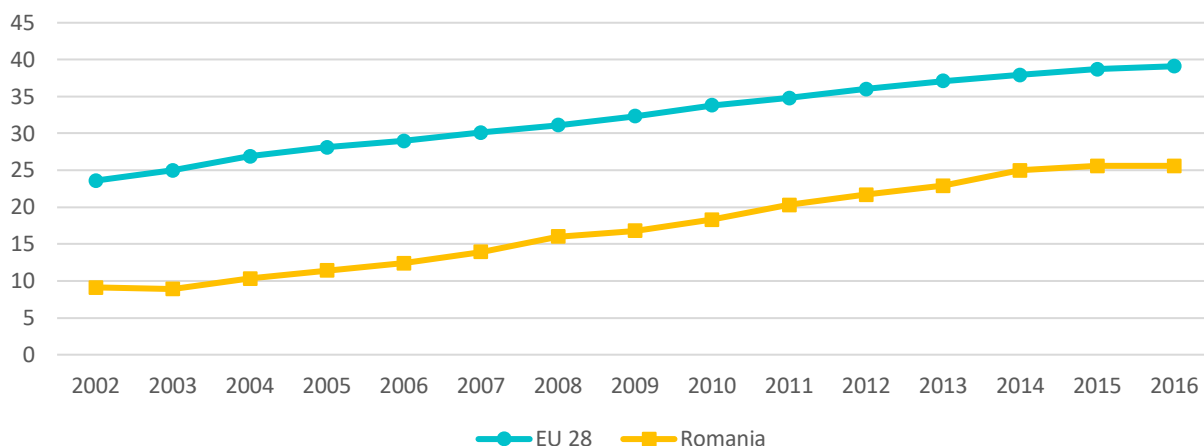
În programele de master, decalajele se atenuează semnificativ (în Polonia de 1,71 ori , în Republică Cehă de 1,67 ori mai mulți student străini), dar se mențin în programele de doctorat (Republică Cehă de 14,93 ori mai mare numărul de doctoranzi atrași, în Polonia de 2,54 ori, în Ungaria de 1,93 ori).

II.1.5. Ponderea populației 30-34 ani care a absolvit învățământ terțiar

Evoluția numărului de studenți este importantă în perspectiva îndeplinirii obiectivelor Strategiei 2020, lansată de Comisia Europeană în anul 2010 și furnizând informații importante privind evoluțiile viitoare în condițiile în care țările acționează pentru a îndeplini obiectivul propus la nivelul UE. În domeniul învățământului terțiar, Strategia 2020 are ca obiectiv creșterea ponderii populației în vârstă de 30-34 de ani care a absolvit o formă de învățământ terțiar la 40%, la nivelul Uniunii Europene. 18 țări și-au propus ca țintă o proporție mai mare sau egală cu nivelul mediu European, dintre care 3 țări și-au propus o pondere mai mare de 50%: Luxemburg (66%), Irlanda (60%), Franța (50%). România se află în grupa țărilor cu o țintă mai mică decât media europeană și se plasează pe penultima poziție între țările UE, cu o pondere de 26,7%, fiind urmată de Italia cu 26%.

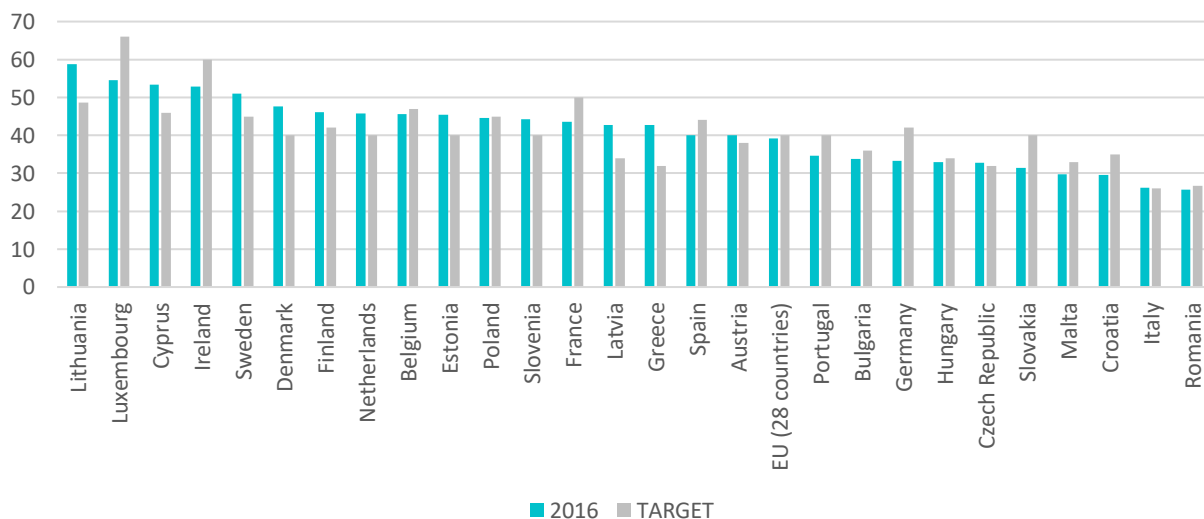
În anul 2016, ultimul an cu date disponibile, indicatorul este îndeplinit într-un număr important de țări, iar la nivelul UE28 există un decalaj negativ minim de sub un punct procentual (0,9pp). În același an, România se află la o distanță de 1,1 pp până la îndeplinirea *indicatorului*. Trebuie însă să avem în vedere decalajele importante care se mențin atât față de media europeană, cât și față de majoritatea țărilor din vestul Europei, deși s-a înregistrat o puternică creștere a indicatorului. Astfel, în România, ponderea populației în vârstă de 30-34 ani, care a absolvit o formă de învățământ terțiar, a crescut de la 9,1% în anul 2002, la 18,3% în anul 2010 și 25,6% atât în anul 2015 cât și în anul 2016. Evoluția ponderii populației de 30-34 de ani care a absolvit o formă de învățământului terțiar a fost mai rapidă în România față de UE28, lucru care se concretizează în reducerea decalajelor României față de media Europeană de la 2,59 ori în anul 2002 la 1,52 ori în anul 2016.

GRAFICUL 2.10 – PONDEREA POPULAȚIEI 24-30 ANI ABSOLVENȚI ÎNVĂȚĂMÂNT TERȚIAR

Sursa: EUROSTAT

GRAFICUL 2.11 – PONDERE POPULAȚIE 30-34 ANI CARE A ABSOLVIT ÎNVĂȚĂMÂNTUL TERȚIAR ÎN 2016

Sursa: EUROSTAT

Reducerea decalajelor României față de media europeană reprezintă un efort financiar suplimentar din partea guvernului pentru a asigura creșterea numărului celor care au vârstă până în 34 de ani și sunt absolvenți ai unei forme de învățământ terțiar.

II.2. Finanțarea învățământului terțiar

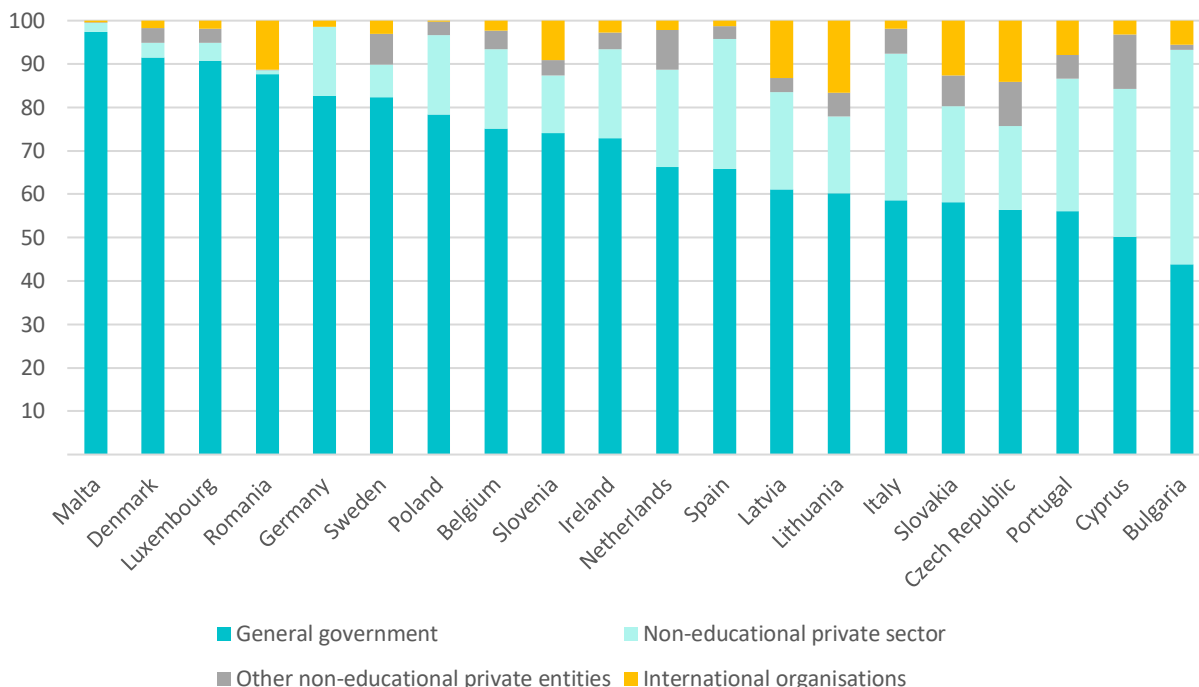
II.2.1. Surse de finanțare a cheltuielilor totale pentru educație

Nivelul sumelor alocate educației este rezultatul unor decizii ale guvernului, sistemului privat și populației. Pentru guvern finanțarea învățământului reprezintă un capitol important în definirea opțiunilor politice în programul de guvernare. Astfel, cheltuielile totale pentru educație sunt acoperite din următoarele surse de finanțare:

- o **Guvern:** acesta finanțează direct sectorul educațional prin alocarea de fonduri pentru cheltuielile curente și de capital ale instituțiilor de învățământ sau indirect prin transferuri și plăți efectuate către sectorul non-educațional privat (subvenții acordate gospodăriilor/populației și studenților sub formă de burse și împrumuturi publice, dar și plăți sub formă de transferuri către alte entități non-educaționale private);

- **Sectorul non-educțional privat** care cuprinde gospodăriile/populația, firmele, organizațiile non-profit și instituțiile reprezentante ale cultelor;
- **Alte entități non-educționale private;**
- **Organizații internaționale** cum sunt Banca Mondială și Organizația Națiunilor Unite.

GRAFICUL 2.12 – STRUCTURA CHELTUIELILOR TOTAL PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNTUL LA NIVEL TERȚIAR

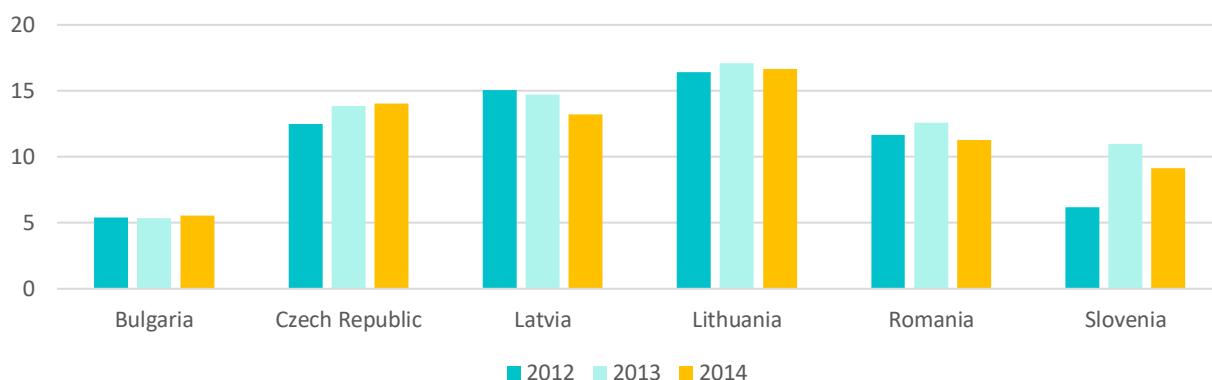

SURSA: EUROSTAT

În graficul 2.12 este prezentată, pentru anul 2014, structura cheltuielilor totale pentru educație, pe cele 4 surse de finanțare. Deși calculele de structură sunt afectate de înregistrările duble a unor cheltuieli de tip transferuri plătite de guvern, se poate observa că în majoritatea țărilor (excepție UK și Bulgaria) sursa principală de acoperire a cheltuielilor pentru educație la nivel terțiar o reprezintă cheltuielile guvernamentale, iar sectorul non-educțional privat reprezintă a doua sursă de finanțare că importanță. Entitățile non-educționale private au o contribuție relativ mică la acoperirea cheltuielilor pentru educație cele mai consistente contribuții, determinate ca pondere în finanțarea totală la nivel de țară fiind înregistrate în Cipru, Olanda, Republică Cehă, Slovacia și Suedia. O atenție aparte trebuie acordată organizațiilor internaționale ca sursă de finanțare a învățământului terțiar, deși în cazul țărilor mari cu cheltuieli consistente pentru educație, ele au o pondere relativ mică în totalul cheltuielilor pentru educație la nivel terțiar (cca 2%). În cazul țărilor mici însă, fondurile provenite de la organizațiile internaționale pot asigura o cotă semnificativă din totalul cheltuielilor pentru educație la nivel terțiar.

În Graficul 2.13 este prezentată evoluția contribuției sumelor provenite de la organizațiile internaționale la cheltuielile pentru educație la nivel terțiar, în cazul unor țări din Europa Centrală și de Est și în Țările Baltice, țări pentru care EUROSTAT publică date. În perioada 2012 – 2014 există o anumită stabilitate la nivel de țară din punct de vedere al ponderii sumelor provenite de la organizații internaționale și alocate învățământului terțiar. Țările Baltice au atras fonduri importante de la organizațiile internaționale care le-au asigurat o cotă substanțială din cheltuielile pentru educație la nivel terțiar din țara respectivă. În anul 2014, Lituania și-a acoperit 16,64% din cheltuieli prin această sursă, iar Letonia a avut o cotă de acoperire de 15,2%. România și-a asigurat o parte importantă din cheltuielile pentru învățământul terțiar din sume provenite de la instituții internaționale, respectiv 11,28% în anul 2014.

GRAFICUL 2.13 - PONDEREA SUMELOR PROVENITE DE LA ORGANISME INTERNAȚIONALE ÎN CHELTUIELI TOTALE PENTRU EDUCAȚIE ÎNVĂȚĂMÂNT TERȚIAR (%)

SURSA: EUROSTAT

II.2.2. Ponderea cheltuielilor publice cu educația la nivel terțiar în PIB

Contribuția guvernamentală totală la finanțarea învățământului terțiar (alocații directe către sistemul educațional și subvenții și plăți pentru educație alocate sectorului non-educațional privat) este reflectată adecvat de ponderea cheltuielilor publice cu educația la nivel terțiar în PIB. Acest indicator permite compararea cheltuielilor între țări sau comparații în timp, care țin seama de dimensiunea economiei fiecărei țări, dimensiune exprimată prin nivelul PIB, și arată gradul de importanță /prioritate acordată învățământului la nivel terțiar de către fiecare țară. Un nivel ridicat al acestui indicator exprimă prioritate acordată sistemului de educație la acest nivel, precum și capacitatea de a crește veniturile ca suport al cheltuielilor publice. Acest indicator exprimă opțiunile de politici ale guvernului în ceea ce privește educația la nivel terțiar și indică importanța acordată educației.

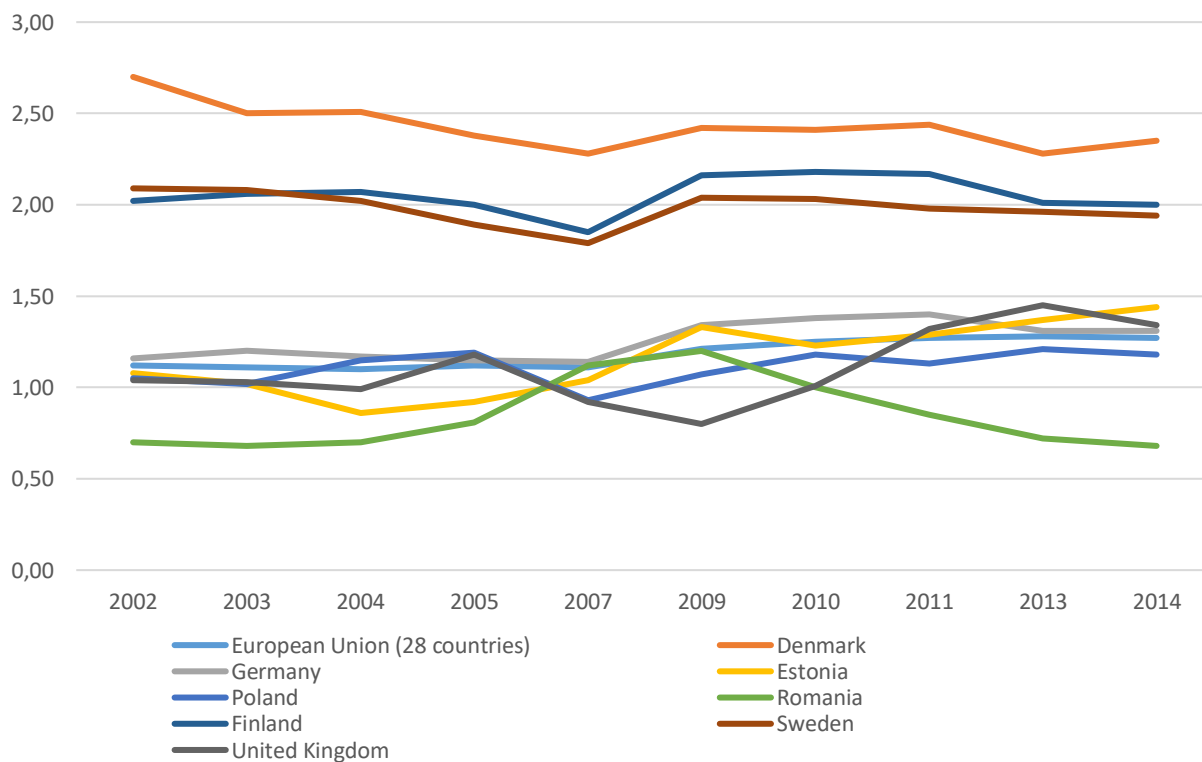
Nivelul indicatorului este influențat, în principal, de schimbările de priorități la nivel național sau de conjunctura economică. Pentru o perioadă relativ mare de timp, 2002 – 2014, evoluția indicatorului la nivelul UE28 este ușor crescătoare, cu un salt important în perioada crizei economice: în 2008 ponderea a crescut cu 3 pp față de 2007 iar în 2009 cu 7 pp față de 2008, evoluția ascendentă continuând în perioadă următoare, însă cu modificări mai mici de la un an la altul și cu o tendință de stabilizare în ultima parte a perioadei. Astfel, la nivelul UE28, ponderea cheltuielilor publice pentru învățământul terțiar în PIB a crescut de la 1,12% în 2002 la 1,27% în 2014.

TABELUL 2.3 - PONDEREA (%) CHELTUIELILOR PUBLICE CU EDUCATIA LA NIVEL TERȚIAR ÎN PIB

GEO/TIME	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
European Union (28 countries)	1.12	1.11	1.10	1.12	1.10	1.11	1.14	1.21	1.25	1.27	1.28	1.28	1.27
Belgium	1.32	1.31	1.29	1.28	1.32	1.30	1.37	1.47	1.46	1.44	1.43	1.45	1.45
Bulgaria	0.81	0.81	0.78	0.72	0.70	0.64	0.86	0.95	0.61	0.65	0.66	0.65	0.70
Czech Republic	0.83	0.90	0.90	0.86	1.18	1.03	0.93	1.01	0.96	1.16	1.05	0.88	0.80
Denmark	2.70	2.50	2.51	2.38	2.26	2.28	2.17	2.42	2.41	2.44	2.28	2.28	2.35
Germany	1.16	1.20	1.17	1.15	1.11	1.14	1.22	1.34	1.38	1.40	1.37	1.31	1.31
Estonia	1.08	1.02	0.86	0.92	0.90	1.04	1.12	1.33	1.23	1.29	1.06	1.37	1.44
Ireland	1.18	1.08	1.09	1.10	1.13	1.15	1.32	1.53	1.42	1.34	1.32	1.14	1.03
Spain	0.97	0.99	0.97	0.95	0.95	0.99	1.07	1.15	1.17	1.13	1.02	0.97	0.96
France	1.22	1.23	1.21	1.20	1.20	1.23	1.25	1.34	1.33	1.29	1.24	1.24	1.25
Croatia	0.59	0.73	0.70	0.75	0.86	0.80	0.95	0.83	0.79	0.93			
Italy	0.85	0.78	0.77	0.76	0.77	0.75	0.84	0.86	0.84	0.83		0.81	0.80
Cyprus	1.39	1.57	1.49	1.59	1.65	1.62	1.86	2.06	2.12	2.11	1.17	1.44	1.08
Latvia	0.98	0.77	0.69	0.89	0.92	0.94	0.99	0.78	0.79	1.01	0.95	0.96	1.13
Lithuania	1.39	0.99	1.06	1.02	0.99	1.01	1.03	1.14	1.26	1.47	1.40	4.58	1.33
Hungary	1.23	1.22	1.02	1.03	1.04	1.04	1.02	1.13	0.98	1.10	0.82	0.90	0.77
Malta	0.87	0.78	0.51	1.03	0.97	0.93	1.01	1.16	1.54	1.11	1.50	1.52	1.40
Netherlands	1.36	1.45	1.47	1.49	1.52	1.46	1.53	1.63	1.68	1.72	1.70	1.62	1.69
Austria	1.28	1.30	1.43	1.48	1.47	1.48	1.49	1.57	1.64	1.56	1.89	1.80	1.79
Poland	1.05	1.02	1.15	1.19	0.96	0.93	1.04	1.07	1.18	1.13	1.15	1.21	1.18
Portugal	0.92	0.97	0.80	0.95	0.97	1.16	0.95	1.07	1.13	1.04		0.90	0.91
Romania	0.70	0.68	0.70	0.81		1.12		1.20	1.00	0.85	0.78	0.72	0.68
Slovenia	1.27	1.29	1.30	1.25	1.23	1.21	1.21	1.38	1.37	1.37	1.23	1.13	1.05
Slovakia	0.87	0.85	0.98	0.81	0.90	0.79	0.78	0.81	0.83	0.95		0.97	0.97
Finland	2.02	2.06	2.07	2.00	1.96	1.85	1.89	2.16	2.18	2.17		2.01	2.00
Sweden	2.09	2.08	2.02	1.89	1.81	1.79	1.82	2.04	2.03	1.98	2.01	1.96	1.94
United Kingdom	1.04	1.03	0.99	1.18	1.08	0.92	0.83	0.80	1.01	1.32		1.45	1.34

Sursa: EUROSTAT

GRAFICUL 2.14 -DINAMICA PONDERII CHELTUIELILOR PUBLICE CU ÎNVĂȚĂMÂNTUL TERȚIAR ÎN PIB

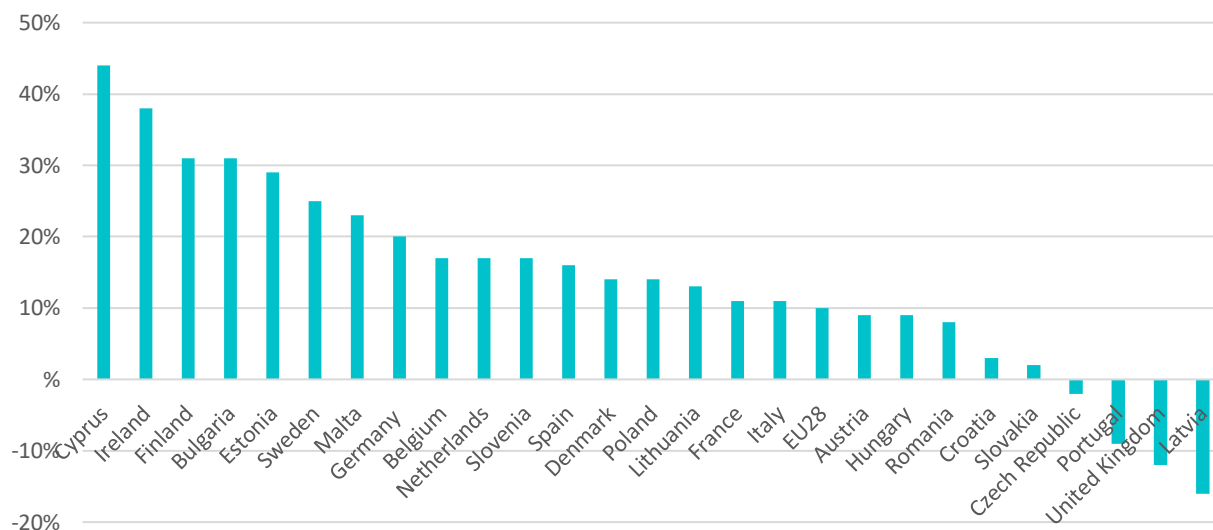

Sursa: EUROSTAT

Creșterea ponderii cheltuielilor publice cu învățământul terțiar în PIB în perioadă crizei economice, începând cu anul 2008, este rezultatul evoluției celor doi indicatori pe baza cărora se calculează. În perioada respectivă, pe fondul scăderii PIB în condiții de profundă criză economică, majoritatea statelor din Uniunea Europeană au adoptat decizii de politică economică care au asigurat menținerea sau creșterea cheltuielilor publice cu învățământul terțiar (Graficul 2.14). A rezultat creșterea ponderii cheltuielilor publice cu învățământul terțiar în PIB, cu 10pp în 2009 față de 2007 la nivelul UE. Această tendință a fost specifică majorității țărilor. Din cele 27 țări pentru care EUROSTAT publică date, în 23 se înregistrează o creștere a ponderii cheltuielilor publice cu învățământul terțiar în PIB în anii 2008 – 2009, iar în 17 țări creșterea este superioară creșterii la nivelul UE: Cipru (0,44pp), Irlanda (0,38 pp), Finlanda (0,31 pp), Bulgaria (0,31pp), Estonia (0,31pp), Suedia (0,29pp) etc.

România se situează în categoria țărilor în care ponderea a crescut, dar mai puțin decât creșterea la nivelul UE, o creștere cu 8 pp în 2009 față de 2007. Numai 4 țări își reduc ponderea cheltuielilor publice cu învățământul terțiar în PIB în perioada crizei (2008 – 2009): Letonia (-0,16 pp), UK (-0,12pp), Portugalia (-0,09 pp) și Republică Cehă (-0,02 pp).

GRAFICUL 2.15 - EVOLUȚIA PONDERII CHELTUIELILOR PUBLICE ÎNVĂȚĂMÂNTUL TERȚIAR ÎN PIB (pp) 2007-2009

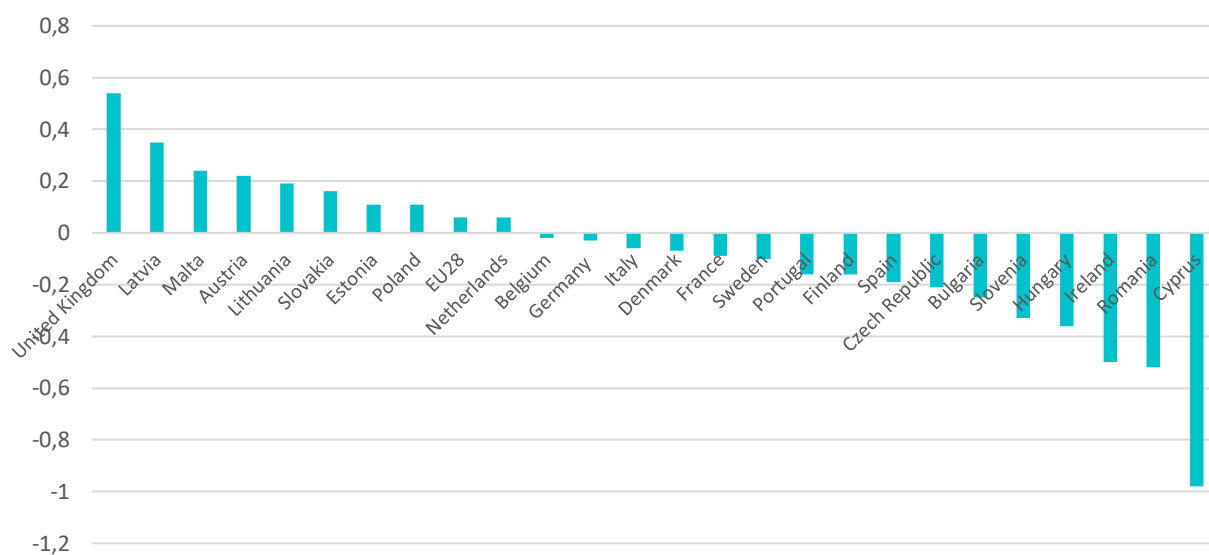

SURSA: EUROSTAT

În perioada următoare, la nivelul UE se menține ponderea ridicată și se înregistrează o creștere cu 6 pp în anul 2014 față de anul 2009. Doar în 9 țări dintre cele 25 pentru care sunt raportate date înregistrează creșteri, dintre care 6 urmează tendința asemănătoare cu tendința generală la nivelul UE, respectiv creșterea ponderii cheltuielilor publice cu învățământul terțiar în PIB, în perioadă 2009-2014: Letonia (0,35pp), Malta (0,24 pp), Austria (0,22 pp), Lituania (0,19 pp), Slovacia (0,16 pp), Estonia (0,11 pp), Polonia (0,11 pp), Olanda (0,06 pp).

Pe fondul ieșirii din criză economică și revenirii creșterii PIB, majoritatea țărilor (16 țări din cele 25 pentru care se raportează date) nu mențin ponderea ridicată înregistrată în anul 2009, datorită dinamicii inferioare a cheltuielilor publice pentru învățământul terțiar față de dinamica PIB. Cele mai mari reduceri le înregistrează: Cipru (-0,98 pp), România (-0,52 pp), Irlanda (-0,5 pp), Ungaria (-0,36 pp), Slovenia (-0,33 pp), Bulgaria (-0,25 pp).

GRAFICUL 2.16 - DECALAJ PONDERE CHELTUIELI PUBLICE ÎN PIB 2009-2014

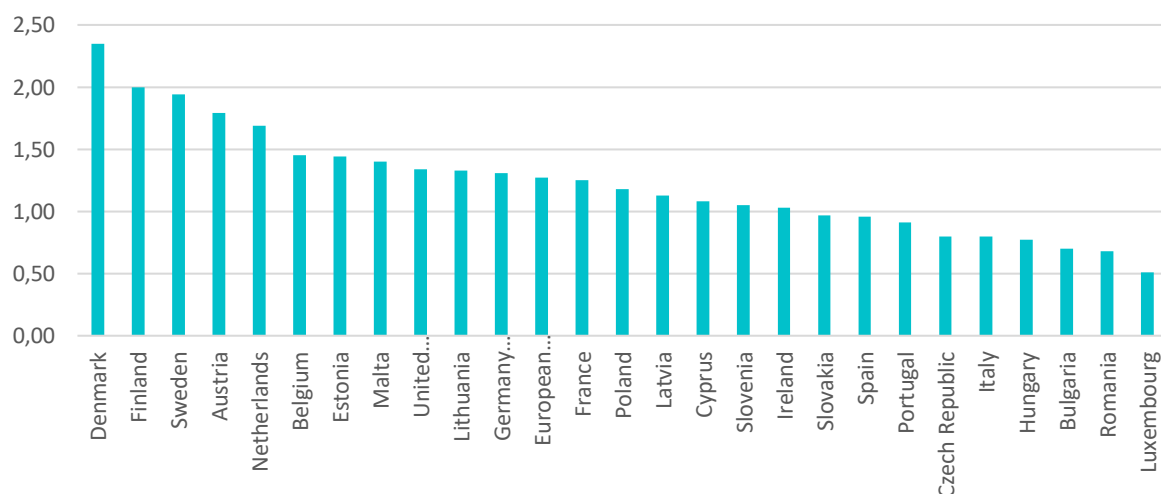
Sursa: EUROSTAT

Pentru România, tendința crescătoare din perioada 2002 – 2009 nu se menține și în perioadă următoare când se înregistrează un puternic trend descendent, astfel încât ponderea cheltuielilor publice cu învățământul terțiar în PIB ajunge în 2014 la 0,7% din PIB, nivel inferior celui înregistrat în anul 2002. În aceste condiții, decalajele față de nivelul mediu UE și nivelul din țările vest europene s-a accentuat.

În anul 2014 la nivel UE28 ponderea cheltuielilor publice cu învățământul terțiar în PIB a fost de 1,27 % cu variații mari între țări. Pentru 15 țări nivelul indicatorului este sub media europeană, dintre care în 9 țări, majoritatea aflate în centrul estului și sudul Europei, cheltuielile publice cu educația la nivel terțiar reprezintă mai puțin de 1% din PIB: Luxemburg (0,51%), România (0,68%), Bulgaria (0,70%), Ungaria (0,77%), Republică Cehă (0,80%), Italia (0,80%), Portugalia (0,81%), Spania (0,96%), Slovacia (0,97%).

Țările din nordul Europei înregistrează cea mai mare pondere a cheltuielilor publice cu educația la nivel terțiar în PIB: Suedia (1,94%), Finlanda (2%), Danemarca (2,36%), aceste ponderi fiind de cca 3 ori mai mari decât ponderea înregistrată în România.

GRAFICUL 2.17 - PONDEREA CHELTUIELILOR PUBLICE CU ÎNVĂȚĂMÂNTUL TERȚIAR ÎN PIB (%) 2014

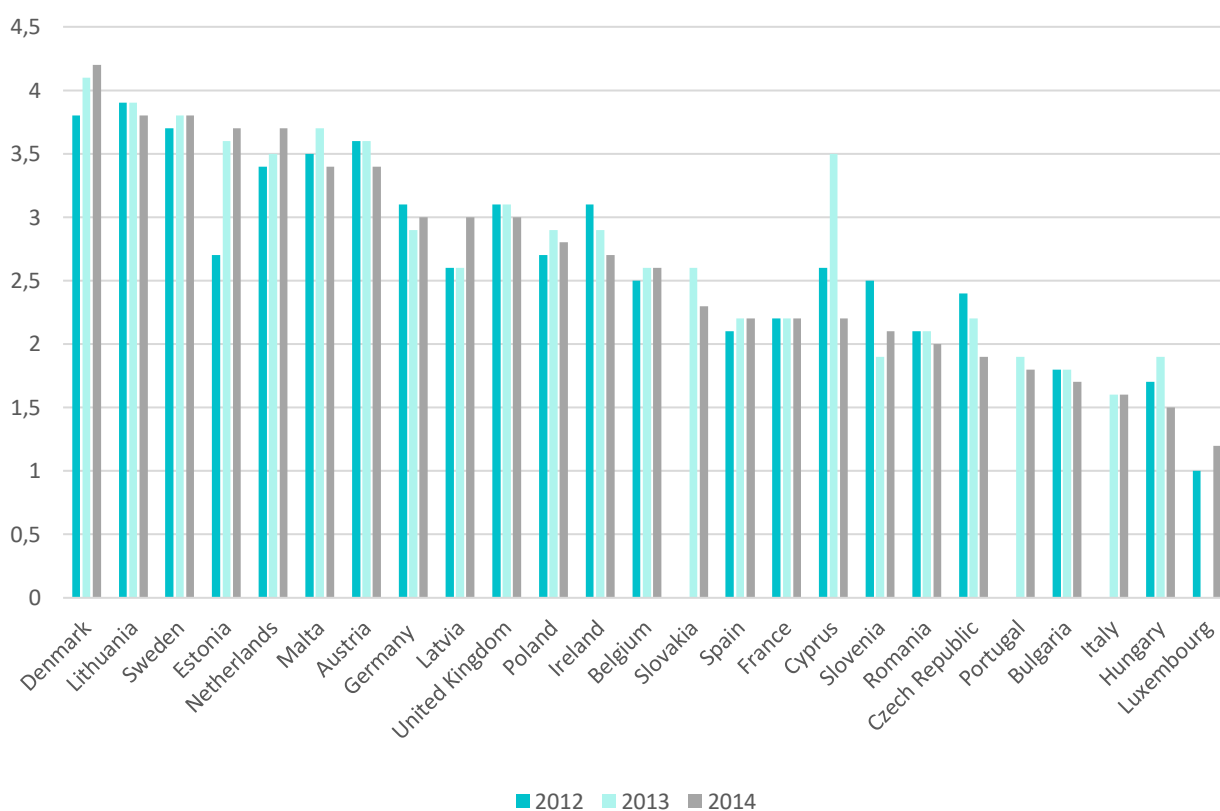

Sursa: EUROSTAT

Un alt mod de a exprima și de a înțelege dimensiunea cheltuielilor publice pentru educație la nivel terțiar este exprimarea acestora ca pondere în totalul cheltuielilor publice. Aceasta este o modalitate de a evidenția locul pe care îl ocupă educația în strategia de finanțare adoptată de guvern. În ultima perioadă, cheltuielile publice pentru învățământul terțiar tind să aibă mai degrabă o pondere mai mică în cheltuielile publice totale. Astfel, 10 țări din cele 23 pentru care se poate calcula dinamica în perioada 2012 -2014 au înregistrat scăderi ale ponderii în doi ani succesivi, iar alte 6 țări având scădere a ponderii în 2014 față de anul 2013, ori având același nivel ca în anul anterior.

Un număr mic de țări dezvoltate, au înregistrat o creștere succesivă a ponderii în 2013 și 2014: Danemarca, Suedia, Estonia, Olanda, Letonia, arătând importanța acordată acestui sector la nivelul politici guvernamentale. La nivelul UE, valoarea mediană a ponderii cheltuielilor cu învățământ terțiar în total cheltuieli publice, a scăzut de la 2,75% în anul 2013 la 2,6 % în anul 2014. În anul 2014, ponderea cheltuielilor publice cu învățământul terțiar a înregistrat valori între 1,2% în Luxemburg și 4,2% în Danemarca, această fiind și singura țară cu o pondere de peste 4%.

GRAFICUL 2.18 - PONDEREA CHELTUIELILOR PUBLICE CU ÎNVĂȚĂMÂNTUL TERȚIAR ÎN TOTAL CHELTUIELI PUBLICE 2012-2014

Sursa: EUROSTAT

Un grup de 9 țări alocă mai mult de 3% din cheltuielile publice totale pentru învățământul terțiar: Lituania (2,8%), Suedia (3,8%), Estonia (3,7%), Olanda (3,7%), Malta (3,4%), Austria (3,4%), Germania, Letonia și UK cu câte 3%. Trebuie remarcată politica de susținere a învățământului terțiar în Țările Baltice, care se alătură țărilor din Vestul și Nordul Europei în alocarea unei părți însemnate din cheltuielile publice totale pentru învățământul terțiar.

Cu o pondere a cheltuielilor cu învățământul terțiar în total cheltuieli publice sub valoarea mediană (2,6%) se află în principal, țările din Europa Centrală, Sudică și de Est. Astfel, aceste țări alocă pentru învățământul terțiar sub 2% din cheltuielile publice totale: Luxemburg (1,2%), Ungaria (1,5%), Italia (1,6%), Bulgaria (1,7%), Portugalia (1,8%), Republică Cehă (1,9 %).

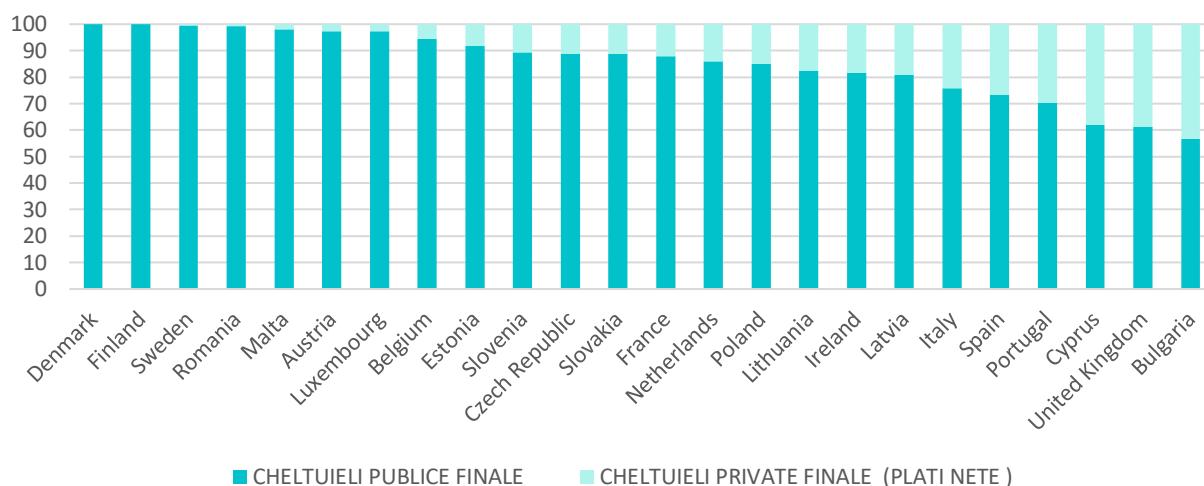
În anul 2014, România a alocat 2% din cheltuielile publice totale pentru învățământul terțiar cu o reducere de 0,1pp față de anii 2013 și 2014. În aceste condiții, creșterea ponderii cheltuielilor cu învățământul terțiar

în cheltuielile publice totale în țările dezvoltate (Danemarca, Suedia, Olanda) face ca decalajul dintre România și aceste țări să crească.

II.3. Cheltuieli finale pentru învățământul terțiar

Cheltuielile finale pentru învățământul terțiar cuprind cheltuielile din resurse publice și cheltuielile acoperite de sectorul privat. Indicatorul este compus din următoarele elemente: cheltuieli finale publice și cheltuieli finale private.

GRAFICUL 2.19 - STRUCTURA CHELTUIELILOR FINALE CU ÎNVĂȚĂMÂNTUL TERȚIAR (%)

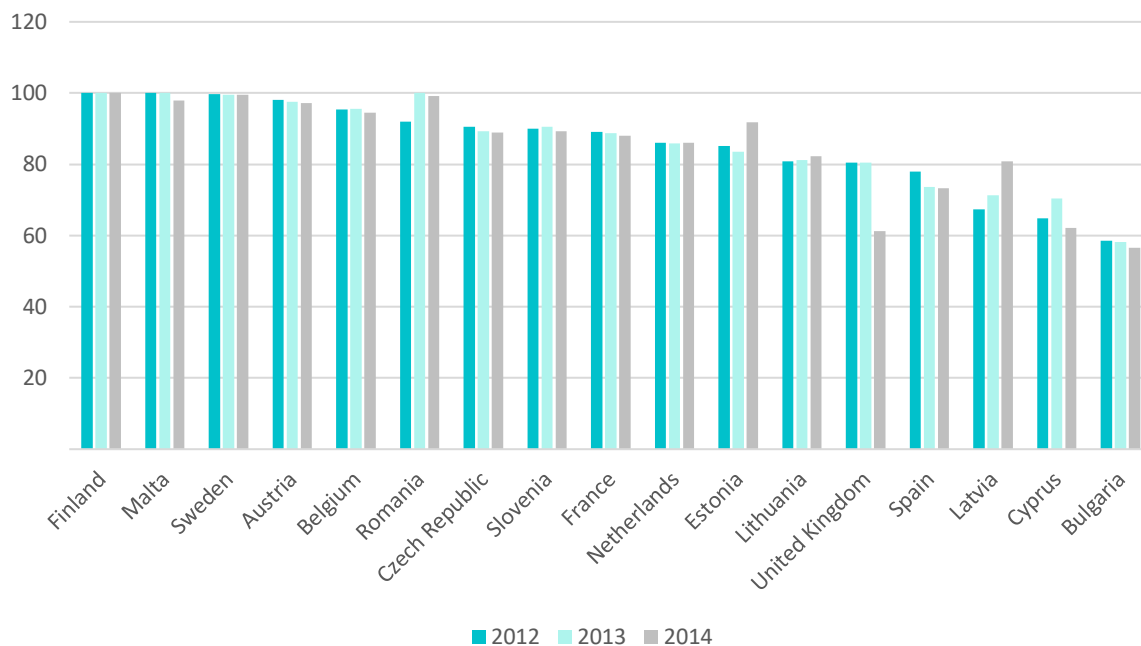

Sursa: EUROSTAT

În anul 2014, plățile nete ale sectorului privat au o contribuție însemnată în Bulgaria (43,39%), Marea Britanie (38,70%), Cipru (37,91%). În perioada 2012 – 2014, se înregistrează o ușoară scădere a ponderii cheltuielilor publice și consolidarea influenței sectorului privat, lucru important nu prin magnitudinea schimbărilor, ci printr-o evoluție majoritară la nivelul țărilor membre UE. Astfel, dacă în anul 2013 față de anul 2012, ponderea cheltuielilor publice finale a scăzut în 8 țări din cele 20 pentru care se poate calcula dinamica, în anul 2014 față de 2013, ponderea a scăzut în 13 țări. În anul 2014 ponderea cheltuielilor finale publice a scăzut în medie cu 0,83 pp (mediană – 0,40 pp), cea mai accentuată scădere se înregistrează în UK (-19 pp). Dintre țările care au înregistrat creșteri ale cheltuielilor publice cele mai mari salturi l-au înregistrat Țările Baltice: Letonia (+9,41 pp), Estonia (+8,29 pp).

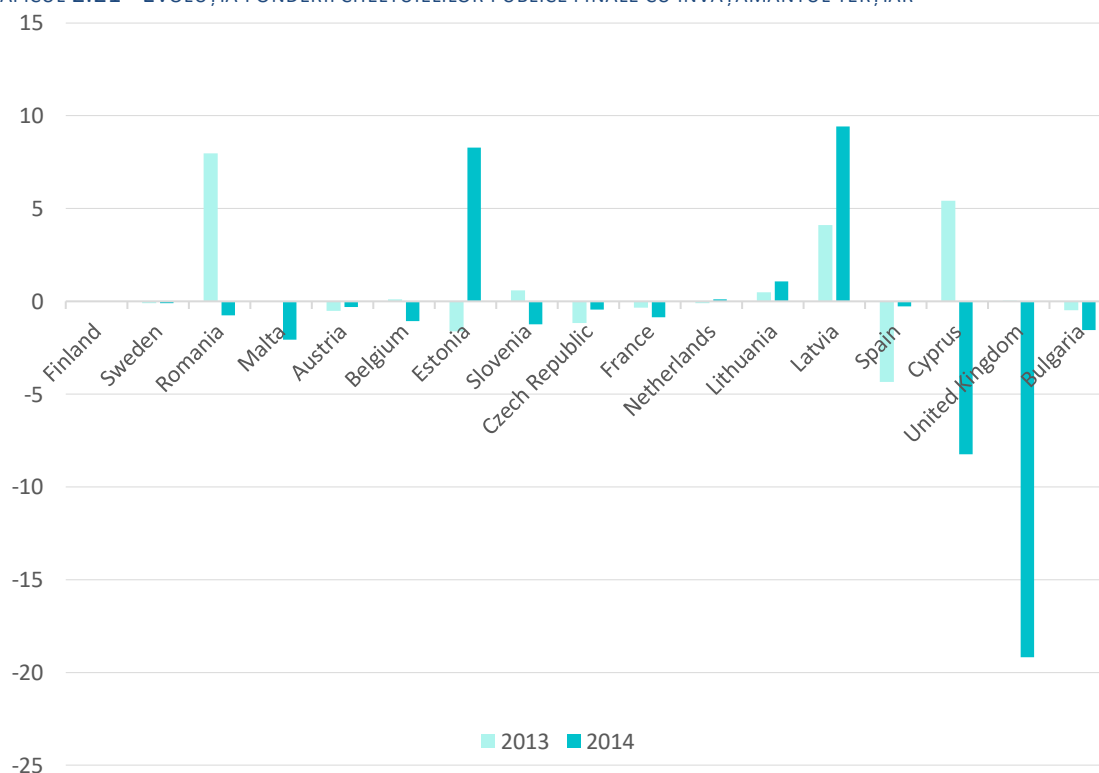
În condițiile unor modificări nesemnificative în perioadă 2013 – 2014, România rămâne una dintre țările cu cea mai mare pondere a cheltuielilor publice finale în cheltuielile finale ale învățământului terțiar (peste 99%), respectiv cu o contribuție nesemnificativă a sectorului privat.

GRAFICUL 2.20 - PONDEREA CHELTUIELILOR PUBLICE FINALE CU ÎNVĂȚĂMÂNTUL TERȚIAR ÎN CHELTUIELILE FINALE CU ÎNVĂȚĂMÂNTUL TERȚIAR

SURSA: EUROSTAT

GRAFICUL 2.21 - EVOLUȚIA PONDERII CHELTUIELILOR PUBLICE FINALE CU ÎNVĂȚĂMÂNTUL TERȚIAR

Sursa: EUROSTAT

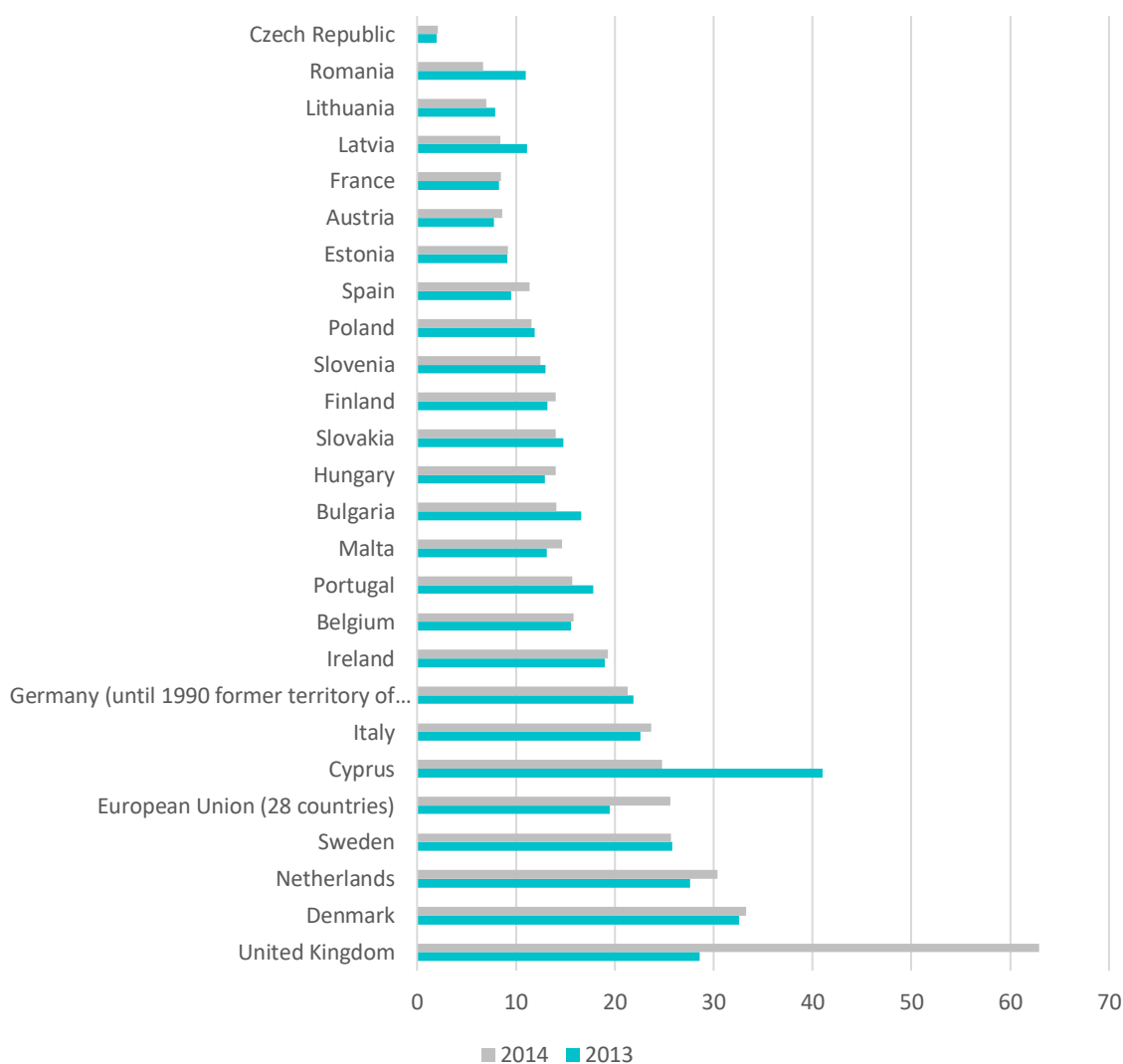
II.4. Ajutoare pentru studenți

Ajutorul public pentru studenți se poate realiza sub forma asistenței directe (burse, împrumuturi publice, alocații pentru familiile studenților) sau sub formă asistenței financiare indirecte, respectiv servicii de care beneficiază studenții (mâncare, transport, sănătate, cazare) sau reduceri de taxe.

În anul 2014, la nivelul UE28, ajutoarele pentru student au reprezentat 25,6% din cheltuielile publice, în creștere cu 6,1pp față de anul precedent. Doar 4 țări au o pondere superioară: Marea Britanie (62,9%), Danemarca (33,3%), Olanda (30,4%), Suedia (25,7%). Ajutoarele pentru student reprezintă sub 10% din cheltuielile publice în principal, în țări din centrul și estul Europei și în țările Baltice, Republica Cehă (2,1%) România (6,7%), Lituania (7%), Letonia (8,4%), Franța (8,5%), Austria (8,6%), Estonia (9,2%).

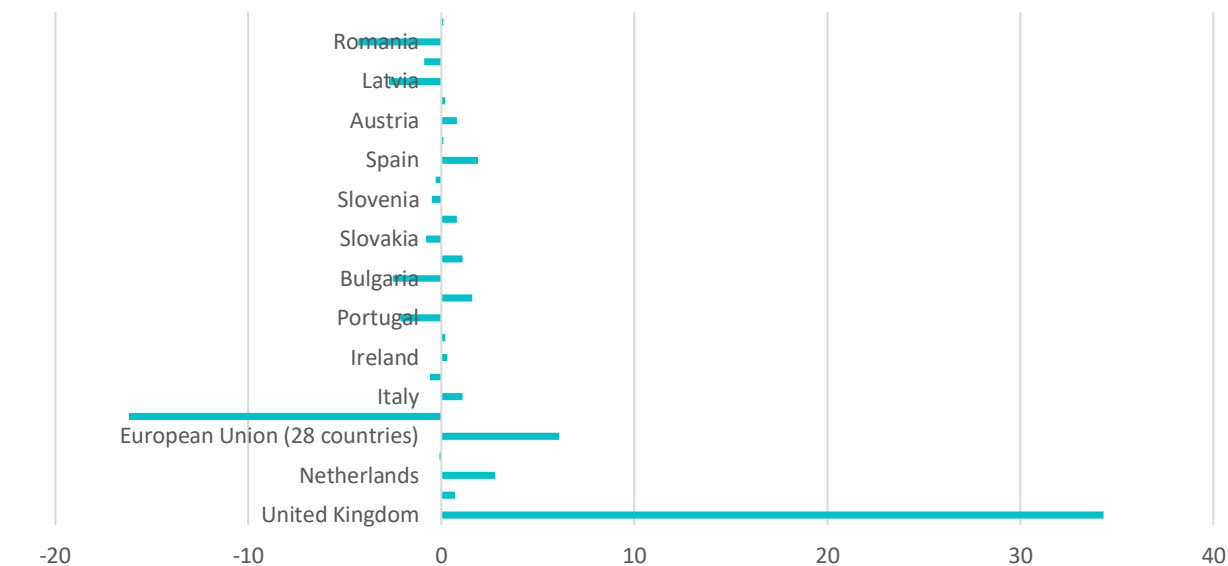
Modificarea în timp a indicatorului indică o evoluție mixtă, 14 țări înregistrând creșteri în 2014 față de 2013 (cea mai mare creștere în Marea Britanie) și 11 țări reduceri a ponderii ajutoarelor (cea mai mare reducere Cipru). Evoluțiile sunt de mică amploare, majoritatea țărilor încadrându-se în marja de un procent. Excepțiile sunt Marea Britanie (+34,3%) și Olanda (+2,8%), în cazul țărilor pentru care ponderea crește, Cipru (-16,2%), România (-4,3%), Letonia (-2,8%), Bulgaria (-2,5%), Portugalia (-2,1%), în cazul țărilor pentru care ponderea scade.

GRAFICUL 2.22 - PONDEREA AJUTOARELOR PENTRU STUDENȚI ÎN TOTAL CHELTUIELI PUBLICE

SURSA: EUROSTAT

GRAFICUL 2.23 - MODIFICAREA AJUTOARELOR PENTRU STUDENȚI 2013-2014

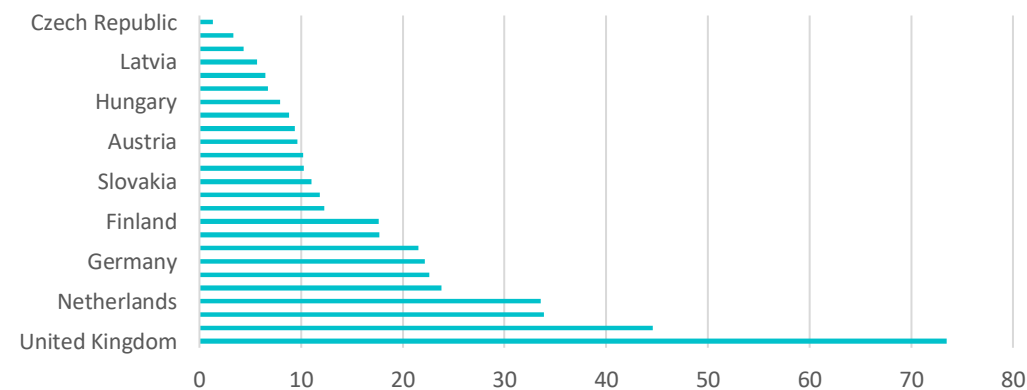

Sursa: EUROSTAT

II.5. Transferurile pentru învățământul terțiar

O parte importantă a cheltuielilor guvernamentale pentru educație au forma transferurilor către familii și studenți, societăți non-educative private. În mare parte, ponderea acestor transferuri în total cheltuieli este determinată de opțiunea legislativă privind modul de finanțare: direct sau prin subvenții.

GRAFICUL 2.24 - PONDEREA SUBVENȚIILOR PUBLICE ACORDATE SECTORULUI PRIVAT ÎN CHELTUIELILE PUBLICE CU ÎNVĂȚĂMÂNTUL TERȚIAR (%) 2014

Sursa: EUROSTAT

Pentru anul 2014 se remarcă câteva tendințe:

- Țările din Vestul și Nordul Europei și-au creat un sistem legislativ prin care alocă o pondere importantă a finanțării publice a învățământului terțiar, subvențiilor acordate familiilor și studenților. Astfel, subvențiile reprezintă mai mult de o treime din finanțarea publică în 4 țări: Marea Britanie (73,49%), Danemarca (44,60%), Suedia (33,88%), Olanda (33,55%) și mai mult de 20% în alte 4 țări: Italia (23,80%), Cipru (22,61%), Germania (22,18%), Irlanda (21,51%). Se realizează o corelație pozitivă între calitatea activității în învățământul superior și ponderea subvențiilor, majoritatea țărilor care alocă o pondere importantă subvențiilor în sistemul de finanțare a învățământului terțiar fiind între țările cu cel mai dezvoltat învățământ la acest nivel din Europa;

- Țările din Centrul și Estul Europei și Țările Baltice nu au încă o legislație care să asigure finanțarea educației la nivel terțiar prin transferuri/subvenții importante, astfel încât ele se află pe ultimele locuri în ceea ce privește cota subvențiilor în sistemul de finanțare a învățământului terțiar și sunt majoritare în grupul țărilor care au o cotă a subvențiilor în total cheltuieli guvernamentale mai mică de 10%: Republica Cehă (1,31%), România (3,35%), Lituania (4,33%), Letonia (5,69%), Bulgaria (6,51%), Polonia (6,71%), Ungaria (7,95%), Luxemburg (8,80%), Franța (9,36%), Austria (9,62%).

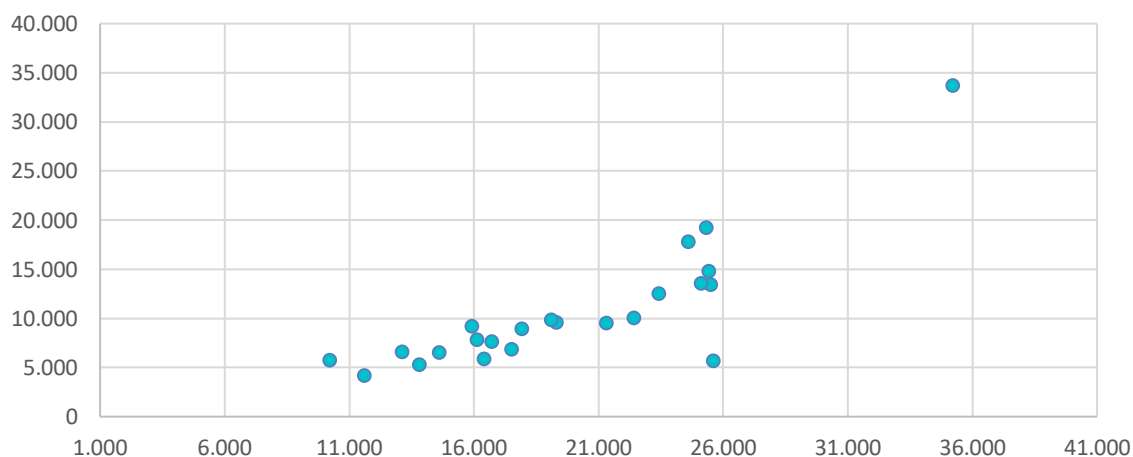
II.6. Cheltuieli publice pentru educație pe student

Evidențierea și analiza tendințelor care se manifestă în finanțarea învățământului terțiar în țările componente ale Uniunii Europene trebuie să țină cont de faptul că există diferențe majore între țări în ceea ce privește dimensiunea activității din acest sector, dimensiune reflectată de numărul de studenți. Cheltuielile publice pe student exprimă gradul în care resursele unei țări sunt alocate învățământului la nivel terțiar și oferă informații privind costul educației la acest nivel.

Ca urmare exprimarea cheltuielilor cu educația pe student asigură o relevanță sporită analizelor efectuate și reflectă într-un mod mai adecvat nivelul finanțării, precum și decalajele care s-au format între țări din punct de vedere al finanțării învățământului terțiar. Nivelul absolut al acestui indicator trebuie exprimat în euro sau PPS. Datele absolute pentru cei doi indicatori exprimate în PPS în anul 2014 evidențiază pentru cele mai multe țări, respectiv până la un nivel de cca 20000 PPS al PIB pe locuitor, o puternică corelație pozitivă între nivelul absolut al cheltuielilor cu educația la nivel terțiar pe student și nivelul de bunăstare al unei țări, exprimat prin PIB pe locuitor (Graficul 2.25). Pentru țările cu nivel mai mare a PIB pe locuitor, cheltuielile cu educația pe student tind să fie dependente mai mult de decizii de politică economică ale guvernelor țărilor respective

Astfel, țările cu nivel ridicat, dar foarte apropiat ca mărime absolută al PIB pe locuitor (23.400 PPS -25.300 PPS), înregistrează o variație mare a cheltuielilor pe student (12.530 PPS-19.241 PPS), Franța, Germania, Belgia, Olanda, Suedia, Marea Britanie.

GRAFICUL 2.25 - LEGĂTURA CHELTUIELI PE STUDENT - PIB PE LOCUIITOR (PPS) 2014

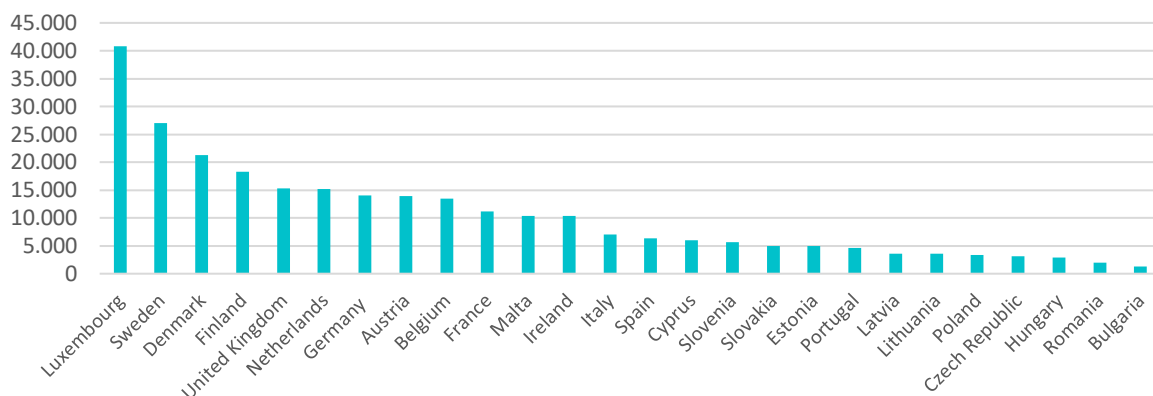

Sursa: EUROSTAT

În anul 2014, valoarea maximă a indicatorului exprimat în euro se înregistrează în Luxemburg (40777,2), iar valoarea minimă în Bulgaria (1275,4), valoarea mediană a indicatorului fiind 6664 euro. Se realizează o segmentare clară a țărilor UE în funcție de cheltuielile publice pentru educație pe student, conturându-se două zone cu diferențe semnificative în nivelul finanțării studenților.

Țările din Vestul și Nordul Europei ocupă primele 14 poziții într-un clasament din punct de vedere al acestui indicator pentru cele 26 de țări pentru care sunt publicate date. Trei dintre țări au cheltuielile pe student peste 20000 Euro: Luxemburg.

GRAFICUL 2.26 - CHELTUIELI PE STUDENT (EURO) 2014

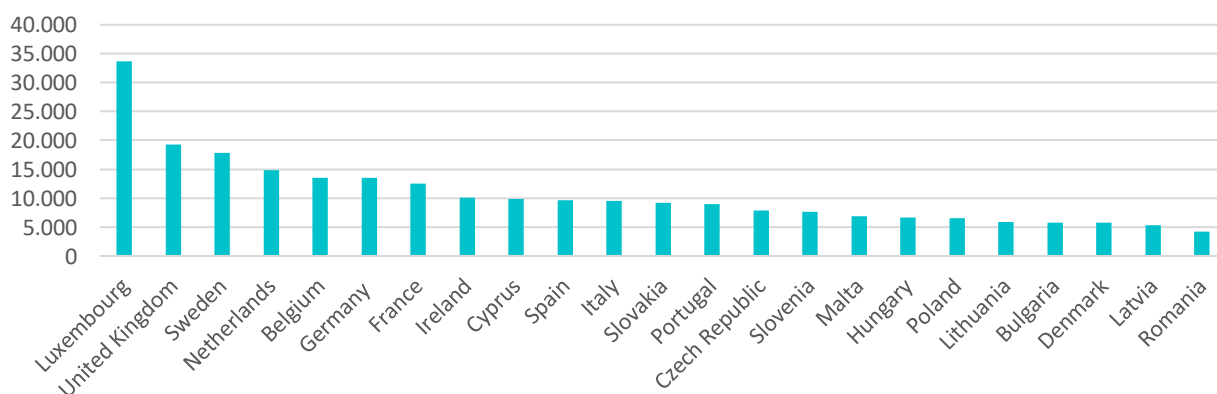
Sursa: EUROSTAT

În ultima parte a clasamentului se află toate țările din Centrul și Estul Europei, precum și cele Baltice, pe ultimele locuri aflându-se: Bulgaria (1275,4), România (1965,1), Ungaria (2937,9), Republică Cehă (3153,9), Polonia (3366,6), Lituania (3562,9), Letonia (3580,2). România și Bulgaria constituie o zonă aparte, decalată semnificativ nu numai față de țările dezvoltate din vestul și nordul Europei, ci și față de țările din aceeași zonă geografică.

Nivelul indicatorului exprimat în Euro plasează România pe penultimul loc între cele 26 state UE care raportează date pentru 2014, cu 1996,1 Euro în creștere față de anul precedent cu 36,5%. Pentru România, în anul 2014 nivelul indicatorului cheltuieli publice pentru educație pe student reprezintă 7,2% din nivelul cheltuielilor în Suedia, (25975,4), cca 14% în comparație cu Germania (14089,8), 40% din nivelul indicatorului pentru Estonia (4906,7), 58% față de Republica Cehă și 66% față de Ungaria.

Semnificația comparațiilor se îmbunătățește dacă exprimăm indicatorul în PPS. Astfel, se observă o creștere în 2014 față de 2013 în majoritatea țărilor, de cele mai multe ori creșterile fiind consistente. Se realizează o reducere a decalajului între țări, precum și între valoarea maximă și valoarea minimă a indicatorului.

GRAFICUL 2.27- CHELTUIELI PE STUDENT (PPS) 2014

Sursa: EUROSTAT

Valoarea mediană pentru cele 23 țări pentru care sunt publicate date este de 9228,9 și corespunde cheltuielilor pe student din Slovacia. Segmentarea se menține, toate țările cu nivel mai mare decât mediana sunt țări din centrul și nordul Europei: Luxemburg (33706,8), UK (19241,4), Suedia (17841,1), Olanda (14799,8), Belgia (13568,5), Germania (13459,3), Franța (12539,7), Irlanda (10070,8), Cipru (9869,6), Spania (9593,9), Italia (9548,8). România ocupă ultimul loc în UE în funcție de cheltuiala publică pe student în PPS:

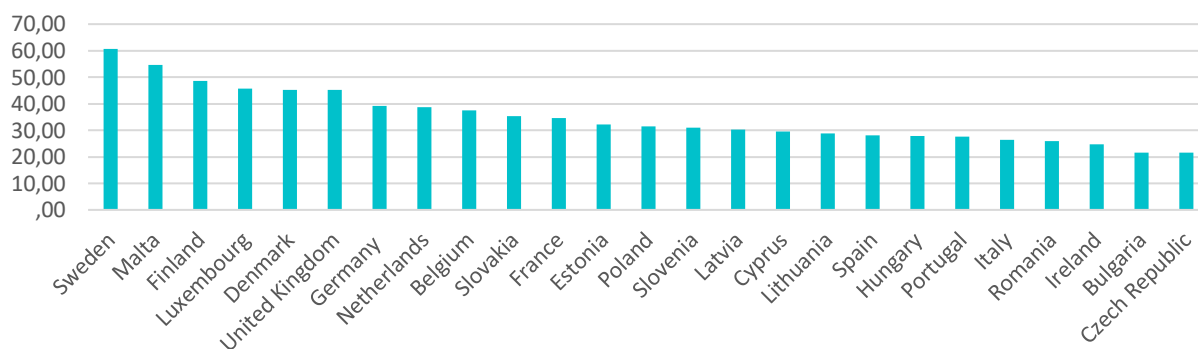
România (4212,4), Letonia (5304,1), Danemarca (5736,6), Bulgaria (4212,4). Cheltuielile pe student în PPS pentru România 2014, reprezintă: 12,5% față de Luxemburg, 21,9% față de UK, 23,6% față de Suedia, 31,3% față de Germania, 53,8% față de Republică Cehă, 63,4% față de Ungaria.

Analiza decalajelor indicatorului *Cheltuieli Publice pentru Educație pe student (în PPS)* relevă tendințe importante între țările din Centrul Europei și țările Baltice. România depășește doar Bulgaria în anii 2012 și 2013, în anul 2014 fiind depășită de Bulgaria, astfel încât România ocupă ultima poziție cu cel mai mic nivel al indicatorului. De asemenea, se mențin și se accentuează decalajele față de celelalte țări, Slovacia în 2012 și 2013 și Republica Cehă în 2014 având cheltuielile pe student de cca 2 ori mai mari decât în România.

II.7. Cheltuielile publice pentru învățământ terțiar pe student, exprimate ca pondere în PIB/locuitor

Datele statistice arată o corelație pozitivă între cheltuiala pe student și nivelul de dezvoltare al țărilor, nivel exprimat în PIB/locuitor. Un PIB/locuitor care se asociază cu un nivel mai ridicat al cheltuielilor pe student. Pentru o comparație sugestivă a efortului de finanțare a învățământului terțiar de către guvern, firme private sau de către organizațiile nonprofit, capătă relevanță exprimarea cheltuielilor pe student ca pondere în PIB pe locuitor.

GRAFICUL 2.28 - CHELTUIELI PUBLICE PE STUDENT (% PIB PE LOCUITOR) 2014

Sursa: EUROSTAT

Diferențele de finanțare /cheltuieli pe student între țări, exprimate în valoare absolută, sunt determinate de nivelul economic PIB/locuitor, cât și de politica de susținere a învățământului terțiar adoptată de guvernul fiecărei țări. Decalajele mari între țări sunt accentuate de o caracteristică în finanțare sesizabilă la nivelul țărilor UE, dat fiind faptul că țările cu PIB/locuitor mai mare au o pondere mare a cheltuielilor pe student, iar cele cu PIB/locuitor mic înregistrează o pondere mai mică a cheltuielilor pe student.

În funcție de acest indicator, segmentarea în cele două grupe de țări identificate la analiza celorlalți indicatori de finanțare nu mai este atât de evidentă. În două țări cheltuiala publică pe student reprezintă peste 50% din PIB/locuitor: Suedia (60,7%) și Malta (54,7), iar în alte 4 țări ponderea este peste 40%: Finlanda (48,5%), Luxemburg (45,6%), Danemarca (45,3%), Marea Britanie (45,1%).

Dintre cele 12 țări, cu pondere a cheltuielii publice pe student în PIB/locuitor mai mică decât nivelul median se află și țări din sudul Europei: Italia, Portugalia, Spania, Cipru. Pentru 3 țări cheltuiala pe student reprezintă mai puțin de 25% din PIB/locuitor: Republică Cehă (21,5%), Bulgaria (21,6%), Irlanda (24,6%), iar pentru alte 7 țări cheltuiala pe student reprezintă mai puțin de 30% din PIB/locuitor: România (26%), Italia (26,4%), Portugalia (27,6%), Ungaria (27,8%), Spania (28,2%), Lituania (28,7%), Cipru (29,6%).

Capitolul III. Finanțarea de la buget a universităților de stat, în anul 2016

Capitolul de față prezintă principalele elemente ale finanțării de la buget a universităților de stat pentru anul 2016, comparativ cu situația din anii precedenți. Pornind de la numărul de studenți și de la valoarea totală a alocației bugetare pentru instituțiile de învățământ superior de stat, finanțate din bugetul MEN, sunt prezentate diversele componente ale finanțării instituționale și evoluția acestora în ultimii ani. Sunt furnizate atât date generale, la nivel național, ce permit formarea unei imagini globale privind finanțarea întregului sistem de învățământ superior public, cât și date detaliate, privind sumele primite de universitățile finanțate de la bugetul de stat, pentru fiecare componentă a finanțării instituționale.

III.1. Numărul de studenți și fondurile bugetare pentru universitățile de stat în 2016, comparativ cu anii anteriori

Cifrele de școlarizare pentru universitățile de stat au fost aprobate, pentru anul universitar 2015/2016, prin HG nr. 211/2015. Evoluția numărului total de studenți fizici înmatriculați în universitățile de stat (incluzând programele de studii de licență, masterat și doctorat) este prezentată în Tabelul 3.1. Pentru anul 2016 numărul total de studenți pentru care universitățile au primit subvenții bugetare a cunoscut foarte mici variații față de anul precedent, în jurul valorii de 290.000. Chiar dacă se constată o tendință de creștere a numărului de studenți bugetați la programele de licență, aceasta este destul de redusă, păstrând tendința de ușoară creștere a numărului de studenți bugetați la programele de licență din ultimii trei ani, compensată fiind de o ușoară fluctuație a numărului de studenți de la programele de master. De asemenea, numărul de studenți bugetați la programele de studii de doctorat nu a fluctuat notabil în ultimii patru ani, posibil și în contextul diminuării semnificative a efectelor modificărilor legislative legate de durată, formă de învățământ și modul de susținere financiară etc.

TABELUL 3.1 — NUMĂRUL DE STUDENȚI ÎNMATRICULAȚI ÎN PROGRAME DE STUDII UNIVERSITARE (2008–2016)

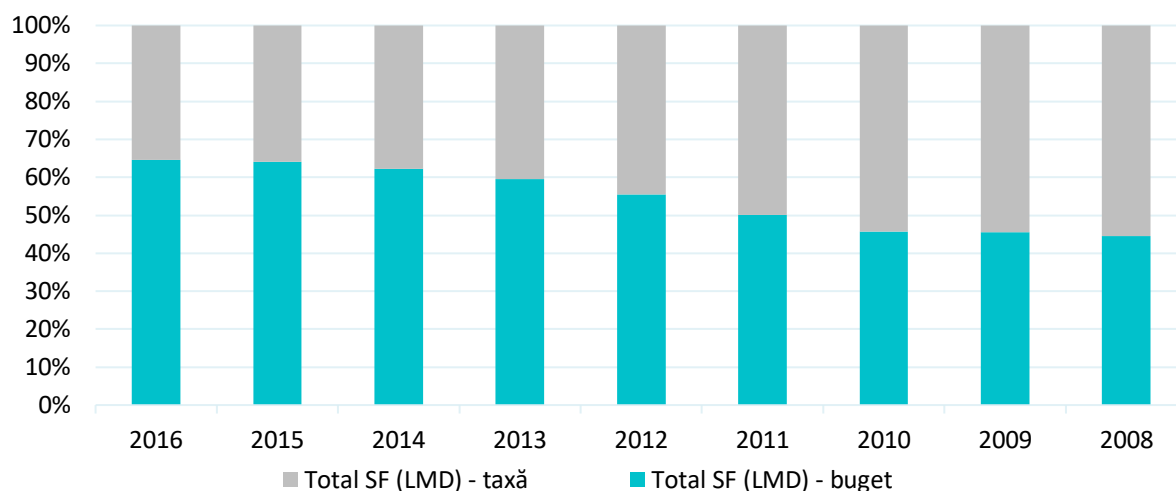
Ani universitari (date de ref. la 1 ian)	Studenți fizici (LMD)			Licența			Master			Doctorat		
	Total (LMD)	din care:		Total (L)	din care:		Total (M)	din care:		Total (D)	din care:	
		buget	taxa		buget	taxa		buget	taxa		buget	taxa
2016	449.152	289.982	159.170	341.720	211.898	129.822	90.642	67.212	23.430	16.790	10.872	5.918
2015	448.939	287.927	161.012	338.214	209.517	128.697	94.123	67.777	26.346	16.602	10.633	5.969
2014	461.582	287.300	174.282	346.493	208.777	137.716	98.124	68.076	30.048	16.965	10.447	6.518
2013	479.876	285.652	194.224	360.588	208.475	152.113	100.995	66.605	34.390	18.293	10.572	7.721
2012	520.853	289.087	231.766	391.170	211.078	180.092	107.828	66.444	41.384	21.855	11.565	10.290
2011	576.290	288.580	287.710	426.435	209.101	217.334	123.973	66.307	57.666	25.882	13.172	12.710
2010	616.506	282.237	334.269	447.660	204.369	243.291	139.211	62.792	76.419	29.635	15.076	14.559
2009	624.654	284.616	340.038	473.393	220.872	252.521	120.673	46.550	74.123	30.588	17.194	13.394
2008	650.247	289.132	361.115	525.880	240.919	284.961	91.825	27.195	64.630	32.542	21.018	11.524

Sursa: CNFIS, date disponibile conform raportărilor realizate de universitățile de stat

Tabelul 3.1 prezintă și evoluția numărului de studenți în regim cu taxă, înmatriculați la nivelul celor trei cicluri de studii (licență, master și doctorat). Este important să notăm o scădere dramatică a numărului acestor studenți la toate cele trei cicluri. De exemplu, la studiile de licență cu taxă numărul studenților a scăzut de la peste 284.000, înainte de declanșarea crizei economice, la sub 130.000 în 2016. Variația negativă reprezintă peste 50% din numărului de studenți cu taxă înmatriculați în universitățile publice. O scădere mult mai drastică, ajungând în jurul valorii de 64% se constată și la programele de studii de masterat.

Mai mult, se poate observa și schimbarea semnificativă a ponderilor studenților cu taxă din numărul total de studenți înmatriculați în universitățile de stat (Graficul 3.1).

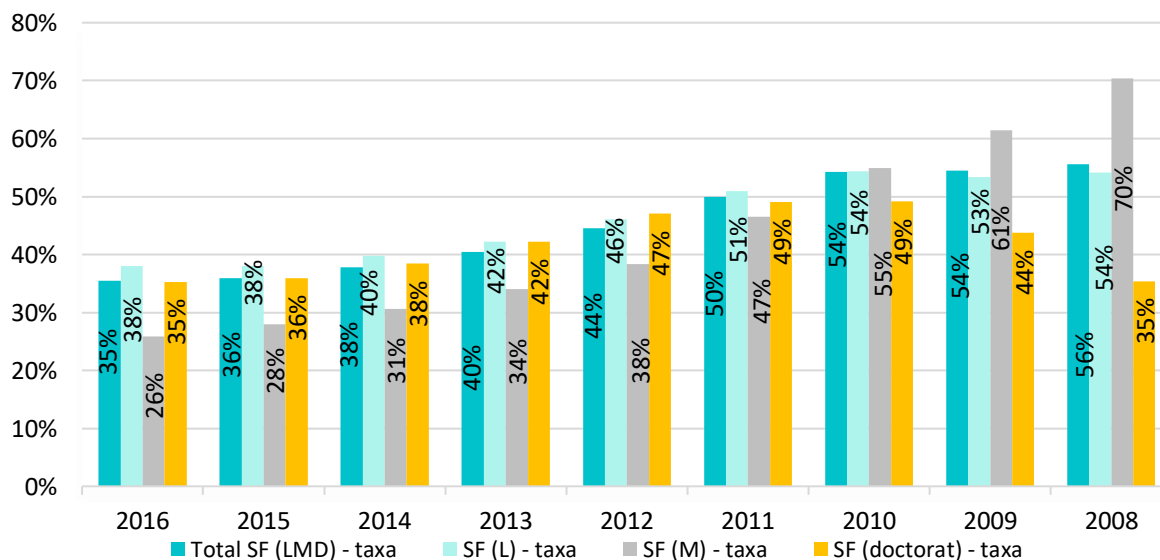
GRAFICUL 3.1 — EVOLUȚIA PONDERILOR NUMĂRULUI DE STUDENȚI ÎN REGIM CU TAXĂ ȘI BUGET, PENTRU TOATE CICLURI DE STUDII (2008–2016)

Sursa: CNFIS, date disponibile conform raportărilor realizate de universitățile de stat

Dacă până în 2010, la studiile de licență, studenții în regim cu taxă reprezentau aproximativ 55% din numărul total al studenților, numărul lor a scăzut apoi an de an, ajungându-se ca în 2016 să reprezinte aproximativ 38% din numărul total de studenți. În mod similar, la studiile de masterat ponderea studenților cu taxă a scăzut de la peste 55% la aproximativ 26% (Graficul 3.2).

GRAFICUL 3.2 — EVOLUȚIA PONDERILOR NUMĂRULUI DE STUDENȚI ÎN REGIM CU TAXĂ, PE CICLU DE STUDII (2008–2016)

Sursa: CNFIS, date disponibile conform raportărilor realizate de universitățile de stat cu data de referință 1 ianuarie a fiecărui an universitar; s-a notat cu 2016 anul universitar 2015/2016

La nivelul studiilor de masterat, o altă cauză poate fi aceea că, în anii anteriori, au absolvit aceste studii persoane din generațiile mai vechi, uneori chiar în contextul unor prevederi legislative care cereau studii de acest tip pentru ocuparea unor posturi (de exemplu, în cazul celor din administrația publică). Este posibil ca în aceste variații să joace un rol și schimbările legislative, mai ales în domeniul doctoratului, în ceea ce privește durata și forma studiilor, modul de susținere financiară etc.

Pentru a identifica mai precis rolul diversilor factori care afectează evoluția numărului de studenți, Tabelul 3.2 prezintă numărul de studenți înmatriculați în anul I la fiecare ciclu de studii, atât în regim subvenționat de la buget, cât și cu taxă.

TABELUL 3.2 — NUMĂRUL DE STUDENȚI ÎNMATRICULAȚI ÎN ANUL I DE STUDII, PE CICLURI DE STUDII (2008–2016)

Ani universitari (date de ref. la 1 ian)	Studenți fizici (LMD) - an1			Licență - an1			Master - an1			Doctorat - an1		
	Total (LMD)	din care:		Total (L)	din care:		Total (M)	din care:		Total (D)	din care:	
		buget	taxă		buget	taxă		buget	taxă		buget	taxă
2016	161.204	101.071	60.133	109.813	63.231	46.582	46.733	34.730	12.003	4.658	3.110	1.548
2015	156.407	100.416	55.991	102.167	61.795	40.372	49.521	35.367	14.154	4.719	3.254	1.465
2014	162.283	100.687	61.596	106.741	62.264	44.477	50.923	35.268	15.655	4.619	3.155	1.464
2013	163.505	99.446	64.059	105.966	60.865	45.101	53.683	35.669	18.014	3.856	2.912	944
2012	167.819	98.606	69.213	110.577	61.903	48.674	53.094	33.886	19.208	4.148	2.817	1.331
2011	193.885	100.527	93.358	125.987	62.277	63.710	61.936	34.718	27.218	5.962	3.532	2.430
2010	229.417	97.323	132.094	149.155	61.887	87.268	73.419	31.992	41.427	6.843	3.444	3.399
2009	224.686	80.355	144.331	151.163	61.493	89.670	66.725	15.837	50.888	6.798	3.025	3.773
2008	201.721	76.471	125.250	141.415	56.455	84.960	54.308	18.185	36.123	5.998	1.831	4.167

Sursa: CNFIS, pe baza raportărilor realizate de universități, cu data de referință 1 ianuarie a fiecărui an universitar; s-a notat cu 2016 anul universitar 2015/2016

Numărul total al studenților din anul I subvenționați de la buget a înregistrat în ultimii ani mici variații în jurul valorii de 100.000. La studiile de licență, datele indică variații minore ale numărului de studenți bugetați în primul an, în concordanță cu cifrele de școlarizare anunțate de MEN. La programele de masterat s-a înregistrat un salt în 2010, ca o consecință a implementării procesului Bologna, urmat de mici fluctuații în ultimii șase ani. La programele de doctorat, variațiile din ultimii patru ani reflectă și schimbările permise între cifrele de școlarizare ale diverselor cicluri.

În cazul studenților înmatriculați în primul an de studiu în regim cu taxă, s-a înregistrat o scădere semnificativă. Dacă în 2009 erau înmatriculați în total peste 144.000 de studenți cu taxă, în 2016 numărul acestora a scăzut cu peste 58%, la sub 61.000. Acest declin se observă la toate ciclurile de studii, în proporții comparabile.

Analizând simultan numărul studenților raportați în Tabelele 3.1 și 3.2, observăm faptul că scăderea numărului de studenți în regim cu taxă poate fi corelată atât cu scăderea numărului de absolvenți de liceu care promovează examenul de bacalaureat, reflectată cu precădere în situația din anul I de studii de licență, cât și cu dificultățile financiare cauzate de criza economică, ce afectează abandonul școlar, așa cum se vede din scăderea globală, pe totii ani de studii.

Numărul de studenți bugetați și în regim cu taxă, pe cicluri de studii, este prezentat pentru fiecare universitate de stat în Tabelul 3.3.

TABELUL 3.3 — NUMĂRUL STUDENȚILOR PE FORMĂ DE FINANȚARE ȘI CICLURI DE STUDII, LA UNIVERSITĂȚI DE STAT (2016)

Cod univ.	Universități (date de ref. la 1 ian 2015)	Studenți fizici (LMD)			Licență (L)			Master (M)			Doctorat (D)		
		Total (LMD)	din care:		Total (L)	din care:		Total (M)	din care:		Total (D)	din care:	
			buget	taxă		buget	taxă		buget	taxă		buget	taxă
U01	Universitatea Politehnică din București	28.931	25.031	3.900	20.096	16.963	3.133	7.137	6.511	626	1.698	1.557	141
U02	Universitatea Tehnică de Construcții din București	5.855	4.185	1.670	4.037	2.897	1.140	1.455	1.124	331	363	164	199
U03	Universitatea de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu” din București	2.885	1.504	1.381	2.631	1.336	1.295	125	116	9	129	52	77
U04	USAMV din București	12.469	6.560	5.909	10.233	4.795	5.438	1.965	1.537	428	271	228	43
U05	Universitatea din București	31.388	20.605	10.783	22.045	13.282	8.763	7.867	6.225	1.642	1.476	1.098	378
U06	UMF „Carol Davila” din București	11.610	5.702	5.908	10.177	5.140	5.037	162	110	52	1.271	452	819
U07	ASE București	21.975	12.266	9.709	14.700	8.398	6.302	6.332	3.527	2.805	943	341	602
U08	Universitatea Națională de Muzică din București	877	776	101	611	563	48	180	167	13	86	46	40
U09	Universitatea de Arte din București	1.486	980	506	1.048	629	419	334	305	29	104	46	58

Capitolul III. Finanțarea de la buget a universităților de stat, în anul 2016

Cod univ.	Universități (date de ref. la 1 ian 2015)	Studenți fizici (LMD)			Licență (L)			Master (M)			Doctorat (D)		
		Total (LMD)	din care:		Total (L)	din care:		Total (M)	din care:		Total (D)	din care:	
			buget	taxă		buget	taxă		buget	taxă		buget	taxă
U10	UNATC „I.L.Caragiale” din București	827	702	125	504	462	42	201	174	27	122	66	56
U11	UNEFS din București	1.508	886	622	1.094	587	507	286	238	48	128	61	67
U12	SNSPA din București	5.792	3.948	1.844	3.081	2.186	895	2.440	1.569	871	271	193	78
U13	Universitatea „1 decembrie 1918” din Alba-Iulia	4.096	2.685	1.411	3.122	2.167	955	842	443	399	132	75	57
U14	Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad	5.697	2.325	3.372	4.320	1.796	2.524	1.326	500	826	51	29	22
U15	Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău	4.906	2.974	1.932	3.764	2.241	1.523	1.093	690	403	49	43	6
U17	Universitatea „Transilvania” din Brașov	18.904	12.593	6.311	15.068	9.838	5.230	3.426	2.561	865	410	194	216
U18	Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca	19.871	15.584	4.287	14.980	11.384	3.596	4.151	3.506	645	740	694	46
U19	USAMV din Cluj-Napoca	5.858	4.604	1.254	4.653	3.555	1.098	942	793	149	263	256	7
U20	Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca	35.596	22.581	13.015	26.782	14.898	11.884	7.559	6.681	878	1.255	1.002	253
U21	UMF „Iuliu Hațieganu” din Cluj-Napoca	7.083	3.551	3.532	6.496	3.150	3.346	229	94	135	358	307	51
U22	Academia de Muzică „Gh. Dima” din Cluj-Napoca	1.084	743	341	880	552	328	157	145	12	47	46	1
U23	Universitatea de Artă și Design din Cluj-Napoca	944	717	227	658	468	190	216	182	34	70	67	3
U24	Universitatea „Ovidius” din Constanța	14.198	6.262	7.936	11.701	4.946	6.755	2.150	1.218	932	347	98	249
U25	Universitatea Maritimă din Constanța	5.013	776	4.237	4.267	531	3.736	723	222	501	23	23	0
U26	Universitatea din Craiova	17.582	12.584	4.998	13.165	9.336	3.829	4.055	3.073	982	362	175	187
U27	UMF din Craiova	4.303	2.182	2.121	3.981	2.033	1.948	119	59	60	203	90	113
U28	Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați	11.752	9.438	2.314	9.261	7.302	1.959	2.285	1.988	297	206	148	58
U29	Universitatea Tehnică „Gheorghe Asachi” din Iași	13.578	12.055	1.523	9.415	8.312	1.103	3.628	3.334	294	535	409	126
U30	USAMV „Ion Ionescu de la Brad” din Iași	4.616	3.433	1.183	3.749	2.619	1.130	717	673	44	150	141	9
U31	Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași	23.044	16.976	6.068	16.895	11.536	5.359	5.340	4.718	622	809	722	87
U32	UMF „Gr. T. Popa” din Iași	9.602	4.251	5.351	8.996	3.754	5.242	297	221	76	309	276	33
U33	Universitatea de Arte „George Enescu” din Iași	1.520	1.339	181	1.021	916	105	342	296	46	157	127	30
U34	Universitatea din Oradea	14.152	7.700	6.452	11.195	6.088	5.107	2.682	1.525	1.157	275	87	188
U35	Universitatea din Petroșani	3.248	2.462	786	2.353	1.979	374	765	439	326	130	44	86
U36	Universitatea din Pitești	9.430	3.707	5.723	6.948	2.812	4.136	2.343	842	1.501	139	53	86
U37	Universitatea „Petrol-Gaze” din Ploiești	7.401	3.781	3.620	5.999	3.119	2.880	1.338	621	717	64	41	23
U38	Universitatea „Eftimie Murgu” din Reșița	1.585	1.359	226	1.068	890	178	494	451	43	23	18	5
U39	Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu	14.135	7.975	6.160	10.792	6.031	4.761	2.985	1.769	1.216	358	175	183
U40	Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava	7.708	4.966	2.742	5.812	3.858	1.954	1.688	983	705	208	125	83
U41	Universitatea „Valahia” din Târgoviște	5.854	4.065	1.789	4.283	3.192	1.091	1.175	806	369	396	67	329
U42	Universitatea „Constantin Brâncuși” din Târgu-Jiu	2.921	1.605	1.316	2.306	1.352	954	615	253	362	0	0	0
U43	Universitatea „Petru Maior” din Târgu Mureș	3.039	1.956	1.083	2.392	1.463	929	607	455	152	40	38	2
U44	UMF Târgu Mureș	5.555	3.078	2.477	5.016	2.821	2.195	309	110	199	230	147	83
U45	Universitatea de Arte din Târgu Mureș	403	332	71	223	190	33	147	129	18	33	13	20
U46	Universitatea Politehnică Timișoara	12.470	10.313	2.157	9.187	7.300	1.887	2.888	2.691	197	395	322	73
U47	USAMV a Banatului „Regele Mihai I al României” din Timișoara	4.755	3.384	1.371	3.691	2.566	1.125	898	694	204	166	124	42
U48	Universitatea de Vest din Timișoara	14.566	9.222	5.344	10.481	6.563	3.918	3.525	2.391	1.134	560	268	292
U49	UMF” Victor Babeș” din Timișoara	7.080	3.279	3.801	6.543	3.102	3.441	102	53	49	435	124	311
Total		449.152	289.982	159.170	341.720	211.898	129.822	90.642	67.212	23.430	16.790	10.872	5.918

Sursa: CNFIS, pe baza raportărilor realizate de universități, cu data de referință 1 ianuarie 2016, anul universitar 2015/2016

La nivel național, în anul 2016 bugetul alocat învățământului superior a fost de **3,042** miliarde lei, ceea ce reprezintă 0,40% din PIB. Din această sumă, 134 mil lei au fost alocate pentru investiții și reparații capitale, 97 mil lei pentru obiective de capital și alte dotări și 467 mil lei pentru sprijinirea financiară a studenților (burse, subvenții transport și subvenții cămine și cantine), iar pentru **finanțarea instituțională a învățământului superior** (incluzând fondul de rezervă și pe cel pentru dezvoltare instituțională) **2.343,39 mil lei**, sumă ce reprezintă aproximativ 0,31% din produsul intern brut (PIB) aferent anului 2016. Pentru comparație, în Tabelul 3.4 sunt prezentate și sumele alocate în anii precedenți. Dacă se are în vedere rata anuală a inflației,

de -1,1% în 2016⁷, suma alocată în 2016 este, în termeni reali, mai mare decât cea din anul precedent. Totuși, deși fondurile bugetare alocate universităților de stat au cunoscut, în termeni reali, o creștere pentru anul 2016, aceasta nu acoperă în totalitate creșterile salariale și ale utilităților aplicate în anul 2016.

TABELUL 3.4 — ALOCAȚII BUGETARE PENTRU FINANȚAREA INSTITUȚIONALĂ A UNIVERSITĂȚILOR PUBLICE (2008–2016)

(mil lei)	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
TOTAL finanțare de baza/finanțare instituțională - FB	1.947,30	1.950,04	1.908,68	1.710,61	1.678,71	1.759,91	1.787,86	1.896,25	2.343,39
Suport financiar studenți (burse, transport, cămine-cantine)	389,01	351,65	342,61	342,01	362,99	399,77	461,89	432,76	467,45
Investiții și RK	556,06	344,48	158,26	103,29	119,58	43,88	84,70	164,99	133,99
Obiective de capital și alte dotări	1.009,59	246,86	93,29	82,69	68,44	32,82	47,36	125,56	96,915
Total finanțare buget învățământ superior - IS	3.901,95	2.893,03	2.502,94	2.238,60	2.229,71	2.251,36	2.381,82	2.619,57	3.041,741
% FB din PIB	0,39%	0,37%	0,37%	0,31%	0,29%	0,29%	0,27%	0,27%	0,31%
% IS_{buget} din PIB	0,77%	0,55%	0,49%	0,40%	0,38%	0,38%	0,36%	0,37%	0,40%
PIB³ (mil.lei)	504.659	530.783	511.580	557.348	587.400	596.798	669.050	712.832	761.474

Sursa: PIB: Eurostat pentru perioada 2008-2009; date naționale pentru perioada 2010-2016. Pentru anul 2013, valoarea totală a bugetului pentru învățământ superior include și alocațiile bugetare pentru sentințe judecătorești.

În Tabelul 3.4 sunt prezentate și valorile procentuale ale raportului dintre fondurile alocate finanțării instituționale a învățământului superior și produsul intern brut. Se poate observa o tendință de ușoară creștere a procentului din PIB. Scăderea numărului de studenți înmatriculați în regim cu taxă din ultimii ani a determinat un declin important al veniturilor din taxele de școlarizare, presiunea financiară exercitată asupra instituțiilor de învățământ superior în acești ani fiind una foarte însemnată.

Pe baza alocației totale destinate finanțării instituționale, împărțind la numărul de studenți subvenționați de la buget, se poate determina alocația publică medie pe student fizic. Așa cum rezultă din Tabelul 3.5, alocația medie nu a depășit niciodată valoarea atinsă în anul 2008, 1.630 EUR, valoarea fiind cu puțin sub 1.600 EUR în 2016.

TABELUL 3.5 — ALOCAȚIA MEDIE PE STUDENT FIZIC (2008–2016)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Alocația medie/Student Fizic (LEI)*	6.004	5.930	5.828	5.090	5.107	5.461	5.503	5.823	7.149
Cursul de schimb mediu anual (LEI/EUR)**	3,6827	4,2373	4,2099	4,2379	4,4560	4,419	4,4446	4,445	4,4908
Alocația medie/Student Fizic (EUR)*	1.630	1.400	1.384	1.201	1.146	1.236	1.238	1.310	1.592

Sursa: CNFIS (note: *sunt incluși și: rezidenții, studenții în ani pregătitori, gradele didactice; **calculat de BNR),

Alocația medie pe student fizic este una dintre cele mai mici din Uniunea Europeană, valorile medii fiind, în 2013, de circa 12.300 EUR în țările OECD și de aproximativ 12.200 EUR în EU21⁸.

⁷ Banca Națională a României, *Raport asupra inflației*, februarie 2017 (<http://bnro.ro/Publicatii-periodice-204.aspx>)

⁸ Education at a Glance 2016: OECD Indicators, OECD Publishing, 2016, p. 193 (http://download.ei-ie.org/Docs/WebDepot/EaG2016_EN.pdf); IRS, Yearly average currency exchange rates (<http://www.irs.gov/Individuals/International-Taxpayers/Yearly-Average-Currency-Exchange-Rates>)

III.2. Distribuția fondurilor pentru finanțarea instituțională a universităților de stat, în anul 2016

Propunerea CNFIS privind Metodologia de finanțare a instituțiilor de învățământ superior pentru anul 2016 a fost rezultatul unui proces îndelungat de elaborare, dialog instituțional, dezbatere publică și revizuire, proces care a început în luna noiembrie 2013 și care a condus, în urma consultărilor cu reprezentanții CNR, MEN și cu reprezentanți ai domeniului știința sportului și educației fizice, ai domeniilor artistice și cei ai domeniului științe umaniste, având la bază și rezultatele pilotării din anul 2015, la forma adoptată de Consiliu în martie 2016 și aprobată de MEN prin OM nr. 3530/29.03.2016.

Astfel, pentru propunerea de Metodologie de finanțare a instituțiilor de învățământ superior pentru anul 2016, CNFIS a pornit de la propunerea de metodologie formulată inițial și apoi pilotată pentru anul 2015, în urma solicitării CNR ca anul 2015 să constituie o perioadă de pregătire și analiză a aplicării noilor principii metodologice, aplicarea efectivă a acestora urmând să se realizeze în anul 2016. În urma rezultatelor pilotării metodologiei de finanțare propusă pentru anul 2015, CNFIS a decis înlocuirea indicatorului privind „Ponderea studenților înscriși în programele de studii în limbi de circulație internațională” (IC3.2) cu indicatorul privind „Ponderea studenților străini înscriși în programe de studii” (IC3.2).

Metodologia de finanțare pentru anul 2016 concretizează opțiunea conducerii Ministerului Educației Naționale de a înlocui progresiv alocarea finanțării suplimentare pe baza rezultatelor ierarhizării programelor de studii cu o alocare bazată pe un set de indicatori de calitate, conform ultimelor prevederi ale legii nr. 1/2011, modificate prin OUG 117/2013, cu aplicare pentru anul 2016 doar pentru 25% din finanțarea suplimentară. Setul de indicatori de calitate urmărește să reflecte, în mod sintetic și echilibrat, atât diferitele aspecte ale calității activității instituțiilor de învățământ superior, fiind aplicat la nivelul ramurilor de știință pentru a evita astfel distorsiunile induse de structura și specificul diferit al diverselor categorii de universități, cât și performanța activităților de cercetare/creație artistică/performanță sportivă, de predare-învățare, precum și de orientare internațională și orientare socială și regională a instituțiilor de învățământ superior.

Metodologia pentru anul 2016 se bazează pe aceleași principii care vizează asigurarea stabilității și predictibilității finanțării sistemului de învățământ superior, similar anilor anteriori, păstrând schema de alocarea fondurilor din 2015: după „rezervarea” unui fond de 2% pentru situații speciale, care nu pot fi integrate în formula de finanțare, și după deducerea valorii granturilor doctorale, suma rămasă este împărțită prin formulă între finanțarea de bază (cu ponderea propusă de 72,5% din finanțarea instituțională), finanțarea suplimentară (26,5%) și fondul pentru dezvoltare instituțională (1%).

În contextul finanțării scăzute și a dificultății universităților de a face față tuturor cheltuielilor, în cursul anului 2016, un număr semnificativ de universități au făcut solicitări de alocare de fonduri în afara formulei de calcul. Pentru a răspunde acestor solicitări, s-a adoptat atât soluția de a acorda diverse sume ca avans unora dintre universitățile solicitante, urmând să se realizeze ulterior o regularizare, cât și din fondul pentru situații speciale (FSS). Finanțarea cazurilor particulare/speciale ale universităților fiind realizată din FSS, pe baza unor solicitări fundamentate ale universităților, conform OM 5014/2016. Consecvent cu poziția adoptată în anii anteriori, CNFIS a susținut faptul că universitățile trebuie sprijinite pentru a putea funcționa normal; în același timp, Consiliul și-a reiterat disponibilitatea de a oferi universităților care fuseseră sprijinite cu alocații bugetare în afara formulei și în anii anteriori expertiza necesară pentru conceperea sub egida MEN a unor planuri de redresare structurală a situației lor financiare, precum și pentru monitorizarea implementării lor.

TABELUL 3.6 — STRUCTURA FONDURILOR BUGETARE PENTRU FINANȚAREA INSTITUȚIONALĂ A UNIVERSITĂȚILOR DE STAT (2013–2016)

Subcomponente		2013	2014	2015	2016
Finanțarea de bază (FB)		73,50%	73,50%	73,50%	72,50%
Finanțarea suplimentară (FS)		25,50%	25,50%	25,50%	26,50%
din care:	<i>Finanțarea suplimentară bază pe excelență (FSE)</i>	25,00%	25,00%	25,00%	
	<i>Finanțarea preferențială a programelor de studii de master și doctorat în științe și tehnologii avansate, a programelor în limbi de circulație internațională și a doctoratelor în cotutelă (FSEP)</i>	0,00%	0,00%	0,00%	

Subcomponente		2013	2014	2015	2016
	Creșterea capacității instituționale și a eficienței manageriale (FSCM)	0,00%	0,00%	0,00%	
	Asumarea de către instituțiile de învățământ superior a unui rol activ la nivel local și regional (FSL)	0,50%	0,50%	0,50%	
Dezvoltare instituțională		1,00%	1,00%	1,00%	1,00%
Total Finanțare instituțională (fără fondul pentru granturi doctorale și fondul pentru situații speciale)		100%	100%	100%	100%

Sursa: CNFIS.

III.3. Finanțarea granturilor doctorale

Conform OM nr. 3530/2016, fondurile alocate universităților pentru granturile de doctorat (exceptând bursele studenților doctoranzi, care au fost alocate din fondul de burse) au cuprins în anul 2016 un total de 251.147.096 lei.

Structura granturilor doctorale a fost fundamentată de către CNFIS pe baza unei analize a costurilor potrivit reglementărilor legale – Legea educației naționale nr. 1/2011 (îndeosebi art.160, alin.2, art.193, alin.5 și art.219, alin.2) și H.G. nr. 681/2011, privind aprobarea Codului studiilor universitare de doctorat. Prin Metodologia CNFIS, structura grantului doctoral a fost ajustată cu coeficienți corespunzători pe domenii disciplinare și profesionale ale doctoratului și nu a făcut apel în finanțarea studiilor de doctorat la conceptele de student echivalent și student echivalent unitar. Dat fiind faptul că bursele studenților doctoranzi au fost acoperite din fondul de burse alocat separat, în grantul doctoral au fost cuprinse salarizarea conducătorului de doctorat și cea a membrilor comisiei de îndrumare, costurile programului de pregătire, bazat pe studii avansate, și ale programului de pregătire suplimentar, fonduri pentru cercetare (diferențiate pe patru domenii de finanțare) și regia școlii doctorale, iar sumele calculate pentru aceste componente în anul 2016 sunt prezentate (v. Anexa nr. 2 a Metodologiei de finanțare aplicată⁹ în anul 2016).

Începând cu anul universitar 2011/2012, repartizarea pe universități a fondului pentru finanțarea granturilor pentru studenții doctoranzi înmatriculați se face prin cumularea valorii sumelor aferente granturilor doctorale (GD) repartizate universităților respective (Tabelul 3.7).

TABELUL 3.7 — FONDURILE ALOCATE ÎN 2016 UNIVERSITĂȚILOR DE STAT PENTRU STUDIILOR UNIVERSITARE DE DOCTORAT, PRIN GRANTURI DOCTORALE (GD)

Cod univ	Universitatea	Număr GD (an1, an2, an3 și an 4*)	Alocație GD	Alocație GD din FI (%)
U01	Universitatea Politehnica din București	1.186	30.571.168	13,97%
U02	Universitatea Tehnică de Construcții din București	160	4.124.273	11,87%
U03	Universitatea de Arhitectură și Urbanism "Ion Mincu" din București	51	1.517.259	8,39%
U04	USAMV din București	228	6.210.861	12,03%
U05	Universitatea din București	1.030	24.464.026	17,24%
U06	UMF "Carol Davila" din București	405	12.048.825	12,64%
U07	ASE din București	340	8.022.463	11,65%
U08	Universitatea Națională de Muzică din București	46	1.368.508	8,39%
U09	Universitatea de Arte din București	46	1.368.509	9,82%
U10	UNATC "I.L.Caragiale" din București	44	1.309.008	6,87%
U11	UNEFIS din București	43	1.108.398	12,51%
U12	SNSPA din București	192	4.381.835	19,44%
U13	Universitatea "1 decembrie 1918" din Alba-Iulia	60	1.369.324	10,24%
U14	Universitatea "Aurel Vlaicu" din Arad	29	661.840	4,97%
U15	Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău	43	1.108.398	5,47%
U17	Universitatea "Transilvania" din Brașov	176	4.518.768	5,20%
U18	Universitatea Tehnică din Cluj Napoca	648	16.643.905	13,11%

⁹ Consiliul Național pentru Finanțarea Învățământului Superior, Metodologia de alocare a fondurilor bugetare pentru finanțarea de bază și finanțarea suplimentară, a instituțiilor de învățământ superior de stat din România, pentru anul 2016 (OM nr. 3530/29.03.2016)

Capitolul III. Finanțarea de la buget a universităților de stat, în anul 2016

Cod univ	Universitatea	Număr GD (an1, an2, an3 și an 4*)	Alocație GD	Alocație GD din FI (%)
U19	USAMV din Cluj Napoca	256	6.968.369	17,19%
U20	Universitatea "Babeș - Bolyai" din Cluj-Napoca	1.002	23.869.226	13,27%
U21	UMF "Iuliu Hațieganu" din Cluj Napoca	307	9.133.308	16,43%
U22	Academia Muzică "GH. DIMA" din Cluj Napoca	46	1.368.509	8,85%
U23	Universitatea de Artă și Design din Cluj Napoca	48	1.428.009	14,46%
U24	Universitatea "Ovidius" din Constanța	98	2.648.174	5,90%
U25	Universitatea Maritimă din Constanța	18	463.980	8,28%
U26	Universitatea din Craiova	175	4.230.232	5,37%
U27	UMF din Craiova	90	2.677.517	9,01%
U28	Universitatea "Dunărea de Jos" din Galați	148	3.646.537	5,28%
U29	Universitatea Tehnică "Gheorghe Asachi" din Iași	310	7.990.778	8,01%
U30	USAMV "Ion Ionescu de la Brad" din Iași	126	3.410.777	12,42%
U31	Universitatea "Al. I. Cuza" din Iași	595	14.161.190	12,60%
U32	UMF "Gr. T. Popa" din Iași	276	8.211.051	13,57%
U33	Universitatea de Arte "George Enescu" din Iași	66	1.963.513	9,12%
U34	Universitatea din Oradea	87	2.244.407	4,10%
U35	Universitatea din Petroșani	44	1.134.175	7,75%
U36	Universitatea din Pitești	53	1.342.528	6,06%
U37	Universitatea "Petrol-Gaze" din Ploiești	34	876.408	4,18%
U38	Universitatea "Eftimie Murgu" din Reșița	18	463.981	5,07%
U39	Universitatea "Lucian Blaga" din Sibiu	142	3.567.781	6,79%
U40	Universitatea "Ștefan cel Mare" din Suceava	125	3.044.810	9,36%
U41	Universitatea "Valahia" din Târgoviște	67	1.588.171	6,97%
U42	Universitatea "Constantin Brâncuși" din Târgu Jiu	0	0	0,00%
U43	Universitatea "Petru Maior" din Tg. Mureș	38	867.239	8,11%
U44	UMF din Tg. Mureș	120	3.570.022	7,92%
U45	Universitatea de Arte din Tg. Mureș	13	386.752	3,70%
U46	Universitatea Politehnica Timișoara	252	6.543.411	7,93%
U47	USAMV a Banatului "Regele Mihai I al României" din Timișoara	118	3.125.094	11,73%
U48	Universitatea de Vest din Timișoara	268	6.478.511	10,20%
U49	UMF "Victor Babeș" din Timișoara	99	2.945.268	6,69%
	Total	9.766	251.147.096	10,72%

Sursa: CNFIS, pe baza raportărilor realizate de universități, cu data de referință 1 ianuarie 2016, anul universitar 2015/2016;

*) Anul 4 de studii de doctorat doar pentru domeniile Medicină, Medicină veterinară, Medicină dentară și Farmacie

Deși fondul pentru granturile doctorale a crescut ca valoare în anul 2016, față de anul 2015, totuși ca valoare procentuală a scăzut în anul 2016, reprezentând doar 10,72% din finanțarea instituțională, față de 12,69% în anul 2015, creșterile din perioada anterioară fiind determinate și de acumulările succesive a cohorte de doctoranzi, pentru anii 2015 și 2016 cuprinzând și doctoranzii de la anul 4, doar domeniile Medicină, Medicină veterinară, Medicină dentară și Farmacie. Așa cum se observă și în Tabelul 3.8, începând cu anul 2015 (anul universitar 2014/2015), ciclul de doctorat este finanțat doar prin intermediul granturilor doctorale, fondul pentru doctorat repartizat prin formulă, în cadrul finanțării de bază și a finanțării suplimentare fiind egal cu zero.

TABELUL 3.8 — STRUCTURA FONDURILOR ALOCATE UNIVERSITĂȚILOR DE STAT PENTRU STUDIILE UNIVERSITARE DE DOCTORAT (2008 -2016)

Ani	Alocație totală finanțare instituțională (FI) (mil.lei)	Ciclu universitar de doctorat			
		Total alocație (mil.lei)	din care:		% total alocație doctorat din total alocație FI
			Alocație repartizată pe bază de formulă (mil.lei)	Alocație repartizată pe granturi (mil.lei)	
A	B	1	1.1	1.2	2
2016	2.343,39	251,15	0,00	251,15	10,72%
2015	1.896,25	240,70	0,00	240,70	12,69%
2014	1.787,86	226,54	6,47	220,07	12,67%
2013	1.759,91	210,08	68,63	141,45	11,94%
2012	1.678,71	179,32	117,01	62,31	10,68%
2011	1.710,61	176,43	176,43	0	10,31%
2010	1.908,68	198,06	198,06	0	10,38%
2009	1.950,04	207,85	207,85	0	10,66%
2008	1.947,30	220,51	220,51	0	11,32%

Sursa: CNFIS.

III.4. Finanțarea de bază

Legea educației naționale prevede, la art. 223, alin. 4, că finanțarea de bază a universităților de stat este asigurată prin granturi de studii, calculate pe baza costului mediu per student echivalent, per domeniu, per cicluri de studiu și per limbă de predare. În plus, granturile de studii trebuie alocate prioritar spre acele domenii care asigură dezvoltarea sustenabilă și competitivă a societății, iar în interiorul domeniului, prioritar, celor mai bine plasate programe în ierarhia calității acestora, numărul de granturi de studii alocate unui program variind în funcție de poziția programului în această ierarhie.

Încă din anul 2012 CNFIS a propus extinderea dimensionării granturilor de studii ținând cont de estimări ale costurilor reale și pentru ciclurile de licență și de master, alături de cele pentru granturi doctorale, care au fost aplicate din anul 2012. Astfel de estimări au fost prezentate în rapoartele publice anterioare (v. Capitolul IV.1.1, Tabelul 16 al Raportului public anual pentru anul 2012)¹⁰. Având în vedere discrepanțele majore existente între estimările costurilor reale și valoarea alocației per student, și plecând de la dezideratul de a nu crea dezechilibre majore în finanțarea instituțiilor de învățământ superior de stat, CNFIS a propus creșterea graduală a alocației per student. Având în vedere și valoarea totală a fondurilor pentru finanțarea de bază cuprinsă în bugetul de stat, așa cum se va vedea din datele prezentate mai jos, alocația per student s-a păstrat și în 2016 la valori apropiate de cea din anii anteriori.

În aceste condiții, metodologia de calcul a finanțării de bază în anul 2016 a pornit de la premise similare celor din anii anteriori: sumele atribuite fiecărei universități pentru finanțarea de bază pentru studenții înmatriculați într-un program de studii de licență sau de master anterior anului universitar 2015/2016 și pentru doctoranzii înmatriculați anterior anului universitar 2011/2012 se alocă pe baza cifrelor de școlarizare primite de universitate, proporțional cu numărul de studenți echivalenți unitari ai acestora. Numărul de studenți echivalenți unitari ai universității se determină prin ponderarea numărului fizic de studenți ai acesteia cu coeficienți de echivalare și de cost.

Preocuparea de a evita șocurile în finanțare a determinat CNFIS să păstreze nivelul coeficienților de echivalare și de cost din anii anteriori, deși calculele privind dimensiunea normativă a costurilor cu procesul educațional arătau că există disproporții între aceștia și standardele de cost calculate potrivit

¹⁰ Consiliul Național pentru Finanțarea Învățământului Superior, *Starea finanțării învățământului superior și măsurile de optimizare ce se impun – Raport public anual 2012* (<http://www.cnfis.ro/>)

reglementărilor în vigoare cu privire la planurile de învățământ, formațiunile de studii, normele didactice, salarii și celelalte cheltuieli din învățământul superior (v. Anexa 3 a Metodologiei de finanțare aplicată¹¹ în anul 2016).

Astfel, numărul de studenți echivalenți unitari și alocația per student echivalent unitar au fost calculate conform metodologiei aprobate prin OM nr. 3530/29.03.2016. Rezultatele sunt prezentate în Tabelul 3.9.

TABELUL 3.9 — NUMĂRUL DE STUDENȚI ECHIVALENȚI UNITARI ȘI ALOCAȚIA PER STUDENT ECHIVALENT UNITAR ÎN PERIOADA 2009–2016

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
A	1	2	3	4	5	6	7	8
Număr total studenți fizici - NSF (L, M, D și R), din care	298.166	296.574	304.051	304.546	301.792	303.804	303.511	306.001
NSF - Rezidențiat	13.550	14.337	15.471	15.459	16.140	16.504	15.584	16.019
Alți participanți (An pregătitor + Grade didactice)	30.659	30.922	31.997	24.134	20.494	21.080	22.156	21.769
Număr total studenți echivalenți (NSE)	396.160	416.824	433.849	425.960	413.060	402.750	402.800	405.026
Număr total studenți echivalenți unitari (NSEU), din care:	641.609	670.113	699.465	684.225	662.493	644.066	641.421	646.651
NSEU (Licența)	404.062	375.345	383.720	380.664	379.376	381.857	384.750	390.241
NSEU (Masterat)	172.056	225.458	244.321	248.537	253.794	259.437	256.670	256.410
NSEU (Doctorat)	65.491	69.310	71.424	55.024	29.323	2.772	0	0
Alocația unitară/SEU (RON)²⁾	3.031	2.841	2.444	2.202	2.340	2.434	2.581	3.236
Alocația medie/SE (RON)	4.922	4.579	3.943	3.839	4.061	4.118	4.339	5.321
Alocația unitară Globală Totală/SEU (RON)²⁾	3.039	2.848	2.446	2.362	2.443	2.434	2.581	3.236
Alocația medie/SF (RON)	5.930	5.828	5.090	5.107	5.461	5.503	5.823	7.149
Finanțarea de baza, repartizată conform formulei (mil. RON)	1.944,54	1.903,51	1.709,61	1.569,19	1.681,65	1.712,91	1.835,52	2.279,44
TOTAL finanțare de baza/finanțare instituțională (mil. RON)	1.950,04	1.908,68	1.710,61	1.678,71	1.759,905	1.787,86	1.896,25	2.343,39

Sursa: CNFIS

Examinând Tabelul 3.9, se observă că numărul de studenți echivalenți unitari a crescut în 2016, mai ales pe seama creșterii numărului de studenți fizici de la ciclul de licență. Alocația per student echivalent unitar a fost de 3.236 lei în 2016, în creștere față de anul precedent, datorită creșterii finanțării instituționale totale, care se apropie ca valoare cu cea din 2009, în termeni reali diferența fiind semnificativă.

Pornind de la cifrele de studenți fizici, raportate de universități, și pe baza formulelor de calcul, în cadrul finanțării de bază pe ansamblul anului 2016 a fost alocat către cele 48 universități de stat, finanțate din bugetul MEN, un total de aproximativ 1.450,2 mil.lei (Tabelul 3.10).

TABELUL 3.10 — SITUAȚIA REPARTIZĂRII FINANȚĂRII DE BAZĂ PE UNIVERSITĂȚI, PENTRU ANUL 2016

Cod univ.	Universitatea	Total studenți fizici (NSF) - (L,M,D) (ian.2016)	Total studenți echivalenți unitari (NSEU) (ian.2016)	Total FB (72,5%)	din care,		
					Licența (%)	Master (%)	FB Suplimentare buget (creșteri salariale)
A	B	1	2	3	4	5	6
U01	Universitatea Politehnica din București	25.031	54.933,57	123.197.328	57,44%	42,56%	2.278.351
U02	Universitatea Tehnică de Construcții din București	4.185	9.005,96	20.197.299	58,31%	41,69%	373.521
U03	Universitatea de Arhitectură și Urbanism "Ion Mincu" din București	1.504	3.932,50	8.819.260	85,25%	14,75%	163.097
U04	USAMV din București	6.560	14.418,28	32.335.308	63,28%	36,72%	597.996
U05	Universitatea din București	20.605	34.712,09	77.847.429	56,47%	43,53%	1.439.673
U06	UMF "Carol Davila" din București	5.702	24.457,50	54.849.864	47,32%	52,68%	1.014.364
U07	ASE din București	12.266	17.956,60	40.270.554	54,95%	45,05%	744.744
U08	Universitatea Națională de Muzică din București	776	4.643,85	10.414.576	62,47%	37,53%	192.599
U09	Universitatea de Arte din București	980	3.630,44	8.141.844	51,14%	48,86%	150.572
U10	UNATC "I.L.Caragiale" din București	702	5.005,68	11.226.042	57,64%	42,36%	207.610
U11	UNEFIS din București	886	2.197,02	4.927.168	59,70%	40,30%	91.119
U12	SNSPA din București	3.948	5.708,00	12.801.100	38,30%	61,70%	236.734

¹¹ Consiliul Național pentru Finanțarea Învățământului Superior, Metodologia de alocare a fondurilor bugetare pentru finanțarea de bază și finanțarea suplimentară, a instituțiilor de învățământ superior de stat din România, pentru anul 2016 (OM nr. 3530/29.03.2016)

Cod univ.	Universitatea	Total studenți fizici (NSF) - (L,M,D) (ian.2016)	Total studenți echivalenți unitari (NSEU) (ian.2016)	Total FB (72,5%)	din care,		
					Licența (%)	Master (%)	FB Suplimentare buget (creșteri salariale)
U13	Universitatea "1 decembrie 1918" din Alba-Iulia	2.685	3.957,85	8.876.113	76,02%	23,98%	164.150
U14	Universitatea "Aurel Vlaicu" din Arad	2.325	4.279,15	9.596.670	68,23%	31,77%	177.477
U15	Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău	2.974	6.370,65	14.287.205	64,45%	35,55%	264.222
U17	Universitatea "Transilvania" din Brașov	12.593	26.688,80	59.853.904	66,67%	33,33%	1.106.912
U18	Universitatea Tehnica din Cluj Napoca	15.584	34.215,34	76.733.387	64,66%	35,34%	1.419.071
U19	USAMV din Cluj Napoca	4.604	9.756,41	21.880.300	69,49%	30,51%	404.641
U20	Universitatea "Babeș - Bolyai" din Cluj Napoca	22.581	47.346,89	106.182.995	59,36%	40,64%	1.963.698
U21	UMF "Iuliu Hațieganu" din Cluj Napoca	3.551	13.155,53	29.503.376	53,95%	46,05%	545.623
U22	Academia de Muzică " GH. DIMA" din Cluj Napoca	743	4.243,92	9.517.674	65,99%	34,01%	176.018
U23	Universitatea de Arta și Design din Cluj Napoca	717	2.561,20	5.743.899	56,86%	43,14%	106.223
U24	Universitatea "Ovidius" din Constanța	6.262	14.495,94	32.509.464	64,39%	35,61%	601.212
U25	Universitatea Maritimă din Constanța	776	1.712,38	3.840.275	54,32%	45,68%	71.019
U26	Universitatea din Craiova	12.584	24.644,31	55.268.818	62,20%	37,80%	1.022.117
U27	UMF din Craiova	2.182	8.712,45	19.539.070	52,50%	47,50%	361.349
U28	Universitatea "Dunărea de Jos" din Galați	9.438	21.418,54	48.034.509	66,58%	33,42%	888.323
U29	Universitatea Tehnica "Gheorghe Asachi" din Iași	12.055	27.277,82	61.174.875	56,09%	43,91%	1.131.338
U30	USAMV "Ion Ionescu de la Brad" din Iași	3.433	7.384,25	16.560.365	68,10%	31,90%	306.260
U31	Universitatea "Al. I. Cuza" din Iași	16.976	30.528,65	68.465.394	59,13%	40,87%	1.266.168
U32	UMF "Gr. T. Popa" din Iași	4.251	15.744,70	35.310.014	53,04%	46,96%	653.007
U33	Universitatea de Arte "George Enescu" din Iași	1.339	6.069,92	13.612.771	60,67%	39,33%	251.749
U34	Universitatea din Oradea	7.700	18.145,00	40.693.066	63,35%	36,65%	752.562
U35	Universitatea din Petroșani	2.462	4.380,60	9.824.196	70,47%	29,53%	181.683
U36	Universitatea din Pitești	3.707	7.241,77	16.240.823	64,44%	35,56%	300.353
U37	Universitatea "Petroil-Gaze" din Ploiești	3.781	6.678,94	14.978.596	77,11%	22,89%	277.009
U38	Universitatea "Eftimie Murgu" din Reșița	1.359	2.213,25	4.963.568	51,86%	48,14%	91.794
U39	Universitatea "Lucian Blaga" din Sibiu	7.975	16.254,94	36.454.311	60,85%	39,15%	674.170
U40	Universitatea "Ștefan cel Mare" din Suceava	4.966	9.478,24	21.256.475	69,37%	30,63%	393.110
U41	Universitatea "Valahia" din Târgoviște	4.065	7.227,48	16.208.786	69,69%	30,31%	299.759
U42	Universitatea "Constantin Brâncuși" din Târgu Jiu	1.605	2.516,33	5.643.276	76,64%	23,36%	104.367
U43	Universitatea "Petru Maior" din Tg. Mureș	1.956	3.315,57	7.435.699	63,81%	36,19%	137.514
U44	UMF din Tg. Mureș	3.078	13.410,18	30.074.482	68,65%	31,35%	556.185
U45	Universitatea de Arte din Tg. Mureș	332	3.190,14	7.154.400	48,83%	51,17%	132.309
U46	Universitatea Politehnica Timișoara	10.313	23.309,21	52.274.641	57,72%	42,28%	966.742
U47	USAMV a Banatului "Regele Mihai I al României" din Timișoara	3.384	7.407,22	16.611.879	66,75%	33,25%	307.213
U48	Universitatea de Vest din Timișoara	9.222	17.595,60	39.460.941	59,68%	40,32%	729.772
U49	UMF "Victor Babeș" din Timișoara	3.279	13.119,98	29.423.615	53,26%	46,74%	544.105
Total		289.982	646.650,58	1.450.217.604,00	60,35%	39,65%	26.819.604

Sursa: CNFIS

III.5. Finanțarea suplimentară

Finanțarea suplimentară se alocă, potrivit Legii nr. 1/2011, „pentru a stimula excelența instituțiilor și a programelor de studii, atât din cadrul universităților de stat, cât și al celor particulare” (art.223, alin.3), „pe baza criteriilor și a standardelor de calitate stabilite de CNFIS și aprobate de MEN” (art.197, alin.a). În anul 2016, metodologia de calcul a finanțării suplimentare a pornit de la premise similare metodologiei de finanțare care a fost pilotată în anul 2015 (*rezultatele pilotării indicatorilor de calitate din anul 2015¹² sunt prezentate în capitolul IV din Raportul public anual pentru anul 2015*) și propusă spre aplicare în anul 2016, conform OM nr.3889/26.05.2015. Specific metodologiei de finanțare pentru anul 2016 este utilizarea în algoritmul de calcul a finanțării suplimentare a 4 (patru) clase de indicatori de calitate: C1 Predare/Învățare, C2. Cercetare științifică / creație artistică, C3 Orientare internațională și C4 Orientare regională & echitate social, fiecare clasa de indicatori fiind ponderată diferit.

În urma analizei rezultatelor pilotării, CNFIS a propus pentru Metodologia aferentă anului 2016, înlocuirea indicatorului IC3.2 „Ponderea studenților înscriși în programele de studii în limbi de circulație internațională” cu IC3.2 „Ponderea studenților străini înscriși în programe de studii”.

TABELUL 3.10 — SITUAȚIA FINANȚĂRII INSTITUȚIILOR DE ÎNVĂȚĂMÂNT SUPERIOR DE STAT DIN FONDURI PUBLICE, ÎN PERIOADA 2013-2016

Subcomponente finanțare / Cicluri de studii		2013	2014	2015	2016
Valori (lei)	TOTAL Finanțare instituțională (FI), din care:	1.759.905.000	1.787.864.000	1.896.253.028	2.343.386.000
	Finanțare situații speciale (FSS)	54.798.000	52.220.991	37.085.000	44.481.378
	Finanțare granturi doctorale (GD)	141.451.737	220.071.704	240.696.610	251.147.096
	Finanțare de bază (FB)	1.149.286.618	1.113.944.909	1.158.706.500	1.450.217.604
	Finanțare suplimentară (FS sau FSE)	390.913.816	378.892.827	394.117.900	530.080.050
	Finanțare dezvoltare instituțională (FDI) /(+Finanțare suplimentară nivel local, FSL)	23.454.829	22.733.569	23.647.018	19.459.872
	Suplimentare buget (Creșteri salariale - CS)			42.000.000	48.000.000
Ponderi în Total FI (%)	Creșteri anuale (Total FI)	105%	102%	106%	124%
	Total FI, din care	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
	FSS	3,11%	2,92%	1,96%	1,90%
	GD	8,04%	12,31%	12,69%	10,72%
	FB	65,30%	62,31%	61,11%	61,89%
	FS sau FSE	22,21%	21,19%	20,78%	22,62%
	FDI /(FSL)	1,33%	1,27%	1,25%	0,83%
Ponderi în FI (pe formulă) (%)	CS			2,21%	2,05%
	FB	73,50%	73,50%	73,50%	72,52%
	FS sau FSE	25,00%	25,00%	25,00%	26,51%
	FDI /(FSL)	1,50%	1,50%	1,50%	0,97%
Finanțare Licență	Pondere FS din FB	30,29%	28,40%	34,01%	36,55%
	Total, din care	877.627.122	881.137.075	927.245.620	1.185.953.278
	FB	658.137.137	660.441.251	695.039.749	875.176.901
	FS sau FSE	219.489.985	220.695.824	232.205.871	310.776.377
	Ponderi ciclu din total	49,87%	49,28%	48,90%	50,61%
Finanțare Master	Total, din care	593.946.791	605.230.491	625.578.780	794.344.376
	FB	440.279.902	448.709.343	463.666.751	575.040.703
	FS sau FSE	153.666.889	156.521.148	161.912.029	219.303.673
	Ponderi ciclu din total	33,75%	33,85%	32,99%	33,90%
Finanțare Doctorat	Total, din care	210.078.258	226.541.874	240.696.610	251.147.096
	GD	141.451.737	220.071.704	240.696.610	251.147.096
	FB	50.869.579	4.794.315		
	FS sau FSE	17.756.942	1.675.855		
	Ponderi ciclu din total	11,94%	12,67%	12,69%	10,72%

Sursa: CNFIS

Creșterea finanțării de bază a avut loc la programele de studii de licență și masterat, în paralel cu scăderea, începând din anul universitar 2011/2012, a finanțării de bază pentru programele de doctorat, ajungând ca,

¹² Consiliul Național pentru Finanțarea Învățământului Superior, *Starea finanțării învățământului superior și măsurile de optimizare ce se impun* – Raport public anual 2015 (<http://www.cnfis.ro/>)

Începând cu anul universitar 2014/2015, programele de doctorat să nu mai fie finanțate din finanțarea de bază, ci să fie finanțate integral prin granturi doctorale. Finanțarea suplimentară a cunoscut o ușoară creștere în termeni nominali, ponderea sa din sumele totale fiind în ușoară creștere 22,65% în 2016, față de 20,78% în 2015.

Analizând ponderile totale ale ciclurilor de studii universitare în total finanțare instituțională (repartizată pe bază de formulă) se observă ușoare creșteri pentru ciclurile de licență și master și o scădere pentru ciclul de doctorat. Însușind contribuțiile celor trei cicluri de studii se obțin aproximativ 2,23 miliarde lei în 2016, față de circa 1,79 miliarde lei în 2015. Creșterea fondurilor alocate pe baze transparente, prin formulă, prin granturi și prin competiție de proiecte de dezvoltare instituțională, este datorată în principal creșterii finanțării, procentul fondurilor acordate fără o metodă de calcul transparentă reducându-se semnificativ, de la 4,45% în anul 2013, la 4,19% în 2014, 3,20% în 2015 și numai **2,73%** în 2016.

Pe baza formulei de calcul pentru finanțarea suplimentară a fost alocat în anul 2016 un total de **530.080.050 lei**. Detalii privind repartizarea fondurilor alocate pentru finanțarea suplimentară, pe universități, sunt prezentate în Tabelul 3.11.

TABELUL 3.11 — SITUAȚIA REPARTIZĂRII PE UNIVERSITĂȚI A FINANȚĂRII SUPLIMENTARE, PENTRU ANUL 2016

Cod univ.	Universitatea	Total FS (26,5%) (fără granturi doctorale)	din care Licența (%)	Master (%)	Pondere FS din alocația de referință (fără granturi doctorale)
A	B	1	1,1	1,2	2
U01	Universitatea Politehnica din București	56.788.653	56,94%	43,06%	33,42%
U02	Universitatea Tehnică de Construcții din București	8.722.793	57,93%	42,07%	31,31%
U03	Universitatea de Arhitectură și Urbanism "Ion Mincu" din București	3.931.389	85,25%	14,75%	32,32%
U04	USAMV din București	10.654.145	62,76%	37,24%	23,89%
U05	Universitatea din București	33.187.321	53,77%	46,23%	30,91%
U06	UMF "Carol Davila" din București	24.943.996	47,32%	52,68%	32,97%
U07	ASE din București	17.302.456	54,35%	45,65%	31,15%
U08	Universitatea Națională de Muzică din București	3.970.792	61,84%	38,16%	27,64%
U09	Universitatea de Arte din București	3.621.213	50,71%	49,29%	32,25%
U10	UNATC "I.L.Caragiale" din București	4.142.067	57,39%	42,61%	26,75%
U11	UNEFIS din București	2.145.279	55,22%	44,78%	31,57%
U12	SNSPA din București	4.504.392	38,30%	61,70%	25,51%
U13	Universitatea "1 decembrie 1918" din Alba-Iulia	2.132.424	74,31%	25,69%	17,42%
U14	Universitatea "Aurel Vlaicu" din Arad	2.361.520	66,62%	33,38%	17,84%
U15	Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău	3.811.608	61,71%	38,29%	19,34%
U17	Universitatea "Transilvania" din Brașov	18.850.336	65,87%	34,13%	22,84%
U18	Universitatea Tehnică din Cluj Napoca	28.670.250	63,79%	36,21%	27,09%
U19	USAMV din Cluj Napoca	9.384.980	69,24%	30,76%	31,10%
U20	Universitatea "Babeș - Bolyai" din Cluj Napoca	42.158.888	57,40%	42,60%	28,79%
U21	UMF "Iuliu Hațieganu" din Cluj Napoca	14.749.355	53,95%	46,05%	36,25%
U22	Academia de Muzică "GH.-Dima" din Cluj Napoca	3.734.414	65,11%	34,89%	28,45%
U23	Universitatea de Artă și Design din Cluj Napoca	2.305.028	55,97%	44,03%	29,10%
U24	Universitatea "Ovidius" din Constanța	8.058.223	62,57%	37,43%	17,97%
U25	Universitatea Maritimă din Constanța	1.058.838	54,32%	45,68%	19,99%
U26	Universitatea din Craiova	16.012.098	60,62%	39,38%	21,01%
U27	UMF din Craiova	6.271.582	52,50%	47,50%	23,27%
U28	Universitatea "Dunărea de Jos" din Galați	14.490.516	65,67%	34,33%	21,87%
U29	Universitatea Tehnică "Gheorghe Asachi" din Iași	26.855.067	55,86%	44,14%	31,83%
U30	USAMV "Ion Ionescu de la Brad" din Iași	5.748.629	67,46%	32,54%	25,17%
U31	Universitatea "Al. I. Cuza" din Iași	24.491.928	56,09%	43,91%	25,94%
U32	UMF "Gr. T. Popa" din Iași	14.658.240	53,04%	46,96%	30,10%
U33	Universitatea de Arte "George Enescu" din Iași	5.103.783	59,45%	40,55%	27,18%
U34	Universitatea din Oradea	9.527.699	61,59%	38,41%	16,98%
U35	Universitatea din Petroșani	2.404.735	69,79%	30,21%	17,75%
U36	Universitatea din Pitești	3.360.561	61,77%	38,23%	15,00%
U37	Universitatea "Petrol-Gaze" din Ploiești	4.071.257	76,17%	23,83%	19,71%
U38	Universitatea "Eftimie Murgu" din Reșița	1.086.073	50,87%	49,13%	15,87%
U39	Universitatea "Lucian Blaga" din Sibiu	9.829.327	59,79%	40,21%	19,55%
U40	Universitatea "Ștefan cel Mare" din Suceava	6.304.870	66,98%	33,02%	21,51%
U41	Universitatea "Valahia" din Târgoviște	3.473.612	67,66%	32,34%	15,54%
U42	Universitatea "Constantin Brâncuși" din Târgu Jiu	1.266.485	76,32%	23,68%	16,27%
U43	Universitatea "Petru Maior" din Tg. Mureș	1.519.775	62,46%	37,54%	14,82%
U44	UMF din Tg. Mureș	9.405.570	68,65%	31,35%	22,68%

Cod univ.	Universitatea	Total FS (26,5%) (fără granturi doctorale)	din care		Pondere FS din alocația de referință (fără granturi doctorale)
			Licența (%)	Master (%)	
U45	Universitatea de Arte din Tg. Mureș	2.561.930	48,58%	51,42%	25,96%
U46	Universitatea Politehnica Timișoara	20.426.985	57,51%	42,49%	28,33%
U47	USAMV a Banatului "Regele Mihai I al României" din Timișoara	5.568.596	66,25%	33,75%	24,31%
U48	Universitatea de Vest din Timișoara	14.701.706	58,47%	41,53%	27,01%
U49	UMF "Victor Babeș" din Timișoara	9.748.666	53,26%	46,74%	24,02%
	Total	530.080.050	58,63%	41,37%	26,50%

Sursa: CNFIS

III.6. Alte componente ale finanțării instituționale în 2016

Așa cum este prezentat în Tabelul 3.6, în anul 2016 finanțarea instituțională a cuprins, pe lângă FB, FS și GD și fondul pentru dezvoltare instituțională (FDI) și fondul pentru situații speciale (FSS), procentele corespunzătoare acestora din finanțarea instituțională fiind de 1% pentru FDI, respectiv și 2% pentru FSS.

III.6.1. Fondul pentru dezvoltare instituțională în anul 2016

Ca noutate, începând cu anul 2016, repartizarea fondului de dezvoltare instituțională (FDI) s-a realizat pe baza unei competiții de proiecte organizată de CNFIS sub conducerea MENCS, conform metodologiei de alocare și utilizare a fondului pentru dezvoltare instituțională (FDI) a universităților de stat, aprobată prin OMENCS nr. 3632/12.04.2016.

Trebuie menționat faptul că preocuparea CNFIS pentru consolidarea capacității universităților de a elabora și implementa strategii de dezvoltare instituțională a fost corelată, începând încă din anul 2004, cu grupele și subgrupele de indicatori de calitate, din anul 2012 CNFIS preocupându-se direct de acordarea fondului pentru dezvoltare instituțională printr-o procedură transparentă și eficientă. În acest sens, Consiliul și-a formulat opțiunea principală ca acest fond să fie alocat pe baza unei competiții de proiecte, eforturile susținute ale CNFIS din ultimii cinci ani materializându-se, în anul 2016, printr-un ordin de ministru pus în aplicare de MEN, competiția fiind coordonată și organizată de CNFIS cu sprijinul UEFISCDI.

Depunerea proiectelor. Astfel, în anul 2016 competiția FDI s-a derulat în două etape (începând cu 21 aprilie și, respective 23 mai), instituțiile de învățământ superior de stat putând depune, în platforma informatică <https://uefiscdi-direct.ro> administrată de UEFISCDI, maximum trei proiecte pe domenii diferite de dezvoltare instituțională, acestea fiind următoarele:

- Domeniul 1: creșterea echității sociale, în vederea incluziunii sociale și sporirea accesului la învățământul superior (inclusiv cele privitoare la consilierea și orientarea în carieră);
- Domeniul 2: internaționalizarea învățământului superior din România;
- Domeniul 3: asigurarea transparenței în gestiunea studenților și implementarea Registrului Matricol Unic al Universităților din România;
- Domeniul 4: asigurarea funcționării în bune condiții a grădinilor botanice universitare și a stațiilor didactice din structura universităților.

De asemenea, CNFIS a decis, cu acordul MEN, o alocare principală a finanțării pe fiecare domeniu strategic, după cum urmează:

- pentru Domeniul 1 (echitate socială), Domeniul 2 (internaționalizare) și Domeniul 3 (raportare date RMU) suma totală alocată acestor linii de finanțare să fie în valoare de aproximativ 14 mil.lei, suma maximă per proiect/universitate fiind în valoare de 350 mii lei. Valoarea eligibilă a unui proiect din Domeniul 3 era proporțională cu numărul de studenți și cursanți înregistrați în RMU, pe toate ciclurile de studii și formele de pregătire, până la sfârșitul anului universitar 2015/2016.
- pentru Domeniul 4 (D4.1 - grădini botanice și D4.2 - stațiuni didactice) suma totală alocată acestei linii de finanțare să fie în valoare de aproximativ 5 mil.lei, suma maximă per proiect/universitate fiind în valoare de 1 mil.lei pentru grădini botanice – D4.1 și 350 mii lei pentru stațiuni didactice – D4.2

Astfel, la finalul perioadei de depunere, universitățile au încărcat un număr de 127 proiecte din care 106 în prima sesiune și 21 în cea de-a doua, ceea ce a creat premisele unui proces reușit, având în vedere interesul arătat de instituțiile de învățământ superior, materializat prin numărul semnificativ de proiecte elaborate, încă de la prima sesiune. Verificarea eligibilității a fost asigurată de către personalului UEFISCDI-CNFIS, sub coordonarea Biroului CNFIS.

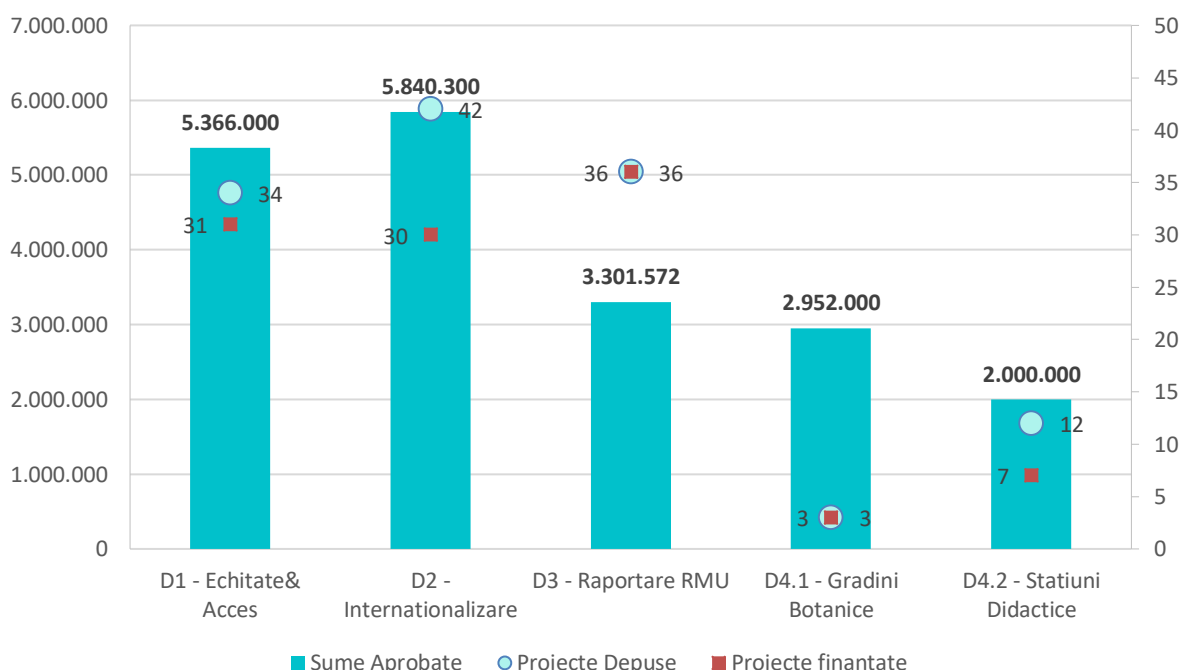
Evaluarea proiectelor. Pentru proiectele care au fost depuse și declarate eligibile a urmat doua faze de evaluare. În prima etapă, **evaluarea individuală** de către experții evaluatori, fiecare proiect a fost evaluat de trei membri ai comisiei în al cărei domeniu strategic era depus proiectul. Dacă minim două din cele trei punctaje acordate în etapa de evaluare individuală nu au atins fiecare minim 70 de puncte, proiectul era descalificat/ nefinanțat. În cea de-a doua etapă, **evaluarea la nivel de comisie**, proiectele care au fost evaluate cu peste 70 de puncte doar de către doi dintre evaluatori, au fost analizate în cadrul Comisiei pe domeniu, care a stabilit un punctaj final al proiectului, precum și valoarea finanțării acordate.

Propunerile formulate de comisiile de evaluare, ordonate descrescător în ordinea punctajului obținut, au fost prezentate, spre analiză, Biroului CNFIS, rezultatele finale fiind supuse spre aprobare Consiliului, propunerea CNFIS privind lista proiectelor selectate pentru finanțare fiind înaintată MEN, în ordinea punctajelor.

După afișarea rezultatelor evaluării și evaluarea contestațiilor, lista finală a proiectelor propuse pentru finanțare, și valoarea finanțării, a fost transmisă spre aprobare MEN, în vederea realizării acordurilor instituționale, între universitate și MEN, ca anexă la contractul instituțional.

Astfel, după etapa de evaluare a proiectelor, au fost propuse spre finanțare 107 proiecte din cele 127 depuse de 42 de universități, suma propusă spre finanțare fiind în valoare de 19.459.872 lei, din suma de 36.973.377 lei solicitată de universități, situația finanțării pe fiecare domeniu fiind prezentată în Graficul 3.3.

GRAFICUL 3.3- REZULTATE COMPETIȚIA DE PROIECTE FDI-2016

Sursa: CNFIS, Raportul rezultatelor competiției FDI-2016

Implementarea și finanțarea proiectelor. În urma aprobării finanțării, fiecare proiect și-a dimensionat cheltuielile în concordanță cu alocarea bugetară, aceasta fiind sintetizată prin transmiterea fișei de execuție, completată cu activitățile, indicatorii și rezultatele asumate pentru sumele aprobate.

Perioada de implementare a proiectelor a fost 1 iulie – 15 decembrie 2016, alocările financiare fiind repartizate în patru tranșe: primele trei tranșe de finanțare a câte 30% din valoarea fiecărui proiect,

deschideri realizate în lunile septembrie - noiembrie, iar ultima tranșă de 10% din valoarea fiecărui proiect în luna decembrie.

Raportarea intermediară a stadiului de implementare a proiectelor s-a realizat în luna noiembrie a anului 2016, fiind precizată situația proiectului la data specificată, planificarea/ previzionarea activităților economico-financiare până la finalizarea proiectului, precum și obiectivele/acțiunile și resursele necesare în vederea continuării demersurilor inițiate prin proiect. Execuția bugetară finală, împreună cu documentele asumate de conducerea universității (certificarea îndeplinirii obiectivelor și indicatorilor, evitarea dublei finanțări și respectarea specificului liniei de buget finanțarea de bază), s-au realizat după finalizarea proiectului.

Rezultatele finale FDI 2016. Situația la finalul implementării proiectelor finanțate din fondul pentru dezvoltare instituțională corespunzător anului 2016 este următoarea:

- 127 proiecte depuse, din care 116 eligibile; suma totală solicitată fiind de 36.973.377 lei;
- 107 proiecte finanțate, suma totală finanțată fiind în valoare de 19.459.872 lei, din care suma totală cheltuită este de 18.617.769 lei (aproximativ 96%);
- 42 de universități de stat finanțate prin minimum un proiect;
- 23 de proiecte (din 19 universități) pentru care s-a cheltuit mai puțin de 95% din suma alocată;
- 6 universități de stat care nu au aplicat cu proiecte.

Lista proiectelor finanțate în anul 2016 din fondul de dezvoltare instituțională și situația centralizată pe universități a execuției bugetare sunt prezentate în Anexe.

III.6.2. Fondul pentru situații speciale în anul 2016

Tot din acest an a fost reglementată și situația referitoare la FSS prin aprobarea OMENCS nr. 5014/25.08.2016 privind constituirea și utilizarea FSS care nu pot fi integrate în formula de finanțare. Ca urmare aplicării acestui ordin, universităților care au solicitat MEN fonduri pentru situațiile speciale/neprevăzute, le-au fost alocate fondurile în urma unor justificări temeinic argumentate.

Sumele repartizate de către MEN pentru fondurile care nu pot fi integrate în formula de finanțare sunt prezentate în Tabelul 3.13.

Menționăm faptul că, situația corespunzătoare anului 2016, prezentată în Tabelul 3.13, conține atât sumele alocate pe bază competițională prin proiecte FDI, cât și pe bază de justificări fundamentate a FSS.

Astfel, sumele repartizate în primul semestru în afara formulei de finanțare au fost considerate, în general, deschideri în avans din finanțarea instituțională repartizată pe bază de formulă, finanțarea cazurilor particulare/specifice unei universități urmând să se realizeze din fondul pentru situații speciale (FSS), pe baza unei solicitări fundamentate a universității, conform metodologiei de repartizare a FSS. Pentru această situație Consiliul a reiterat importanța realizării unei analize mai detaliate a dinamicii (pe ultimii 3-4 ani) privind repartizarea pe universități a finanțării instituționale (FI), corelată cu cheltuielile efectuate (conform execuției bugetare) și a măsurilor luate de universități în implementarea unor soluții de redresare, în special în cazul universităților care au beneficiat în anii precedenți de o repartizare a unui procent semnificativ din FI pentru FDI/FSS (în vederea acoperirii diferențelor anuale în finanțare). Această propunere reia mențiunile realizate în mai multe rânduri de CNFIS (v. și Raportul public anual pentru anul 2014, respectiv pentru anul 2013 și 2012).

TABELUL 3.12 — EVOLUȚIA FINANȚĂRII REPARTIZATE FĂRĂ FORMULĂ DE CALCUL¹³, ÎN PERIOADA 2013-2016

Cod Univ.	Universitatea	2016		2015		2014		2013	
		valoare	% din FI	valoare	% din FI	valoare	% din FI	valoare	% din FI
A	B	1	1.1	2	2.1	3	3.1	4	4.1
U01	Universitatea Politehnica din București	3.788.090	1,73%	3.177.226	1,82%	6.670.721	4,09%	12.982.120	7,59%
U02	Universitatea Tehnică de Construcții din București	991.222	2,85%	2.418.460	7,77%	1.311.271	4,15%	50.000	0,16%
U03	Universitatea de Arhitectură din București	3.505.191	19,39%	1.864.431	13,42%	2.501.674	17,97%	1.941.426	13,90%
U04	USAMV din București	1.382.565	2,68%	2.260.000	5,45%	1.287.638	3,71%	1.076.254	3,41%
U05	Universitatea din București	3.474.401	2,45%	2.300.000	1,96%	2.337.679	2,05%	295.597	0,27%
U06	UMF "Carol Davila" din București	1.520.819	1,60%	3.321.944	4,24%	820.902	1,05%	5.616.848	7,15%
U07	ASE din București	1.843.921	2,68%	1.300.000	2,34%	1.148.325	2,20%	100.000	0,20%
U08	Universitatea Națională de Muzică din București	226.562	1,39%	840.709	6,26%	1.667.573	12,47%	1.042.839	7,80%
U09	Universitatea de Arte din București	519.849	3,73%	500.000	4,36%	297.221	2,75%	150.000	1,42%
U10	UNATC "I.L.Caragiale" din București	2.026.839	10,63%	1.350.000	8,88%	2.030.381	13,67%	600.000	4,11%
U11	UNEFIS din București	501.651	5,66%	850.000	11,21%	1.193.908	16,15%	50.000	0,80%
U12	SNSPA din București	378.639	1,68%	300.000	1,59%	1.180.346	6,98%	900.000	6,39%
U13	Universitatea "1 decembrie 1918" din Alba-Iulia	727.010	5,44%	14.014	0,15%	307.430	3,52%	150.000	1,93%
U14	Universitatea "Aurel Vlaicu" din Arad	418.493	3,14%	100.000	1,00%	598.843	6,14%	602.187	6,09%
U15	Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău	634.225	3,13%			255.260	1,86%	2.272.816	16,44%
U17	Universitatea "Transilvania" din Brașov	1.892.857	2,18%	1.560.000	2,32%	1.411.362	2,28%	1.342.121	2,21%
U18	Universitatea Tehnică din Cluj Napoca	2.273.205	1,79%	1.178.390	1,14%	1.204.469	1,21%	1.644.248	1,70%
U19	USAMV din Cluj Napoca	1.464.142	3,61%	1.000.000	3,02%	711.817	2,34%	618.475	2,11%
U20	Universitatea "Babeș - Bolyai" din Cluj Napoca	3.987.623	2,22%	1.900.000	1,32%	1.846.499	1,37%	599.214	0,46%
U21	UMF "Iuliu Hațieganu" din Cluj Napoca	1.064.762	1,91%	1.066.007	2,37%	170.917	0,41%	50.000	0,12%
U22	Academia de Muzică "GH.Dima" din Cluj Napoca	521.110	3,37%	1.000.000	7,48%	1.072.137	8,49%	1.001.530	8,08%
U23	Universitatea de Artă și Design din Cluj Napoca	194.918	1,97%	154.705	1,90%	179.655	2,37%	77.972	1,02%
U24	Universitatea "Ovidius" din Constanța	735.501	1,64%			132.040	0,41%	228.330	0,70%
U25	Universitatea Maritimă din Constanța	124.128	2,22%	8.885	0,19%	144.860	3,58%	84.948	2,12%
U26	Universitatea din Craiova	1.715.950	2,18%	1.060.000	1,67%	664.689	1,15%	861.280	1,49%
U27	UMF din Craiova	625.697	2,10%	51.493	0,24%	188.669	0,95%	15.080	0,07%
U28	Universitatea "Dunărea de Jos" din Galați	1.414.634	2,05%	700.000	1,31%	1.527.467	3,05%	337.499	0,70%
U29	Universitatea Tehnică "Gheorghe Asachi" din Iași	1.720.762	1,72%	2.368.043	2,91%	4.037.448	4,98%	6.271.401	7,31%
U30	USAMV "Ion Ionescu de la Brad" din Iași	1.188.884	4,33%	1.400.000	6,46%	1.373.944	6,79%	283.852	1,51%
U31	Universitatea "Al. I. Cuza" din Iași	2.951.506	2,63%	1.400.000	1,52%	1.608.467	1,87%	728.142	0,90%
U32	UMF "Gr. T. Popa" din Iași	1.094.995	1,81%	850.834	1,76%	178.755	0,41%	668.442	1,56%
U33	Universitatea de Arte "George Enescu" din Iași	398.407	1,85%	300.000	1,76%	1.146.005	6,86%	278.297	1,66%
U34	Universitatea din Oradea	1.118.518	2,04%	1.700.000	3,78%	2.305.554	5,52%	235.275	0,59%
U35	Universitatea din Petroșani	982.179	6,71%	1.835.310	14,10%	2.842.853	21,87%	3.163.571	24,36%
U36	Universitatea din Pitești	748.201	3,38%	1.369.894	7,53%	2.866.912	15,26%	3.484.208	18,14%
U37	Universitatea "Petrol-Gaze" din Ploiești	620.566	2,96%	385.148	2,32%	1.559.056	9,48%	2.075.688	12,58%
U38	Universitatea "Eftimie Murgu" din Reșița	2.494.013	27,26%	2.300.000	28,52%	2.155.752	27,85%	1.656.532	23,42%
U39	Universitatea "Lucian Blaga" din Sibiu	1.607.929	3,06%	2.960.000	6,71%	1.736.082	4,33%	2.292.746	5,60%

Capitolul III. Finanțarea de la buget a universităților de stat, în anul 2016

Cod Univ.	Universitatea	2016		2015		2014		2013	
		valoare	% din FI	valoare	% din FI	valoare	% din FI	valoare	% din FI
U40	Universitatea "Ștefan cel Mare" din Suceava	1.265.157	3,89%	1.200.000	4,72%	1.462.260	6,40%	1.430.377	6,47%
U41	Universitatea "Valahia" din Târgoviște	1.050.899	4,61%	2.732.128	13,69%	5.311.482	24,74%	6.250.932	28,36%
U42	Universitatea "Constantin Brâncuși" din Târgu Jiu	1.933.371	21,50%	1.414.116	20,40%	1.872.179	27,09%	1.913.851	27,67%
U43	Universitatea "Petru Maior" din Tg. Mureș	655.264	6,13%	2.100.420	21,36%	2.726.806	27,66%	3.059.803	31,44%
U44	UMF din Tg..Mureș	1.124.117	2,49%			130.092	0,41%		
U45	Universitatea de Arte din Tg. Mureș	145.296	1,39%	150.000	1,81%	286.600	3,67%	500.000	7,23%
U46	Universitatea Politehnica Timișoara	1.583.648	1,92%	3.429.861	5,08%	5.543.671	8,21%	8.124.494	11,47%
U47	USAMV a Banatului "Regele Mihai I al României" din Timișoara	780.927	2,93%	1.200.000	5,40%	2.133.038	10,35%	718.324	3,82%
U48	Universitatea de Vest din Timișoara	1.547.100	2,44%	1.360.000	2,59%	687.730	1,47%	376.110	0,85%
U49	UMF "Victor Babeș" din Timișoara	975.507	2,22%			126.121	0,41%	50.000	0,17%
Total Finanțare repartizată fără formulă		63.941.250	2,73%	60.732.018	3,20%	74.954.560	4,19%	78.252.829	4,45%

Sursa: CNFIS

Influența modului de alocare a componentelor finanțării în anul 2016 (variațiile procentuale relative, determinate comparativ cu alocarea de referință, pe student echivalent unitar) se poate aprecia examinând Tabelul 3.13, alocarea de referință fiind cea care ar acorda 100% din finanțare în funcție de numărul de studenți echivalenți unitari.

TABELUL 3.13 — INFLUENȚA MODULUI DE ALOCARE A COMPONENTELOR FINANȚĂRII PENTRU ANUL 2016

Cod Univ.	Universitatea	Influență calitate 2014	Influență totală 2015	Influență totală 2016	Influență granturi 2016	Influență FB 2016	Influență FS 2016	Influență FDI&FSS 2016
A	B	1	2	3	3.1	3.2	3.3	3.4
U01	Universitatea Politehnica din București	6,4%	4,3%	4,4%	-1,8%	0,0%	5,6%	-0,8%
U02	Universitatea Tehnică de Construcții din București	-1,3%	4,3%	3,7%	-1,3%	0,0%	4,0%	0,3%
U03	Universitatea de Arhitectură și Urbanism "Ion Mincu" din București	19,7%	14,0%	26,7%	-0,3%	0,0%	5,0%	21,8%
U04	USAMV din București	-2,5%	1,8%	-3,5%	-1,8%	0,0%	-2,2%	-0,1%
U05	Universitatea din București	11,8%	10,0%	9,6%	5,0%	0,0%	3,7%	0,0%
U06	UMF "Carol Davila" din București	0,8%	5,4%	2,5%	-3,0%	0,0%	5,3%	-1,0%
U07	ASE din București	8,1%	8,1%	8,7%	5,0%	0,0%	4,1%	0,1%
U08	Universitatea Națională de Muzică din București	2,2%	-3,6%	-8,2%	-8,9%	0,0%	0,9%	-1,3%
U09	Universitatea de Arte din București	0,5%	5,4%	6,3%	0,2%	0,0%	4,9%	1,2%
U10	UNATC "I.L.Caragiale" din București	2,4%	-2,3%	-1,2%	-10,6%	0,0%	0,2%	7,9%
U11	UNEFIS din București	23,9%	18,6%	9,9%	1,6%	0,0%	4,3%	3,5%
U12	SNSPA din București	14,6%	10,9%	8,4%	9,8%	0,0%	-0,8%	-0,9%
U13	Universitatea "1 decembrie 1918" din Alba-Iulia	-7,1%	-8,4%	-2,3%	4,7%	0,0%	-8,1%	2,5%
U14	Universitatea "Aurel Vlaicu" din Arad	-5,5%	-10,3%	-7,9%	2,1%	0,0%	-7,9%	0,0%
U15	Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău	-11,6%	-12,1%	-8,2%	-0,5%	0,0%	-6,4%	0,0%
U17	Universitatea "Transilvania" din Brașov	-7,1%	-5,2%	-5,5%	0,0%	0,0%	-3,3%	-0,8%
U18	Universitatea Tehnică din Cluj Napoca	-2,2%	-2,3%	-0,5%	-0,8%	0,0%	0,5%	-0,9%
U19	USAMV din Cluj Napoca	2,4%	4,1%	4,4%	-2,8%	0,0%	3,6%	1,3%
U20	Universitatea "Babeș - Bolyai" din Cluj Napoca	4,2%	5,0%	5,1%	3,5%	0,0%	2,0%	-0,4%
U21	UMF "Iuliu Hațieganu" din Cluj Napoca	0,9%	5,1%	5,6%	-4,0%	0,0%	7,5%	-0,4%
U22	Academia de Muzică " Gh.Dima" din Cluj Napoca	-0,8%	-0,8%	-5,6%	-9,2%	0,0%	1,6%	0,6%
U23	Universitatea de Artă și Design din Cluj Napoca	0,5%	1,3%	-0,2%	-3,3%	0,0%	2,1%	-0,6%
U24	Universitatea "Ovidius" din Constanța	-14,3%	-13,1%	-10,5%	-0,1%	0,0%	-7,6%	-1,4%
U25	Universitatea Maritimă din Constanța	-4,7%	-4,7%	-7,9%	-0,8%	0,0%	-5,7%	-0,7%
U26	Universitatea din Craiova	-10,9%	-8,3%	-6,5%	1,0%	0,0%	-5,0%	-0,9%
U27	UMF din Craiova	-9,3%	-9,8%	-5,6%	-2,0%	0,0%	-2,8%	-0,7%
U28	Universitatea "Dunărea de Jos" din Galați	-8,1%	-8,0%	-6,2%	0,5%	0,0%	-4,2%	-1,0%
U29	Universitatea Tehnică "Gheorghe Asachi" din Iași	1,9%	1,0%	2,4%	-1,0%	0,0%	4,6%	-1,0%
U30	USAMV "Ion Ionescu de la Brad" din Iași	1,3%	0,1%	-0,6%	-1,9%	0,0%	-1,1%	1,7%
U31	Universitatea "Al. I. Cuza" din Iași	0,5%	0,3%	2,7%	3,5%	0,0%	-0,5%	-0,1%
U32	UMF "Gr. T. Popa" din Iași	0,0%	1,4%	0,4%	-3,1%	0,0%	2,9%	-0,8%

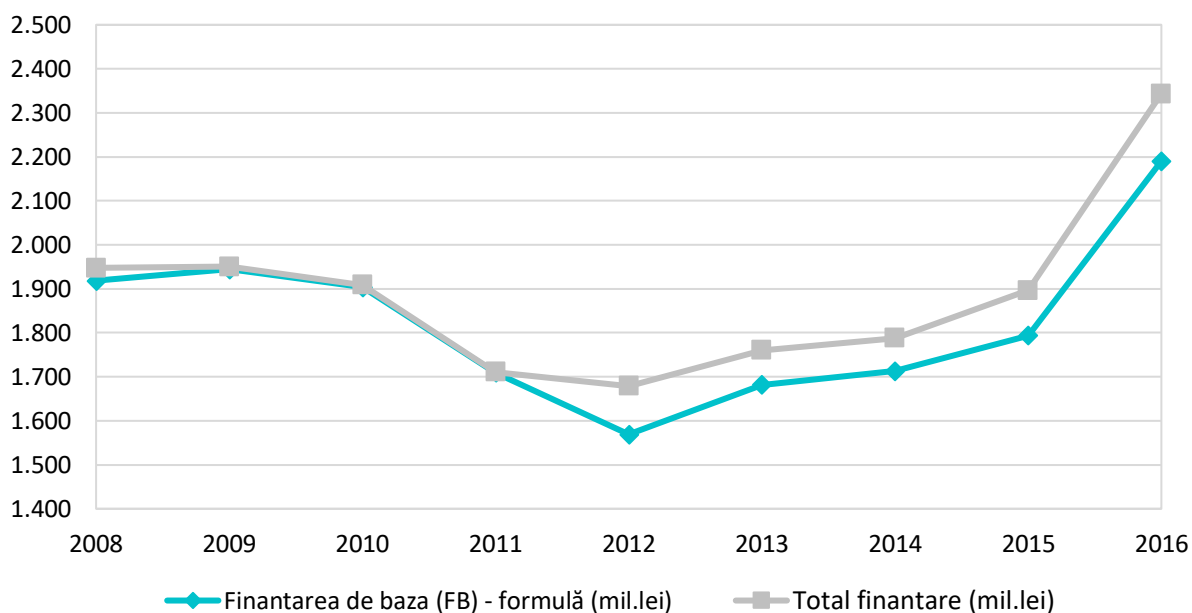
Cod Univ.	Universitatea	Influență calitate 2014	Influență totală 2015	Influență totală 2016	Influență granturi 2016	Influență FB 2016	Influență FS 2016	Influență FDI&FSS 2016
U33	Universitatea de Arte "George Enescu" din Iași	-3,8%	-7,2%	-6,9%	-7,7%	0,0%	0,6%	-0,9%
U34	Universitatea din Oradea	-11,9%	-11,5%	-11,4%	0,2%	0,0%	-8,7%	-1,1%
U35	Universitatea din Petroșani	10,0%	1,9%	-5,7%	-0,8%	0,0%	-7,6%	3,5%
U36	Universitatea din Pitești	-3,8%	-9,4%	-11,5%	0,1%	0,0%	-10,3%	0,1%
U37	Universitatea "Petrol-Gaze" din Ploiești	-3,6%	-9,3%	-8,4%	-0,5%	0,0%	-6,1%	-0,2%
U38	Universitatea "Eftimie Murgu" din Reșița	11,0%	13,7%	18,2%	-0,6%	0,0%	-9,4%	29,4%
U39	Universitatea "Lucian Blaga" din Sibiu	-7,6%	-3,6%	-6,8%	0,7%	0,0%	-6,2%	0,0%
U40	Universitatea "Ștefan cel Mare" din Suceava	-3,3%	-3,0%	-2,7%	1,4%	0,0%	-4,4%	1,0%
U41	Universitatea "Valahia" din Târgoviște	12,9%	-0,5%	-8,3%	1,8%	0,0%	-9,9%	1,4%
U42	Universitatea "Constantin Brâncuși" din Târgu Jiu	10,9%	3,5%	8,0%	0,0%	0,0%	-9,6%	20,2%
U43	Universitatea "Petru Maior" din Tg. Mureș	16,5%	11,6%	-5,8%	3,6%	0,0%	-10,6%	2,9%
U44	UMF din Tg. Mureș	-11,1%	-10,0%	-5,9%	-1,7%	0,0%	-3,3%	-0,4%
U45	Universitatea de Arte din Tg. Mureș	-5,0%	-4,8%	-7,0%	-4,1%	0,0%	-0,5%	-1,5%
U46	Universitatea Politehnica din Timișoara	2,3%	-0,3%	-0,6%	-0,8%	0,0%	1,6%	-0,9%
U47	USAMV a Banatului "Regele Mihai I al României" din Timișoara	4,3%	1,6%	-2,7%	-1,5%	0,0%	-1,8%	0,2%
U48	Universitatea de Vest din Timișoara	-0,5%	2,8%	2,0%	2,4%	0,0%	0,4%	-0,3%
U49	UMF "Victor Babeș" din Timișoara	-10,6%	-6,5%	-5,1%	-1,5%	0,0%	-2,2%	-0,7%
	Total	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

Sursa: CNFIS; Variațiile procentuale relative sunt determinate comparativ cu alocarea de referință, pe student echivalent unitar, pentru sumele date fiecărei subcomponente.

Influențele determinate de fiecare din subcomponentele finanțării instituționale variază semnificativ de la universitate la universitate, cea mai semnificativă fiind determinată de repartizarea fondului pentru situații speciale, pe baza solicitărilor punctuale ale universităților și a celui pentru dezvoltare instituțională, repartizat pe bază de competiție (col. 3.4).

O perspectivă istorică este asigurată de Graficul 3.5, care prezintă sumele totale și cele alocate prin formulă pentru finanțarea instituțională în învățământul superior de stat. Se observă că, înainte de 2009, sumele acordate fără formulă erau limitate, reprezentând circa 1,5% din finanțarea instituțională. În perioada 2009-2011, sumele acordate fără formulă au fost neglijabile (sub 0,28%), pentru ca în 2012 acestea să cunoască un maximum istoric.

GRAFICUL 3.4- EVOLUȚIA FINANȚĂRII INSTITUȚIONALE TOTALE ȘI A CELEI CALCULATE PRIN FORMULĂ (2008 – 2016)

Sursa: CNFIS

III. 7. Metodologia de transport

Propunerea CNFIS a metodologiei de repartizare pe universități a alocațiilor bugetare destinate cheltuielilor de transport pentru studenți, pentru anul 2016, a avut la bază metodologia de transport aplicată în anul 2015, în care au fost integrate și o serie de propuneri venite din partea universităților și a federațiilor sindicale în urma consultării acestora.

Odată cu transmiterea propunerii de metodologie către MEN, CNFIS a formulat câteva observații și recomandări, având în vedere reglementările legale în vigoare (LEN 1/2011, art.2015, alin2), cât și de faptul că până în prezent alocațiile bugetare nu au fost dimensionate pentru a acoperi sumele necesare acordării reducerii de 50% pentru toți studenții. Astfel, redăm câteva dintre recomandările CNFIS la care se face referire mai sus:

- o repartizarea către instituțiile de învățământ superior de stat ar trebui, să pornească de la numărul total de studenți, atât bugetați, cât și cu taxă;
- o acordarea tarifului redus de transport pentru un student la forma de învățământ cu frecvență se realizează pentru tot anul universitar;
- o dispunerea geografică a campusului în ansamblul ariei orășenești nu are relevanță în dimensionarea alocațiilor de la bugetul de stat pentru acordarea tarifului redus pentru transportul local în comun, deoarece nu e vorba strict numai de transportul locuință – facultate, studentul având acces la tot ce înseamnă centru cultural universitar și orășenesc;
- o stabilirea alocațiilor de la bugetul de stat, destinate acoperirii cheltuielilor pentru diferența de minimum 50% din costul abonamentelor (și a costului total al acestora pentru studenții orfani și cei proveniți de la casele de copii);
- o creșterea graduală a fondului alocat pentru cheltuielile de transport pentru studenți;
- o transferul sumelor destinate transportului studenților (care au legitimații de transport/vizate semestrial) direct la regiile de transport local din toate centrele universitare, pentru eliberarea de abonamente reduse cu 50%, indiferent de costul acestora. În acest scop sunt necesare reglementări/acorduri la nivel de ministere și, în consecință, clarificarea precizărilor din cadrul reglementărilor legislative în vigoare.

Fundamentarea de către CNFIS a propunerilor privind metodologia de transport și implementarea acesteia, are la bază date statistice raportate de universități către MEN, iar începând din anul 2016 prin platforma online ANS (<https://date.invatamant-superior.ro/>).

Formula de calcul utilizată în metodologia de transport, pentru repartizarea pe universități a fondurilor alocate de la bugetul de stat pentru subvenționarea cheltuielilor de transport urban în comun ale studenților, are ca parametri principali: **numărul de studenți** (fizici) **eligibili pentru transport**, **coeficientul agregat de transport**, care diferențiază cheltuielile de transport pe centre universitare (în funcție de mărimea centrului universitar și de valoarea cheltuielilor unitare de transport), și **alocația totală la nivel național pentru această destinație**.

Studenții fizici eligibili pentru transport sunt cei înmatriculați la forma de învățământ zi, finanțați de la buget, de la ciclul de studii universitare de licență și masterat, cu excepția formelor de învățământ: studii în afara localității de rezidență a universității și studii în extensie universitară în afara țării.

În tabelul de mai jos sunt prezentate alocațiile bugetare destinate subvențiilor de transport urban pentru studenți, numărul de studenți eligibili pentru transport și alocațiile medii la nivel național pe student, pentru perioada 2012-2016. Propunerile CNFIS privind alocațiile bugetare destinate subvențiilor de transport urban pentru studenți, pentru anul 2016, au fost în valoare de 26,59 mil.lei.

În Tabelul 3.14 se poate observa că, în perioada 2012-2016, alocația medie la nivel național prezintă fluctuații mici, cuprinse în intervalul 101 lei - 98 lei.

TABELUL 3.14 - FINANȚAREA COMPLEMENTARĂ, PRIN SUBVENȚII DE TRANSPORT, PERIOADA 2012-2016

An financiar	Studenti fizici eligibili transport (L+M)	Buget anual repartizat (propunere CNFIS) mii lei	Alocație medie /student lei
2012	269.509	26.950	100
2013	267.071	26.950	101
2014	269.062	26.950	100
2015	269.698	26.950	100
2016	271.392	26.590	98

Sursa: CNFIS

Propunerile de repartizare pe universități a alocațiilor bugetare privind facilități transport urban, cât și numărul de studenți fizici eligibili pentru transport corespunzători perioadei 2012 -2016, sunt prezentate în Tabelul 3.15.

TABELUL 3.15 - STUDENȚI FIZICI ELIGIBILI TRANSPORT ȘI PROPUNERE REPARTIZARE PE UNIVERSITĂȚI ALOCAȚII BUGETARE FACILITĂȚI TRANSPORT URBAN, PERIOADA 2012-2016

Cod Univ.	Universitatea	2012		2013		2014		2015		2016	
		Studenti fizici eligibili (2) transport (L+M) (1 Ian2012)	Propunere repartizare 2012	Studenti fizici eligibili (2) transport (L+M) (1 Ian2013)	Propunere repartizare 2013	Studenti fizici eligibili (2) transport (L+M) (1 Ian2014)	Propunere Repartizare 2014	Studenti fizici eligibili (2) transport (L+M) (1 Ian2015)	Propunere Repartizare 2015	Studenti fizici eligibili (2) transport (L+M) (1 Ian2016)	Propunere Repartizare 2016
U01	Universitatea Politehnica din București	20.783	2.688.573	21.314	2.743.136	22.342	2.853.335	23.087	2.939.685	23.474	2.933.400
U02	Universitatea Tehnică de Construcții din București	5.730	741.256	5.345	687.908	4.951	632.301	4.391	559.109	4.021	502.500
U03	Universitatea de Arhitectură din București	1.495	193.399	1.519	195.497	1.510	192.845	1.484	188.959	1.414	176.700
U04	USAMV din București	4.675	604.777	4.861	625.616	5.263	672.147	5.637	717.763	6.108	763.300
U05	Universitatea din București	19.392	2.508.627	19.334	2.488.308	19.245	2.457.812	19.382	2.467.925	19.129	2.390.400
U06	UMF "Carol Davila" din București	4.685	606.071	4.697	604.509	4.935	630.257	5.077	646.458	5.250	656.000
U07	ASE din București	11.771	1.522.744	11.872	1.527.940	11.885	1.517.854	11.898	1.514.981	11.925	1.490.200
U08	Universitatea Națională de Muzică din București	722	93.401	701	90.220	704	89.909	699	89.004	730	91.200
U09	Universitatea de Arte din București	951	123.025	925	119.049	944	120.560	941	119.818	934	116.700
U10	UNATC "I.L.Caragiale" din București	650	84.087	648	83.398	615	78.543	618	78.690	636	79.400
U11	UNEFIS din București	796	102.974	816	105.020	814	103.957	823	104.793	825	103.100
U12	SNSPA din București	2.838	367.135	2.973	382.629	3.376	431.155	3.634	462.720	3.755	469.200
U13	Universitatea "1 decembrie 1918" din Alba-Iulia	2.048	88.313	2.245	96.311	2.414	102.765	2.516	106.788	2.610	108.700
U14	Universitatea "Aurel Vlaicu" din Arad	2.513	108.364	2.319	99.486	2.290	97.487	2.281	96.814	2.296	95.700
U15	Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău	2.576	111.081	2.568	110.168	2.756	117.324	2.846	120.794	2.931	122.100
U16	Universitatea de Nord din Baia Mare	2.877	124.060	0	0	0	0	0	0	0	0
U17	Universitatea "Transilvania" din Brașov	11.873	1.023.959	11.638	998.549	11.630	990.191	11.596	984.352	12.399	1.032.900
U18	Universitatea Tehnică din Cluj Napoca	11.434	1.479.148	13.959	1.796.539	14.155	1.807.759	13.850	1.763.531	13.560	1.694.500
U19	USAMV din Cluj Napoca	4.141	535.696	4.343	558.949	4.327	552.609	4.370	556.435	4.348	543.400
U20	Universitatea "Babeș - Bolyai" din Cluj Napoca	20.689	2.676.413	20.529	2.642.106	20.493	2.617.196	20.416	2.599.585	20.393	2.548.300
U21	UMF "Iuliu Hațieganu" din Cluj Napoca	3.170	410.084	3.261	419.694	3.253	415.446	3.226	410.769	3.244	405.400
U22	Academia de Muzică "GH.Dima" din Cluj Napoca	654	84.604	639	82.240	636	81.225	620	78.945	606	75.800
U23	Universitatea de Artă și Design din Cluj Napoca	595	76.972	626	80.567	645	82.374	643	81.874	650	81.200
U24	Universitatea "Ovidius" din Constanța	6.068	392.490	5.988	385.331	6.061	387.030	6.118	389.505	6.164	385.100
U25	Universitatea Maritimă din Constanța	729	47.153	726	46.719	724	46.232	736	46.858	753	47.000
U26	Universitatea din Craiova	11.750	760.014	11.650	749.684	11.504	734.598	11.433	727.886	11.372	710.600
U27	UMF din Craiova	2.127	137.579	2.117	136.230	2.118	135.247	2.112	134.461	2.092	130.700
U28	Universitatea "Dunărea de Jos" din Galați	7.515	648.114	7.398	634.754	7.472	636.175	7.608	645.822	7.729	643.900
U29	Universitatea Tehnică "Gheorghe Asachi" din Iași	13.345	1.438.636	12.881	1.381.500	12.440	1.323.945	11.848	1.257.179	11.646	1.212.700
U30	USAMV "Ion Ionescu de la Brad" din Iași	2.932	316.079	2.957	317.141	3.029	322.366	3.101	329.044	3.291	342.700
U31	Universitatea "Al. I. Cuza" din Iași	15.688	1.691.219	16.004	1.716.444	15.726	1.673.662	15.892	1.686.284	15.765	1.641.700
U32	UMF "Gr. T. Popa" din Iași	3.535	381.085	3.668	393.397	3.809	405.378	3.925	416.478	3.975	413.900

Capitolul III. Finanțarea de la buget a universităților de stat, în anul 2016

Cod Univ.	Universitatea	2012		2013		2014		2015		2016	
		Studenti fizici eligibili (2) transport (L+M) (1 Ian2012)	Propunere repartizare 2012	Studenti fizici eligibili (2) transport (L+M) (1 Ian2013)	Propunere repartizare 2013	Studenti fizici eligibili (2) transport (L+M) (1 Ian2014)	Propunere Repartizare 2014	Studenti fizici eligibili (2) transport (L+M) (1 Ian2015)	Propunere Repartizare 2015	Studenti fizici eligibili (2) transport (L+M) (1 Ian2016)	Propunere Repartizare 2016
U33	Universitatea de Arte "George Enescu" din Iasi	1.220	131.520	1.178	126.342	1.133	120.581	1.169	124.041	1.212	126.200
U34	Universitatea din Oradea	7.768	502.450	7.536	484.946	7.590	484.666	7.586	482.966	7.557	472.100
U35	Universitatea din Petroșani	2.749	0	2.496	0	2.509	0	2.471	0	2.418	0
U36	Universitatea din Pitești	4.069	175.461	3.623	155.428	3.578	152.317	3.457	146.727	3.479	144.900
U37	Universitatea "Petrol-Gaze" din Ploiești	3.838	165.500	3.594	154.184	3.673	156.362	3.730	158.315	3.740	155.800
U38	Universitatea "Eftimie Murgu" din Reșița	1.412	60.887	1.380	59.203	1.411	60.067	1.380	58.572	1.259	52.400
U39	Universitatea "Lucian Blaga" din Sibiu	7.980	344.108	7.785	333.979	7.784	331.369	7.711	327.282	7.759	323.200
U40	Universitatea "Ștefan cel Mare" din Suceava	4.345	187.362	4.335	185.973	4.535	193.058	4.656	197.617	4.841	201.700
U41	Universitatea "Valahia" din Târgoviște	4.375	188.656	3.969	170.272	3.895	165.812	3.789	160.819	3.757	156.500
U42	Universitatea "Constantin Brâncuși" din Târgu Jiu	1.655	71.366	1.530	65.638	1.537	65.431	1.576	66.891	1.605	66.900
U43	Universitatea "Petru Maior" din Tg. Mureș	2.109	136.414	1.936	124.583	1.965	125.477	1.884	119.946	1.918	119.900
U44	UMF din Tg..Mureș	2.464	159.376	2.632	169.371	2.731	174.390	2.818	179.409	2.931	183.100
U45	Universitatea de Arte din Tg. Mureș	264	17.076	294	18.919	309	19.731	303	19.291	319	19.900
U46	Universitatea Politehnica Timișoara	9.819	1.058.521	9.450	1.013.522	9.309	990.724	9.125	968.244	9.203	958.400
U47	USAMV a Banatului "Regele Mihai I al României" din Timișoara	3.121	336.454	3.117	334.301	3.140	334.179	3.206	340.185	3.260	339.500
U48	Universitatea de Vest din Timișoara	8.491	915.358	8.536	915.494	8.701	926.016	8.840	938.003	8.954	932.500
U49	UMF "Victor Babeș" din Timișoara	3.083	332.359	3.159	338.806	3.196	340.136	3.189	338.381	3.155	328.600
Total		269.509	26.950.000	267.071	26.950.000	269.062	26.950.000	269.698	26.950.000	271.392	26.590.000
Alocația medie la nivel național		100		101		100		100		98	

La nivel de centre universitare, alocațiile bugetare medii/student pe centre universitare și numărul de studenți fizici eligibili, pentru perioada 2012-2016 este prezentat în tabelul de mai jos.

TABELUL 3.16 - STUDENȚI FIZICI ELIGIBILI TRANSPORT, PROPUNERE REPARTIZARE ALOCAȚII BUGETARE TRANSPORT, ALOCAȚII BUGETARE MEDII/STUDENT PE CENTRE UNIVERSITARE, PENTRU PERIOADA 2013 - 2016

Nr cert	Centru universitar	2013			2014			2015			2016		
		Studenti fizici eligibili transport (L+M)	Propunere repartizare ¹	Alocația bugetara medie/student	Studenti fizici eligibili transport (L+M)	Propunere Repartizare	Alocația bugetara medie/student	Studenti fizici eligibili transport (L+M)	Propunere Repartizare	Alocația bugetara medie/student	Studenti fizici eligibili transport (L+M)	Propunere Repartizare	Alocația bugetara medie/student
1	București	75.005	9.653.230	129	76.584	9.780.675	128	77.671	9.889.907	127	78.201	9.772.100	125
2	Alba-Iulia	2.245	96.311	43	2.414	102.765	43	2.516	106.788	42	2.610	108.700	42
3	Arad	2.319	99.486	43	2.290	97.487	43	2.281	96.814	42	2.296	95.700	42
4	Bacău	2.568	110.168	43	2.756	117.324	43	2.846	120.794	42	2.931	122.100	42
5	Baia Mare	na	na	na	na	na	na	na	na	na	na	na	na
6	Brașov	11.638	998.549	86	11.630	990.191	85	11.596	984.352	85	12.399	1.032.900	83
7	Cluj Napoca	43.357	5.580.095	129	43.509	5.556.609	128	43.125	5.491.139	127	42.801	5.348.600	125
8	Constanța	6.714	432.050	64	6.785	433.262	64	6.854	436.362	64	6.917	432.100	62
9	Craiova	13.767	885.914	64	13.622	869.845	64	13.545	862.348	64	13.464	841.300	62
10	Galați	7.398	634.754	86	7.472	636.175	85	7.608	645.822	85	7.729	643.900	83
11	Iași	36.688	3.934.824	107	36.137	3.845.932	106	35.935	3.813.026	106	35.889	3.737.200	104
12	Oradea	7.536	484.946	64	7.590	484.666	64	7.586	482.966	64	7.557	472.100	62
13	Petroșani	2.496			2.509			2.471			2.418		
14	Pitești	3.623	155.428	43	3.578	152.317	43	3.457	146.727	42	3.479	144.900	42
15	Ploiești	3.594	154.184	43	3.673	156.362	43	3.730	158.315	42	3.740	155.800	42
16	Reșița	1.380	59.203	43	1.411	60.067	43	1.380	58.572	42	1.259	52.400	42
17	Sibiu	7.785	333.979	43	7.784	331.369	43	7.711	327.282	42	7.759	323.200	42
18	Suceava	4.335	185.973	43	4.535	193.058	43	4.656	197.617	42	4.841	201.700	42
19	Târgoviște	3.969	170.272	43	3.895	165.812	43	3.789	160.819	42	3.757	156.500	42
20	Târgu Jiu	1.530	65.638	43	1.537	65.431	43	1.576	66.891	42	1.605	66.900	42
21	Târgu Mureș	4.862	312.873	64	5.005	319.598	64	5.005	318.645	64	5.168	322.900	62
22	Timișoara	24.262	2.602.123	107	24.346	2.591.055	106	24.360	2.584.814	106	24.572	2.559.000	104
Total		267.071	26.950.000	101	269.062	26.950.000	100	269.698	26.950.000	100	271.392	26.590.000	98

Sursa: CNFIS

Menționăm faptul că, studenții fizici eligibili pentru transport prezentați în tabelele anterioare corespund datelor raportare de universități având dată de referință 1 ianuarie a fiecărui an universitar.

III.8. Bursa socială

Printre atribuțiile CNFIS, se identifică și fundamentarea, respectiv formularea propunerilor anuale privind cuantumului minim al bursei sociale, pentru susținerea financiară a studenților cu venituri reduse. Cuantumul minim al burselor sociale se propune anual de către CNFIS, *“ținând cont de faptul că acestea trebuie să acopere cheltuielile minime de masă și cazare”*, conform art. 223, alin 10, din Legea Educației Naționale 1/2011.

Fundamentarea și formularea propunerii are la bază analizele realizate cu ajutorul experților UEFISCDI în vederea aplicării prevederilor legale în vigoare menționate mai sus: *“cuantumul minim al burselor sociale (...) trebuie să acopere cheltuielile minime de masă și cazare”*. Astfel, aplicarea algoritmului de estimare a cuantumului minim al bursei sociale pentru anul universitar 2016/2017 are la bază datele statistice privind cuantumul regiei pentru cămine, cuantumul burselor pentru studenți și numărul de studenți fizici (cursuri de zi) de la ciclurile de licență și master (raportate cu data de referință 1 ianuarie 2016).

Rezultatul aplicării algoritmului de estimare a cheltuielilor minime de cazare și masă, pentru anul universitar 2016/2017 a fost următorul: valoarea medie la nivel național a cheltuielilor minime cu cazarea este în valoare de aproximativ 130 lei/lună, valoarea minimă a cheltuielilor pentru masă este de 450 lei/lună, rezultând o valoare medie la nivel național a cheltuielilor minime de cazare și masă în valoare de **578 lei/ lună**, care ar acoperii cheltuielile minime de masă și cazare pentru un student (valoarea medie la nivel național).

În tabelul de mai jos este prezentat calculul privind estimarea cuantumului bursei sociale pentru anul universitar 2016/2017, analiză care a avut la bază datele statistice raportate de un număr de 47 de universități.

TABELUL 3.17 – VALOAREA (MIN. ȘI MAX.) REGIE CĂMINE ȘI CUANTUM BURSE (PENTRU ANUL UNIVERSITAR 2016/2017)

Cod Univ	Universitatea	Total studenți (invățământ de zi) - licență și	Val. regie cămine (lei)		Val. regie cămine (lei)		Val. masă/zi* (lei)		Cuantumul bursă (lei)				Burse (venituri proprii)/ Total fond burse (%)	Total burse sociale/ Total fond burse (%)	Burse sociale (buget)/ Fond burse (buget) (%)
			valoare minimă	valoare maximă	valoare minimă medie	valoare maximă medie	valoare minimă	valoare maximă	Bursă socială	Bursă de studiu	Bursă de merit	Bursă de performanță			
U01	Universitatea Politehnica București	27.233	162	168	163	168	15	25	250	350	450	600	3,19%	7,99%	7,24%
U02	Universitatea Tehnică de Construcții București	5.492	105	210	118	183	15	25	344	357	413	625	0,00%	9,14%	9,14%
U03	Universitatea de Arhitectură și Urbanism "Ion Mincu" București	2.756	120	120	120	120	15	25	300	350	450	0	0,00%	12,11%	12,11%
U04	USAMV București	9.178	120	800	120	336	15	25	300	450	750	1050	9,17%	25,25%	24,97%
U05	Universitatea București	27.746	115	130	116	123	15	25	277	350	400	450	41,59%	7,72%	13,21%
U06	UMF "Carol Davila" București	10.339	140	300	140	300	15	25	163	260	293	0	5,04%	1,48%	0,00%
U07	ASE București	19.713	84	126	95	114	15	25	345	400	530	690	5,12%	14,68%	15,48%
U08	Universitatea Națională de Muzică București	791	144	144	144	144	15	25	200	200	230	0	0,84%	0,00%	0,00%
U09	Universitatea de Arte din București	1.382	170	190	170	190	15	25	260	310	428	0	12,32%	10,02%	2,88%
U10	UNATC "I.L. Caragiale" București	705	133	400	133	400	15	25	350	350	400	0	7,19%	28,00%	30,16%
U11	UNEFIS București	1.266	120	250	120	250	15	25	200	400	500	500	1,20%	21,63%	20,68%
U12	SNSPA București	4.928	120	250	130	240	15	25	300	350	400	550	38,24%	8,65%	14,01%
U13	Universitatea "1 decembrie 1918" Alba-Iulia	3.577	200	200	200	200	15	25	350	400	450	0	58,39%	0,00%	0,00%
U14	Universitatea "Aurel Vlaicu" Arad	5.646	90	160	90	160	15	25	650	727	767	0	6,08%	4,26%	4,53%
U15	Universitatea "Vasile Alecsandri" din Bacău	4.326	0	0	0	0	15	25	150	179	222	308	10,34%	3,68%	4,00%
U17	Universitatea "Transilvania" Brașov	16.232	185	195	188	195	15	25	250	262	370	650	18,94%	17,36%	21,31%
U18	Universitatea Tehnică Cluj Napoca	18.957	100	310	159	243	15	25	260	280	350	400	19,42%	6,66%	5,29%
U19	USAMV Cluj Napoca	5.231	105	195	105	195	15	25	200	250	300	350	0,12%	8,00%	7,89%
U20	Universitatea "Babeș - Bolyai" Cluj Napoca	30.501	90	350	90	184	15	25	195	350	400	450	26,65%	6,70%	5,66%
U21	UMF "Iuliu Hațieganu" Cluj Napoca	6.725	140	450	156	450	15	25	250	0	251	500	19,83%	2,73%	3,40%
U22	Academia Muzică "Gh. Dima" Cluj Napoca	736	200	290	200	290	15	25	250	300	350	0	0,00%	9,24%	9,24%
U23	Universitatea de Artă și Design din Cluj Napoca	874	170	220	170	195	15	25	160	210	260	0	na	na	na
U24	Universitatea "Ovidius" Constanța	12.888	0	0	0	0	15	25	212	300	330	0	15,03%	10,51%	12,37%
U25	Universitatea Maritimă Constanța	3.528	215	375	268	268	15	25	100	440	240	0	21,32%	11,89%	15,11%
U26	Universitatea din Craiova	16.202	105	195	132	195	15	25	190	0	280	380	nc	nc	nc
U27	UMF Craiova	4.100	170	260	170	235	15	25	150	230	300	0	0,43%	3,28%	3,28%
U28	Universitatea "Dunărea de Jos" Galați	11.328	110	270	111	270	15	25	169	268	341	475	2,67%	9,02%	6,77%
U29	Universitatea Tehnică "Gheorghe Asachi" Iași	13.043	120	200	120	145	15	25	194	291	438	647	na	na	na
U30	USAMV "Ion Ionescu de la Brad" Iași	3.929	126	151	129	151	15	25	250	291	400	500	14,94%	14,98%	11,73%
U31	Universitatea "Al. I. Cuza" Iași	20.131	120	500	120	256	15	25	276	311	460	632	5,94%	12,42%	12,11%
U32	UMF "Gr. T. Popa" Iași	9.293	140	430	150	345	15	25	200	260	300	500	22,99%	10,15%	9,57%
U33	Universitatea de Arte "George Enescu" Iași	1.363	150	250	150	250	15	25	158	240	300	0	17,43%	6,26%	5,00%
U34	Universitatea din Oradea	13.325	80	180	80	180	15	25	250	300	350	450	18,53%	23,58%	23,98%
U35	Universitatea din Petroșani	2.985	0	0	0	0	15	25	200	315	341	650	0,00%	0,00%	0,00%
U36	Universitatea din Pitești	8.948	110	110	110	110	15	25	200	0	250	400	1,64%	30,22%	30,72%
U37	Universitatea "Petrol-Gaze" Ploiești	6.251	90	220	90	210	15	25	200	0	275	400	na	na	na
U38	Universitatea "Eftimie Murgu" Reșița	1.468	60	60	60	60	15	25	200	250	300	0	1,72%	23,75%	24,17%
U39	Universitatea "Lucian Blaga" Sibiu	11.727	160	675	162	675	15	25	210	332	348	653	35,33%	10,14%	9,30%
U40	Universitatea "Stefan cel Mare" Suceava	6.595	140	220	165	217	15	25	0	303	493	570	15,09%	4,67%	0,60%
U41	Universitatea "Valahia" Târgoviște	5.242	100	600	150	500	15	25	300	0	400	700	43,32%	0,69%	0,00%
U42	Universitatea "Constantin Brâncuși" Târgu Jiu	2.709	205	300	205	300	15	25	300	0	400	600	12,71%	13,74%	13,79%
U43	Universitatea "Petru Maior" Târgu Mureș	2.719	70	70	70	70	15	25	190	230	280	380	0,00%	18,24%	18,24%
U44	UMF Târgu Mureș	5.325	125	210	130	210	15	25	215	220	270	0	12,81%	20,87%	21,14%
U45	Universitatea de Arte Târgu Mureș	370	150	150	150	150	15	25	150	200	250	0	na	na	na

Cod Univ	Universitatea	Total studenți (invățământ de zi) - licență și	Val. regie cămine (lei)		Val. regie cămine (lei)		Val. masă/zi* (lei)		Cuantumul bursă (lei)				Burse (venituri proprii) / Total fond burse (%)	Total burse sociale / Total fond burse (%)	Burse sociale (buget) / Fond burse (buget) (%)
			valoare minimă	valoare maximă	valoare minimă medie	valoare maximă medie	valoare minimă	valoare maximă	Bursă socială	Bursă de studiu	Bursă de merit	Bursă de performanță			
U46	Universitatea Politehnica Timișoara	11.711	95	100	98	100	15	25	200	236	292	380	na	na	na
U47	USAMV a Banatului Timișoara	3.949	230	335	240	320	15	25	250	0	400	800	0,85%	13,99%	13,25%
U48	Universitatea de Vest Timișoara	13.446	90	180	90	130	15	25	200	200	270	400	0,77%	22,37%	22,00%
U49	UMF "Victor Babeș" Timișoara	6.645	75	200	75	142	15	25	202	210	280	320	1,54%	22,99%	23,33%
Total (media la nivel național)		403.554	130	260	137	226	15	25	238	306	366	530	14,29%	12,54%	13,18%
Total (media ponderată la nivel național)		403.554	121	268	129	216	15	25	241	316	383	528	14,01%	10,25%	10,95%
Notă: Analiza a fost realizată pe baza datelor raportate de 45 universități (ianuarie 2016)															
Valoarea minimă rezultată pentru bursa socială			571 - 580 lei/luna (30 zile cheltuieli masa)						451 - 460 lei/luna (22 zile cheltuieli masa)						

Sursa: CNFIS

III.9. Concluzii privind finanțarea în 2016

Situația repartizării pe universități a finanțării instituționale totale și ponderile pe subcomponente din total finanțare, pentru anul 2016, este prezentată în Tabelul 3.18.

TABELUL 3.18 — SITUAȚIA REPARTIZĂRII PE UNIVERSITĂȚI A FINANȚĂRII INSTITUȚIONALE TOTALE, PENTRU ANUL 2016

Cod univ.	Universitatea	Total finanțare instituțională (FI)	Total FB (72,5%) inclusiv suplimentare decembrie (fără GD)	Total FS (26,5%) inclusiv suplimentare decembrie (fără GD)	Granturi doctorat	FDI proiecte	FSS total (situații speciale)	Suplimentare buget OUG20/2016 (creșteri salariale)
A	B	1	1.1	1.2	1.3	1.41.5		1.6
U01	Universitatea Politehnica din București	218.883.146	56,28%	25,94%	13,97%	0,35%	1,38%	2,07%
U02	Universitatea Tehnică de Construcții din București	34.748.086	58,12%	25,10%	11,87%	0,91%	1,94%	2,05%
U03	Universitatea de Arhitectură și Urbanism "Ion Mincu" din București	18.080.561	48,78%	21,74%	8,39%		19,39%	1,70%
U04	USAMV din București	51.634.456	62,62%	20,63%	12,03%	1,31%	1,37%	2,04%
U05	Universitatea din București	141.894.721	54,86%	23,39%	17,24%	0,96%	1,48%	2,06%
U06	UMF "Carol Davila" din București	95.338.797	57,53%	26,16%	12,64%	0,21%	1,39%	2,07%
U07	ASE din București	68.849.839	58,49%	25,13%	11,65%	0,92%	1,76%	2,05%
U08	Universitatea Națională de Muzică din București	16.316.482	63,83%	24,34%	8,39%		1,39%	2,06%
U09	Universitatea de Arte din București	13.932.449	58,44%	25,99%	9,82%	2,38%	1,36%	2,02%
U10	UNATC "I.L.Caragiale" din București	19.062.417	58,89%	21,73%	6,87%	0,46%	10,18%	1,88%
U11	UNEFS din București	8.858.445	55,62%	24,22%	12,51%	2,08%	3,59%	1,99%
U12	SNSPA din București	22.536.133	56,80%	19,99%	19,44%		1,68%	2,09%
U13	Universitatea "1 decembrie 1918" din Alba-Iulia	13.369.627	66,39%	15,95%	10,24%	4,11%	1,33%	1,98%
U14	Universitatea "Aurel Vlaicu" din Arad	13.309.501	72,10%	17,74%	4,97%	1,78%	1,36%	2,04%
U15	Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău	20.252.566	70,55%	18,82%	5,47%	1,77%	1,36%	2,03%
U17	Universitatea "Transilvania" din Brașov	86.899.321	68,88%	21,69%	5,20%	0,80%	1,38%	2,05%
U18	Universitatea Tehnică din Cluj Napoca	126.944.086	60,45%	22,58%	13,11%	0,41%	1,38%	2,07%
U19	USAMV din Cluj Napoca	40.527.011	53,99%	23,16%	17,19%	1,90%	1,71%	2,05%
U20	Universitatea "Babeș - Bolyai" din Cluj Napoca	179.911.782	59,02%	23,43%	13,27%	0,84%	1,38%	2,06%
U21	UMF "Iuliu Hațieganu" din Cluj Napoca	55.603.292	53,06%	26,53%	16,43%	0,53%	1,38%	2,07%
U22	Academia Muzică "GH. Dima" din Cluj Napoca	15.457.424	61,57%	24,16%	8,85%	1,80%	1,57%	2,04%
U23	Universitatea de Artă și Design din Cluj Napoca	9.877.686	58,15%	23,34%	14,46%		1,97%	2,08%
U24	Universitatea "Ovidius" din Constanța	44.876.178	72,44%	17,96%	5,90%	0,25%	1,38%	2,06%
U25	Universitatea Maritimă din Constanța	5.602.421	68,55%	18,90%	8,28%	0,84%	1,38%	2,06%
U26	Universitatea din Craiova	78.846.291	70,10%	20,31%	5,37%	0,80%	1,38%	2,05%
U27	UMF din Craiova	29.726.106	65,73%	21,10%	9,01%	0,73%	1,38%	2,06%
U28	Universitatea "Dunărea de Jos" din Galați	69.002.961	69,61%	21,00%	5,28%	0,67%	1,38%	2,05%

Cod univ.	Universitatea	Total finanțare instituțională (FI)	Total FB (72,5%) inclusiv suplimentare decembrie (fără GD)	Total FS (26,5%) inclusiv suplimentare decembrie (fără GD)	Granturi doctorat	FDI proiecte	FSS total (situații speciale)	Suplimentare buget OUG20/2016 (creșteri salariale)
A	B	1	1.1	1.2	1.3	1.41.5		1.6
U29	Univ. Tehnica "Gheorghe Asachi" din Iași	99.810.163	61,29%	26,91%	8,01%	0,34%	1,39%	2,07%
U30	USAMV "Ion Ionescu de la Brad" din Iași	27.462.196	60,30%	20,93%	12,42%	2,25%	2,08%	2,02%
U31	Universitatea "Al. I. Cuza" din Iași	112.372.420	60,93%	21,80%	12,60%	1,26%	1,37%	2,05%
U32	UMF "Gr. T. Popa" din Iași	60.529.455	58,34%	24,22%	13,57%	0,43%	1,38%	2,07%
U33	Universitatea de Arte "George Enescu" din Iași	21.523.231	63,25%	23,71%	9,12%	0,47%	1,38%	2,07%
U34	Universitatea din Oradea	54.710.899	74,38%	17,41%	4,10%	0,67%	1,38%	2,06%
U35	Universitatea din Petroșani	14.632.782	67,14%	16,43%	7,75%	0,18%	6,53%	1,96%
U36	Universitatea din Pitești	22.141.967	73,35%	15,18%	6,06%	2,02%	1,36%	2,03%
U37	Universitatea "Petrol-Gaze" din Ploiești	20.973.948	71,42%	19,41%	4,18%	1,59%	1,37%	2,04%
U38	Universitatea "Eftimie Murgu" din Reșița	9.147.776	54,26%	11,87%	5,07%		27,26%	1,53%
U39	Universitatea "Lucian Blaga" din Sibiu	52.531.095	69,40%	18,71%	6,79%	1,13%	1,94%	2,04%
U40	Universitatea "Ștefan cel Mare" din Suceava	32.527.422	65,35%	19,38%	9,36%	1,48%	2,41%	2,02%
U41	Universitatea "Valahia" din Târgoviște	22.779.053	71,16%	15,25%	6,97%	1,95%	2,66%	2,01%
U42	Universitatea "Constantin Brâncuși" din Târgu Jiu	8.990.754	62,77%	14,09%		2,60%	18,90%	1,64%
U43	Universitatea "Petru Maior" din Târgu - Mureș	10.689.238	69,56%	14,22%	8,11%	4,81%	1,32%	1,98%
U44	UMF din Tg. Mureș	45.091.579	66,70%	20,86%	7,92%	1,01%	1,48%	2,03%
U45	Universitatea de Arte din Târgu - Mureș	10.464.757	68,37%	24,48%	3,70%		1,39%	2,07%
U46	Universitatea Politehnica Timișoara	82.534.533	63,34%	24,75%	7,93%	0,54%	1,38%	2,07%
U47	USAMV a Banatului "Regele Mihai I al României" din Timișoara	26.631.916	62,38%	20,91%	11,73%	1,57%	1,37%	2,05%
U48	Universitatea de Vest din Timișoara	63.492.713	62,15%	23,15%	10,20%	1,06%	1,37%	2,05%
U49	UMF "Victor Babeș" din Timișoara	44.006.318	66,86%	22,15%	6,69%	0,15%	2,06%	2,08%
Total		2.343.386.000	61,89%	22,62%	10,72%	0,83%	1,90%	2,05%

Sursa: CNFIS; Ponderile pe subcomponente sunt raportate la total finanțare.

Situația repartizării pe universități a finanțării instituționale pentru anul 2016, în comparație cu anul 2015, este prezentată în Tabelul 3.19. Întrucât principiile generale ale metodologiei de finanțare aplicată în anul 2016 nu au fost similare celei aplicate în anul 2015, variația față de anul 2015 poate fi determinată atât de FS determinată prin aplicarea indicatorilor de calitate, variația numărului de studenți fizici, pe cicluri de studii, și implicit a numărului de studenți echivalenți unitari (SEU), cât și de variația alocațiilor bugetare repartizate în afara formulei de finanțare.

TABELUL 3.19 — COMPARAȚIE ÎNTRE FINANȚAREA INSTITUȚIONALĂ PE UNIVERSITĂȚI, 2015 ȘI 2016

Cod univ.	Universitatea	Finanțare totală 2015	Finanțare totală 2016	Variație finanțare totală 2016 vs. 2015	Variație SEU 2016 vs. 2015	Influență metodologie 2015	Influență metodologie 2016
A	B	1	2	3	4	5	6
U01	Universitatea Politehnica din București	174.952.865	218.883.146	25,1%	1,2%	4,3%	4,4%
U02	Universitatea Tehnică de Construcții din București	31.121.761	34.748.086	11,7%	-10,7%	4,3%	3,7%
U03	Universitatea de Arhitectură și Urbanism "Ion Mincu" din București	13.894.199	18.080.561	30,1%	-5,0%	14,0%	26,7%
U04	USAMV din București	41.490.562	51.634.456	24,4%	7,3%	1,8%	-3,5%
U05	Universitatea din București	117.638.429	141.894.721	20,6%	-1,2%	10,0%	9,6%
U06	UMF "Carol Davila" din București	78.342.631	95.338.797	21,7%	2,2%	5,4%	2,5%
U07	ASE din București	55.604.309	68.849.839	23,8%	0,6%	8,1%	8,7%
U08	Universitatea Națională de Muzică din București	13.421.724	16.316.482	21,6%	4,2%	-3,6%	-8,2%
U09	Universitatea de Arte din București	11.467.878	13.932.449	21,5%	-1,0%	5,4%	6,3%
U10	UNATC "I.L.Caragiale" din București	15.204.647	19.062.417	25,4%	2,5%	-2,3%	-1,2%
U11	UNEFIS din București	7.581.590	8.858.445	16,8%	3,9%	18,6%	9,9%
U12	SNSPA din București	18.915.185	22.536.133	19,1%	-0,8%	10,9%	8,4%

Cod univ.	Universitatea	Finanțare totală 2015	Finanțare totală 2016	Variație finanțare totală 2016 vs. 2015	Variație SEU 2016 vs. 2015	Influență metodologie 2015	Influență metodologie 2016
A	B	1	2	3	4	5	6
U13	Universitatea "1 decembrie 1918" din Alba-Iulia	9.655.057	13.369.627	38,5%	5,5%	-8,4%	-2,3%
U14	Universitatea "Aurel Vlaicu" din Arad	9.989.313	13.309.501	33,2%	6,1%	-10,3%	-7,9%
U15	Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău	14.852.313	20.252.566	36,4%	6,2%	-12,1%	-8,2%
U17	Universitatea "Transilvania" din Brașov	67.182.043	86.899.321	29,3%	6,0%	-5,2%	-5,5%
U18	Universitatea Tehnică din Cluj Napoca	103.025.758	126.944.086	23,2%	-1,3%	-2,3%	-0,5%
U19	USAMV din Cluj Napoca	33.093.585	40.527.011	22,5%	-0,5%	4,1%	4,4%
U20	Universitatea "Babeș - Bolyai" din Cluj Napoca	144.176.735	179.911.782	24,8%	1,9%	5,0%	5,1%
U21	UMF "Iuliu Hațieganu" din Cluj Napoca	45.005.173	55.603.292	23,5%	0,1%	5,1%	5,6%
U22	Academia Muzică "GH. Dima" din Cluj Napoca	13.376.605	15.457.424	15,6%	-2,0%	-0,8%	-5,6%
U23	Universitatea de Artă și Design din Cluj Napoca	8.161.723	9.877.686	21,0%	0,1%	1,3%	-0,2%
U24	Universitatea "Ovidius" din Constanța	36.034.213	44.876.178	24,5%	-1,3%	-13,1%	-10,5%
U25	Universitatea Maritimă din Constanța	4.763.082	5.602.421	17,6%	1,3%	-4,7%	-7,9%
U26	Universitatea din Craiova	63.491.947	78.846.291	24,2%	-0,8%	-8,3%	-6,5%
U27	UMF din Craiova	21.820.280	29.726.106	36,2%	9,7%	-9,8%	-5,6%
U28	Universitatea "Dunărea de Jos" din Galați	53.627.601	69.002.961	28,7%	3,3%	-8,0%	-6,2%
U29	Univ. Tehnica "Gheorghe Asachi" din Iași	81.435.872	99.810.163	22,6%	-2,1%	1,0%	2,4%
U30	USAMV "Ion Ionescu de la Brad" din Iași	21.677.179	27.462.196	26,7%	4,8%	0,1%	-0,6%
U31	Universitatea "Al. I. Cuza" din Iași	91.918.602	112.372.420	22,3%	-1,9%	0,3%	2,7%
U32	UMF "Gr. T. Popa" din Iași	48.216.102	60.529.455	25,5%	3,9%	1,4%	0,4%
U33	Universitatea de Arte "George Enescu" din Iași	17.078.957	21.523.231	26,0%	4,8%	-7,2%	-6,9%
U34	Universitatea din Oradea	44.949.345	54.710.899	21,7%	-0,9%	-11,5%	-11,4%
U35	Universitatea din Petroșani	13.014.880	14.632.782	12,4%	-0,7%	1,9%	-5,7%
U36	Universitatea din Pitești	18.195.029	22.141.967	21,7%	1,3%	-9,4%	-11,5%
U37	Universitatea "Petrol-Gaze" din Ploiești	16.631.738	20.973.948	26,1%	1,3%	-9,3%	-8,4%
U38	Universitatea "Eftimie Murgu" din Reșița	8.063.508	9.147.776	13,4%	-11,9%	13,7%	18,2%
U39	Universitatea "Lucian Blaga" din Sibiu	44.112.368	52.531.095	19,1%	0,3%	-3,6%	-6,8%
U40	Universitatea "Ștefan cel Mare" din Suceava	25.429.751	32.527.422	27,9%	4,2%	-3,0%	-2,7%
U41	Universitatea "Valahia" din Târgoviște	19.959.517	22.779.053	14,1%	1,3%	-0,5%	-8,3%
U42	Universitatea "Constantin Brâncuși" din Târgu Jiu	6.932.401	8.990.754	29,7%	1,5%	3,5%	8,0%
U43	Universitatea "Petru Maior" din Târgu - Mureș	9.833.168	10.689.238	8,7%	4,8%	11,6%	-5,8%
U44	UMF din Tg. Mureș	34.659.816	45.091.579	30,1%	1,7%	-10,0%	-5,9%
U45	Universitatea de Arte din Târgu - Mureș	8.271.356	10.464.757	26,5%	6,1%	-4,8%	-7,0%
U46	Universitatea Politehnica Timișoara	67.466.544	82.534.533	22,3%	-0,5%	-0,3%	-0,6%
U47	USAMV a Banatului "Regele Mihai I al României" din Timișoara	22.235.392	26.631.916	19,8%	2,1%	1,6%	-2,7%
U48	Universitatea de Vest din Timișoara	52.457.426	63.492.713	21,0%	-0,9%	2,8%	2,0%
U49	UMF "Victor Babeș" din Timișoara	35.822.869	44.006.318	22,8%	-1,3%	-6,5%	-5,1%
Total		1.896.253.028	2.343.386.000	23,6%	0,8%	0,0%	0,0%

Sursa: CNFIS

Astfel, se observă că majoritatea universităților care au solicitat și primit sprijin suplimentar din fondul de rezervă al MEN în ultimii ani s-au aflat în dificultate în perioada 2013-2014 și din cauza scăderii semnificative a numărului de studenți echivalenți unitari. Pentru anul 2016 variațiile de la nivelul numărului de studenți bugetați nu sunt, în general, semnificative, dificultățile financiare ale acestor universități fiind determinate mai mult de declinul numărului de studenți în regim cu taxă și a resurselor financiare din venituri proprii. Având în vedere aceste situații, CNFIS a reiterat propunerea ca MEN să elaboreze, în baza prerogativelor acordate de Legea educației naționale nr.1/2011, politici care să stimuleze universitățile în dificultate să implementeze măsurile de restructurare necesare, lipsa unor astfel de măsuri de responsabilizare a structurilor de conducere din instituțiile de învățământ superior de stat putând descuraja performanța în educație, cercetare și management universitar.

Capitolul IV. Analiza rezultatelor privind aplicarea indicatorilor de calitate în cadrul Finanțării Suplimentare 2016

În acest capitol vom prezenta principalele rezultate ale analizei aplicării indicatorilor de calitate în cadrul metodologiei de repartizare a Finanțării Suplimentare (FS) pentru anul 2016, conform OM nr. 3530/29.03.2016. Față de metodologiile anterioare, propunerea de metodologie de finanțare pentru anul 2016 aduce ca principal element inovator trecerea de la alocarea finanțării suplimentare pe baza rezultatelor ierarhizării programelor de studii la alocarea acestuia pe baza unui sistem de indicatori de calitate. Această modificare s-a realizat în urma exercițiului de pilotare derulat în anul 2015, rezultatele acestuia fiind detaliate în Raportul CNFIS 2015.

Finanțarea suplimentară se distribuie, potrivit propunerii CNFIS pentru anul 2016, în funcție de 15 indicatori de calitate grupați în patru clase mai generale. Acestea sunt detaliate în cadrul acestui capitol (în secțiunile dedicate) împreună cu ponderea specifică fiecărui indicator individual și fiecărei clase de indicatori în ansamblu. Înainte de a formula unele observații specifice referitoare la indicatori și clase trebuie precizate implicațiile principiilor avute în vedere de către CNFIS în elaborarea și operaționalizarea de ansamblu a componentei calitative a metodologiei de finanțare. Unul dintre aceste principii a fost *relevanța pe domenii a indicatorilor de calitate*. Pe baza nomenclatorului domeniilor și specializărilor universitare, Consiliul a optat pentru un nivel analitic care, evitând riscul unei fragmentări excesive pe un număr mult prea mare de domenii, să asigure diferențierea intra și interinstituțională. În acest sens, ramurile de știință (RS) distincte subsumează multiplele programe de studii derulate în cadrul universităților. Propunerea de metodologie pentru anul 2016 a avut în vedere realizarea unor comparații între performanța și calitatea programelor de studii organizate pe ramuri de știință, prezente în oferta educațională a universităților publice, nu compararea universităților în ansamblu. Miza centrală a utilizării ramurilor de știință drept criteriu de diferențiere îl constituie evitarea unor comparații globale între universități. Aceste comparații ar putea fi distorsionate de către dimensiunile distincte ale instituțiilor de învățământ superior, precum și de specificitatea domeniilor de studiu încorporate de către acestea. Considerăm că utilizarea ramurilor de știință ca element de referință pentru realizarea evaluărilor calitative contribuie la un tratament mai echitabil al tuturor universităților, creând premisele unor analize riguroase și pertinente.

O a doua precizare cu privire la logica generală a indicatorilor de calitate propuși pentru anul 2016 este aceea că în construcția celor mai mulți dintre aceștia CNFIS a avut în vedere necesitatea asigurării echilibrului și stabilității finanțării instituțiilor de învățământ superior. Pentru atingerea acestor obiective indicatorii de calitate au fost gândiți în sensul măsurării și evaluării pentru o perioadă multianuală (patru ani), astfel încât să fie atenuate potențialele consecințe negative ale variațiilor de performanță de la un an la altul. Folosirea unei modalități de evaluare multianuală va permite o mai bună reprezentare a performanțelor tipice și a dinamicii instituționale specifice fiecărei universități, limitând pe cât se poate influența unor elemente aleatorii, precum și pe cea a unor variații potențial ne semnificative (fie pozitive, fie negative) înregistrate pentru un singur an. Totodată, se contracarează riscurile de volatilitate în finanțare și, printr-o predictibilitate sporită a nivelurilor de finanțare suplimentară se consolidează capacitatea universităților de a implementa strategii multianuale de dezvoltare.

Pe de altă parte, în construcția și în modul de grupare a indicatorilor în cele patru clase distincte, CNFIS a încercat să ia în considerare aspectele complementare ale performanței activității instituțiilor de învățământ superior și să mențină un echilibru relativ între principalii constituenți ai ofertei educaționale a universităților. De altfel, trebuie semnalat faptul că propunerile inițiale ale CNFIS alocau ponderi egale claselor de indicatori aferenți activităților de predare/învățare și respectiv celor de cercetare științifică și creație artistică, diferențierea din varianta finală concretizată prin ordinul de ministru din februarie 2016, fiind rezultatul discuțiilor cu reprezentanții Consiliului Național al Rectorilor. Tot în acest context trebuie precizat faptul că din punctul de vedere al CNFIS, lista indicatorilor de calitate încorporați în ordin nu a fost exhaustivă, un număr considerabil de indicatori fiind propuși pentru pilotare și analiză în anul 2017, pentru a putea evalua măsura în care ei pot să fie integrați în viitor în mecanismul alocării finanțării suplimentare.

O ultimă precizare generală referitoare la indicatorii de calitate este aceea că în conceptualizarea lor CNFIS a urmărit atât o eficientizare a procesului de evaluare (în sensul reducerii eforturilor instituționale de raportare din partea universităților), precum și o compatibilizare generală cu cadrele de referință utilizate de alte organisme cu atribuții specifice în domeniul învățământului superior. În sensul acesta, unii dintre indicatorii de calitate propuși de CNFIS fac apel explicit la standardele de evaluare și la informațiile colectate de la nivelul universităților de către alte organisme publice naționale relevante pentru activitățile instituțiilor de învățământ superior. De exemplu, indicatorul C2.1 Calitatea resursei umane face apel la standardele minime ale Consiliului Național de Atestare a Titlurilor, Diplomelor și Certificatelor Universitare (CNATDCU) pentru conferirea titlurilor didactice și a gradelor profesionale de cercetare. În mod similar, indicatorul C3.1 Ponderea mobilităților studențești prin programul ERASMUS și ERASMUS MUNDUS face apel la informații colectate de Agenția Națională pentru Programe Comunitare în Domeniul Educației și Formării Profesionale (ANPCDEFP), pentru completarea raportărilor care nu se regăsesc în platforma ANS.

În continuare vom prezenta rezultatele analizei în urma aplicării indicatorilor de calitate. Analiza este orientată pe două direcții principale:

1. **prezentarea principalelor rezultate obținute în urma aplicării celor 4 clase de indicatori** prevăzute în metodologia de finanțare, folosind o selecție de ramuri de știință din diferite domenii fundamentale de finanțare. Selecția ramurilor de știință s-a realizat ținând cont de reprezentarea echilibrată a domeniilor de finanțare. Au fost analizate rezultatele produse de indicatorii din metodologia de finanțare în sociologie, științe politice, matematică, filologie, inginerie mecanică mecatronică, inginerie industrială și management,; ingineria resurselor vegetale și animale; chimie și inginerie chimică; ingineria sistemelor, inginerie electrică, electronică și telecomunicații, teatru și artele spectacolului, precum și arte vizuale (fără istoria artei). Pentru fiecare ramură de știință au fost selectate spre analiză universitățile care au un procent mai mare de 2% din studenți înscriși în ramura de știință analizată și în cadrul universității. În plus, sunt prezentate în Anexe, în format tabelar și grafic, rezultatele pentru următoarele ramuri de știință: științe economice (fără cibernetică, statistică, informatică economică); ingineria resurselor vegetale și animale; chimie și inginerie chimică; ingineria sistemelor, calculatoare și tehnologia informației; inginerie civilă.
2. **prezentarea descriptivă a datelor pe baza cărora au fost calculați indicatorii de calitate.** Analizele au fost realizate, în funcție de modalitatea de calcul a indicatorilor și de informațiile disponibile la nivelul CNFIS, pe ramuri de știință, domenii fundamentale sau universități. Perioada analizată variază între ultimii patru ani și ultimii doi ani, sursa datelor prezentate în acest capitol fiind CNFIS, pe baza raportărilor realizate de universități cu data de referință 1 ianuarie a fiecărui an universitar.

IV.1. Clasa de indicatori C1. Predare / învățare

Indicatorii de calitate asociați clasei C1. Predare/învățare au rolul de a evalua dinamica procesului educațional realizat în cadrul universităților, potențialul de dezvoltare, precum și nivelul de pregătire al resurselor umane implicate în procesul educațional. Aceștia reprezintă indicatori importanți, similari celor folosiți și în alte state europene, privind calitatea procesului educațional de care beneficiază studenții înmatriculați în universitățile românești, indicatorul C1.2 indicând și capacitatea universității de a oferi programe de studii avansate, precum și atractivitatea acestor programe în rândul absolvenților de licență.

Această clasă de indicatori reprezintă 30% din finanțarea suplimentară, pe baza indicatorilor de calitate, respectiv 7,95% din finanțarea instituțională. Astfel, fondurile ce pot fi alocate universităților pe baza valorilor cumulate ale rezultatelor evaluate pe baza celor 4 indicatori cuprinși în această clasă reprezintă a doua sursă, ca pondere, în finanțarea suplimentară totală. Cei patru indicatori cuprinși în această clasă sunt evaluați la nivel de ramură de știință și vizează două tipuri de procese care au loc în cadrul universităților: predarea, evaluată prin raportare la caracteristici ale corpului academic profesoral; respectiv învățarea, evaluată prin raportarea la fluxurile de persoane înmatriculate și înscrise în programele de studii gestionate de o universitate pentru fiecare ramură de știință în parte.

IV.1.1. Analiza rezultatelor aplicării indicatorilor de calitate C1. Predare / învățare

Cei patru indicatori de calitate care alcătuiesc această clasă de indicatori sunt următorii (în paranteză sunt prezentate ponderile individuale ale indicatorilor raportate la finanțarea suplimentară – FS și cele raportate la finanțarea instituțională - FI):

- IC1.1. Raportul dintre numărul studenților și numărul de cadre didactice (10% - FS; 2,65% - FI)
- IC1.2 Raportul numărului de studenți de la ciclul de master și numărul de studenți de la ciclul de licență (8% - FS; 2,12% - FI)
- IC1.3 Raportul dintre numărul de cadre didactice cu vârsta de până la 40 ani, inclusiv, și numărul total de cadre didactice (6% - FS; 1,59% - FI)
- IC1.4 Raportul dintre numărul cadrelor didactice titulare care au dreptul de a conduce doctorat și numărul de cadre didactice (6% - FS; 1,59% - FI)

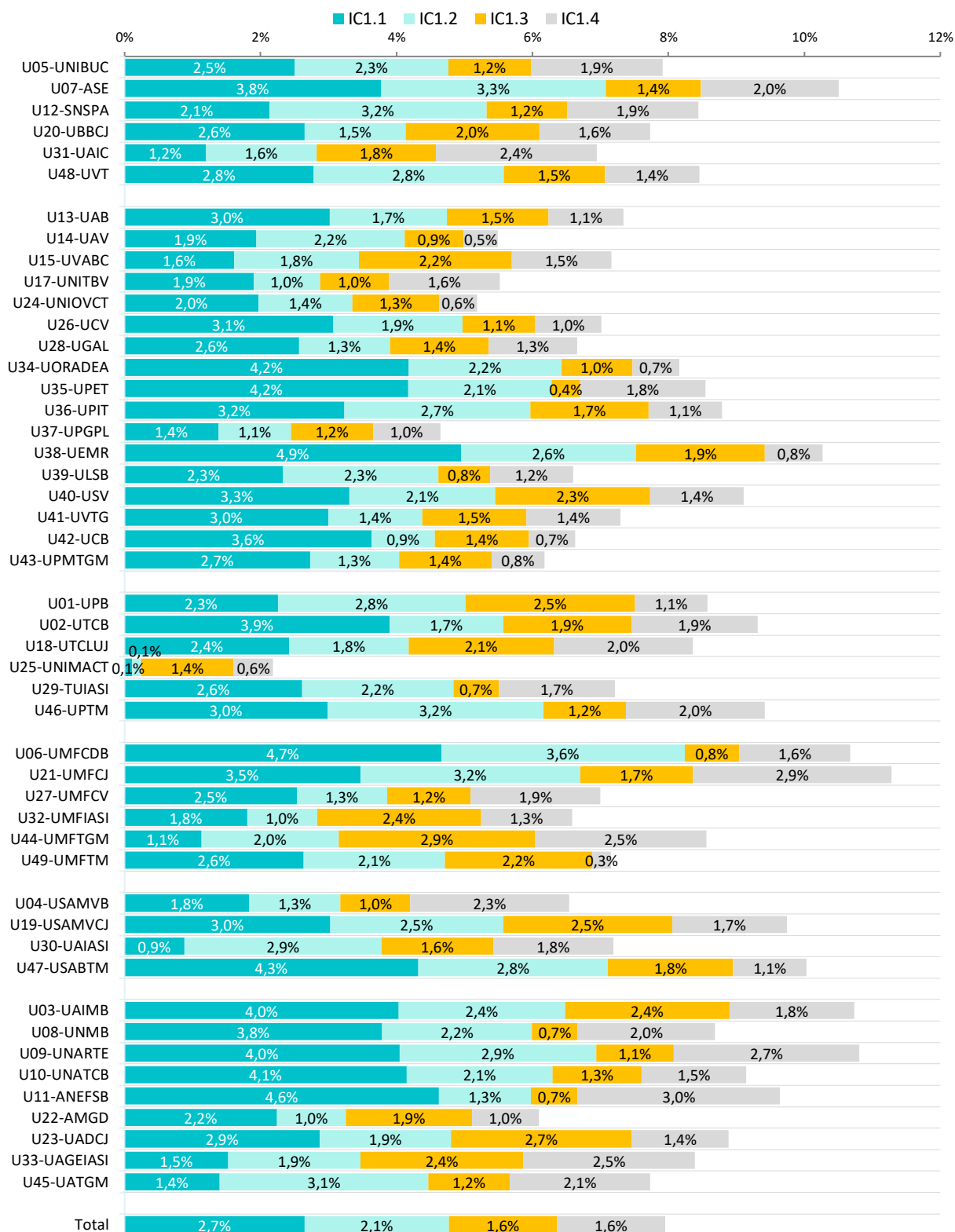
Remarcăm faptul că, potrivit metodologiei de finanțare propuse de CNFIS și aprobate de Ministerul Educației Naționale, ponderile, în finanțarea suplimentară, ale indicatorilor care evaluează fluxurile de studenți sunt relativ mai mari decât cele ale indicatorilor care evaluează caracteristici ale corpului profesoral academic.

În general, indicatorii din clasa C1 au un efect pozitiv vizibil asupra finanțării universităților. Contribuția unora dintre subindicatori este mai consistentă decât a altora. Astfel indicatorii IC1.1 și IC1.2., care evaluează efectivele de studenți prin raportarea acestora la numărul cadrelor didactice, respectiv prin raportarea celor înmatriculați la ciclurile de licență și master, au cea mai semnificativă contribuție la atribuirea finanțării suplimentare. Această constatare era oarecum previzibilă datorită faptului că primul indicator este folosit de foarte mult timp în cadrul sistemului de evaluare externă a calității și acreditare a universităților și programelor de studii. Prin comparație IC1.3 și IC1.4. au contribuții mai mici la alocarea resurselor financiare și par să indice o preocupare relativ mai redusă a universităților în gestionarea propriilor resurse umane. Astfel, angajarea, dar și formarea sau sprijinirea persoanelor tinere reprezintă, pe baza datelor declarate de universități, o prioritate pe termen scurt pentru creșterea calității resurselor umane angrenate în sistemul educațional universitar.

Deși universitățile mari, comprehensive, cele care oferă programe de studii preponderent în domeniul artelor și al sportului, precum și cele care oferă programe de studii în domeniul tehnic, al științelor ingineresti, par a beneficia mai mult de aplicarea acestor indicatori (v. Graficul 4.1), faptul că și universitățile cu un număr mai mic de studenți, cu formații de studii (grupe) reduse numeric, precum cele care oferă programe universitare în domeniul artelor, sunt avantajate de această categorie de indicatori, demonstrează calitatea indicatorilor și capacitatea acestora de a nu fi influențați de mărimea, în valori absolute, a caracteristicilor măsurate.

Analizele prezentate în cele ce urmează, la nivelul ramurilor de științe, indică, printre altele, o tendință ce ar putea fi generalizată. Indiferent de ramura de știință analizată exista un număr relativ mic de universități care înmatriculează majoritatea studenților pe fiecare ramură de știință. Acestea obțin, evident și rezultatele cele mai bune, pe baza indicatorilor de calitate și în consecință beneficiază de alocări financiare mai bune. Pe de altă parte, un număr semnificativ de universități care înmatriculează puțini sau foarte puțini studenți pe o anumită ramură de știință, obțin, în general, rezultate comparative mai slabe și, în consecință nu pot beneficia de alocări bugetare mai mari prin finanțarea suplimentară. Universitățile ar putea, la nivel intern să analizeze oportunitatea anumitor programe de studii, precum și posibilitatea comasării mai multor programe într-o anumită ramură de științe, pentru a încerca să se plaseze mai bine într-o singură ramură de științe, nu slab în mai multe ramuri. În acest mod universitățile ar putea să își sporească în fapt resursele financiare de care vor dispune.

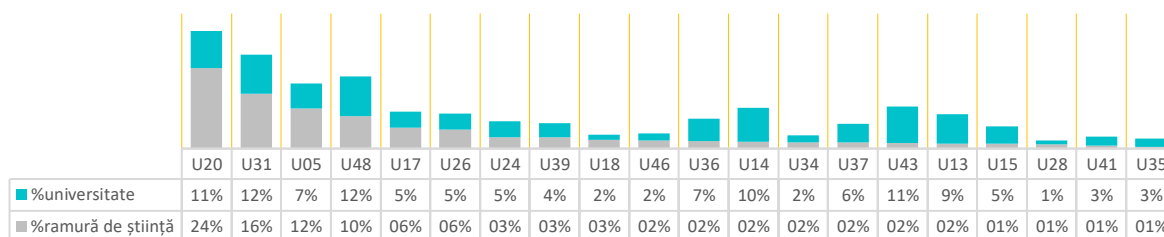
GRAFICUL 4.1- PONDERE INDICATORI CALITATE APLICAȚII 2016 - CLASA C1, PREDARE – ÎNVĂȚARE (TOTAL)

Matematică

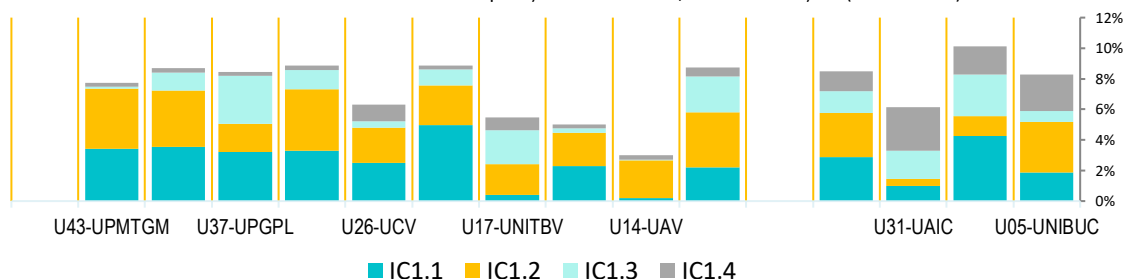
În cazul ramurii de știință matematică distribuția studenților pe universități este relativ concentrată, 4 universități din totalul de 20 înmatriculând peste 50% din numărul total de studenți. Universitatea Babeș Bolyai din Cluj deține aproape 1/4 din numărul total al studenților în matematică, în cazul celorlalte universități ponderea acestora variind între 9-15% în cazul universităților mari până la între 2% - 5% în cazul tuturor celorlalte. Există și universități care dețin ponderi mici ale studenților acestui domeniu la nivel național dar ale căror programe în matematică dețin ponderi importante în cadrul universităților respective - cazul Universității Petru Maior din Târgu Mureș (11% studenți în matematică din total studenți ai universității), respectiv al Universității Aurel Vlaicu din Arad (10%).

Ponderea studenților echivalenți unitari din ramura de știință Matematică

În cazul ramurii de știință matematică diferențele produse de indicatori sunt mici, cu alte cuvinte puterea de discriminare a acestei clase de indicatori este redusă în acest caz particular. Majoritatea universităților care dețin un număr semnificativ de studenți (peste 2% din numărul de studenți ai RS) înregistrează indicatori de calitate relativi care însumăți se situează în jurul valorii de 8%, mijlocul scalei. Acest lucru înseamnă că această clasă de indicatori diferențiază slab față de alocarea financiară de bază luată ca referință. Totuși, Universitatea „Babeș Bolyai” din Cluj se remarcă printr-un ușor avans, în timp ce Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad, Universitatea Transilvania din Brașov, Universitatea „A.I. Cuza” din Iași, respectiv Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău înregistrează pierderi. Pierderile înregistrate de acestea din urmă se datorează în special indicatorului IC1.1 pentru care se plasează în a doua parte a ierarhiei. Totuși, în cazul acestei clase de indicatori se remarcă o corelație negativă între IC1.1 și IC1.2 pe de o parte și IC2.3 și IC2.4 pe de altă parte. Universitățile poziționate mai bine pe IC1.1 și IC1.2 ocupă locuri mai joase în ierarhie pe IC1.3 și IC1.4. Această inversiune determină o slabă diferențiere a acestei clase de indicatori pentru ramura de știință matematică.

Pondere indicatori calitate aplicați 2016 - Clasa C1, Predare -Învățare (Matematică)

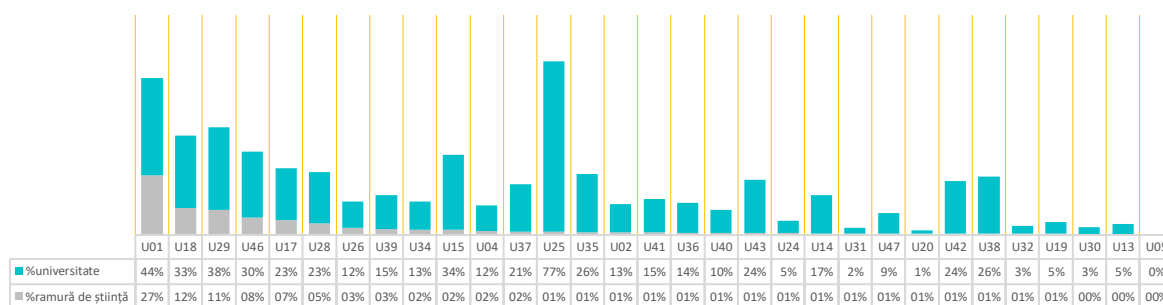

Universități	U05-UNIBUC	U20-UBBCU	U31-UAIC	U48-UVT	U13-UA8	U14-UAV	U15-UVAB C	U17-UNITBV	U24-UNIOV CT	U26-UCV	U36-UPIT	U37-UPGPL	U39-UISB	U43-UPMTGM
IC1.1-rank	15	6	17	11	14	19	13	18	5	12	9	10	7	8
IC1.2-rank	11	3	2	10	12	8	6	5	9	7	17	4	13	16
IC1.3-rank	9	19	16	15	18	2	6	17	11	8	14	20	13	3
IC1.4-rank	18	17	19	16	10	1	1	13	1	15	1	1	1	1

Inginerie mecanică, mecatronică, inginerie industrială și management

Ramura de știință care cuprinde domeniile inginerie mecanică, mecatronică, inginerie industrială și management este în mod evident una dintre cele mai răspândite în sistemul românesc de învățământ superior, 31 de universități înmatriculând studenți în programe de acest fel. Merită subliniat faptul că acest lucru se datorează eterogenității specializărilor posibile, care variază de la cele tradiționale din ramura științelor ingineresti, la cele care sunt mai degrabă apropiate de domeniul economic sau al managementului. Cea mai mare pondere a studenților înmatriculați în programele de studii aferente RS este înregistrată de Universitatea Politehnica din București (27%), urmată de Universitatea Tehnică din Cluj Napoca (12,3%) și de Universitatea Tehnică "Gheorghe Asachi" din Iași (11,5%). Dacă analizăm importanța acestei RS prin raportarea la alte ramuri de știință reprezentate prin programe de studii la nivel de universitate, vom constata că Universitatea Maritimă din Constanța are înmatriculați nu mai puțin de 77% dintre studenți în programe de studii aferente ei. Prin comparație, la nivelul Universității Politehnice București 44% dintre studenți sunt înmatriculați în cadrul programelor de studii din această ramură de știință. Așadar putem observa faptul că în unele universități ponderea numărului de studenți echivalenți înmatriculați în această ramură de studii este semnificativă, chiar dacă la nivel general aceasta este relativ redusă. Putem aminti aici cazul Universităților "Constantin Brâncuși" din Târgu Jiu și "Eftimie Murgu" din Reșița, în cadrul cărora ponderea acestora este de aproximativ un sfert din totalul studenților cu toate că în cadrul RS aceștia reprezintă mai puțin de 1%.

Ponderea studenților echivalenți unitari din ramura de știință Inginerie mecanică, mecatronică, inginerie industrială și management

Indicatorii din clasa C1 care măsoară performanțele universităților în ceea ce privește "Predarea și Învățarea" au determinat alocării bugetare mai mari pentru 9 dintre cele 31 de universități care au studenți înmatriculați în programe de studii din această RS. Potrivit metodologiei utilizate de CNFIS în alocarea finanțării de bază, aproximativ 8% din finanțarea instituțională ar fi trebuit să fie alocată pe baza valorilor cumulate ale celor patru indicatori din această clasă. Astfel, universitățile în cazul cărora performanțele instituționale măsurate prin indicatorii aferenți acestei clase depășesc 8% au primit fonduri suplimentare în plus față de cele primite prin alocarea pe baza numărului de studenți echivalenți unitari. Universitățile care au beneficiat de pe urma aplicării acestor indicatori au fost, în ordine descrescătoare a ponderii sumelor obținute: Universitatea Politehnică Timișoara (cu aproximativ 12% din fonduri alocate pe baza indicatorilor din această clasă); Universitatea "Eftimie Murgu" din Reșița (aproximativ 10%), Universitatea din Suceava (aproximativ 10%). Cu alte cuvinte, în cazul universităților menționate, putem observa existența unor alocări financiare mai mari cu aproximativ 2% până la 4% datorate performanțelor înregistrate la această clasă de indicatori.

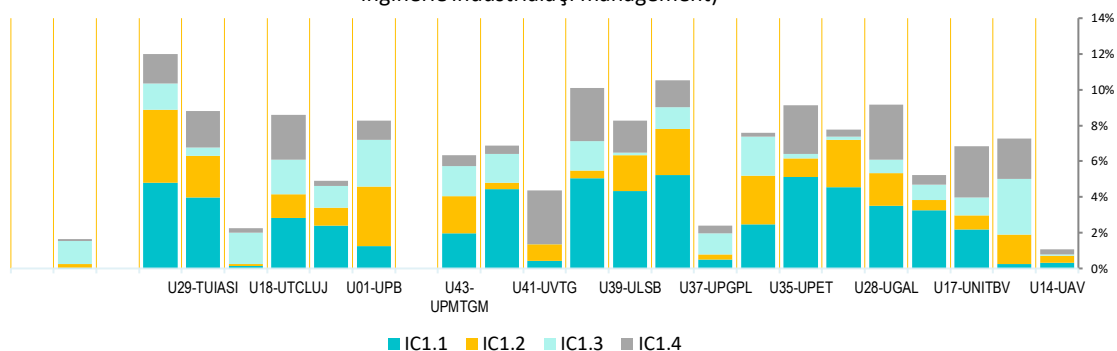
Dintre indicatorii din clasa 1 care determină cele mai mari câștiguri, IC 1.1. este de departe cel mai important (IC 1.1, care măsoară raportul dintre numărul de studenți și numărul de cadre didactice, este unul dintre indicatorii folosiți de mult timp, putem considera că încă de la adoptarea legii acreditării în anul 1993, la nivelul sistemului de învățământ superior din România pentru evaluarea calității programelor de studii ale universităților). Partea din finanțarea instituțională care revine acestui indicator este de aproximativ 3%, astfel că universitățile care au obținut alocări peste această valoare au câștigat semnificativ prin aplicarea acestuia. Universitatea Politehnică din Timișoara, Universitatea "Eftimie Murgu" din Reșița sau Universitatea de Petrol și Gaze din Ploiești sau Universitatea din Oradea, reprezintă exemple de universități care au beneficiat semnificativ de pe urma valorilor declarate pentru calcularea acestui indicator. În cazul universităților menționate anterior resursele financiare alocate, pe baza acestui indicator, variază între 4% și

6%, ceea ce poate fi tradus în obținerea unor resurse mai mari cu cel puțin o treime până la aproape de două ori mai mari, datorate valorilor lui IC 1.1.

Un al doilea indicator important din clasa 1 care a produs modificări importante ale resurselor alocate pe bază de formulă, este IC 1.4. Acest indicator măsoară raportul dintre numărul de cadre didactice care dețin dreptul de a conduce doctorate și numărul total de angajați pe funcții didactice. Ponderea acestui indicator din totalul finanțării instituționale este de aproximativ 2%. Universități precum "Dunărea de Jos" din Galați, Universitatea din Suceava, Universitatea Brașov, Universitatea de Petrol și Gaze din Ploiești sau Universitatea Tehnică din Cluj Napoca, au beneficiat de utilizarea acestui indicator, valoarea fondurilor alocate în baza acestuia depășind valoarea critică de 2%. Spre exemplu Universitatea "Dunărea de Jos" din Galați a primit aproximativ 4% din fondurile alocate pentru Finanțarea Instituțională pe baza acestui indicator.

Un impact relativ mai puțin important asupra alocării resurselor financiare l-au avut IC 1.2. și IC 1.3. În cazul primului indicator, calculat ca raport dintre numărul studenților înmatriculați la ciclul de studii de nivel masteral și cei înmatriculați la ciclul de licență, singurele universități care au beneficiat de creșteri ale alocărilor financiare au fost Universitatea Politehnică din București și Universitatea Politehnică Timișoara, în timp ce Universitatea Tehnică "Gheorghe Asachi" din Iași, Universitatea din Oradea și Universitatea din Pitești au beneficiat de alocări ușor mai ridicate (sub 1%) în baza acestuia. În cazul IC 1.3, pentru universitățile care au programe de studii din această ramură de știință, nu au fost înregistrate diferențe semnificative în ceea ce privește alocările financiare.

Pondere indicatori calitate aplicați 2016 - Clasa C1, Predare - Învățare (Inginerie mecanică, mecatronică, inginerie industrială și management)

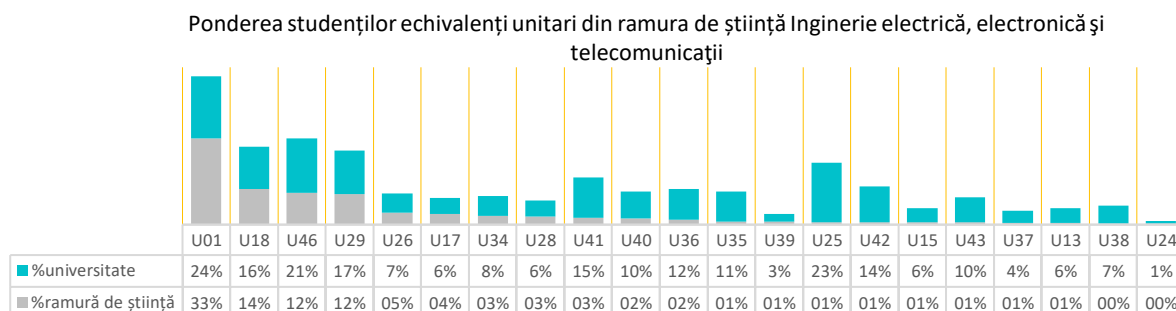

Universități	U14-UAV	U15-UVABC	U17-UNITBV	U26-UCV	U28-UGAL	U34-ORADEA	U35-UPET	U36-UPIT	U37-UPGPL	U38-UEMR	U39-ULSB	U40-USV	U41-UVTG	U42-UCB	U43-UPMTGM	U01-UPB	U02-UTCB	U18-UTCLUJ	U25-UNIMACT	U29-TUIASI	U46-UPTM	U04-USAMVB
IC1.1-rank	28	29	22	17	15	10	6	20	25	3	13	8	26	12	23	24	21	19	30	14	9	31
IC1.2-rank	12	21	16	15	22	28	19	29	10	27	24	13	17	11	25	30	18	20	6	26	31	7
IC1.3-rank	3	30	12	11	10	5	6	27	13	14	4	21	1	19	22	28	15	25	24	8	18	17
IC1.4-rank	11	25	28	16	31	12	27	8	13	20	22	29	30	15	17	19	10	26	9	23	21	1

Efectul produs de indicatorii din Clasa 1 Predare – Învățare asupra finanțării instituționale alocate universităților care oferă programe de studii în ramura de științe inginerie mecanică, mecatronică, inginerie industrială și management este unul moderat. Doar 9 dintre cele 31 de universități publice, care gestionează programe de studii încadrate în această ramură de științe, au reușit să atragă resurse financiare suplimentare față de finanțarea bazată pe numărul de studenți echivalenți, pe baza rezultatelor înregistrate de indicatorii de calitate aferenți acestei clase. Mai mult, indicatorii din această clasă par să favorizeze de regulă universitățile comprehensive, care însă au o pondere redusă (sub 2%) a numărului de studenți echivalenți unitari la nivel de ramură de știință. Universitățile specializate, cu excepția Universității Tehnice de Construcții București și a Universității Maritime din Constanța, nu au obținut alocări financiare semnificativ mai mari în baza indicatorilor din această clasă. Universitatea Politehnică Timișoara reprezintă singura instituție de învățământ superior care a avut de câștigat semnificativ prin atragerea unei ponderi mai mari a resurselor financiare pe baza indicatorilor de calitate din această clasă. În acest caz particular, câștigurile obținute provin din valorile înregistrate din indicatorii care măsoară raportul dintre numărul de studenți și numărul de cadre didactice precum și raportul dintre numărul de studenți înmatriculați în programe de studii de nivel licență.

Inginerie electrică, electronică și telecomunicații

În RS *inginerie electrică, electronică și telecomunicații* sunt 21 de universități care administrează programe de studii. Dintre acestea, doar 4 (Universitatea Politehnică București, Universitatea Tehnică Cluj Napoca, Universitatea Politehnică Timișoara și Universitatea Tehnică "Gheorghe Asachi" din Iași) înmatriculează aproximativ 70% din numărul total de studenți. Dintre universitățile în cadrul cărora există studenți înmatriculați în programe de studii din această RS, singura în care aceștia reprezintă aproape 1/4 dintre studenții înmatriculați în universitate (aproximativ 23% din studenții echivalenți la nivel de universitate) este Universitatea Maritimă din Constanța.

Clasa de indicatori C1, care evaluează activitățile de predare învățare din cadrul programelor de studii, au produs un efect limitat asupra finanțării universităților care derulează programe de studii în cadrul acestei RS. 5 universități din cele 21 care au programe de studii în această RS au obținut resurse suplimentare reușind să depășească pragul de 8% din finanțarea instituțională reprezentat de acest indicator. Cele 5 universități, în ordinea descrescătoare a resurselor obținute sunt: Universitatea Tehnică din Cluj Napoca (a obținut aproximativ 6% în plus pentru această clasă de indicatori), Universitatea din Suceava (aproximativ 4%), Universitatea din Oradea, Universitatea de Petrol și Gaze din Ploiești și Universitatea Politehnică din București (cu aproximativ 1%).

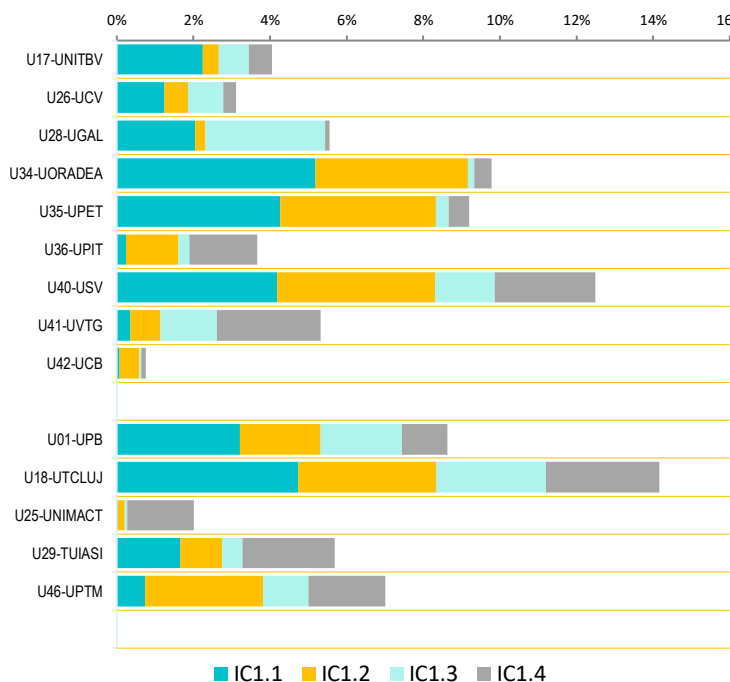
În cazul lui IC1.1. dintre cele 4 universități care, la nivel de RS, înmatriculează majoritatea absolută a studenților la nivel național, Universitatea Tehnică din Cluj este principala beneficiară a aplicării acestui indicator, în timp ce Universitatea Politehnică din București se situează în jurul valorii minime, cu alte cuvinte nu câștigă dar nici nu pierde în urma aplicării acestui indicator. În rândul celorlalte universități Universitatea din Oradea, Universitatea de Petrol și Gaze din Ploiești și Universitatea din Suceava sunt cele care au câștigat net prin aplicarea acestui indicator. În ceea ce privește indicatorul IC1.2., privind raportul dintre numărul de studenți înmatriculați la licență și cei înmatriculați la masterat, acesta influențează pozitiv alocările financiare pentru 3 dintre cele 4 universități care înmatriculează majoritatea studenților din această ramură de științe: Universitatea Politehnică din București, Universitatea Tehnică din Cluj și Universitatea Politehnică din Timișoara. Între celelalte universități IC1.2. produce o influență pozitivă semnificativă doar asupra finanțării a trei universități: Universitatea din Oradea, Universitatea de Petrol și Gaze din Ploiești și Universitatea din Suceava.

IC1.3. și IC1.4. au un efect limitat asupra alocărilor financiare și doar în cazul unor universități. În cazul IC1.3. Universitatea Tehnică din Cluj și Universitatea Politehnică din București, precum și Universitatea "Dunărea de Jos" din Galați, ponderea angajaților tineri (cu vârsta sub 40 de ani) pare să fie semnificativ mai mare decât în cazul celorlalte universități. În ceea ce privește raportul dintre cadrele didactice care au dreptul de a conduce lucrări de doctorat și numărul total de cadre didactice, IC1.4., acesta înregistrează valori semnificativ mai ridicate în cazul majorității universităților specializate: Universitatea Tehnică din Cluj, Universitatea Tehnică "Gheorghe Asachi" din Iași și Universitatea Maritimă din Constanța, dar și în cazul unora dintre universitățile comprehensive, precum Universitatea din Suceava, Universitatea din Pitești sau Universitatea "Valahia" din Târgoviște.

Aplicarea indicatorilor din C1 în ramura de știință inginerie electrică, electronică și telecomunicații a avut un efect moderat asupra finanțării universităților. Doar 5 dintre cele 21 de universități au beneficiat de alocări financiare semnificativ mai mari datorate înregistrării unor valori superioare ale acestor indicatori. Ramura

de știință este însă caracterizată de concentrarea numărului de studenți înmatriculați în doar 4 universități dintre cele 21. Trebuie subliniat că, dintre cele 4 universități, una singură a obținut rezultate care i-au permis să atragă resurse financiare suplimentare pe baza acestor indicatori (Universitatea Tehnică din Cluj Napoca) în timp ce o a doua, Universitatea Politehnică din București a înregistrat valori care o plasează într-o poziție neutră din punctul de vedere al finanțării obținute. Între celelalte universități, Universitatea din Suceava, a fost singura care a obținut alocări financiare semnificativ mai mari, în special datorită valorilor pozitive înregistrate pentru IC1.1. și IC1.2.

Pondere indicatori calitate aplicați 2016 - Clasa C1, Predare-Învățare (Inginerie electrică, electronică și telecomunicații)

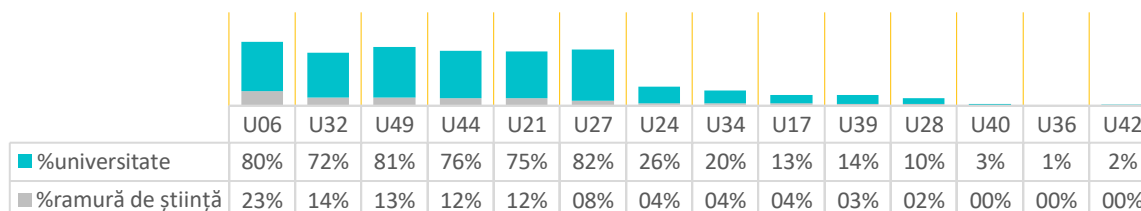

Universități	IC1.1 -rank	IC1.2 -rank	IC1.3 -rank	IC1.4 -rank
U17-UNITBV	10	8	10	12
U26-UCV	13	10	11	9
U28-UGAL	11	7	21	1
U34-UORADEA	2	17	5	10
U35-UPET	6	18	8	11
U36-UPIT	17	13	7	15
U40-USV	7	19	17	19
U41-UVTG	16	11	16	20
U42-UCB	20	9	2	1
U01-UPB	9	14	18	13
U18-UTCLUJ	3	16	19	21
U25-UNIMACT	21	6	3	14
U29-TUIASI	12	12	9	18
U46-UPTM	15	15	12	16

Medicină

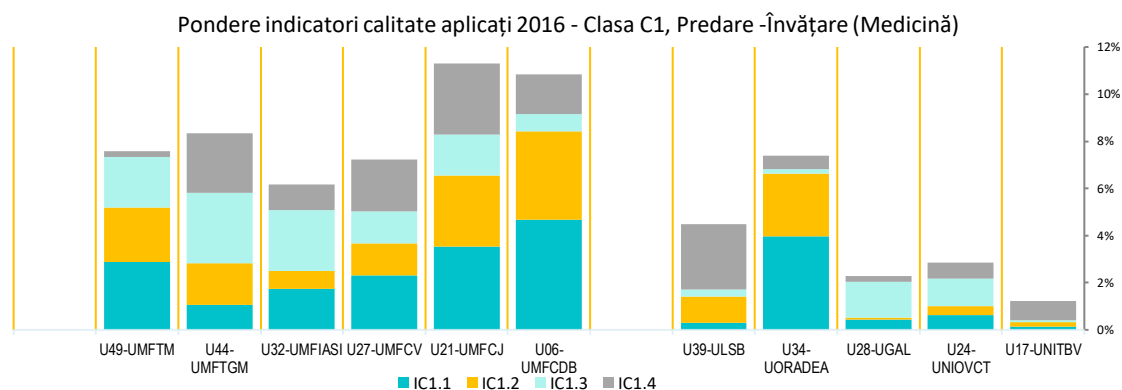
Programele de studii din această RS sunt grupate în universități specializate, în cadrul cărora ponderea studenților înmatriculați în programe de studii specifice acestei ramuri este de 80% din numărul total de studenți. Astfel, 6 universități: UMF "Carol Davila" București (23,2% dintre studenții înmatriculați în această ramură de știință); UMF "Gr. T. Popa" Iași (13,5%); UMF "Victor Babeș" Timișoara (12,7%); UMF Tg. Mureș (12,1%); UMF "Iuliu Hațieganu" Cluj Napoca (11,8%) și UMF Craiova (8,5%)) dețin cumulativ aproximativ 80% din numărul total de studenți echivalenți unitari înmatriculați în această RS.

Ponderea studenților echivalenți unitari din ramura de știință Medicină

În alte două universități pe care le putem considera ne-specializate (Universitatea "Ovidius" din Constanța și Universitatea din Oradea), există ponderi semnificative (de aproximativ 20%) a studenților înmatriculați în programe de studii din această RS.

Indicatorii din clasa C1, care evaluează calitatea activității de predare – învățare, au produs un efect global moderat asupra finanțării universităților care administrează programe de studii din ramura de știință medicină. Singurele universități care au primit alocări financiare mai mari în baza valorilor înregistrate de acești indicatori fiind Universitatea "Carol Davila" din București și Universitatea de Medicină și Farmacie din Cluj Napoca. În timp ce pentru Universitatea de Medicină și Farmacie din Târgu Mureș a reușit să atingă pragul de 8% din finanțarea instituțională obținut pe baza acestor indicatori. În cazul indicatorilor grupați în această clasă observăm un efect interesant. Astfel universitățile care înregistrează valori mai ridicate ale valorilor în cazul IC1.1. și IC1.2. nu reușesc să atingă o valoare similară în cazul IC1.3. și IC1.4. și invers. O excepție poate fi observată în cazul Universității de Medicină și Farmacie din Cluj, care a obținut valori ridicate pentru 3 dintre cei 4 indicatori cuprinși în această clasă. Putem așadar afirma faptul că raportul dintre numărul de studenți și numărul de cadre didactice (IC1.1.) și raportul dintre studenții înscriși la ciclul de licență și cei înscriși la master (IC1.2.), înregistrează valori mai ridicate în cazul universităților care obțin punctaje mai mici în cazul indicatorilor care măsoară integrarea în corpul profesoral al persoanelor tinere (IC1.3.) precum și ponderea persoanelor care au dreptul de a conduce doctorate în corpul profesoral academic (IC1.4.). Cu alte cuvinte putem argumenta faptul că unele universități urmăresc cu precădere gestionarea unor fluxuri de studenți, înregistrând astfel rezultate mai bune în cazul primilor indicatori, în timp ce altele au politici de gestionare a resurselor umane mai dezvoltate, înregistrând valori mai bune ale celorlalți doi indicatori din clasă.

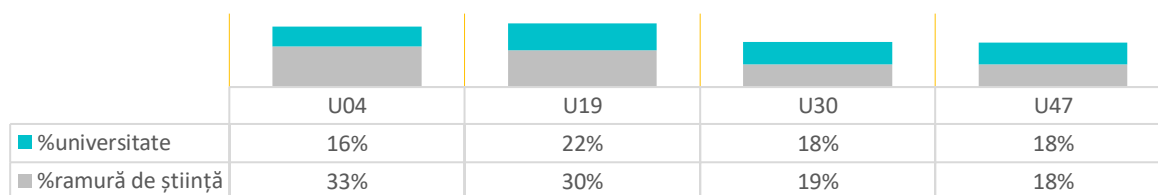

Universități	U17-UNITBV	U24-UNIOVCT	U28-UGAL	U34-UORADEA	U39-ULSB	U06-UMFCDB	U21-UMFCJ	U27-UMFCV	U32-UMFIASI	U44-UMFTGM	U49-UMFTM
IC1.1-rank	12	9	10	2	11	1	3	5	6	7	4
IC1.2-rank	5	6	4	12	8	14	13	9	7	10	11
IC1.3-rank	2	6	8	3	4	5	9	7	12	13	11
IC1.4-rank	8	7	1	6	13	10	14	11	9	12	1

Medicină veterinară

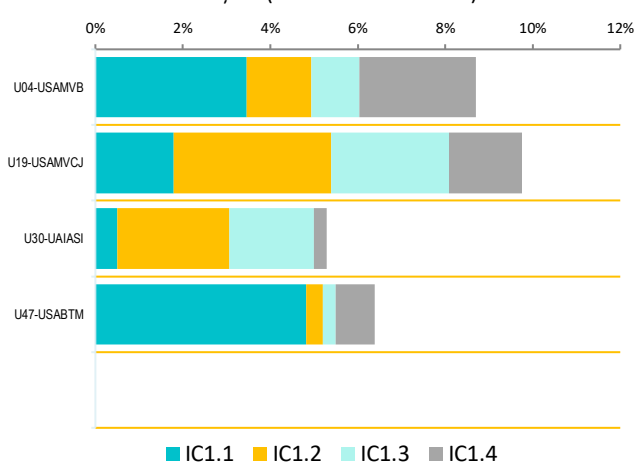
În România există patru universități care oferă programe de studii în această RS. Dintre acestea USAMV din București și USAMV din Cluj dețin 2/3 din studenții înmatriculați în această RS, în timp ce USAMV "Ion Ionescu de la Brad" din Iași și USAMV a Banatului din Timișoara împart aproape egal restul studenților. Interesant este faptul că în cadrul universităților, ponderea studenților înmatriculați la programe de studii din această ramură de știință este aproximativ egală, variind în jurul valorii de 20% din numărul total de studenți.

Ponderea studenților echivalenți unitari din ramura de știință Medicină veterinară

În ceea ce privește ramura de știință medicină veterinară, indicatorii din clasa 1 au oferit un ușor avantaj, din punct de vedere al alocării resurselor financiare pentru două dintre cele patru universități. Astfel USAMV din Cluj Napoca a obținut 2% în plus pentru finanțarea instituțională alocată pe baza indicatorilor din această clasă, în timp ce USAMV București a reuși să depășească pragul minim de 8% din finanțarea instituțională cu sub 0,5%. În cazul USAMV Iași și USAMV a Banatului din Timișoara această clasă de indicatori nu a produs creșteri ale alocărilor financiare, bazate pe indicatori de calitate. Trebuie menționat că, la nivel individual, unii indicatori au produs rezultate cel puțin neașteptate. Astfel, în cazul IC1.1. care măsoară raportul dintre numărul de studenți și numărul de cadre didactice, USAMV a Banatului din Timișoara a înregistrat o valoare foarte mare, prin comparație cu celelalte universități. În schimb, aceeași universitate a înregistrat valori extrem de reduse, și ponderi ale finanțării instituționale aferente corespunzătoare, constant sub pragul minimal, pentru toți ceilalți indicatori din această clasă. La fel diferențe foarte mari se pot observa și în cazul celorlalți indicatori. Diferența este aceea că IC1.2 și IC1.3. produc ierarhii similare, ceea ce arată faptul că, cel puțin pentru cele 4 universități care organizează programe de studii în ramura *medicină veterinară* acești indicatori sunt coerenți și produc efecte similare.

Pondere indicatori calitate aplicați 2016 - Clasa C1, Predare - Învățare (Medicină veterinară)

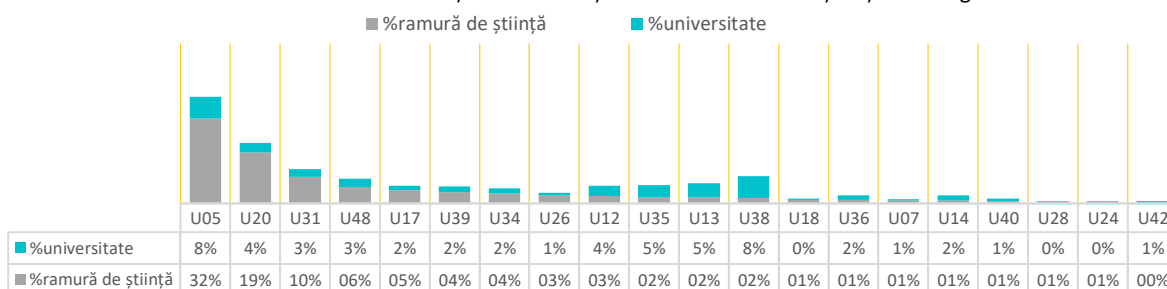

Universități	IC1.1-rank	IC1.2-rank	IC1.3-rank	IC1.4-rank
U04-USAMVB	2	2	2	4
U19-USAMVCJ	3	4	4	3
U30-UAIASI	4	3	3	1
U47-USABTM	1	1	1	2

Sociologie

Sociologia este o ramură de știință cu programe de studii relativ mici în ponderea universităților. Ponderea cea mai mare a studenților în această ramură de știință o are Universitatea din București, peste 31% din numărul total de studenți. Deși deține aproape o treime din numărul total al studenților din această RS, sociologia reprezintă 8% din numărul total al studenților echivalenți din Universitatea din București. O structură similară se înregistrează și la Universitatea din Oradea unde sociologia reprezintă, de asemenea, 8% din totalul studenților echivalenți ai universității.

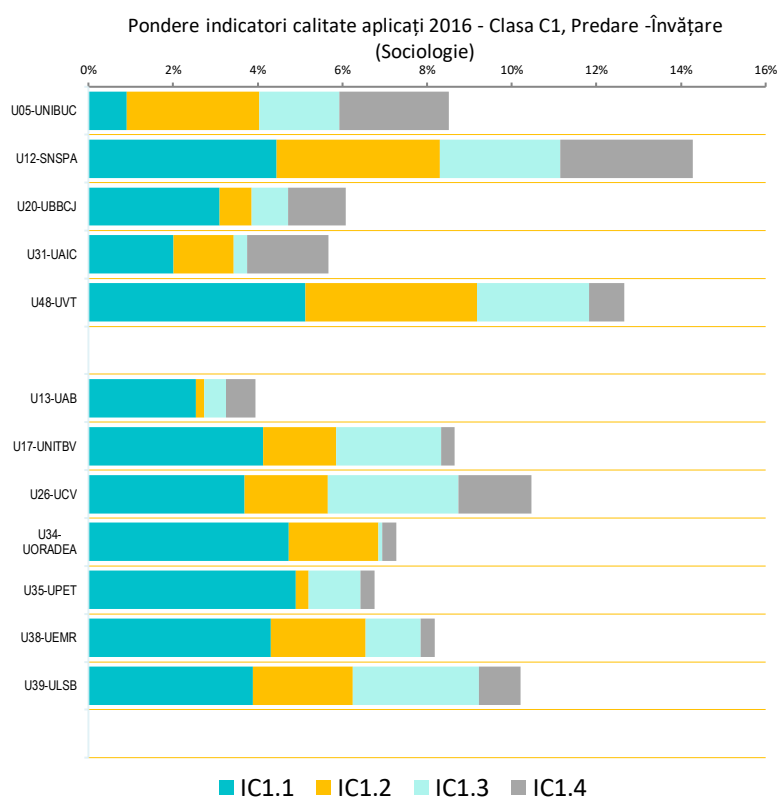
Ponderea studenților echivalenți unitari din ramura de știință Sociologie

Totuși, Universitatea din Oradea deține doar puțin peste 2% din numărul total de studenți în sociologie. Concluzia este că ramura de știință sociologie se caracterizează printr-o concentrare relativ mare a

studentilor în primele două universități care împreună dețin aproape 50% din numărul total de studenți, dar deține o pondere mică în cadrul programelor de studii ale universităților (maxim 8% în cadrul UB și UO, 5% la UAB și UPET și mai puțin în cazul celorlalte universități).

În ramura de știință sociologie, câștigătoare sunt SNSPA, Universitatea de Vest din Timișoara, Universitatea din Craiova și Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu, în această ordine. SNSPA reușește să obțină peste 14% adică aproape dublul alocației financiare pe această clasă de indicatori. Indicatorii la care câștigă cel mai mult sunt IC1.1 și IC1.2, adică raportul dintre numărul de studenți și cadre didactice, respectiv raportul studenți la master și studenți la licență. În egală măsură, UVT reușește performanțe asemănătoare pe acești doi indicatori. SNSPA domină însă clasamentul și în privința indicatorului IC1.4, raportul dintre numărul cadrelor didactice titulare care au dreptul de a conduce doctorat și numărul de cadre didactice, unde obține un ICR de 3,1%, devansând Universitatea din București cu 2,6% (IC1.4 are o pondere de aprox. 1,6% în finanțarea suplimentară ceea ce înseamnă că o valoare a indicatorului relativ de calitate de 3,1 echivalează cu o alocație financiară aproape dublă a SNSPA pe acest indicator). Este de notat că universitățile mari, UB, UBB și UAIC (împreună deținând 60% din numărul de studenți ai acestei RS) fie sunt la mijlocul scalei, cazul UB, ceea ce înseamnă că nici nu pierde, dar nici nu câștigă, fie sunt sub mijlocul scalei (UBB, UAIC) ceea ce înseamnă că, per ansamblu, pierd pe această clasă de indicatori.

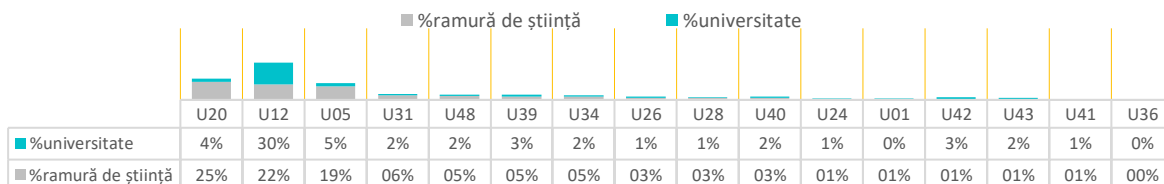

Universități	IC1.1	IC1.2	IC1.3	IC1.4
U05-UNIBUC	19	17	11	19
U12-SNSPA	7	18	15	20
U20-UBBCJ	12	8	6	16
U31-UAIC	18	10	4	18
U48-UVT	2	19	13	14
U13-UAB	13	6	5	13
U17-UNITBV	9	11	12	1
U26-UCV	11	13	18	17
U34-UORADEA	4	14	3	1
U35-UPET	3	7	8	1
U38-UEMR	8	15	9	1
U39-ULSB	10	16	17	15

Științe Politice

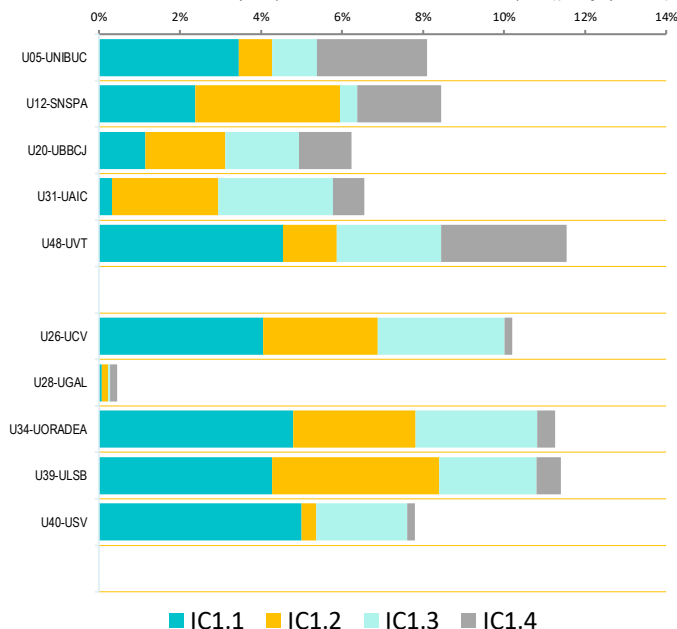
În domeniul Științe Politice, concentrarea este foarte ridicată deoarece trei universități (UBB Cluj, SNSPA, Universitatea din București) dețin 65% din numărul total de studenți ai domeniului. Celelalte 13 universități ce raportează programe de studii în științe politice dețin între 6% și 0,2% din numărul de studenți. Cu toate acestea, cu excepția SNSPA-ului, universitate specializată în care studenții în științe politice dețin o pondere de 30% în numărul total de studenți, în cazul celorlalte universități ponderea științelor politice este de sub 5%. Prin urmare, SNSPA deține peste o cincime din numărul de studenți în științe politice la nivel național, dar și în interiorul universității studenții în științe politice constituie aproape o treime din numărul total de studenți.

Ponderea studenților echivalenți unitari din ramura de știință Științe politice

În ramura Științe Politice observăm că procentul cel mai mare din fondurile alocate acestei clase de indicatori îl înregistrează Universitatea de Vest din Timișoara. În egală măsură câștigă Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu, dar și Universitatea din Oradea. Universitatea din București și SNSPA sunt la mijlocul scalei, având procente de aproximativ 8% ceea ce echivalează cu o stare neutră, nici nu câștigă, nici nu pierde, în timp ce Universitatea „Babeș Bolyai” Cluj și Universitatea „A.I. Cuza” din Iași obțin mai puțin decât alocația standard pe student echivalent în urma aplicării acestei clase de indicatori. Universitățile câștigătoare datorează un procent însemnat indicatorului IC1.1, raportul dintre numărul de studenți și numărul de cadre didactice ceea ce relevă o capacitate instituțională sistematic mai mare în raport cu numărul de studenți în cazul universităților comprehensive față de cele specializate (cu excepția notabilă a UVT a cărei performanță în această clasă de indicatori este echilibrată, adică obține scoruri mari pe 3 din cei 4 indicatori ai clasei).

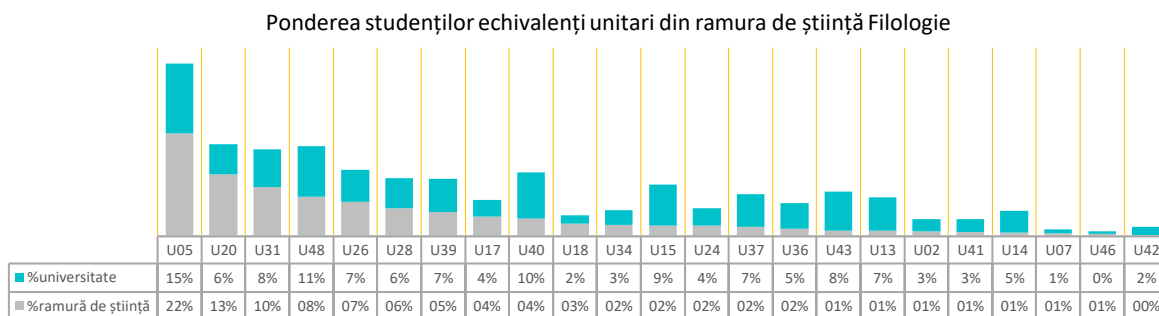
Pondere indicatori calitate aplicați 2016 - Clasa C1, Predare - Învățare (Științe politice)

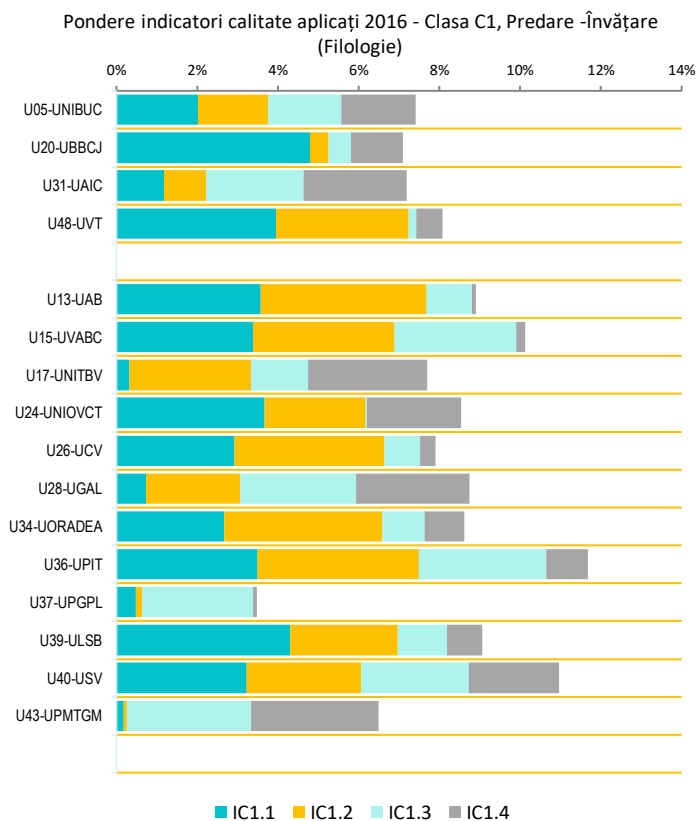
Universități	IC1.1	IC1.2	IC1.3	IC1.4
U05-UNIBUC	13	9	4	15
U12-SNSPA	14	15	2	14
U20-UBBCL	15	11	6	12
U31-UAIC	16	12	14	10
U48-UVT	10	10	11	16
U26-UCV	12	13	16	1
U28-UGAL	1	1	1	1
U34-UORADEA	9	14	15	8
U39-ULSB	11	16	10	9
U40-USV	8	8	7	1

Filologie

Filologia este dominată de Universitatea din București care deține aproximativ 22% din numărul total de studenți ai acestei RS. În total 23 de universități oferă programe de studii în filologie, dintre care primele trei (București, Cluj, Iași) însumează 45% din numărul de studenți iar primele 5 însumează 55%. În cadrul Universității din București, filologia reprezintă aproximativ 15% din numărul total al studenților echivalenți. În cazul celorlalte universități, aceste procente variază între 0,2% și 11%. Astfel, în general, filologia ocupă o pondere mică în programele de studii ale universităților care au această ofertă educațională.

În ramura de știință filologie universitățile care grupează cea mai mare pondere a studenților înmatriculați în programe de studii din această ramură de știință la nivel național înregistrează scoruri relative de aproximativ 8% pe clasa de indicatori C1 (suma indicatorilor de calitate relativi aferenți acestei clase) ceea ce echivalează cu o situație neutră, nici nu pierde, dar nici nu câștigă ca urmare a acestei clase de indicatori. Performererele acestei clase în filologie sunt Universitatea din Pitești, Universitatea din Suceava și Universitatea din Bacău. Universitatea de Petrol și Gaze din Ploiești este ultima în ierarhie pe această clasă de indicatori, fiind un domeniu diferit în profilul instituțional de bază al acestei universități.

Universități	IC1.1 -rank	IC1.2 -rank	IC1.3 -rank	IC1.4 -rank
U05-UNIBUC	16	10	12	15
U20-UBBCJ	5	6	3	14
U31-UAIC	17	9	14	18
U48-UVT	7	16	2	10
U13-UAB	9	22	8	1
U15-UVABC	12	17	19	7
U17-UNITBV	21	15	11	20
U24-UNIOVCT	8	12	1	17
U26-UCV	14	18	5	8
U28-UGAL	18	11	18	19
U34-UORADEA	15	19	6	12
U36-UPIT	11	20	22	13
U37-UPGPL	20	5	17	1
U39-ULSB	6	13	9	11
U40-USV	13	14	16	16
U43-UPMTGM	22	4	20	23

Teatru și artele spectacolului

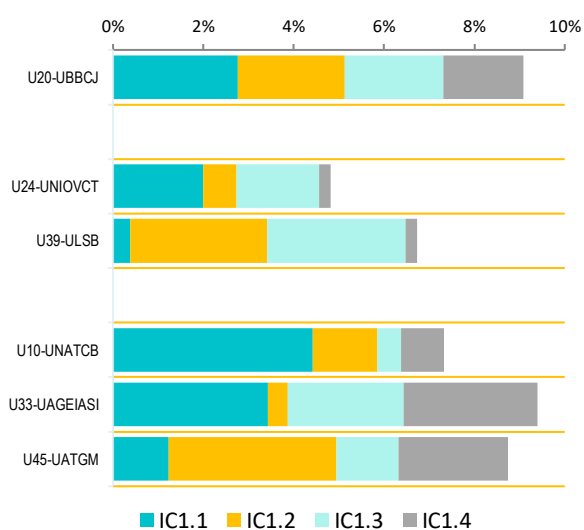
9 universități oferă programe de studii în teatru și artele spectacolului, dintre care primele două (Universitatea Națională de Artă Teatrală și Cinematografică „Ion Luca Caragiale” din București și Universitatea de Arte din Târgu Mureș însumează 53% din numărul total de studenți, iar primele trei (incluzând și Universitatea Babeș Bolyai din Cluj) reprezintă 69% din numărul de studenți. Primele două sunt universități specializate în care RS reprezintă 56%, respectiv 76% din numărul total al studenților echivalenți ai universităților respective. La Universitatea de Arte „George Enescu” din Iași teatrul și artele spectacolului reprezintă 15% din numărul studenților echivalenți ai instituției (și aproximativ 9% din numărul de studenți ai întregii ramuri de știință), în timp ce în toate celelalte universități această ramură de știință ocupă o pondere mică cuprinsă între 15 și 4% din numărul de studenți ai instituțiilor respective.

Ponderea studenților echivalenți unitari din ramura de știință Teatru și artele spectacolului

	U10	U45	U20	U33	U39	U24	U26	U28	U48
%universitate	56%	76%	4%	15%	5%	3%	2%	2%	1%
%ramură de știință	28%	25%	16%	09%	07%	05%	04%	03%	02%

În cazul ramurii de știință teatru și artele spectacolului diferențele în alocările financiare produse de această clasă de indicatori sunt minore. Astfel, nicio universitate nu însumează mai mult de 9% pe această clasă de indicatorii ceea ce reprezintă doar puțin peste mediana de aproximativ 8%, echivalentă alocăției unitare standard. Iași, Cluj și Târgu Mureș conduc ierarhia, în timp ce Universitatea din București, Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu și Universitatea „Ovidius” din Constanța înregistrează pierderi relative. Totuși, dacă ne uităm la structura indicatorilor individuali, putem observa că Universitatea Națională de Artă Teatrală și Cinematografică „Ion Luca Caragiale” din București se plasează pe primul loc la indicatorul IC1.1 (ierarhia are în vedere doar cele mai mari șase universități în această RS - cele care au peste 3% din numărul de studenți ai ramurii). Totuși UNATC București pierde sistematic pe indicatorii IC1.2, dar mai ales pe IC1.3 și IC1.4. De asemenea, Universitatea de Arte „George Enescu” din Iași, deși domină clasamentul agregat pe C1, ocupă ultimul loc pe indicatorul IC1.2. Consistența ierarhiilor produse de IC1.1 și IC1.2 este foarte slabă în cazul acestei ramuri de știință.

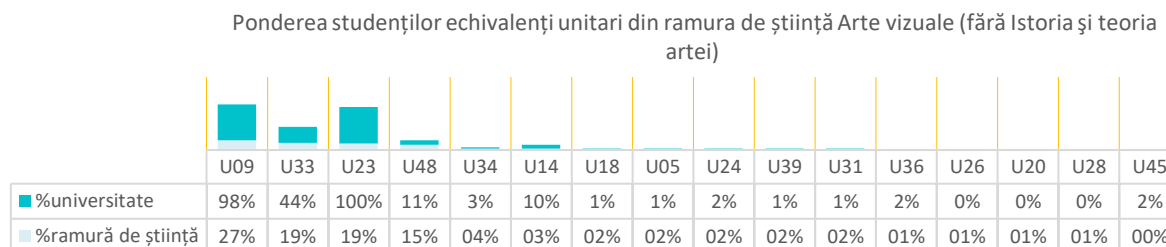
Pondere indicatori calitate aplicați 2016 - Clasa C1, Predare - Învățare (Teatru și artele spectacolului)

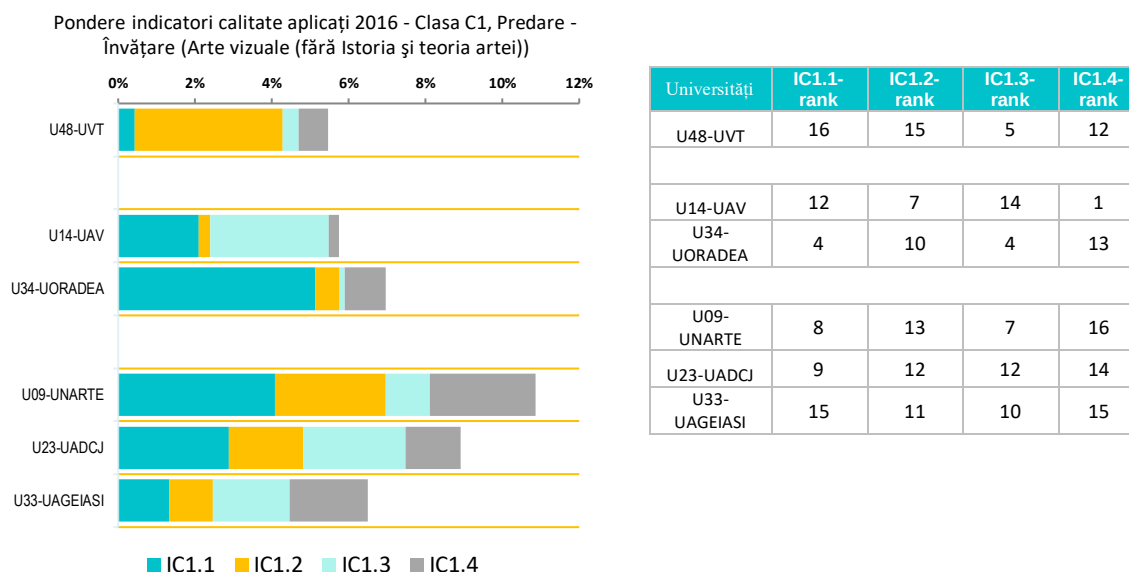
Universități	IC1.1- rank	IC1.2- rank	IC1.3- rank	IC1.4- rank
U20-UBBCJ	4	6	5	6
U24-UNIOVCT	6	4	4	1
U39-ULSB	8	8	9	1
U10-UNATCB	2	5	2	4
U33-UAGEIASI	3	3	6	8
U45-UATGM	7	9	3	7

Arte vizuale (fără istoria și teoria artelor)

Dintre cele 16 universități care declară că au înscris studenți în programe de studii care aparțin ramurii de știință *Arte Vizuale (fără Istoria și teoria artei)*, doar 4 dețin o pondere semnificativă a acestora la nivel național. În total aceste 4 universități dețin 80% dintre studenții înmatriculați în această ramură de știință. Dintre cele 4 universități două au programe de studii exclusiv încadrate în această ramură de știință: Universitatea de Arte din București (98% din studenții înmatriculați la această universitate sunt în această ramură de știință) și Universitatea de Artă și Design din Cluj Napoca. Această ramură de știință are această particularitate a prezenței unor universități care gestionează exclusiv programe de studii din ea.

În cazul ramurii de știință arte vizuale (fără istoria și teoria artelor), indicatorii din clasa 1, au un efect pozitiv, în cazul celor două universități care înmatriculează studenți exclusiv în această ramură de știință. Dintre acestea, Universitatea de Artă din București a beneficiat de o creștere a finanțării de aproximativ 2% din finanțarea instituțională totală, în timp ce Universitatea de Artă și Design din Cluj Napoca a obținut 1% suplimentar pentru finanțarea instituțională în baza acestor indicatori. Trebuie observat faptul că, în cazul universităților comprehensive care au însă studenți înmatriculați și în această ramură de știință, doar IC1.3., respectiv IC1.1. determină efecte pozitive asupra finanțării (cum este cazul Universității de Vest din Timișoara sau al Universității din Oradea).

IV.1.2 Analiza descriptivă a datelor utilizate pentru C1. Predare / învățare

Următoarea secțiune este dedicată analizei datelor care au stat la baza calculului indicatorilor de calitate specifici clasei C1. În tabelul de mai jos sunt centralizate atât tipurile de date utilizate, cât și ponderea indicatorilor în Finanțarea Suplimentară și în Finanțarea Instituțională.

Denumire indicator	Tipuri de date utilizate în calculul indicatorului
IC1.1 Raportul dintre numărul studenților și numărul de cadre didactice	Numărul de studenți (bugetați și taxă -Licență și Master); Număr norme didactice - cadre didactice titulare
IC1.2 Raportul numărului de studenți de la ciclul de master și numărul de studenți de la ciclul de licență	Numărul de studenți fizici de la ciclul de studii de master (bugetați și cu taxă) Numărul de studenți fizici de la ciclul de studii de licență (bugetați și cu taxă)
IC1.3 Raportul dintre numărul de cadre didactice cu vârsta de până la 40 ani, inclusiv, și numărul total de cadre didactice	Numărul normelor didactice corespunzătoare cadrelor didactice titulare cu vârsta până la 40 ani inclusiv Numărul total al normelor didactice corespunzătoare cadrelor didactice titulare
IC1.4 Raportul dintre numărul cadrelor didactice titulare care au dreptul de a conduce doctorat și numărul de cadre didactice	Numărul normelor didactice corespunzătoare cadrelor didactice titulare care au dreptul de a conduce doctorat Numărul de studenți fizici de la ciclul de studii de licență (bugetați și cu taxă)

IC1.1. Raportul dintre numărul studenților și personalul didactic titular din universități

În ceea ce privește datele aferente IC1.1 a fost urmărit raportul dintre numărul de studenți și personalul didactic titular în perioada 2015-2016 (anii universitari 2014/2015 și 2015/2016) în funcție de: a) media pe cei doi ani universitari; b) ramuri de știință; c) categorii de universități și d) fiecare universitate în parte.

Referitor la raportul dintre numărul total de studenți și numărul total de cadre didactice în perioada 2015-2016 observăm o medie generală, la nivel național, de 19,6%, fără a exista vreo fluctuație semnificativă de la un an universitar la altul (față de anul universitar 2014/2015, în anul universitar 2015/2016 se înregistrează o creștere de 0,9 procente – 19,69%). Aceste rezultate generale pot indica o stabilitate și o predictibilitate în sistemul de învățământ universitar românesc în privința fluxului de studenți și numărului de cadre didactice. Referitor la trendurile evoluției raportului dintre numărul studenților și numărul cadrelor didactice în cazul celor 39 de ramuri de știință observăm că: 18 dintre ele prezintă creșteri ale proporției, dintre care cea mai mare este înregistrată în cazul RS *Inginerie geologică, mine, petrol și gaze* (+4,4%); 18 dintre ele prezintă scăderi ale raportului, dintre care cea mai mare este înregistrată în cazul RS *Ingineria Transporturilor* (-3%); 2 dintre ele nu prezintă nicio modificare a proporției de la un an la altul.

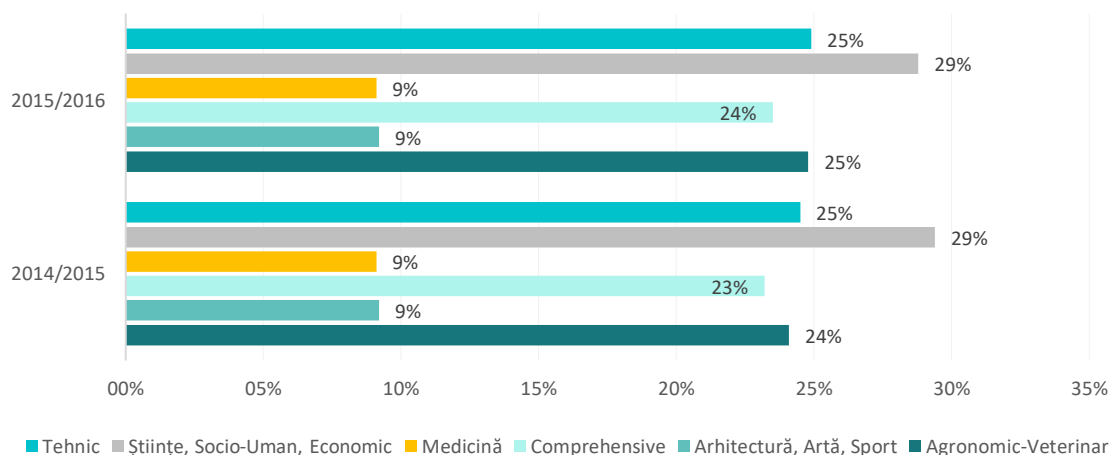
TABELUL 4.1 - RAPORTUL DINTRE NUMĂRUL TOTAL DE STUDENȚI ȘI NUMĂRUL CADRELOR DIDACTICE ÎN FUNCȚIE DE RAMURĂ DE ȘTIINȚĂ PE ANII UNIVERSITARI 2014/2015-2015/2016

Nr. crt.	Ramură de Știință	An Universitar		Evoluție
		2014/2015	2015/2016	
1.	Matematică	21%	21.5%	↑
2.	Fizică	8.8%	7.4%	↓
3.	Chimie și Inginerie Chimică	9.7%	10.0%	↑
4.	Științele Pământului și Atmosferei	25.5%	24.1%	↓
5.	Inginerie Civilă	16.2%	17.4%	↑
6.	Inginerie electrică, electronică și telecomunicații	19.8%	19.3%	↓
7.	Inginerie geologică, mine, petrol și gaze	23.9%	28.3%	↑
8.	Ingineria Transporturilor	32.1%	29.1%	↓
9.	Ingineria Resurselor Vegetale și Animale	24.1%	25.4%	↑
10.	Ingineria sistemelor, calculatoarelor și tehnologia informației	24.1%	24.3%	↑
11.	Inginerie mecanică, mecatronică, inginerie industrială și management	22.6%	24.1%	↑
12.	Biologie	19.4%	19.0%	↓
13.	Biochimie	10.9%	12.6%	↑
14.	Medicină	7.7%	8.0%	↑
15.	Medicină Veterinară	14.7%	14.8%	↑
16.	Medicină Dentară	11.6%	11.3%	↓
17.	Farmacie	16.8%	17.2%	↑
18.	Științe Juridice	43.9%	42.5%	↓
19.	Științe Administrative	36.9%	39.5%	↑
20.	Științe ale Comunicării	36.8%	34.1%	↓
21.	Sociologie	30.2%	31.2%	↑

Nr. crt.	Ramură de Știință	An Universitar		Evoluție
		2014/2015	2015/2016	
22.	Științe Politice	31.7%	31.1%	↓
23.	Științe Militare, Informații și Ordine Publică	n.d.	n.d.	n.d.
24.	Științe Economice (doar Cibernetică, statistică, informatică economică)	26.3%	26.2%	↓
25.	Științe Economice (fără Cibernetică, statistică, informatică economică)	37.6%	35.9%	↓
26.	Psihologie și Științe Comportamentale	33.5%	34.8%	↑
27.	Filologie	14.8%	14.1%	↓
28.	Filosofie	14%	13.5%	↓
29.	Istorie	16.9%	16.2%	↓
30.	Teologie	22.8%	21.9%	↓
31.	Studii Culturale	18%	18.0%	-
32.	Arhitectură și Urbanism	13.3%	12.5%	↓
33.	Arte Vizuale (fără Istoria și teoria artei)	11%	10.7%	↓
34.	Arte Vizuale (doar Istoria și teoria artei)	4.4%	7.0%	↑
35.	Teatru și Artele Spectacolului	4.6%	4.6%	-
36.	Cinematografie și Media	4.5%	3.7%	↓
37.	Muzică (doar interpretare muzicală)	7.3%	7.4%	↑
38.	Muzică (fără interpretare muzicală)	7.5%	9.2%	↑
39.	Știința Sportului și Educație	22.9%	24.1%	↑
	Media la nivel național	19.6%	19.69%	↑

Analizând raportul dintre numărul studenților și numărul cadrelor didactice în funcție de categorii de universități observăm că nu există diferențe semnificative care să depășească (+/-) 1% în cazul celor doi ani universitari. Dintre toate categoriile de universități cel mai mare raport (o medie de 29,1% pentru cei doi ani universitari) poate fi observată în cazul universităților din categoria *Științe, socio-uman, economic*, iar cel mai mic raport (o medie de 9,1% pentru cei doi ani universitari luați în calcul) în cazul universităților din categoria *Medicină*.

GRAFICUL 4.2- RAPORTUL DINTRE NUMĂRUL TOTAL DE STUDENȚI ȘI NUMĂRUL CADRELOR DIDACTICE ÎN FUNCȚIE DE CATEGORII DE UNIVERSITĂȚI PE ANII UNIVERSITARI 2014/2015-2015/2016

În urma analizei raportului dintre numărul total de studenți și numărul total de cadre didactice titulare în perioada 2014/2015-2015/2016 observăm că 21 dintre cele 48 de universități analizate au prezentat scăderi cuprinse între 0,1% și 3% în timp ce 25 dintre cele 48 de universități analizate au prezentat creșteri minore cuprinse între 0,1% și 3%. Pe lângă acestea se adaugă două universități care nu au prezentat nicio fluctuație de la un an la altul. În ceea ce privește valorile extreme UMF "Carol Davila" București prezintă cea mai mică rată a numărului de studenți la numărul de cadre didactice titulare – 5,9% în timp ce Universitatea Maritima Constanta prezintă cea mai mare rată a numărului total de studenți la numărul total de cadre didactice titulare – 49,5%.

TABELUL 4.2 - RAPORTUL DINTRE NUMĂRUL TOTAL DE STUDENȚI ȘI NUMĂRUL TOTAL DE CADRE DIDACTICE TITULARE ÎN FUNCȚIE DE UNIVERSITATE PE PERIOADA 2014/2015-2015/2016

	Universitate	Anul Universitar		Trend
		2014/2015	2015/2016	
U01	Universitatea Politehnica București	21,5%	22,2%	↑
U02	Universitatea Tehnică de Construcții București	14,7%	14,4%	↓
U03	Universitatea de Arhitectură și Urbanism "Ion Mincu" București	10,6%	10,1%	↓
U04	USAMV București	30,8%	32,8%	↑
U05	Universitatea București	25,6%	24,1%	↓
U06	UMF "Carol Davila" București	5,8%	6,0%	↑
U07	ASE București	29,1%	26,0%	↓
U08	Universitatea Națională de Muzică București	7,1%	7,4%	↑
U09	Universitatea de Arte din București	9,2%	8,8%	↓
U10	UNATC "I.L.Caragiale" București	3,9%	3,1%	↓
U11	ANEFS București	18,9%	19,5%	↑
U12	SNSPA București	40,4%	40,1%	↓
U13	Universitatea "1 decembrie 1918" Alba-Iulia	26%	27,2%	↑
U14	Universitatea "Aurel Vlaicu" Arad	31,8%	31,7%	↓
U15	Universitatea "Vasile Alecsandri" din Bacău	26%	28,2%	↑
U17	Universitatea "Transilvania" Brașov	26,6%	27,9%	↑
U18	Universitatea Tehnică Cluj Napoca	22,2%	22,1%	↓
U19	USAMV Cluj Napoca	21,5%	23,5%	↑
U20	Universitatea "Babeș - Bolyai" Cluj	25,1%	26,1%	↑
U21	UMF "Iuliu Hațieganu" Cluj Napoca	7,8%	8,1%	↑
U22	Academia Muzică "Gh.Dima" Cluj Napoca	7,6%	7,9%	↑
U23	Universitatea de Artă și Design din Cluj Napoca	11,4%	11,0%	↓
U24	Universitatea "Ovidius" Constanța	20,5%	21,5%	↑
U25	Universitatea Maritimă Constanța	49,1%	50,0%	↑
U26	Universitatea din Craiova	22,1%	22,8%	↑
U27	UMF Craiova	8,9%	9,2%	↑
U28	Universitatea "Dunărea de Jos" Galați	18,2%	16,8%	↓
U29	Universitatea Tehnică "Gheorghe Asachi" Iași	19,7%	19,7%	-
U30	USAMV "Ion Ionescu de la Brad" Iași	28,1%	26,9%	↓
U31	Universitatea "Al. I. Cuza" Iași	33,9%	33,1%	↓
U32	UMF "Gr. T. Popa" Iași	11,5%	11,2%	↓
U33	Universitatea de Arte "George Enescu" Iași	8,6%	8,8%	↑
U34	Universitatea din Oradea	14,4%	16,2%	↑
U35	Universitatea din Petroșani	19,2%	20,8%	↑
U36	Universitatea din Pitești	22,8%	24,4%	↑
U37	Universitatea "Petrol-Gaze" Ploiești	27,9%	28,7%	↑
U38	Universitatea "Eftimie Murgu" Reșița	18,2%	16,4%	↓
U39	Universitatea "Lucian Blaga" Sibiu	24,4%	23,1%	↓
U40	Universitatea "Stefan cel Mare" Suceava	24,4%	23,7%	↓
U41	Universitatea "Valahia" Târgoviște	22,2%	20,5%	↓
U42	Universitatea "Constantin Brâncuși" Târgu Jiu	24,7%	24,2%	↓
U43	Universitatea "Petru Maior" Tg. Mureș	25,4%	26,2%	↑
U44	UMF Tg. Mureș	11,6%	11,3%	↓
U45	Universitatea de Arte Tg. Mureș	6,1%	6,3%	↑
U46	Universitatea Politehnica Timișoara	19,9%	21,3%	↑
U47	USAMV a Banatului Timișoara	16,2%	16,3%	↑
U48	Universitatea de Vest Timișoara	22,3%	23,8%	↑
U49	UMF "Victor Babeș" Timișoara	9%	9 %	-

IC1.2. Raportul numărului de studenți de la ciclul de master și numărul de studenți de la ciclul de licență

Datele prezentate în cadrul IC1.2 urmăresc perioada 2012-2016. În acest sens, a fost analizat atât raportul dintre numărul studenților înscriși la masterat și licență în funcție de ramuri de știință și categorii de universități (perioada 2014/2015-2015/2016) și media valorilor anuale, cât și evoluția scorurilor individuale ale fiecărei universități (perioada 2012/2013-2015/2016).

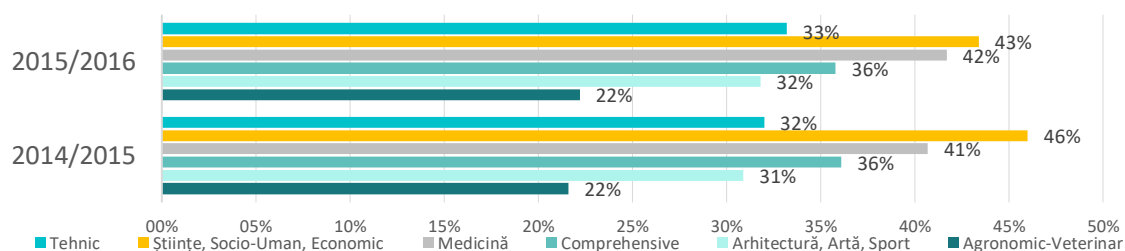
În ceea ce privește raportul dintre numărul studenților înscriși la licență și numărul studenților înscriși la masterat, pentru anii universitari 2014/2015 și 2015/2016, observăm o scădere de (-) 1,4% de la un an la altul. Din punct de vedere al trendurilor care descriu evoluția raportului dintre numărul studenților la licență și al celor la masterat, în cazul celor 39 de ramuri de știință observăm că: 25 dintre ele prezintă scăderi ale raportului, cea mai mare scădere putând fi observată în cazul RS-urilor Științe Politice și Științe ale comunicării, iar 11 dintre ele prezintă creșteri ale proporției, dintre acestea RS Muzică (fără interpretare muzicală), Filozofie și Studii culturale și Medicină.

TABELUL 4.3 - RAPORTUL DINTRE NUMĂRUL STUDENȚILOR ÎNSCRIȘI LA MASTER ȘI NUMĂRUL STUDENȚILOR ÎNSCRIȘI LA LICENȚĂ ÎN FUNCȚIE DE RAMURĂ DE ȘTIINȚĂ PE ANII UNIVERSITARI 2014/2015-2015/2016

	Ramură de Știință	An Universitar		Trend
		2014/2015	2015/2016	
1.	Matematică	33,6%	30,1%	↓
2.	Fizică	84,5%	79,4%	↓
3.	Chimie și Inginerie Chimică	38,5%	39,3%	↑
4.	Științele Pământului și Atmosferei	34,1%	34,2%	↑
5.	Inginerie Civilă	40,1%	39,3%	↓
6.	Inginerie electrică, electronică și telecomunicații	28,5%	26,7%	↓
7.	Inginerie geologică, mine, petrol și gaze	25,4%	24,0%	↓
8.	Ingineria Transporturilor	23,9%	23,5%	↓
9.	Ingineria Resurselor Vegetale și Animale	31,0%	29,6%	↓
10.	Ingineria sistemelor, calculatoarelor și tehnologia informației	26,7%	24,1%	↓
11.	Inginerie mecanică, mecatronică, inginerie industrială și management	35,5%	35,3%	↓
12.	Biologie	64,5%	60,1%	↓
13.	Biochimie	0,0%	0,0%	-
14.	Medicină	50,3%	54,9%	↑
15.	Medicină Veterinară	0,0%	0,0%	-
16.	Medicină Dentară	14,1%	14,9%	↑
17.	Farmacie	9,3%	9,3%	-
18.	Științe Juridice	18,9%	18,9%	-
19.	Științe Administrative	41,5%	39,9%	↓
20.	Științe ale Comunicării	51,9%	44,7%	↓
21.	Sociologie	53,4%	45,3%	↓
22.	Științe Politice	58,1%	47,2%	↓
23.	Științe Militare, Informații și Ordine Publică	0,0%	0,0%	n.d.
24.	Științe Economice (doar Cibernetică, statistică, informatică economică)	43,1%	37,9%	↓
25.	Științe Economice (fără Cibernetică, statistică, informatică economică)	52,2%	49,4%	↓
26.	Psihologie și Științe Comportamentale	38,9%	38,7%	↓
27.	Filologie	35,0%	30,5%	↓
28.	Filosofie	62,3%	66,4%	↑
29.	Istorie	47,0%	48,4%	↑
30.	Teologie	48,9%	45,3%	↓
31.	Studii Culturale	28,5%	31,8%	↑
32.	Arhitectură și Urbanism	4,9%	4,4%	↓
33.	Arte Vizuale (fără Istoria și teoria artei)	31,9%	31,7%	↓
34.	Arte Vizuale (doar Istoria și teoria artei)	24,1%	18,3%	↓
35.	Teatru și Artele Spectacolului	54,5%	55,1%	↑
36.	Cinematografie și Media	20,2%	23,8%	↑
37.	Muzică (doar interpretare muzicală)	30,9%	26,8%	↓
38.	Muzică (fără interpretare muzicală)	28,9%	35,7%	↑
39.	Știința Sportului și Educație	39,5%	36,0%	↓
	Medie la nivel național	34,8%	33,4%	↓

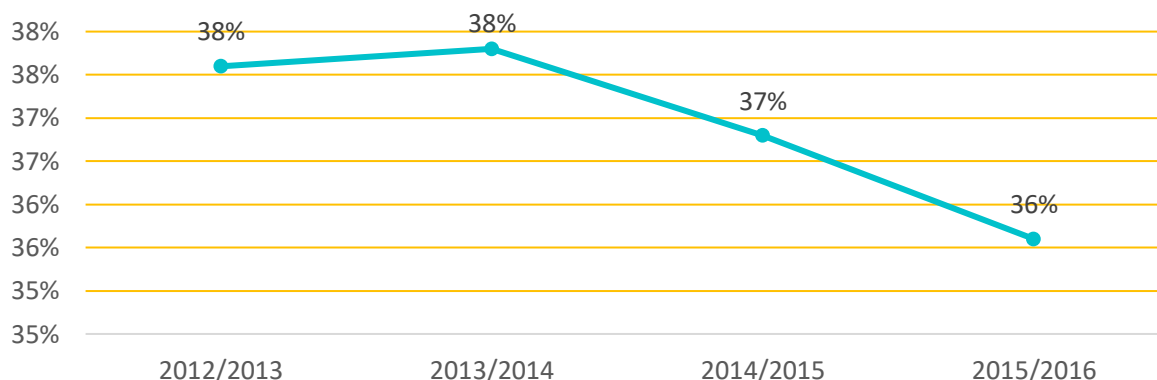
Analizând raportul dintre numărul studenților de la masterat și numărul studenților de la licență în funcție de categorii de universități observăm că nu există diferențe semnificative care să depășească (+)(-) 1% de la un an la altul. Universitățile de tip *Științe, socio-uman, economic* sunt singurele care înregistrează o scădere de 2,6% în anul universitar 2015/2016 față de anul universitar precedent. Dintre toate categoriile de universități luate în calcul cel mai mare raport (o medie de 44,7%) poate fi observată în cazul universităților de tip *Științe, socio-uman, economic* iar cel mai mic raport (21,9%) în cazul universităților de tip *Agronomic Veterinar*.

GRAFICUL 4.3 - RAPORTUL DINTRE NUMĂRUL STUDENȚILOR ÎNSCRIȘI LA MASTERAT ȘI NUMĂRUL STUDENȚILOR ÎNSCRIȘI LA LICENȚĂ ÎN FUNCȚIE DE CATEGORII DE UNIVERSITĂȚI PE ANII UNIVERSITARI 2014/2015-2015/2016

În ceea ce privește raportul dintre numărul studenților de la licență și numărul studenților de la masterat în perioada 2012-2016 observăm o medie de 36,9% cu o scădere constantă de aproximativ un procent în perioada 2013-2016.

GRAFICUL 4.4 - RAPORTUL DINTRE NUMĂRUL STUDENȚILOR ÎNSCRIȘI LA LICENȚĂ ȘI NUMĂRUL STUDENȚILOR ÎNSCRIȘI LA MASTERAT (ANII UNIVERSITARI 2012/2013-2015/2016)

În urma analizei raportului dintre numărul studenților de la licență și numărul studenților de la masterat în perioada 2012-2016 observăm că cele mai semnificative scăderi sunt întâlnite în cazul ASE București (aproximativ -20%); Universitatea "Eftimie Murgu" Reșița și Universitatea de Vest Timișoara (aproximativ -12%). La polul opus, cele mai semnificative creșteri sunt întâlnite în cazul Universității de Arte Târgu Mureș (aproximativ +30%) și Universității Maritime Constanța (aproximativ +15%). De asemenea observăm creșterii și descreșteri în intervalul +/- 5-10% atunci când vorbim despre Universitatea Politehnică București, Universitatea "Aurel Vlaicu" Arad, Universitatea "Ovidius" Constanța, Universitatea "Lucian Blaga" Sibiu și Universitate "Ștefan Cel Mare" Suceava (scăderi de 5-10%); Universitatea Tehnică de Construcții București, USAMV București, UMF Craiova și UMF "Victor Babeș" Timișoara (creșteri de 5-10%). Referitor la evoluția trendului raportului dintre numărul studenților de la licență și numărul studenților de la masterat în perioada 2012/2013-2015/2016 observăm că dintre cele 49 de universități luate în calcul 24 prezintă un trend descendent în timp ce restul (25) unul ascendent. Din punct de vedere al extremelor Universitatea de Arhitectura și Urbanism "Ion Mincu" București se poziționează cu o valoare minimă (calculată ca medie pentru cei patru ani universitari luați în calcul) de 5,3%, în timp ce UMF "Carol Davila" București se poziționează cu o valoare maximă (calculată ca medie pentru cei patru ani universitari luați în calcul) de 58,8%. În cazul SNSPA, raportul depășește 100% în perioada 2012-2015 această situație fiind explicată de numărul mai mare de studenți înscriși la ciclul masteral.

TABELUL 4.4 - RAPORTUL DINTRE NUMĂRUL STUDENȚILOR DE LA MASTERAT ȘI NUMĂRUL STUDENȚILOR DE LA LICENȚĂ ÎN FUNCȚIE DE UNIVERSITATE ÎN PERIOADA 2012/2013-2015/2016

	Universitate	Anul Universitar				Trend
		2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016	
U01	Universitatea Politehnica București	44,0%	40,4%	37,6%	37,0%	↓
U02	Universitatea Tehnica de Construcții București	32,0%	39,6%	40,1%	40,1%	↑
U03	Universitatea de Arhitectura și Urbanism "Ion Mincu" București	5,9%	5,7%	4,9%	4,9%	↓
U04	USAMV București	14,7%	19,7%	21,6%	21,2%	↑

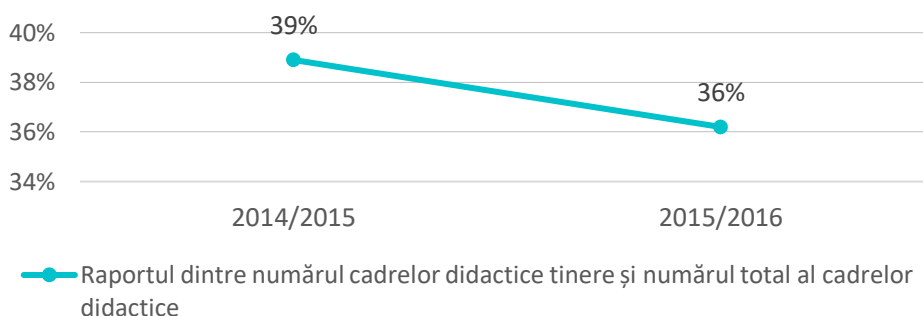
	Universitate	Anul Universitar				Trend
		2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016	
U05	Universitatea București	40,9%	42,2%	41,8%	39,4%	↓
U06	UMF "Carol Davila" București	58,6%	64,5%	50,1%	62,1%	↑
U07	ASE București	72,1%	65,5%	58,8%	52,6%	↓
U08	Universitatea Națională de Muzică București	29,2%	29,7%	35,2%	30,5%	↑
U09	Universitatea de Arte din București	36,9%	40,6%	37,0%	33,2%	↓
U10	UNATC "I.L.Caragiale" București	41,5%	41,2%	42,4%	42,5%	↑
U11	ANEFS București	27,5%	33,2%	33,6%	28,3%	↑
U12	SNSPA București	103,8%	117,9%	114,4%	93,3%	↓
U13	Universitatea "1 decembrie 1918" Alba-Iulia	35,6%	36,7%	33,1%	33,3%	↓
U14	Universitatea "Aurel Vlaicu" Arad	47,0%	42,3%	45,0%	40,2%	↓
U15	Universitatea "Vasile Alecsandri" din Bacău	32,1%	30,7%	29,4%	34,3%	↑
U17	Universitatea "Transilvania" Brașov	29,9%	30,1%	28,7%	26,5%	↓
U18	Universitatea Tehnica Cluj Napoca	32,0%	32,2%	33,9%	28,8%	↓
U19	USAMV Cluj Napoca	20,0%	21,3%	20,8%	21,8%	↑
U20	Universitatea "Babeș - Bolyai" Cluj	31,5%	33,4%	33,4%	29,8%	↓
U21	UMF "Iuliu Hațieganu" Cluj Napoca	48,7%	49,5%	44,7%	44,4%	↓
U22	Academia Muzică " Gh.Dima" Cluj Napoca	18,2%	18,3%	18,0%	18,5%	↑
U23	Universitatea de Arta si Design din Cluj Napoca	32,2%	37,6%	39,2%	35,4%	↑
U24	Universitatea "Ovidius" Constanta	34,9%	32,7%	29,0%	28,8%	↓
U25	Universitatea Maritima Constanta	8,7%	12,5%	19,8%	22,8%	↑
U26	Universitatea din Craiova	35,7%	36,4%	34,2%	34,5%	↓
U27	UMF Craiova	39,8%	32,7%	32,9%	49,6%	↑
U28	Universitatea "Dunărea de Jos" Galați	29,5%	22,0%	29,4%	28,1%	↓
U29	Universitatea Tehnica "Gheorghe Asachi" Iași	35,3%	39,9%	40,8%	40,1%	↑
U30	USAMV "Ion Ionescu de la Brad" Iași	20,6%	21,9%	20,5%	19,7%	↓
U31	Universitatea "Al. I. Cuza" Iași	38,3%	38,6%	36,1%	33,4%	↓
U32	UMF "Gr. T. Popa" Iași	30,0%	28,7%	28,0%	30,6%	↑
U33	Universitatea de Arte "George Enescu" Iași	34,1%	34,3%	31,3%	35,7%	↑
U34	Universitatea din Oradea	36,1%	37,0%	38,2%	35,6%	↓
U35	Universitatea din Petroșani	41,1%	40,9%	39,2%	39,4%	↓
U36	Universitatea din Pitești	45,3%	45,8%	42,3%	44,5%	↓
U37	Universitatea "Petrol-Gaze" Ploiești	25,0%	25,2%	27,6%	28,2%	↑
U38	Universitatea "Eftimie Murgu" Reșița	60,4%	58,9%	56,1%	48,2%	↓
U39	Universitatea "Lucian Blaga" Sibiu	45,0%	40,9%	43,0%	38,6%	↓
U40	Universitatea "Stefan cel Mare" Suceava	40,5%	37,0%	36,5%	35,1%	↓
U41	Universitatea "Valahia" Târgoviște	31,2%	29,5%	33,7%	31,7%	↑
U42	Universitatea "Constantin Brâncuși" Târgu Jiu	33,4%	34,6%	32,1%	34,5%	↑
U43	Universitatea "Petru Maior" Tg. Mureș	23,7%	28,9%	30,1%	28,5%	↑
U44	UMF Tg. Mureș	36,2%	40,8%	39,1%	37,4%	↑
U45	Universitatea de Arte Tg. Mureș	40,2%	42,0%	57,7%	69,9%	↑
U46	Universitatea Politehnica Timișoara	34,8%	35,9%	34,8%	32,5%	↓
U47	USAMV a Banatului Timișoara	24,7%	29,1%	30,1%	27,0%	↑
U48	Universitatea de Vest Timișoara	50,5%	47,7%	43,1%	39,0%	↓
U49	UMF "Victor Babeș" Timișoara	35,4%	34,1%	41,7%	41,6%	↑

IC1.3. Raportul dintre numărul de cadre didactice cu vârsta de până la 40 ani și numărul total de cadre didactice

În ceea ce privește IC1.3 pentru anii universitari 2014/2015-2015/2016, a fost urmărit raportul dintre numărul cadrelor didactice tinere (cu vârsta până la 40 de ani) și numărul total al cadrelor didactice în funcție de medie la nivel național și ramuri de știință. Pe lângă aceste două tipuri de date au fost luate în calcul și analizarea evoluției raportului în funcție de categorii de universitate dar și la nivel individual pentru fiecare universitate.

În ceea ce privește raportul dintre numărul cadrelor didactice tinere și numărul total al cadrelor didactice în anii universitari 2014/2015-2015/2016 acesta prezintă o medie de 37,5% înregistrând o scădere de 2,7% de la un an la altul.

GRAFICUL 4.5 - RAPORTUL DINTRE CADRELE DIDACTICE TINERE ȘI NUMĂRUL TOTAL AL CADRELOR DIDACTICE ÎN ANII UNIVERSITARI 2014/2015-2015/2016

La nivelul celor 39 de ramuri de știință observăm că 30 dintre ele prezintă scăderi ale proporției dintre numărul cadrelor didactice tinere și numărul total al cadrelor didactice de la un an universitar la altul. Dintre acestea se remarcă cu o scădere substanțială de aproximativ 17% RS *Cinematografie și Media* și cu scăderi mai mici în termeni absoluți dar semnificative RS *Arhitectură și Urbanism* (aproximativ 16%) și RS *Științe Economice (doar Cibernetică, statistică, informatică economică)* (aproximativ 10%). 8 ramuri de știință prezintă creșteri minore ale proporției (între 0,5% și 3%) cu excepția RS *Arte Vizuale (doar Istoria și teoria artei)* și RS *Muzică (fără interpretare muzicală)* cu o scădere de aproximativ 8%. Valorile extreme ale clasamentului sunt date de RS *Fizică* cu o proporție minimă de 22,3% și de RS *Arte Vizuale (doar Istoria și teoria artei)* cu o proporție maximă de 48,6% (valoare obținută calculând media pe cei doi ani universitari luați în calcul).

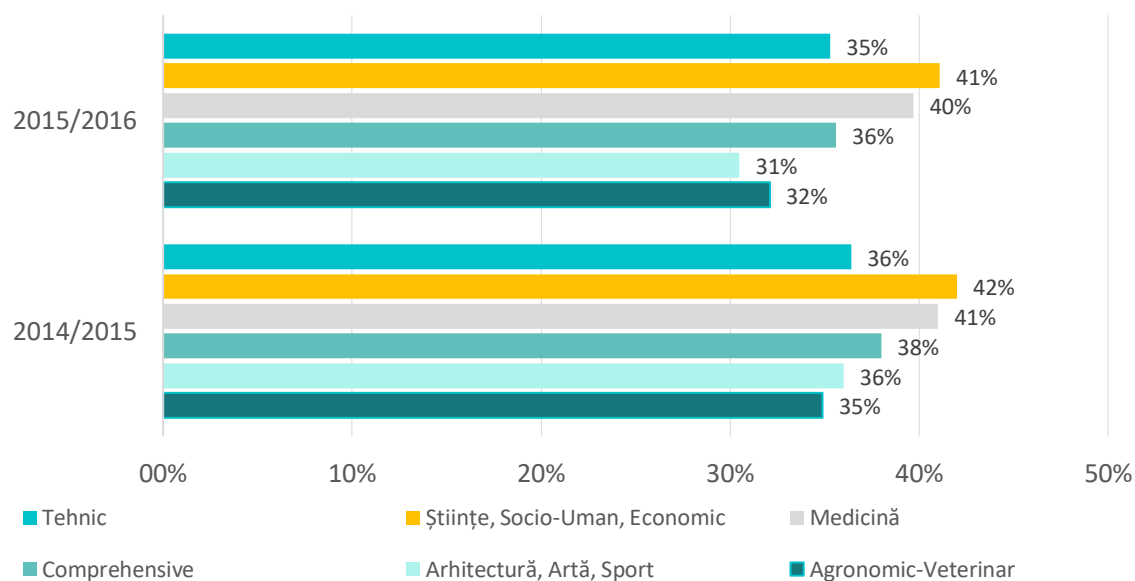
TABELUL 4.5 - RAPORTUL DINTRE NUMĂRUL CADRELOR DIDACTICE TINERE ȘI NUMĂRUL TOTAL DE CADRE DIDACTICE PE RAMURI DE ȘTIINȚĂ ÎN ANII UNIVERSITARI 2014/2015-2015/2016

	Ramură de Știință	An Universitar		Trend
		2014/2015	2015/2016	
1.	Matematică	41,1%	35,9%	↓
2.	Fizică	25,2%	19,5%	↓
3.	Chimie și Inginerie Chimică	30,0%	24%	↓
4.	Științele Pământului și Atmosferei	41,4%	37,2%	↓
5.	Inginerie Civilă	42,2%	42,9%	↑
6.	Inginerie electrică, electronică și telecomunicații	36,0%	34%	↓
7.	Inginerie geologică, mine, petrol și gaze	33,3%	29,5%	↓
8.	Ingineria Transporturilor	30,2%	27,2%	↓
9.	Ingineria Resurselor Vegetale și Animale	34,3%	30,4%	↓
10.	Ingineria sistemelor, calculatoarelor și tehnologia informației	48,7%	47,5%	↓
11.	Inginerie mecanică, mecatronică, inginerie industrială și management	29,0%	28,9%	↓
12.	Biologie	36,7%	32%	↓
13.	Biochimie	27,4%	28,6%	↑
14.	Medicină	34,2%	33,7%	↓
15.	Medicină Veterinară	30,8%	30,6%	↓
16.	Medicină Dentară	52,7%	43,4%	↓
17.	Farmacie	48,0%	50,3%	↑
18.	Științe Juridice	52,8%	45,1%	↓
19.	Științe Administrative	49,5%	45,9%	↑
20.	Științe ale Comunicării	44,3%	41%	↓
21.	Sociologie	44,8%	41,1%	↓
22.	Științe Politice	50,7%	47%	↓
23.	Științe Militare, Informații și Ordine Publică	n,d,	n,d,	n.d.
24.	Științe Economice (doar Cibernetică, statistică, informatică economică)	66,5%	45,3%	↓
25.	Științe Economice (fără Cibernetică, statistică, informatică economică)	48,2%	44,3%	↓

	Ramură de Știință	An Universitar		Trend
		2014/2015	2015/2016	
26.	Psihologie și Științe Comportamentale	45,0%	46,6%	↑
27.	Filologie	38,4%	40%	↑
28.	Filosofie	22,7%	25,5%	↑
29.	Istorie	38,3%	32,1%	↓
30.	Teologie	30,2%	26,1%	↓
31.	Studii Culturale	46,0%	44,6%	↓
32.	Arhitectură și Urbanism	65,5%	48,1%	↓
33.	Arte Vizuale (fără Istoria și teoria artei)	31,5%	26,9%	↓
34.	Arte Vizuale (doar Istoria și teoria artei)	44,9%	52,4%	↑
35.	Teatru și Artele Spectacolului	32,3%	25,8%	↓
36.	Cinematografie și Media	33,3%	17%	↓
37.	Muzică (doar interpretare muzicală)	34,4%	30,8%	↓
38.	Muzică (fără interpretare muzicală)	31,1%	39,9%	↑
39.	Știința Sportului și Educație	41,4%	37,4%	↓

Analizând raportul dintre numărul cadrelor didactice tinere și numărul total de cadre didactice în funcție de categorii de universități observăm o scădere de la un an universitar la altul cuprinsă între 1%-3% în cazul fiecăreia dintre categorii. Cea mai semnificativă scădere a raportului (-5,5%) este observată în cazul universităților de tip *Arhitectură, Artă, Sport*. Dintre toate categoriile de universități cel mai ridicat raport este întâlnit în cazul celor de tip *Științe, Socio-Uman, Economic* cu o medie de 41,5% iar cel mai scăzut în cazul universităților de tip *Arhitectură, Artă, Sport* cu o medie de 33,2%.

GRAFICUL 4.6 - RAPORTUL DINTRE NUMĂRUL CADRELOR DIDACTICE TINERE ȘI NUMĂRUL TOTAL DE CADRE DIDACTICE PE CATEGORII DE UNIVERSITĂȚI ÎN ANII UNIVERSITARI 2014/2015-2015/2016

La nivelul celor 48 de universități putem observa că 34 dintre ele au o scădere a proporției cadrelor didactice tinere din numărul total de cadre didactice. Dintre acestea remarcăm o scădere semnificativă a raportului în cadrul Universitatea de Arhitectură și Urbanism "Ion Mincu" București (aproximativ 25%), Universitatea de Arte București (aproximativ 15%) în timp ce UNATC "I.L.Caragiale" București, UMF "Gr. T. Popa" Iași și Universitatea "Valahia" Târgoviște prezintă scăderi de aproximativ 10%. În cazul a 13 universități (aproximativ 1/3 din numărul cazurilor analizate) se observă o creștere a proporției. Dintre acestea se remarcă cu o creștere semnificativă a raportului SNSPA București (aproximativ 10%) și UMF "Iuliu Hațieganu" Cluj Napoca (aproximativ 4,5%). O singură universitate rămâne constantă în cei doi ani universitari luați în calcul - Universitatea Tehnică Cluj Napoca cu un raport de 44,8% cadre didactice tinere din numărul total de cadre didactice. Luând în calcul anul universitar 2014/2015 observăm că Universitatea de Arhitectură și Urbanism "Ion Mincu" București prezintă cel mai ridicat raport (71,8%) în timp ce Universitatea Națională de Muzică

București are cel mai mic raport (13.4%). În cazul anului universitar 2014/2015 observăm că SNSPA București prezintă cel mai mare raport de cadre didactice tinere din numărul total de cadre didactice (48,5%) în timp ce UNATC "I.L.Caragiale" București prezintă cel mai mic raport (15,4%).

TABELUL 4.6 - RAPORTUL DINTRE NUMĂRUL CADRELOR DIDACTICE TINERE ȘI NUMĂRUL TOTAL DE CADRE DIDACTICE ÎN FUNCȚIE DE UNIVERSITĂȚI PE ANII UNIVERSITARI 2014/2015-2015/2016

Universitate		Anul Universitar		Trend
		2014/2015	2015/2016	
U01	Universitatea Politehnica București	41,7%	39,4%	↓
U02	Universitatea Tehnica de Construcții București	40,8%	38,2%	↓
U03	Universitatea de Arhitectura si Urbanism "Ion Mincu" București	71,8%	46,5%	↓
U04	USAMV București	28,7%	26,9%	↓
U05	Universitatea București	37,6%	33,3%	↓
U06	UMF "Carol Davila" București	34,0%	30,4%	↓
U07	ASE București	52,4%	43,2%	↓
U08	Universitatea Națională de Muzică București	13,4%	15,2%	↑
U09	Universitatea de Arte din București	30,0%	16,5%	↓
U10	UNATC " I.L.Caragiale" București	25,5%	15,4%	↓
U11	ANEFS București	31,2%	30,7%	↓
U12	SNSPA București	38,7%	48,2%	↑
U13	Universitatea "1 decembrie 1918" Alba-Iulia	37,0%	34,7%	↓
U14	Universitatea "Aurel Vlaicu" Arad	30,0%	31,1%	↑
U15	Universitatea "Vasile Alecsandri" din Bacău	48,2%	43,9%	↓
U17	Universitatea "Transilvania" Brașov	33,2%	30,6%	↓
U18	Universitatea Tehnica Cluj Napoca	44,8%	44,8%	-
U19	USAMV Cluj Napoca	39,7%	33,3%	↓
U20	Universitatea "Babeș - Bolyai" Cluj	44,1%	43,7%	↓
U21	UMF "Iuliu Hațieganu" Cluj Napoca	40,2%	44,6%	↑
U22	Academia Muzică " Gh.Dima" Cluj Napoca	37,7%	39,7%	↑
U23	Universitatea de Arta si Design din Cluj Napoca	39,5%	38,2%	↓
U24	Universitatea "Ovidius" Constanta	33,8%	31,6%	↓
U25	Universitatea Maritima Constanta	27,6%	28%	↑
U26	Universitatea din Craiova	37,6%	34,4%	↓
U27	UMF Craiova	34,8%	39,5%	↑
U28	Universitatea "Dunărea de Jos" Galați	35,8%	37,6%	↑
U29	Universitatea Tehnica "Gheorghe Asachi" Iași	30,4%	29,7%	↓
U30	USAMV "Ion Ionescu de la Brad" Iași	35,5%	35,7%	↑
U31	Universitatea "Al. I. Cuza" Iași	42,3%	37,3%	↓
U32	UMF "Gr. T. Popa" Iași	46,1%	36,5%	↓
U33	Universitatea de Arte "George Enescu" Iași	44,6%	38,1%	↓
U34	Universitatea din Oradea	33,3%	28,4%	↓
U35	Universitatea din Petroșani	28,8%	31,1%	↑
U36	Universitatea din Pitești	45,3%	41,8%	↓
U37	Universitatea "Petrol-Gaze" Ploiești	35,3%	32,6%	↓
U38	Universitatea "Eftimie Murgu" Reșița	45,3%	46,3%	↑
U39	Universitatea "Lucian Blaga" Sibiu	32,5%	28,3%	↓
U40	Universitatea "Stefan cel Mare" Suceava	45,3%	45%	↓
U41	Universitatea "Valahia" Târgoviște	39,8%	27,2%	↓
U42	Universitatea "Constantin Brâncuși" Târgu Jiu	44,6%	40,6%	↓
U43	Universitatea "Petru Maior" Tg. Mureș	40,7%	40,4%	↓
U44	UMF Tg. Mureș	46,6%	45,7%	↓
U45	Universitatea de Arte Tg. Mureș	19,7%	22,6%	↑
U46	Universitatea Politehnica Timișoara	33,2%	31,7%	↓
U47	USAMV a Banatului Timișoara	36,0%	32,6%	↓
U48	Universitatea de Vest Timișoara	37,3%	41,2%	↑
U49	UMF "Victor Babes" Timișoara	44,4%	41,9%	↓

IC1.4. Raportul dintre cadrele didactice conducători de doctorat și numărul total de cadre didactice

IC1.4 urmărește evoluția raportului dintre numărul cadrelor didactice conducători de doctorat și numărul total de cadre didactice din punct de vedere al mediei, ramurilor de știință și categoriilor de universități în perioada cuprinsă între anii universitari 2014/2015-2015/2016.

În ceea ce privește raportul la nivel național dintre cadrelor didactice conducători de doctorat la numărul total al cadrelor didactice nu s-au înregistrat modificări importante, observându-se o creștere ușoară de 0.1% procente de la un an la altul.

Analizând raportul dintre numărul cadrelor didactice conducători de doctorat și numărul total de cadre didactice în funcție de ramuri de știință pe anii universitari 2014/2015-2015/2016 avem următoarea situație: 14 ramuri de știință prezintă o scădere a raportului. Dintre acestea se evidențiază ca prezentând diferențe semnificative RS *Biochimie* cu o scădere de -13%, RS *Fizică* cu o scădere de -11,8%, RS *Științe Economice (doar Cibernetică, statistică, informatică economică)* cu o scădere de -9,1% și RS *Medicină Veterinară* cu o scădere de -3,9%. 24 de ramuri de știință prezintă o creștere a raportului cadrelor didactice conducători de doctorat la numărul total de cadre didactice dintre care se evidențiază ca prezentând diferențe semnificative RS *Filosofie* cu o creștere de +5,9% și RS *Istorie* cu o creștere de +5,9%. În ceea ce privește valorile extreme, RS *Filosofie* prezintă cel mai ridicat raport 24,6% în timp ce la polul opus se găsește RS *Știința Sportului și Educație* cu o proporție a cadrelor didactice conducători de doctorat la numărul total de cadre didactice de 2.9%.

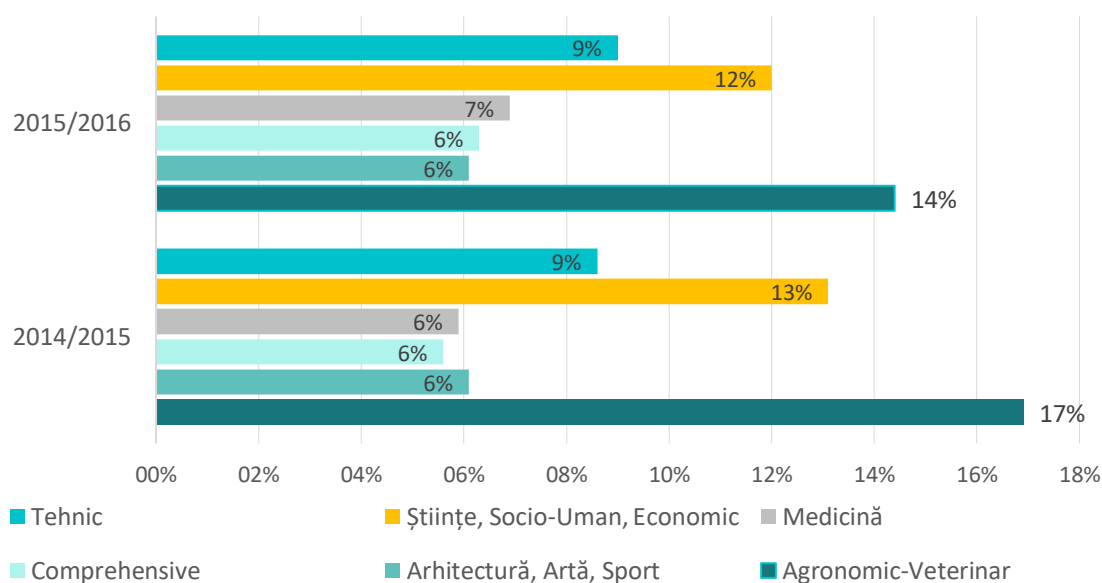
TABELUL 4.7 - RAPORTUL DINTRE NUMĂRUL CADRELOR DIDACTICE CONDUCĂTORI DE DOCTORAT ȘI NUMĂRUL TOTAL AL CADRELOR DIDACTICE PE RAMURI DE ȘTIINȚĂ ÎN ANII UNIVERSITARI 2014/2015-2015/2016

•	Ramură de Știință	An Universitar		Trend
		2014/2015	2015/2016	
1.	Matematică	11,8%	9,8%	↓
2.	Fizică	31,8%	20,2%	↓
3.	Chimie și Inginerie Chimică	15,2%	14,6%	↓
4.	Științele Pământului și Atmosferei	11,5%	10,1%	↓
5.	Inginerie Civilă	6%	6,6%	↑
6.	Inginerie electrică, electronică și telecomunicații	9,6%	11,9%	↑
7.	Inginerie geologică, mine, petrol și gaze	7,8%	9,6%	↑
8.	Ingineria Transporturilor	6,9%	6,7%	↓
9.	Ingineria Resurselor Vegetale și Animale	14,4%	12,4%	↓
10.	Ingineria sistemelor, calculatoarelor și tehnologia informației	9,8%	11,7%	↑
11.	Inginerie mecanică, mecatronică, inginerie industrială și management	9,8%	11,3%	↑
12.	Biologie	8,8%	11,0%	↑
13.	Biochimie	13%	0,0%	↓
14.	Medicină	6,1%	7,0%	↑
15.	Medicină Veterinară	18,8%	14,9%	↓
16.	Medicină Dentară	3,1%	3,9%	↑
17.	Farmacie	4,1%	5,2%	↑
18.	Științe Juridice	6,2%	7,2%	↑
19.	Științe Administrative	3,7%	4,6%	↑
20.	Științe ale Comunicării	7,4%	6,3%	↓
21.	Sociologie	8,8%	10,8%	↑
22.	Științe Politice	12,1%	12,7%	↑
23.	Științe Militare, Informații și Ordine Publică	-	-	-
24.	Științe Economice (doar Cibernetică, statistică, informatică economică)	18,6%	9,5%	↓
25.	Științe Economice (fără Cibernetică, statistică, informatică economică)	9,7%	9,9%	↑
26.	Psihologie și Științe Comportamentale	6,2%	4,6%	↓
27.	Filologie	7,8%	8,2%	↑
28.	Filosofie	21,7	27,6%	↑
29.	Istorie	18%	23,9%	↑
30.	Teologie	12,6%	14,8%	↑

•	Ramură de Știință	An Universitar		Trend
		2014/2015	2015/2016	
31.	Studii Culturale	7%	9,1%	↑
32.	Arhitectură și Urbanism	4,7%	5,3%	↑
33.	Arte Vizuale (fără Istoria și teoria artei)	4%	3,6%	↓
34.	Arte Vizuale (doar Istoria și teoria artei)	4%	6,0%	↑
35.	Teatru și Artele Spectacolului	6,5%	8,4%	↑
36.	Cinematografie și Media	7,5%	5,6%	↓
37.	Muzică (doar interpretare muzicală)	3,1%	4,1%	↑
38.	Muzică (fără interpretare muzicală)	5,4%	7,8%	↑
39.	Știința Sportului și Educație	3,1%	2,8%	↓
40.	Medie	9,0 %	9,1%	↑

Analizând raportul dintre numărul cadrelor didactice conducători de doctorat și numărul total de cadre didactice în funcție de categorii de universități observăm o scădere de la un an universitar la altul în cazul universităților de tip *Agronomic-Veterinar* (-2,5%) și *Științe, Socio-Uman, Economic* (-1,1%) și o creștere în cazul universităților de tip *Comprehensiv* (+0,7%), *Medicină* (+1%) și *Tehnic* (+0,4%). Cel mai mare raport dintre numărul cadrelor didactice conducători de doctorat și numărul total de cadre didactice poate fi observat în cazul universităților de tip *Agronomic-Veterinar* cu o medie de 15,6%, iar cel mai în cazul universităților de tip *Comprehensiv* cu o medie de 5,9%.

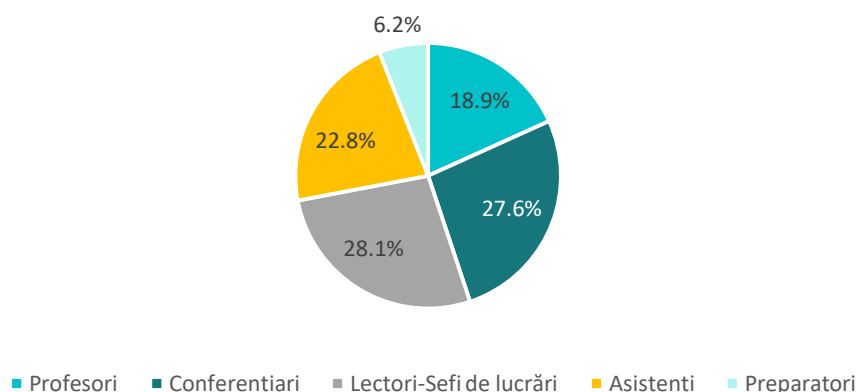
GRAFICUL 4.7 - RAPORTUL DINTRE NUMĂRUL CADRELOR DIDACTICE CONDUCAȚORI DE DOCTORAT ȘI NUMĂRUL TOTAL AL CADRELOR DIDACTICE PE CATEGORII DE UNIVERSITĂȚI ÎN ANII UNIVERSITARI 2014/2015-2015/2016

În continuare este urmărit raportul dintre diferitele tipuri de grad didactic (profesori/conferențieri/lectori-șefi de lucrări/asistenți/preparatori) și numărul total de profesori în perioada cuprinsă între 2005-2016. În acest sens proporția este analizată ca medie a întregii perioade, dar și ca medii separate pentru fiecare an academic luat în calcul. Nu în ultimul rând raportul este urmărit și în funcție de categorii de universități.

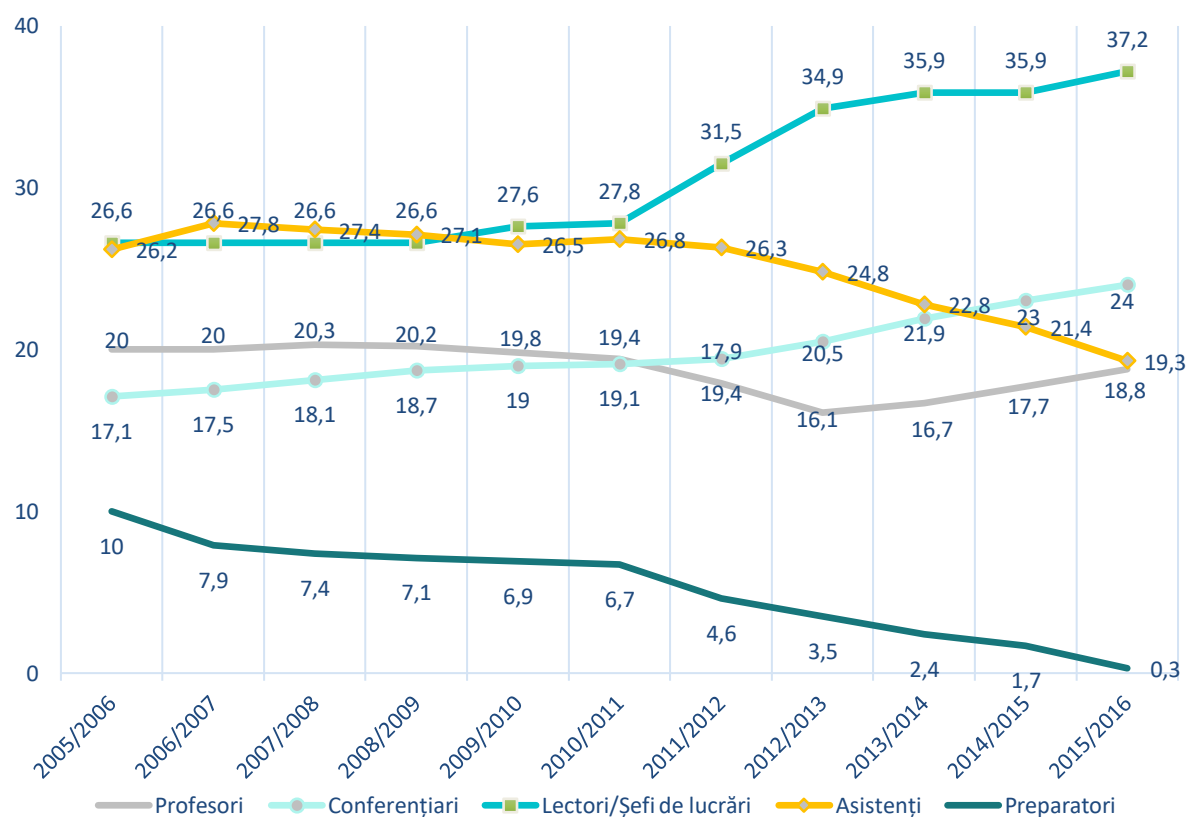
Dacă ne uităm la media privind raportul dintre profesori/ conferențieri/ lectori-șefi de lucrări/ asistenți/ preparatori și numărul total al personalului didactic titular, cu funcția de bază în universitate, în perioada cuprinsă între anii universitari 2005-2016, observăm că cel mai mare procent îl reprezintă Lectorii/Șefii de lucrări (28,1%) urmați de Conferențieri (27,6%) și Asistenți (22,8%). Numărul preparatorilor a scăzut considerabil în ultimii 10 ani de la o medie de 10% în anul universitar 2005/2006 la o medie de 0,3% în anul universitar 2015/2016. Astfel cu toate că numărul profesorilor, din punct de vedere al mediei, este de 18,9% depășind media preparatorilor trebuie menționat că, așa cum ne-am fi așteptat în prezent aceștia reprezintă cel mai mic procent dintre toate categoriile de cadre didactice din învățământul universitar.

GRAFICUL 4.8 - MEDIA RAPORTULUI PE FUNCȚII DIDACTICE DIN NUMĂRUL TOTAL AL PERSONALULUI DIDACTIC TITULAR CU FUNCȚIA DE BAZĂ ÎN UNIVERSITATE ÎN PERIOADA 2005-2016

Urmărind evoluția raportului dintre diferitele categorii de cadre didactice universitare și numărul total al personalului didactic titular din universitățile din România observăm că pe parcursul celor 11 ani universitari luați în calcul proporția preparatorilor a scăzut semnificativ (-9,7%) de la 10% în 2005/2006 la 0,3% (72 de preparatori) în 2015/2016 oferind indicii ale dispariției acestei categorii de cadre didactice universitare. De asemenea proporția asistenților a scăzut și ea cu 5,9%, de la 26,2% în 2005/2006 la 19,3% în 2015/2016. Observăm o creștere de peste 10% a proporției lectorilor de la 26,6% în 2005/2006 la 37,2% în 2015/2016 dar și a conferențierilor (+6,9%) de la 17,1% în 2005/2006 la 24% în 2015/2016. Nu în ultimul rând observăm că numărul profesorilor rămâne aproximativ constant în această perioadă, fiind totuși într-o ușoară scădere (-1,2%) de la 20% în anul universitar 2005/2006 la 18,8% în anul universitar 2015/2016.

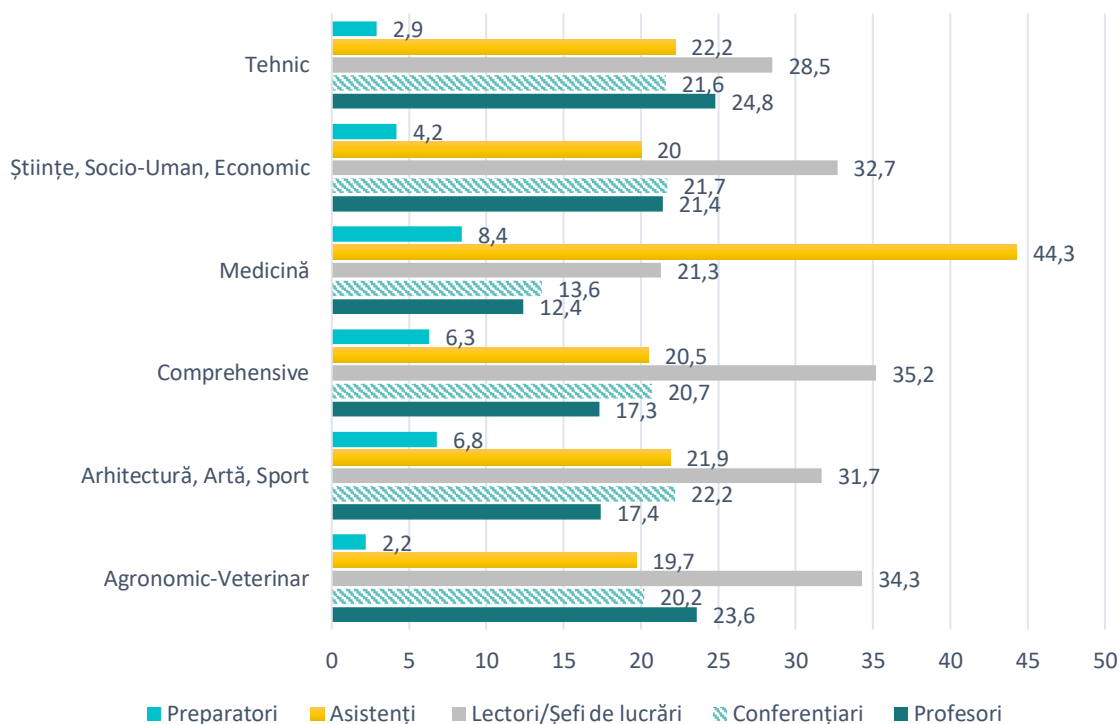
GRAFICUL 4.9 - EVOLUȚIA RAPORTULUI DINTRE NUMĂRUL DIVERSELOR CATEGORII DE CADRE DIDACTICE RAPORTATE LA NUMĂRUL TOTAL DE CADRE DIDACTICE TITULARE ÎN PERIOADA 2005-2016

În ceea ce privește ponderea diferitelor categorii de cadre didactice din numărul total al personalului didactic titular cu funcția de bază în universitate putem observa că la capitolul profesori, universitățile de tip *Tehnic*

ocupă primul loc cu o pondere de 24,8%. Referitor la conferențieri universitățile de tip *Arhitectură, Artă, Sport* sunt cele care au cea mai mare pondere (22,2%). Universitățile de tip *Comprehensiv* sunt cele care ocupă primul loc la capitolul lectori (pondere de 35,2%) în timp ce universitățile de tip *Medicină* ocupă de departe primul loc la capitolul ponderea asistenților din personalul didactic titular cu o medie de 44,3%. Cel mai mare număr de preparatori poate fi întâlnit în cazul universităților de tip *Arhitectură, Artă, Sport* cu o pondere de 6,8%. Cu toate acestea trebuie să remarcăm că ponderile sunt în general echilibrate în funcție de tipurile de universități, neexistând fluctuații mai mari de +/- 5% cu excepția categoriei asistenți unde există o diferență de 24,6% între valoarea maximă (universitățile de tip *Medicină* cu o pondere de 44,3%) și valoarea minimă (universitățile de tip *Agronomic-Veterinar* cu o pondere de 19,7%).

GRAFICUL 4.10 - MEDIA PONDERII DIFERITELOR CATEGORII DE CADRE DIDACTICE DIN TOTALUL CADRELOR DIDACTICE TITULARE PE CATEGORII DE UNIVERSITĂȚI ÎN PERIOADA 2005-2016

IV.2. Clasa de indicatori C2. Cercetare științifică/ Creație artistică

Indicatorii de calitate asociați clasei C2. Cercetare științifică/Creație artistică au un grad mai ridicat de complexitate în raport cu cei aferenți clasei de predare/învățare și sunt mențiți să ofere o evaluare sistematică și multidimensională a performanței înregistrate de universități sub aspectul producției științifice și a impactului acestora asupra calității procesului didactic. Indicatorii din această clasă sunt:

- *IC2.1. Calitatea resursei umane din universități*, evaluată în sens global prin intermediul scorului CNATDCU al fiecărui cadru didactic. CNFIS a considerat oportună folosirea grilelor de evaluare CNATDCU pentru determinarea performanțelor relative și a calității cadrelor didactice ale universităților, întrucât acestea reflectă politica oficială a Ministerului Educației Naționale în privința calificărilor și contribuțiilor necesare din partea unui cadru didactic pentru ca acesta să dețină un anumit post (de conferențiar sau de profesor), reprezintă modul în care diversele comunități profesionale din cadrul învățământului superior cuantifică performanța academică, iar universitățile sunt deja familiare cu aceste instrumente.
- *IC2.2. Impactul activității științifice/creației artistice*, este operaționalizat prin intermediul unui indice scientometric – indicele Hirsch – al cărui avantaj substanțial este acela că îmbină două categorii de informații relevante pentru contribuțiile științifice ale unei persoane: pe de-o parte numărul de lucrări publicate de către aceasta, iar pe de altă parte numărul de citări asociate acestor lucrări, nu doar în România, ci și la nivel internațional.
- *IC2.3. Performanța activității științifice/creației artistice*, performanță ce este cuantificată selectiv prin considerarea doar a acelor lucrări definite ca fiind mai importante și relevante sub aspectul vizibilității internaționale (articole publicate în reviste clasificate ISI, zonele roșie și galbenă, conform clasificărilor revistelor realizate de UEFISCDI, sau ERIH INT1 și ERIH INT2 și brevete).
- *IC2.4 Fondurile pentru cercetare științifică/creație artistică*, indicator a cărui menire este aceea de a măsura succesul instituțional în atragerea de fonduri pentru activitățile specifice de cercetare științifică.

Această clasă de indicatori reprezintă 10,6% în finanțarea instituțională, respectiv 40% din finanțarea suplimentară, fiind astfel clasa cu ponderea cea mai mare în această componentă a finanțării. Trei dintre cei patru indicatori componenți sunt măsurați la nivel de ramură de știință, în timp ce unul singur vizează nivelul instituțional, respectiv IC2.4 Fondurile pentru cercetare științifică/ creație artistică (1,06% în finanțarea instituțională, respectiv 6% în finanțarea suplimentară).

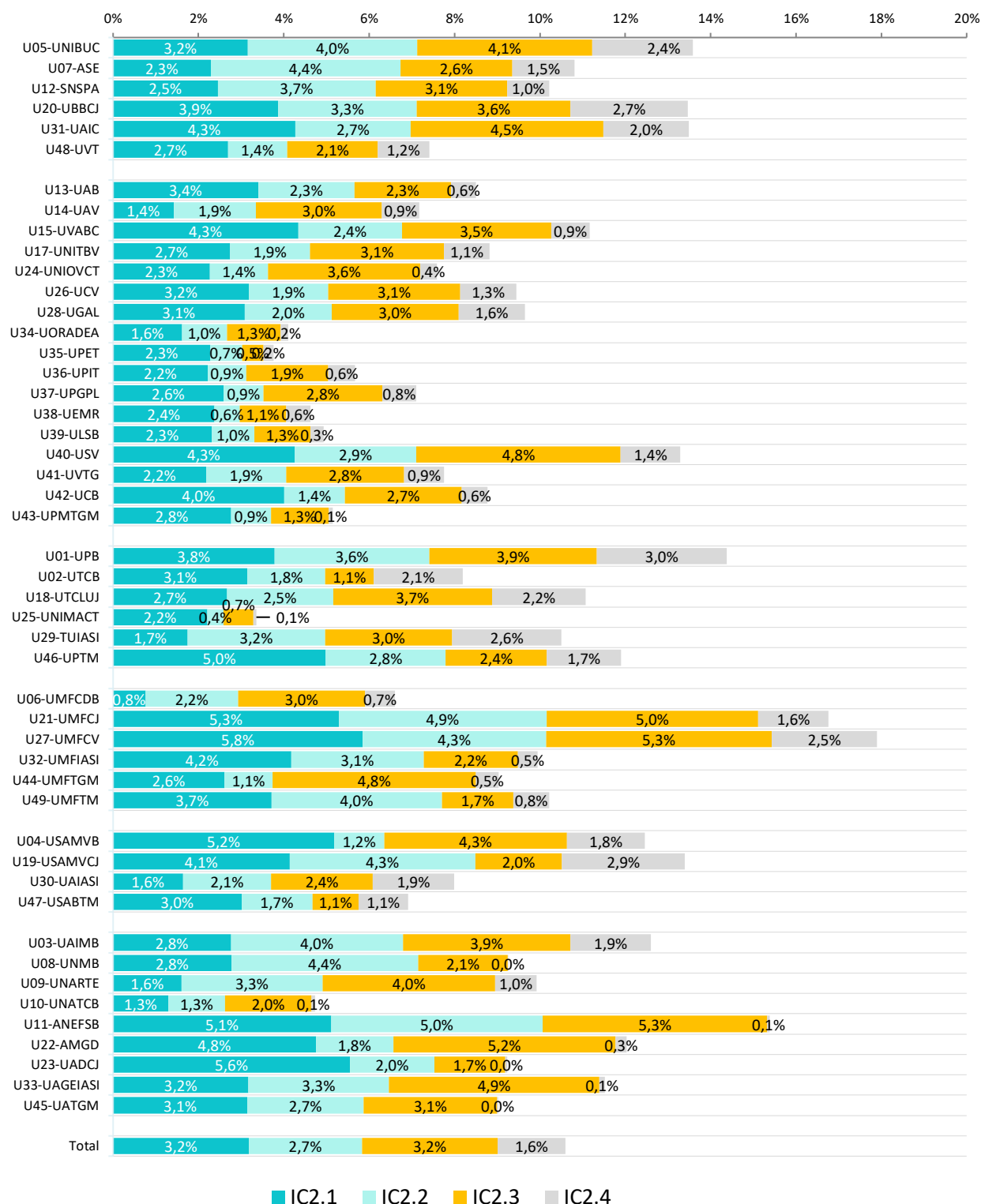
IV.2.1. Analiza rezultatelor aplicării indicatorilor de calitate C2. Cercetare științifică/ Creație artistică

Cei patru indicatori de calitate care alcătuiesc această clasă de indicatori au următoarele ponderi individuale raportate la finanțarea suplimentară – FS și raportate la finanțarea instituțională – FI:

- IC2.1 Calitatea resursei umane (12% - FS; 3,18% - FI)
- IC2.2 Impactul activității științifice / creației artistice / performanței sportive (10% - FS; 2,65 % - FI)
- IC2.3 Performanța activității științifice / creației artistice/ activității sportive (12% - FS; 3,18% - FI)
- IC2.4 Fondurile pentru cercetare științifică/ creație artistică (6% - FS; 1,59% - FI)

În cele ce urmează, vom face o analiză a rezultatelor produse de această clasă de indicatori pe o selecție de ramuri de știință din diferite domenii fundamentale de finanțare. De asemenea, vom analiza consistența internă a indicatorilor, precum și consistența indicatorilor cei mai importanți ai acestei clase cu indicatorii principali ai clasei C1. Evaluăm consistența internă prin compararea ierarhiilor produse de acești indicatori pentru fiecare dintre ramurile de știință selectate. Am folosit astfel coeficientul de corelație între ranguri, Spearman's Rho care variază între -1 (ierarhii perfect inversate) și 1 (ierarhii identice), valoarea 0 indicând lipsa de corelație și implicit de consistență între ierarhiile produse de indicatori. Valorile negative ne arată nu doar lipsa de consistență, ci chiar inversarea ierarhiilor, un fenomen ce trebuie evitat, fiindcă neutralizează efectele aplicării indicatorilor. Selecția ramurilor de știință s-a realizat ținând cont de reprezentarea echilibrată a domeniilor de finanțare.

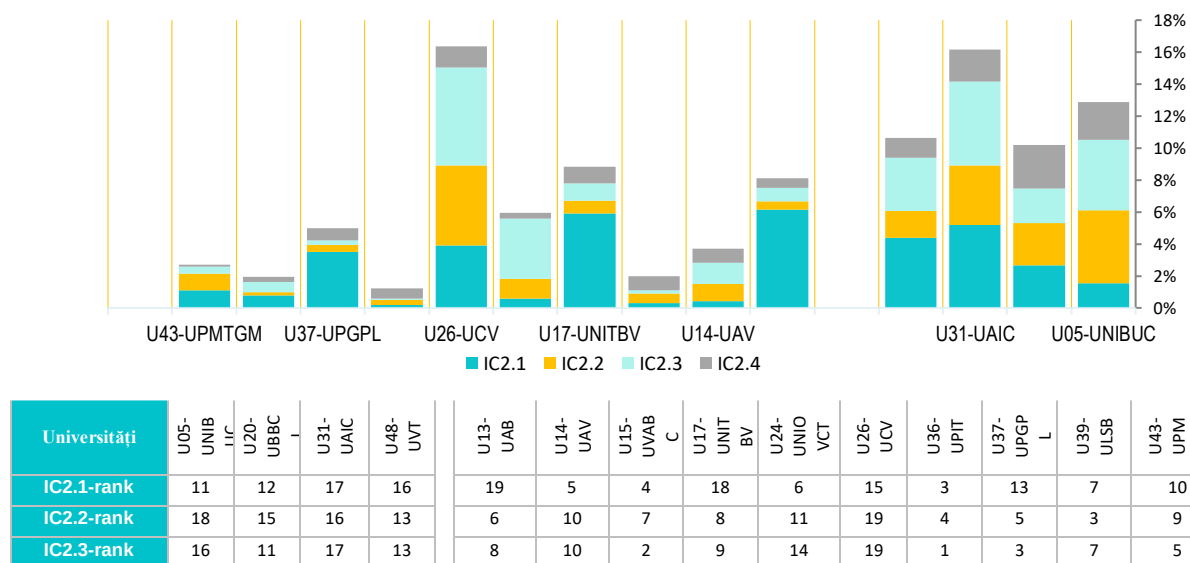
GRAFICUL 4.11 - PONDERE INDICATORI CALITATE APLICAȚI 2016 - CLASA C2, CERCETARE ȘTIINȚIFICĂ/CREAȚIE ARTISTICĂ (TOTAL)

Matematică

În ceea ce privește o altă ramură de știință, matematica, clasa de indicatori C2 produce o diferențiere clară între universități. Universitățile mai mari, cu o pondere mai mare a studenților în această RS (v. *grafic privind ponderea studenților în RS și universitate în secțiunea IV.1*), sunt câștigătoare pe această clasă de indicatori care se remarcă printr-o consistență internă mai mare între indicatorii componenți (de pildă între IC2.1 și IC2.2). Astfel, Universitatea din Craiova se distanțează în fruntea ierarhiei, având poziționări consistent fruntașe pe toți indicatorii componenți. De asemenea, Universitatea „Al.I. Cuza” din Iași, dar și Universitatea din București se situează constant pe locuri fruntașe pe indicatorii componenți ai Clasei C2. La polul opus se află, Universitatea "Vasile Alecsandri" din Bacău, Universitatea din Pitești sau Universitatea Lucian Blaga din Sibiu care pierd sistematic pe această clasă de indicatori.

Pondere indicatori calitate aplicați 2016 - Clasa C2, Cercetare științifică/creație artistică (Matematică)

Tabelul coeficienților de corelație (Tabelul 4.8) ne arată o consistență internă puternică la nivelul primilor doi indicatori ai clasei C2, respectiv C1, dar o corelație negativă puternică între C1 și C2. Astfel, în final obținem rezultate slab diferențiate în privința alocărilor financiare aferente acestor clase comparativ cu alocările mediane echivalente finanțării de bază.

TABELUL 4.8 - COEFICIENȚII DE CORELAȚIE ÎNTRE RANGURI, SPEARMAN`S RHO, ÎNTRE INDICATORI AI CLASEI C1, RESPECTIV C2, PENTRU RAMURA DE ȘTIINȚĂ – MATEMATICĂ

	IC1.1	IC1.2	IC2.1	IC2.2
IC1.1	1	0,55	-0,63	-0,47
IC1.2	0,55	1	-0,51	-0,34
IC2.1	-0,63	-0,51	1	0,59
IC2.2	-0,47	-0,34	0,59	1

Inginerie mecanică, mecatronică, inginerie industrială și management

În cazul celor 31 de universități care derulează programe de studii în ramura de știință *inginerie mecanică, mecatronică, inginerie industrială și management*, 8 universități au atras resurse financiare suplimentare, care au depășit pragul de 10,6%. Astfel, în ordine, universitățile care au beneficiat de alocarea unor resurse suplimentare pe baza valorilor indicatorilor aferenți acestei clase, au fost Universitatea "Vasile Alecsandri" din Bacău (cu aproximativ 6% peste pragul minim), Universitatea "Dunărea de Jos" din Galați (cu aproximativ 5% peste prag) și Universitatea Politehnica din București (de asemenea cu aproximativ 5%).

În ceea ce privește această clasă de indicatori, cei care au cea mai mare influență asupra alocărilor financiare au fost IC2.1. și IC2.3. Aceștia au avut efecte diferite în funcție de tipul universității. IC2.1. a avut o influență mai mare în cazul universităților specializate, iar IC2.3. a fost mai important pentru universitățile comprehensive. Faptul că acești indicatori au efecte diferite la nivel de universități se datorează, pe de o parte faptului că publicațiile științifice, deși au o pondere relativă mare în calcularea punctajelor pe baza metodologiei CNATDCU, sunt corelate în metodologia CNATDCU cu alți indicatori. Pe de altă parte numărul publicațiilor științifice prestigioase este, cum era de așteptat, mai mare în rândul cadrelor didactice angajate în universitățile specializate în domeniul fundamental al științelor ingineresti.

În cadrul metodologiei de alocare a resurselor financiare utilizate de CNFIS ambii indicatori dețin ponderi egale, de aproximativ 3% din totalul finanțării instituționale. Dintre universitățile specializate care au obținut semnificativ mai multe fonduri pe baza IC2.1. putem aminti Universitatea Politehnica din Timișoara (care a obținut aproape de două ori mai multe fonduri față de alocația bazată pe numărul de studenți echivalenți) și Universitatea Politehnică București (care a obținut aproximativ cu o treime mai mult față de valoarea alocată pe baza numărului de studenți echivalenți). În ceea ce privește IC2.3., între universitățile comprehensive care au obținut alocări semnificativ mai mari putem aminti Universitatea „Valahia” din Târgoviște, Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău, Universitatea „Dunărea de Jos din Galați” și Universitatea din Craiova. Trebuie însă subliniat faptul că în cazul acestor universități, studenții înmatriculați în această ramură de știință reprezintă ponderi foarte mici la nivelul sistemului de învățământ superior. Cu alte cuvinte, putem observa faptul că există, potrivit datelor disponibile, în unele universități comprehensive cadre didactice a căror activitate științifică în cadrul acestei ramuri de știință este relativ crescută, însă numărul studenților înmatriculați în cadrul programelor de studii în care aceste cadre didactice dețin norma de bază este relativ redus.

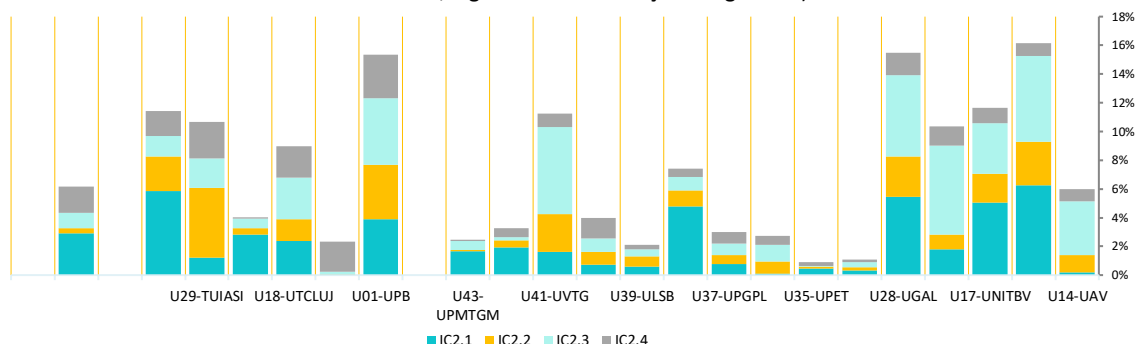
Indicatorul IC2.2. care măsoară impactul activității științifice a corpului profesoral al universității a înregistrat valori extrem de reduse, cu excepția Universității Tehnice „Gheorghe Asachi” din Iași (care a obținut aproximativ de două ori mai multe resurse financiare datorate acestui indicator) și a universității Politehnica din București. Faptul că doar 2 universități din cele 31 care derulează programe de studii în această ramură de știință au înregistrat valori peste minimul prevăzut în metodologia de finanțare, indică faptul că, în cazul acestora cantitatea de publicații științifice este în multe cazuri relativ ridicată.

În cele din urmă, în ceea ce privește IC2.4, observăm o situație a majorității universităților sub pragul minim stabilit pentru acest indicator. Cu excepția Universității Politehnica din București, a Universității Tehnice din Cluj Napoca și a Universității Tehnice „Gheorghe Asachi” din Iași valorile înregistrate pentru acest indicator nu au contribuit la creșterea alocărilor financiare pe baza indicatorilor de calitate peste cele alocate deja prin formula bazată pe numărul de studenți echivalenți. Acesta poate fi considerat un argument în plus pentru susținerea argumentului creșterii la nivel de sistem a resurselor alocate cercetării științifice din universități și, indică de asemenea faptul că doar 3 universități dintre cele 31 care derulează programe de studii din această ramură de știință dețin resursele necesare derulării unor programe de cercetare științifică în acest domeniu. Prin coroborarea cu valorile celorlalți indicatori din cadrul acestei clase putem de asemenea avansa ipoteza că universitățile specializate (precum Universitatea Politehnica din București, Universitatea Politehnica din Timișoara, Universitatea Tehnică din Cluj și Universitatea Tehnică „Gheorghe Asachi” Iași) au capacitate instituțională mai puternică și consolidată de a susține cercetarea științifică în această ramură de știință, față de celelalte universități.

Astfel, indicatorii care măsoară cercetarea științifică au avut un efect moderat asupra finanțării, doar 8 universități din 31 beneficiind de alocări financiare mai mari, de pe urma aplicării acestora. La nivel de indicatori remarcăm efecte diferite ale acestora în funcție de tipul de universități și de importanța programelor de studii derulate de acestea la nivel național. Astfel, universitățile specializate sunt avantajate de indicatorii care măsoară impactul științific și calitatea resurselor umane angajate în conformitate cu criteriile naționale stabilite de CNATDCU. Universitățile comprehensive, care înmatriculează o pondere foarte mică a studenților în această ramură de știință la nivel național, înregistrează valori semnificativ mai mari ale IC2.3. care evaluează cantitatea publicațiilor științifice indexate în baze de date internaționale. Este important să subliniem faptul că o singură universitate (Politehnica București) dintre cele 31 prezintă o

distribuție echilibrată a valorilor pentru cei patru indicatori. Această situație indică un efort constant și coerent de susținere și de derulare a activităților de cercetare științifică la nivel de universitate.

Pondere indicatori calitate aplicați 2016 - Clasa C2, Cercetare științifică/creație artistică (Inginerie mecanică, mecatronică, inginerie industrială și management)

Universități	U14-UAV	U15-UVABC	U17-UNITBV	U26-UCV	U28-UGAL	U34-UORADEA	U35-UPET	U36-UPIT	U37-UPGPL	U38-UEMR	U39-ULSB	U40-USV	U41-UVTG	U42-UCB	U43-UPMTGM	U01-UPB	U02-UTCB	U18-UTCLUJ	U25-UNIMACT	U29-TUIASI	U46-UIPTM	U04-USAMVB
IC2.1-rank	4	30	25	15	26	5	8	2	11	23	9	10	13	16	14	22	1	18	19	12	27	20
IC2.2-rank	17	23	19	15	22	4	3	12	10	16	11	13	21	7	2	24	1	18	6	26	20	5
IC2.3-rank	23	27	22	29	25	5	1	16	11	13	6	14	28	4	7	24	3	21	9	18	17	15

Tabelul coeficienților de corelație *Spearman's Rho* între rangurile produse de primii doi indicatori ai clasei C2, respectiv primii doi ai clasei C1 ne arată o lipsă desăvârșită de consistență a clasei C1 ($r_s=0$ între IC1.1 și IC1.2). Există însă o corelație relativă între IC2.1 și IC2.2 ($r_s=0,35$) ceea ce sugerează consistența clasei de indicatori C2.

TABELUL 4.9 - COEFICIENȚII DE CORELAȚIE ÎNTRE RANGURI, SPEARMAN'S RHO, ÎNTRE INDICATORI AI CLASEI C1, RESPECTIV C2, PENTRU RAMURA DE ȘTIINȚĂ - INGINERIE MECANICĂ, MECATRONICĂ, INGINERIE INDUSTRIALĂ ȘI MANAGEMENT

	IC1.1	IC1.2	IC2.1	IC2.2
IC1.1	1	0	-0,10	0,37
IC1.2	0	1	-0,13	-0,09
IC2.1	-0,10	-0,13	1	0,35
IC2.2	0,37	-0,09	0,35	1

Inginerie electrică, electronică și telecomunicații

Indicatorii din clasa C2 au adus câștiguri financiare semnificative, peste pragul de 10% din totalul finanțării instituționale, pentru 6 universități din totalul de 21 care gestionează programe de studii din ramura de știință *inginerie electrică, electronică și telecomunicații*. La nivel global, pentru întreaga clasă de indicatori, pe prima poziție se situează o universitate comprehensivă, Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava, care a obținut aproape dublu față de finanțarea de bază, bazată pe numărul de studenți echivalenți, în baza performanțelor înregistrate de acești indicatori. Dintre cele 4 universități care concentrează majoritatea absolută a studenților înmatriculați în această ramura de știință, doar 2 au obținut alocări financiare semnificative în baza acestei clase de indicatori: Universitatea Tehnică din Cluj Napoca și Universitatea Politehnică din București.

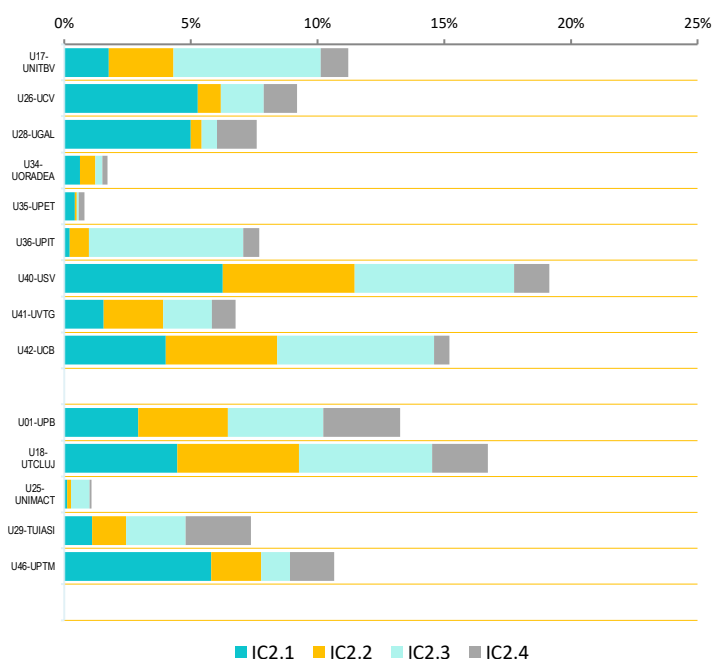
Indicatorul care a influențat pozitiv cel mai mult finanțarea universităților dintre indicatorii din clasa 2 a fost IC1.3., ale cărui valori au determinat creșteri ale alocărilor financiare pentru aproape toate cele 21 de universități, cu 4 excepții. Dintre universitățile cele mai mari ca număr de studenți înmatriculați în această RS, Universitatea Tehnică din Cluj și Universitatea Politehnică din București au înregistrat cele mai ridicate valori. Numărul de publicații indexate în baze de date internaționale relevante este, în cazul acestor două universități dublat de valori semnificativ mai crescute și ale indicatorului IC2.2, care măsoară relevanța

activității științifice, prin impactul acesteia. De regulă, în cazul acestei RS relația dintre acești indicatori este direct proporțională și indică faptul că o producție științifică relativ crescută este însoțită adesea și de un impact semnificativ măsurat prin citări.

În ceea ce privește valorile înregistrate de indicatorul IC2.1., care măsoară calitatea resurselor umane, prin raportare la punctajele stabilite de CNATDCU pentru funcțiile universitare de conferențiar și profesor, Universitatea Politehnică din Timișoara deține una dintre cele mai bune poziții. De altfel, în cazul acestei universități influența acestui indicator a fost decisivă în depășirea pragului de 10% din finanțarea acordată în baza acestei clase de indicatori.

Această clasă de indicatori a produs un efect mediu asupra creșterii finanțării universităților care derulează programe de studii în ramura de științe *inginerie electrică, electronică și telecomunicații*. 6 din cele 21 de universități au înregistrat valori pe baza cărora alocațiile financiare au fost mai mari. Cazul Universității din Suceava este interesant, datorită creșterii foarte mari a alocării financiare. În cazul celor 4 universități care grupează majoritatea studenților din această ramură de știință, influența indicatorilor este vizibilă și mai puternică pentru Universitatea Politehnică din București și pentru Universitatea Tehnică din Cluj Napoca. În cazul Universității Politehnice din Timișoara este interesant de subliniat că doar prin punctajul foarte bun înregistrat pentru un singur indicator, cel referitor la calitatea resurselor umane, aceasta a reușit să atingă pragul minim de 10% din finanțarea instituțională și să îl depășească ușor.

Pondere indicatori calitate aplicații 2016 - Clasa C2, Cercetare științifică/creație artistică (Inginerie electrică, electronică și telecomunicații)

Universități	IC2.1-rank	IC2.2-rank	IC2.3-rank
U17-UNITBV	12	16	16
U26-UCV	18	12	10
U28-UGAL	16	9	7
U34-UORADEA	9	10	4
U35-UPET	7	2	1
U36-UPIT	4	11	19
U40-USV	20	20	21
U41-UVTG	11	15	11
U42-UCB	14	18	20
U01-UPB	13	17	13
U18-UTCLUJ	15	19	15
U25-UNIMACT	2	4	8
U29-TUIASI	10	13	12
U46-UPTM	19	14	9

La fel ca în cazul mecanicii și la *inginerie electrică, electronică și telecomunicații* clasa de indicatori C2 este consistentă ($r_s=0,37$ între IC2.1 și IC2.2). Spre deosebire de ramura precedentă, la inginerie electrică, electronică și telecomunicații și indicatorii clasei C1 prezintă același nivel de consistență internă ($r_s=0,37$ între IC1.1 și IC1.2). Există o corelație negativă între IC1.1 și IC2.2 ($r_s=-0,22$) ceea ce arată o anumită inversiune a ierarhiilor produse de acești doi indicatori pentru această ramură de știință (tabelul 10).

TABELUL 4.10 - COEFICIENȚII DE CORELAȚIE ÎNTRE RANGURI, SPEARMAN`S RHO, ÎNTRE INDICATORI AI CLASEI C1, RESPECTIV C2, PENTRU RAMURA DE ȘTIINȚĂ - INGINERIE ELECTRICĂ, ELECTRONICĂ ȘI TELECOMUNICAȚII

	IC1.1	IC1.2	IC2.1	IC2.2
IC1.1	1	0,37	0,37	-0,22
IC1.2	0,37	1	0,29	0,19
IC2.1	0,37	0,29	1	0,37
IC2.2	-0,22	0,19	0,37	1

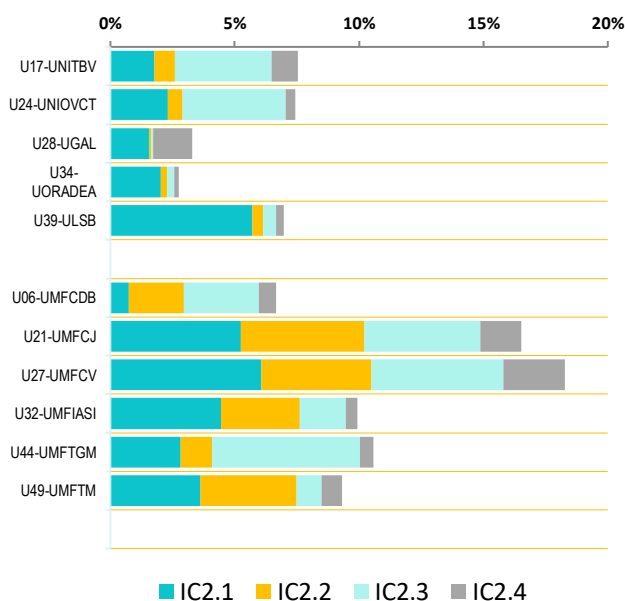
Medicină

Indicatorii din clasa C2, care evaluează rezultatele în domeniul cercetării științifice, au oferit un avantaj semnificativ pentru 2, dintre cele 6 universități care oferă cursuri preponderent în această RS. Astfel, Universitatea de Medicină și Farmacie din Cluj Napoca și Universitatea de Medicină și Farmacie din Craiova au obținut rezultate semnificativ mai mari față de celelalte universități, în principal pe baza rezultatelor indicatorilor IC2.1. și IC2.2. Pentru Universitatea de Medicină și Farmacie din Târgu Mureș și Universitatea de Medicină din Iași, aplicarea acestor indicatori nu a adus resurse suplimentare semnificative ale alocărilor bugetare.

Indicatorii din clasa C2 cu cea mai mare influență asupra finanțării instituționale obținute de universitățile din această RS, au fost IC2.1. și IC2.3. IC2.2. a avut un impact important, însă în cazul doar a trei universități, dintre cele 6 care concentrează majoritatea studenților înmatriculați în această ramură de știință. Spre exemplu, UMF Craiova a obținut, în baza indicatorilor IC2.1. și IC2.3., alocări aproximativ duble (cu aproximativ 2% peste ponderea de 3% din finanțarea instituțională alocată fiecăruia dintre acești doi indicatori în parte). IC2.4. privind fondurile alocate proceselor de cercetare la nivel de universitate înregistrează valori extrem de reduse, confirmând și în acest caz finanțarea precară a cercetării științifice la nivelul universităților din România.

Indicatorii din clasa 2 au permis unor universități care înregistraseră rezultate mai slabe în cazul indicatorilor din clasa C1 să obțină resurse financiare suplimentare (peste alocările bazate pe formula care include doar numărul de studenți echivalenți unitari). De asemenea aceștia indică faptul că cercetarea științifică este slab finanțată în universitățile din România în general și în această RS în particular. În plus, acești indicatori arată faptul că, cel puțin în medicină, personalul încadrat pe funcții didactice reușește să publice un număr relativ ridicat de lucrări științifice, înregistrate în bazele de date internaționale relevante. Pe de altă parte, impactul acestor publicații, este, cu excepția personalului academic din două universități, unul relativ redus la nivelul comunității științifice internaționale.

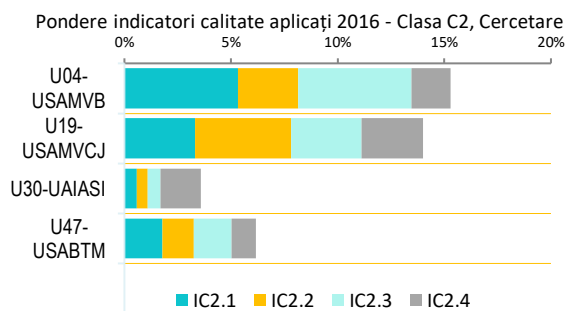
Pondere indicatori calitate aplicați 2016 - Clasa C2, Cercetare științifică/creație artistică (Medicină)

Universități	IC2.1-rank	IC2.2-rank	IC2.3-rank
U17-UNITBV	4	7	9
U24-UNIOVCT	6	5	10
U28-UGAL	3	2	3
U34-UORADEA	5	3	4
U39-ULSB	11	4	5
U06-UMFCDB	2	9	8
U21-UMFCJ	10	13	11
U27-UMFCV	12	12	12
U32-UMFIASI	9	10	7
U44-UMFTGM	7	8	13
U49-UMFTM	8	11	6

Medicină veterinară

Clasa de indicatori C2, produc o diferențiere între universități mult mai clară decât cea prezentată anterior (v. secțiunea IV.1.1, RS Medicină Veterinară), prezentând un efect foarte puternic. Astfel, USAMV București și USAMV din Cluj Napoca înregistrează valori semnificativ mai mari, pentru toți indicatorii din această clasă și atrag alocări financiare semnificativ mai mari (de aproximativ 5%). Este interesant de observat faptul că, în cazul indicatorilor IC2.1 și IC2.2, valorile tind să fie invers proporționale; USAMV București înregistrând un punctaj mai bun în cazul IC2.1., însă punctând mai puțin în cazul IC2.2 (care măsoară impactul lucrărilor științifice publicate de cadrele didactice ale universității care predau în această ramură de știință). În timp ce în cazul USAMV Cluj Napoca, situația este inversă, astfel încât, pe baza valorilor acestor indicatori cele două universități obțin rezultate aproximativ egale.

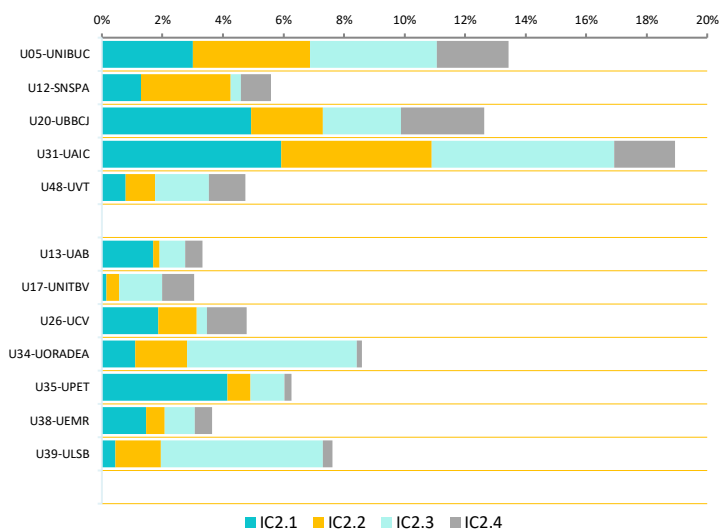

Universități	IC2.1-rank	IC2.2-rank	IC2.3-rank
U04-USAMVB	4	3	4
U19-USAMVCJ	3	4	3
U30-UAIASI	1	1	1
U47-USABTM	2	2	2

Sociologie

În ramura de știință sociologie, la clasa de indicatori ce vizează performanța în cercetare, Universitatea „Al.I. Cuza” din Iași este performantă, reușind să-și dubleze aproape alocația financiară aferentă acestei clase de indicatori. Universitatea din București se clasează pe locul al doilea, dar obține doar câteva procente peste alocația de bază pe student. În aceeași situație se află și Universitatea Babeș Bolyai din Cluj, în timp ce restul universităților pierd financiar pe acest indicator comparativ cu alocația de bază pe student echivalent. Este de remarcat cazul Universității din București care este abia pe locul 10 în ierarhia IC2.1 (calitatea resursei umane) pe această ramură de știință; această stare de fapt se poate explica printr-o structură relativ tânără a departamentelor aferente acestei RS (sociologie, asistență socială), cu un număr mai mare de asistenți și lectori și nu printr-o exigență mai scăzută a criteriilor de concurs în cazul Universității din București.

Pondere indicatori calitate aplicații 2016 - Clasa C2, Cercetare științifică/creație artistică (Sociologie)

Universități	IC2.1	IC2.2	IC2.3
U05-UNIBUC	11	18	17
U12-SNSPA	5	17	1
U20-UBBCJ	15	16	16
U31-UAIC	17	19	20
U48-UVT	3	8	15
U13-UAB	8	3	10
U17-UNITBV	1	4	14
U26-UCV	9	11	1
U34-UORADEA	4	14	19
U35-UPET	13	7	12
U38-UEMR	6	6	11
U39-ULSB	2	13	18

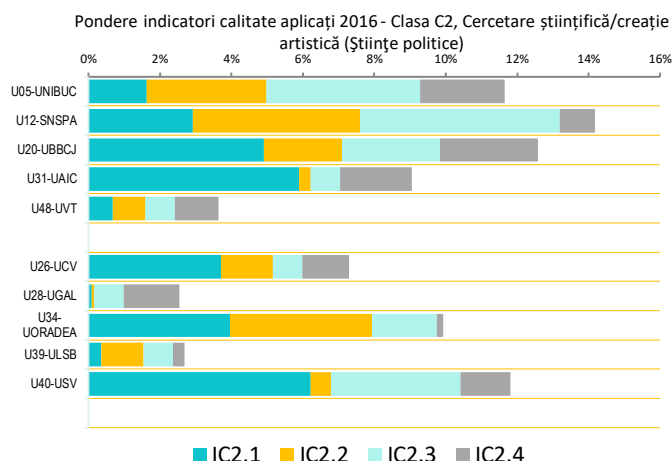
Tabelul 4.11 ne indică o consistență internă relativ bună atât a C2, cât și a C1, cel puțin cu privire la primii doi indicatori din aceste clase (alegerea primilor doi indicatori din C1, respectiv C2, are la bază importanța acestora întrucât însumat aceștia constituie mai mult de 50% din totalul finanțării alocate claselor respective). O corelație pozitivă de aproximativ 0,30 între IC2.1 și IC2.2, respectiv între IC1.1 și IC1.2 ne arată o consistență internă acceptabilă. Pe de altă parte însă, există o corelație mai puternică, însă în sens negativ între IC2.2 și primii doi indicatori din C1, precum și între IC2.1 și IC1.1, ceea ce înseamnă ca ierarhiile produse de acestea sunt inversate, limitând astfel diferențierea alocărilor financiare.

TABELUL 4.11 - COEFICIENȚII DE CORELAȚIE ÎNTRE RANGURI, SPEARMAN`S RHO, ÎNTRE INDICATORI AI CLASEI C1, RESPECTIV C2, PENTRU RAMURA DE ȘTIINȚĂ SOCIOLOGIE

	IC1.1	IC1.2	IC2.1	IC2.2
IC1.1	1	0,31	-0,40	-0,40
IC1.2	0,31	1	0,07	-0,51
IC2.1	-0,40	0,07	1	0,32
IC2.2	-0,40	-0,51	0,32	1

Științe politice

Similar sociologiei, în cazul Științelor Politice, cele trei mari universități ce dețin peste 65% din numărul total de studenți: SNSPA, Universitatea Babeș Bolyai din Cluj și Universitatea din București, în această ordine, ocupă primele trei locuri în ierarhia indicatorilor C2. Totuși, se observă un fenomen întrucâtva similar celui din sociologie: ierarhiile sunt oarecum inversate pe C2 comparativ cu C1 cel puțin între grupa de universități preponderent socio-umane (incluzând furnizorii cei mai mari în această ramură de știință) și cea a universităților comprehensive. În ceea ce privește performanța în cercetare, în rândul universităților comprehensive, se observă avansul evident al Universității din Suceava, care are performanțe similare cu cel de socio-umane pe această clasă de indicatori. Structura pe indicatori are însă particularități diferite între cele două tipuri de universități. De pildă, dacă în rândul celor socio-umane, aportul indicatorului IC2.2, impactul cercetării științifice, măsurat pe baza indicelui h Hirsch, are o pondere importantă, cel puțin în rândul Universității din București, respectiv SNSPA, în cazul Universității din Suceava mai degrabă indicatorul IC2.1 contribuie substanțial în alocația repartizată. Universitatea din Oradea se remarcă prin scoruri echilibrate atât pentru IC2.1, cât și pentru IC2.2, dar pierde pe indicatorii IC2.3 și IC2.4.

Universități	IC2.1	IC2.2	IC2.3
U05-UNIBUC	8	13	14
U12-SNSPA	9	15	15
U20-UBBCJ	12	12	12
U31-UAIC	13	3	1
U48-UVT	4	8	1
U26-UCV	10	11	1
U28-UGAL	1	1	1
U34-UORADEA	11	14	11
U39-ULSB	3	9	1
U40-USV	15	4	13

Coeficientul de corelație între ranguri, *Spearman's Rho*, calculat între indicatorii IC1.1, IC 1.2, IC2.1, respectiv IC2.2 pentru ramura de știință - științe politice (Tabelul 12) este mai consistent în cazul științelor politice decât în cazul sociologiei. În cazul științelor politice, indicatorul IC1.1 este negativ corelat IC1.2 și mai degrabă lipsit de corelație față de IC2.1 și IC2.2. La fel ca în cazul sociologiei, există o consistență internă importantă la nivelul primilor doi indicatori din C2 ($r_s = 0,47$ între IC2.1 și IC2.2). De asemenea, există o corelații pozitive ale acestor doi indicatori cu IC1.2, raportul numărului de studenți de la ciclul de master și numărul de studenți de la ciclul de licență, în timp ce IC1.1 pare să producă rezultate incomparabile atât cu cele ale IC1.2, cât și cu cei doi indicatori din C2.

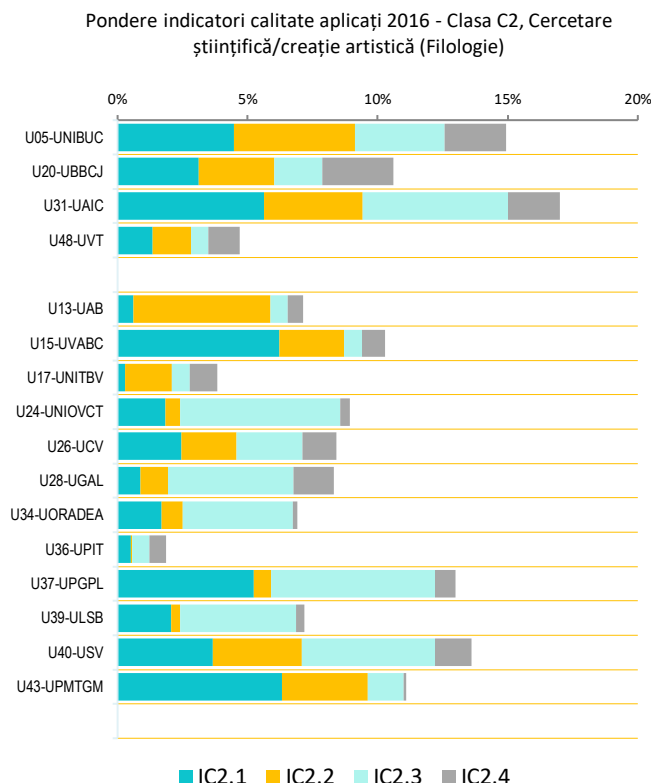
TABELUL 4.12 - COEFICIENȚII DE CORELAȚIE ÎNTRE RANGURI, SPEARMAN'S RHO, ÎNTRE INDICATORI AI CLASEI C1, RESPECTIV C2, PENTRU RAMURA DE ȘTIINȚĂ - ȘTIINȚE POLITICE

	IC1.1	IC1.2	IC2.1	IC2.2
IC1.1	1	-0,13	0,05	0,14
IC1.2	-0,13	1	0,52	0,25
IC2.1	0,05	0,52	1	0,47
IC2.2	0,14	0,25	0,47	1

Filologie

Și în ramura de știință filologie, cercetarea științifică/creația artistică ne prezintă un tablou diferit față de cel al clasei de indicatori C1. Spre deosebire de C1, universitățile mari care înregistrau pierderi pe acea clasă de indicatori, respectiv Universitatea „Al.I. Cuza din Iași” și Universitatea din București ocupă primele locuri în ierarhia C2. UBB Cluj se află în zona neutră, în timp ce Universitatea de Vest din Timișoara, a patra în ordinea mărimii pe această ramură de știință pierde aproximativ jumătate din finanțarea de bază care ar fi fost echivalentă acestui indicator. De asemenea, oarecum surprinzător, Universitatea de Petrol și Gaze din Ploiești este a patra în ierarhia generală pe această clasă de indicatori, cu un câștig net de aproximativ 2% în plus față de ce ar fi fost alocația standard (sau de bază) echivalentă acestei clase de indicatori. Rezultatul este surprinzător întrucât pe C1 această universitate se plasează ultima în ierarhia finanțării pe ramura de știință filologie. Inversiunea nu se oprește aici în acest domeniu, Universitatea din Pitești, prima în ierarhia C1, este ultima în ierarhia C2. Universitatea Transilvania din Brașov are o soartă similară pe C2, în timp ce se plasa în zona mediană sau neutră a ierarhiei pe C1. Dacă analizăm structura pe indicatori de calitate în cazul performerilor din această clasă de indicatori, din domeniul filologie, observăm că în cazul Universității din Iași și a celei din București toți indicatorii componenți au un aport echilibrat, în timp ce la Ploiești aportul indicatorilor IC2.1, respectiv IC2.3 au un aport disproporționat în comparație cu IC2.2 și IC2.4. În timp ce calitatea resursei umane, respectiv performanța activității științifice sunt ridicate, impactul, dar și fondurile atrase de universitate ocupă poziții mai scăzute în ierarhie. Similar, la Universitatea Ovidius din Constanța, precum și la Universitatea din Galați contribuția IC2.3 este disproporționată în raport cu ceilalți indicatori. Ambele aceste universități se plasează puțin sub nivelul median în privința alocărilor însumate pe această

clasă de indicatori. Acest lucru sugerează unele probleme privind consistența indicatorilor acestei clase, în cazul filologiei.

Universități	IC2.1-rank	IC2.2-rank	IC2.3-rank
U05-UNIBUC	17	22	15
U20-UBBCJ	15	18	12
U31-UAIC	19	21	20
U48-UVT	10	13	1
U13-UAB	7	23	1
U15-UVABC	22	17	1
U17-UNITBV	4	14	1
U24-UNIOVCT	12	7	22
U26-UCV	14	15	14
U28-UGAL	9	11	18
U34-UORADEA	11	10	16
U36-UPIT	6	1	1
U37-UPGPL	18	8	23
U39-ULSB	13	5	17
U40-USV	16	20	19
U43-UPMTGM	23	19	11

Având în vedere fenomenul de inversiune mai sus menționat în cazul filologiei, am calculat coeficientul de corelație *Spearman's Rho* între indicatorii IC1.1 și IC1.2, respectiv IC1.1 și IC2.1. Rezultatele ne arată că există o inconsistență la nivelul clasei de indicatori C1, respectiv între IC1.1 și IC1.2 există o corelație negativă, în timp ce în cazul C2, există o corelație pozitivă între IC2.1 și IC2.2. O corelație pozitivă este și între IC1.2 și IC2.2, în timp ce IC1.2 este corelat negativ cu toți ceilalți trei indicatori, ceea ce poate semnală o problemă de consistență a acestui indicator în cazul ramurii de știință filologie (Tabelul 4.13).

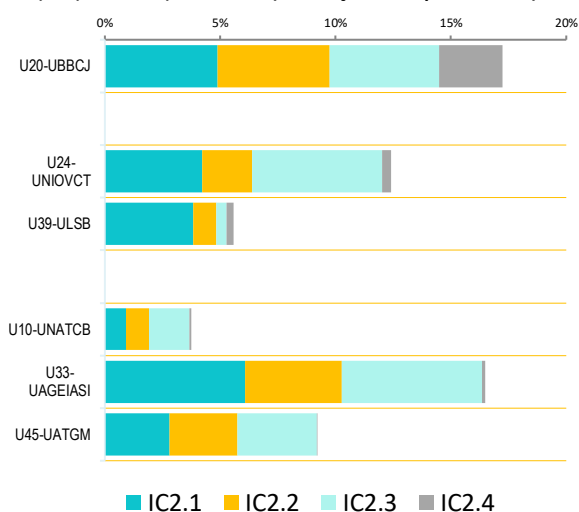
TABELUL 4.13 - COEFICIENȚII DE CORELAȚIE ÎNTRE RANGURI, SPEARMAN`S RHO, ÎNTRE INDICATORI AI CLASEI C1, RESPECTIV C2, PENTRU RAMURA DE ȘTIINȚĂ – FILOLOGIE

	IC1.1	IC1.2	IC2.1	IC2.2
IC1.1	1	-0,31	-0,45	-0,44
IC1.2	-0,31	1	-0,04	0,27
IC2.1	-0,45	-0,04	1	0,44
IC2.2	-0,44	0,27	0,44	1

Teatru și artele spectacolului

Clasa de indicatori C2 produce rezultate surprinzătoare în ramura de știință teatru și artele spectacolului. Astfel, Universitatea de Artă Teatrală din București, liderul domeniului din punct de vedere al numărului de studenți (1/3 din numărul total de studenți) ocupă ultima poziție pe această clasă de indicatori (UNATCB înregistra un scor relativ neutru pe C1). A doua în ordinea mărimii, Universitatea de Arte din Târgu Mureș devansează doar Bucureștiul și Sibiu și obține un scor relativ inferior mediane, înregistrând pierderi față de nivelul alocației de bază pe această clasă de indicatori. Pe de altă parte, UBB Cluj este performera domeniului reușind aproape să-și dubleze alocația financiară și având un aport echilibrat al celor patru indicatori. Pe locul doi se situează Universitatea de Arte „George Enescu” din Iași care înregistrează ușoare pierderi doar pe indicatorul IC2.4. Câștigătoare netă pe această clasă de indicatori este Universitatea Ovidius din Constanța, o universitate în care aceste programe de studii ocupă o pondere de 3%, una foarte mică.

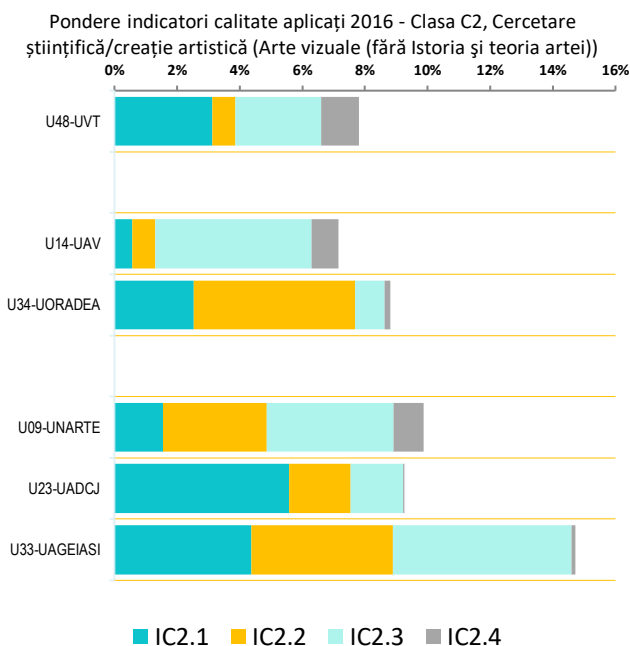
Pondere indicatori calitate aplicați 2016 - Clasa C2, Cercetare științifică/creație artistică (Teatru și artele spectacolului)

Universități	IC2.1-rank	IC2.2-rank	IC2.3-rank
U20-UBBCJ	4	1	4
U24-UNIOVCT	5	6	2
U39-ULSB	6	7	7
U10-UNATCB	9	7	6
U33-UAGEIASI	1	2	1
U45-UATGM	7	5	5

Arte Vizuale (fără Istoria și teoria artei)

Clasa de indicatori C2, care măsoară performanțele în creația artistică ale universității sunt invers proporționali cu cei care evaluează procesul de predare învățare. Astfel, Universitatea de Arte "George Enescu" Iași este singura universitate care obține un plus de 4% din finanțarea instituțională în baza acestor indicatori. Universitatea de Arte din București și Universitatea de Artă și Design din Cluj Napoca nu reușesc să atingă pragul minim de 10%. Scorurile universităților pentru indicatorii din această clasă indică o distribuție neuniformă a valorilor înregistrate excelând în cazul unuia dintre ei și înregistrând valori reduse în cazul celorlalți. Universitatea de Arte "George Enescu" din Iași este singura care înregistrează valori semnificativ ridicate pentru toți indicatorii din această clasă cu excepția IC 2.4.

Universități	IC2.1-rank	IC2.2-rank	IC2.3-rank
U48-UVT	10	1	12
U14-UAV	6	1	14
U34-UORADEA	9	15	10
U09-UNARTE	8	13	13
U23-UADCJ	14	10	11
U33-UAGEIASI	13	14	15

Concluzii

În toate cazurile analizate se remarcă o consistență internă acceptabilă pentru cei mai importanți doi indicatori din clasa de indicatori C2, coeficientul de corelație *Spearman's Rho*, r , luând valori între 0,32 (pentru RS sociologie) și 0,59 (pentru RS matematică). Se observă faptul că *ierarhiile produse prin aplicarea indicatorilor din C2 sunt inversate de ierarhiile produse prin aplicarea clasei de indicatori C1*. Această inversiune poate diminua din efectele produse de aplicarea indicatorilor de calitate asupra nivelului finanțării, reducând din diferențele de alocare față de repartizarea de bază, în care nu s-ar fi aplicat indicatorii de calitate. Alocările rezultate pe baza ierarhiilor produse de C2 avantajează în general universitățile mai mari sau dominante pe anumite ramuri de știință (fie că dețin o proporție importantă a numărului de studenți pe aceea ramură, fie că sunt specializate într-un domeniu apropiat ramurii).

Indicatorii din clasa C2 au adus cele mai mari câștiguri, în ceea ce privește finanțarea suplimentară, universităților mari, comprehensive, care gestionează programe de studii în aproape toate ramurile de știință. Prin comparație, universitățile mai mici, în ceea ce privește numărul studenților înmatriculați pe ramuri de științe, sau numărul angajaților pe funcții universitare, nu au reușit, de cele mai multe ori, să se apropie nici măcar de pragul de mijloc al alocării maxime de 10%, acordată acestui indicator. Există totuși unele domenii, precum cel al științelor medicale sau al artelor și sportului unde aceste diferențe de mărime dintre universități nu contează. Asta datorită faptului că, de regulă, universitățile care derulează programe de studii în aceste domenii sunt universități specializate și au caracteristici relativ similare în ceea ce privește efectivele de studenți și cele de cadre didactice.

Indicatorii cuprinși în această clasă care au produs cele mai mari diferențieri între universități, în toate ramurile de științe analizate, au fost cei care solicitau înregistrarea scorului aferent aplicării grilei de evaluare a CNATDCU pentru funcții universitare de conferențiar, respectiv profesor universitar (IC2.1.) și cel referitor la performanța activității științifice / creației artistice (IC2.3.). Acești indicatori sunt mai ușor de măsurat, având un conținut informațional cantitativ și relativ coliniar (scorul CNATDCU este calculat în toate ramurile de științe și pe baza numărului efectiv de lucrări, acestea primind însă punctaje diferite în funcție de tipul lor). Faptul că indicatorii menționați au efect mai mare asupra finanțării, coroborat cu influența semnificativ mai redusă a indicatorilor care măsoară impactul produselor de cercetare, precum și fondurile alocate cercetării științifice, indică o altă necesitate sistemică pentru viitor, orientarea preponderentă pentru calitatea cercetării și gradul ei de relevanță.

IV.3. Clasa de indicatori C3. Orientare internațională

Indicatorii de calitate asociați clasei C3 Orientare Internațională reflectă capacitatea universităților de a oferi programe de mobilității studenților (de tip *outgoing* pentru studenții proprii, cât și de tip *incoming* pentru cei străini în instituția proprie, precum și de a susține programe de studii în limbi de circulație internațională. În acest sens, *Indicatorul IC3.1* arată contribuția universităților la diversificarea ofertei educaționale de care beneficiază studenții ERASMUS. *Indicatorul IC3.2* reflectă calitatea universităților sub aspectul internaționalizării ofertei educaționale proprii. Fiecare dintre cei doi indicatori are o pondere de 5% din totalul de 10% alocat clasei de indicatori C3.

În această secțiune vor fi prezentate analizele rezultatelor pe indicatorilor de calitate din clasa C3 Orientare Internațională (în special pe selecția de ramuri de știință realizată și în cazul celorlalte clase de indicatori), cât și analiza datelor în baza cărora au fost calculați indicatorii de calitate.

IV.3.1. Analiză rezultatelor aplicării indicatorilor de calitate C3 Orientare Internațională

Această clasă de indicatori constituie 2,65% din finanțarea instituțională, respectiv 10% din finanțarea suplimentară. Această clasă conține doi indicatori, unul care este măsurat la nivel instituțional (IC3.1.) și al doilea măsurat la nivelul ramurii de știință în care universitățile au studenți înmatriculați (IC3.2.) Cei doi indicatori sunt (ponderile lor în finanțarea suplimentară fiind trecute în paranteze):

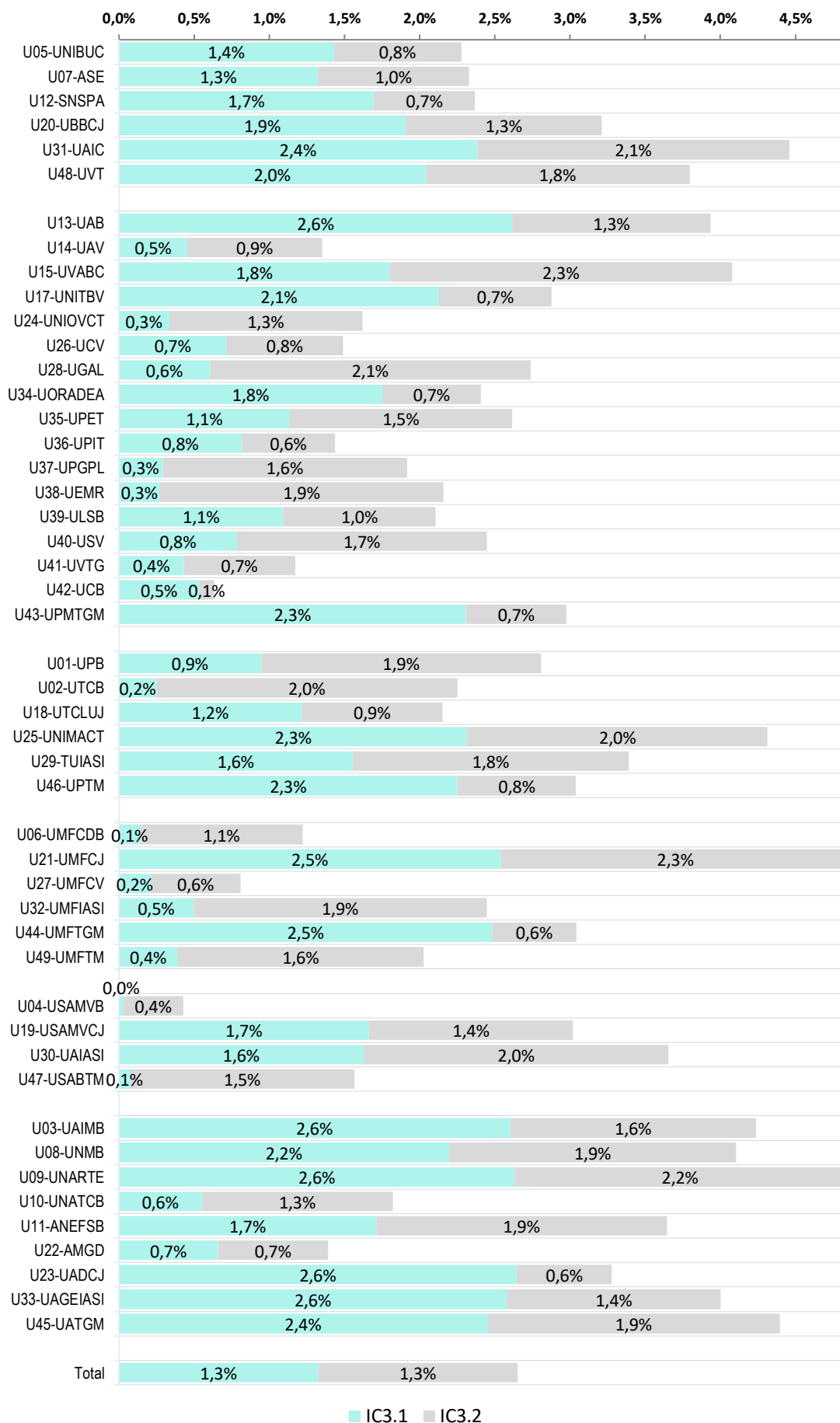
- IC3.1 Ponderea mobilităților studențești prin programul ERASMUS (5%);
- IC3.2 Ponderea studenților străini înscriși în programe de studii (5%).

După cum era de așteptat ponderea mobilităților studențești prin programul ERASMUS deține un rol principal în această clasă de indicatori. Universitățile din România sunt în continuare puțin cunoscute la nivel global și au o prezență relativ scăzută în clasamentele internaționale, globale, realizate la nivel mondial sau european. Astfel, înmatricularea unor studenți străini rămâne limitată la nivelul domeniilor specifice (spre exemplu medicină), precum și geografic la un areal destul de ușor identificabil. În plus, acordarea unor burse din partea statului român contribuie la un număr fix de înmatriculări ale persoanelor cetățene ale Republicii Moldova, fapt ce nu permite diferențierea universităților între ele în ceea ce privește gradul de internaționalizare.

Putem considera că studenții din universitățile comprehensive și cei înmatriculați în universități care gestionează preponderent programe de studii în domeniul artelor și al sportului participă în proporție mai mare la mobilități de tip ERASMUS și de asemenea că acest tip de universități sunt mai bine conectate, primind studenți care beneficiază de burse ERASMUS, față de altele. În cazul acestor clase de universități însă, indicatorul nu diferențiază foarte mult în interiorul clasei. Putem considera, din perspectiva relevanței metodologice că acest indicator nu reprezintă un indicator care să diferențieze clar universitățile de un anumit tip, așadar are o relevanță relativ scăzută.

Indicatorii privind internaționalizarea descriu o imagine relativ sumbră a universităților din România. Acestea sunt puțin conectate la fluxurile internaționale de studenți și relativ puțin atractive pentru studenți din alte state care doresc înmatricularea într-un program de studii universitare și care, de cele mai multe ori, sunt dispuși să achite taxe de școlarizare. Este evident faptul că problematica internaționalizării programelor de studii universitare, elaborarea unei strategii la nivel de sistem în această privință și dezvoltarea unor planuri organizaționale interne realiste în acest domeniu ar trebui să reprezinte o prioritate la nivelul sistemului național de învățământ superior.

Graficul 4.12 Pondere indicatori calitate aplicați 2016 - Clasa C3, Orientare internațională (Total)

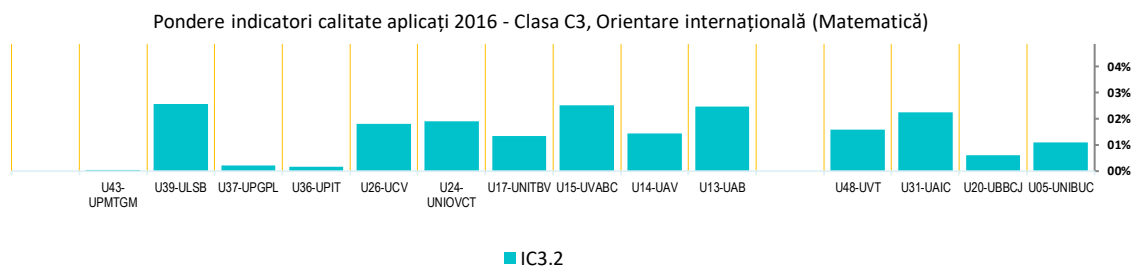

Indicatorii din această clasă produc, în cazul unor ramuri de știință, efecte neașteptate, chiar surprinzătoare. De exemplu, în ramuri de știință precum *sociologia, matematica sau filologia* universități care obțin în cazul primelor clase de indicatori obțin rezultate mai puțin semnificative, dețin poziții înalte în ierarhiile generate de rezultatele înregistrate pentru această clasă de indicatori. Spre exemplu:

Matematică

Referitor la orientarea internațională în matematică, situația este întrucâtva contrară performanței științifice. Universitățile perdante la clasa de indicatori C2 se remarcă prin performanțe relativ ridicate pe IC3.2, respectiv Universitatea Lucian Blaga din Sibiu ocupă locul 1 în ierarhia universităților cu pondere importantă de studenți în această ramură de știință (ocupă locul 2 în ierarhia generală întrucât pe primul loc se află o universitate ce înmatriculează sub 2% din numărul de studenți ai RS, prin urmare un furnizor mai puțin important în această RS). De asemenea, Universitatea "Vasile Alecsandri" din Bacău este imediat în urma universității sibiene la IC3.2, însă este de notat că, paradoxal, acestea două se aflau la coada ierarhiei pe clasa de indicatori C2.

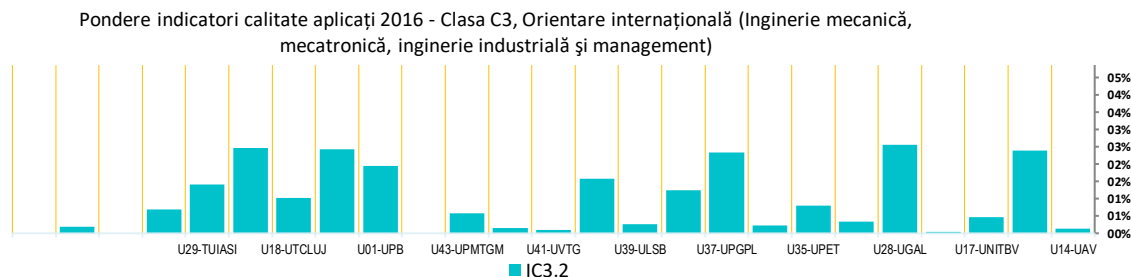
Universități	U05-UNIBUC	U20-UBBCJ	U31-UAIC	U48-UVT	U13-UAB	U14-UAV	U15-UVABC	U17-UNITBV	U24-UNIOVCT	U26-UCV	U36-UPIT	U37-UPGPL	U39-ULSB	U43-UPMTGM
IC3.2-rank	9	8	16	12	17	11	18	10	14	13	5	6	19	1

În cazul altor ramuri de știință, cum ar fi unele dintre cele ingineresti, această clasă de indicatori este corelată cu rezultatele pozitive înregistrate de universități și în cazul claselor 1 și 2. Spre exemplu:

Inginerie mecanică, mecatronică, inginerie industrială și management

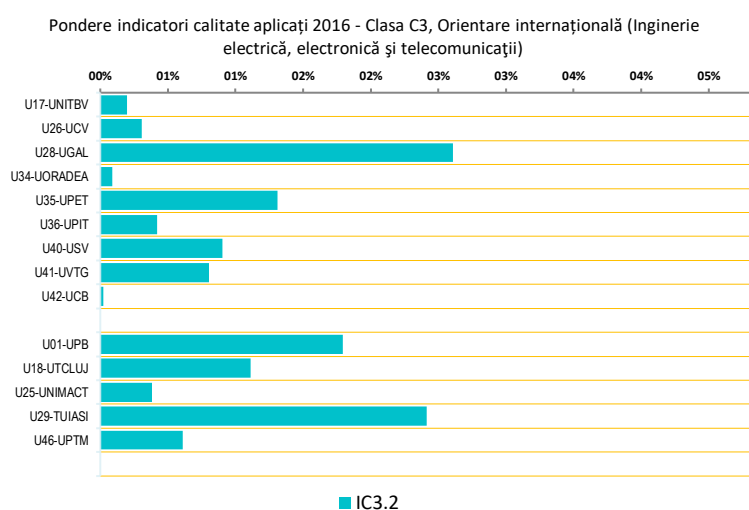
Universitatea Maritimă din Constanța, Universitatea Tehnică de Construcții București, Universitatea Politehnică din București și Universitatea Tehnică "Gheorghe Asachi" din Iași, au obținut alocări financiare aproape duble pe baza valorilor înregistrate pentru acest indicator. În termeni reali vorbim despre aproximativ 1% din finanțarea instituțională în plus. În termeni simbolici însă, orientarea internațională a universităților specializate în ramura de știință *inginerie mecanică, mecatronică, inginerie industrială și management* este evident mai susținută decât în cazul universităților comprehensive.

Universități	U14-UAV	U15-UVABC	U17-UNITBV	U26-UCV	U28-UGAL	U34-UORADEA	U35-UPET	U36-UPIT	U37-UPGPL	U38-UEMR	U39-ULSB	U40-USV	U41-UVTG	U42-UCB	U43-UPMTGM		U01-UPB	U02-UTCB	U18-UTCLUJ	U25-UNIMACT	U29-TUIASI	U46-UPTM		U04-USAMVB
IC3.2-rank	4	27	11	2	30	9	14	7	26	20	8	24	3	5	12		25	28	17	29	23	13		6

Inginerie electrică, electronică și telecomunicații

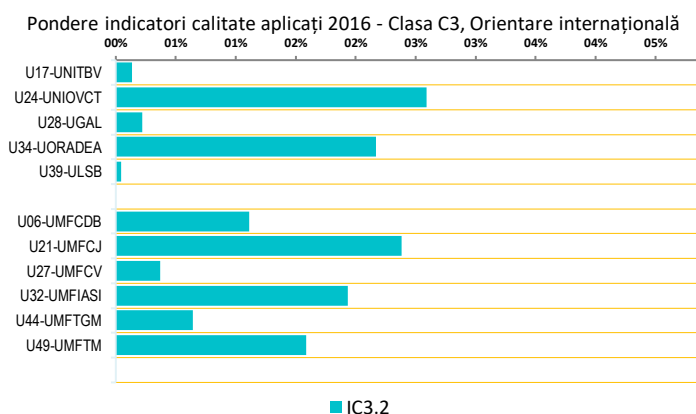
Universitatea Tehnică "Gheorghe Asachi" din Iași, care se află între primele patru universități din România în ceea ce privește ponderea studenților înmatriculați în programe de studii aflate în această ramură de științe, a beneficiat de o dublare a ponderii finanțării obținute în baza IC3.2. (aproximativ 2,5% din finanțarea instituțională totală). Alte universități care au înregistrat performanțe notabile, care au determinat creșteri ale alocărilor financiare, au fost Universitatea "Dunărea de Jos" din Galați, Universitatea Politehnică din București, Universitatea de Petrol și Gaze din Ploiești și Universitatea Tehnică din Cluj Napoca.

Universități	IC3.2-rank
U17-UNITBV	5
U26-UCV	6
U28-UGAL	21
U34-UORADEA	3
U35-UPET	14
U36-UPIT	8
U40-USV	12
U41-UVTG	10
U42-UCB	1
U01-UPB	17
U18-UTCLUJ	13
U25-UNIMACT	7
U29-TUIASI	20
U46-UPTM	9

Medicină

În ceea ce privește internaționalizarea, universitățile specializate de profil, din orașele Cluj Napoca, Iași și Timișoara reprezintă cele mai importante trei centre universitare care reușesc să atragă astfel de persoane. La polul opus se află UMF Craiova și UMF Târgu Mureș, care dețin cea mai mică pondere a numărului de persoane care dețin cetățenia altor state înmatriculate în programele de studii oferite.

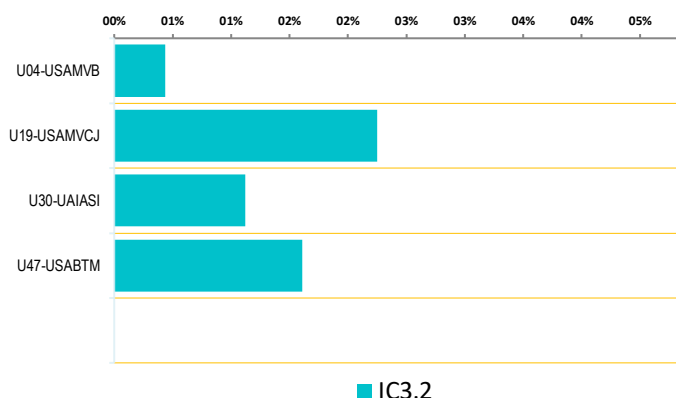

Universități	IC3.2-rank
U17-UNITBV	5
U24-UNIOVCT	14
U28-UGAL	6
U34-UORADEA	12
U39-ULSB	4
U06-UMFCDB	9
U21-UMFCJ	13
U27-UMFCV	7
U32-UMFIASI	11
U44-UMFTGM	8
U49-UMFTM	10

Medicină veterinară

Indicatorul IC3.2, care măsoară gradul de internaționalizare al programelor de studii ale universităților, prin raportarea numărului de studenți cetățeni străini la numărul total al studenților înmatriculați în această ramură de știință, arată faptul că ponderea acestora este cea mai mare în cazul USAMV Cluj, urmată de USAMV a Banatului din Timișoara, USAMV Iași și USAMV București.

Pondere indicatori calitate aplicați 2016 - Clasa C3, Orientare internațională (Medicină veterinară)

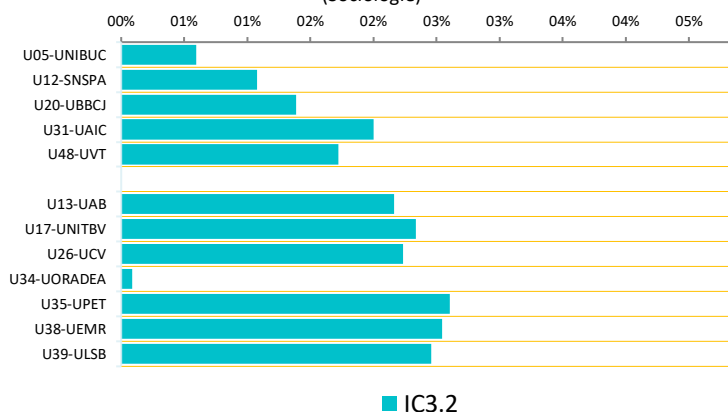

Universități	IC3.2-rank
U04-USAMVB	1
U19-USAMVCJ	4
U30-UAIASI	2
U47-USABTM	3

Sociologie

În ceea ce privește orientarea internațională numărul de studenți străini înscriși în programele de studiu din acesta RS, locurile fruntașe le ocupă Universitatea din Petroșani, respectiv cea din Reșița. Conform datelor raportate, acestea sunt universitățile cu cea mai pronunțată orientare internațională în sociologie.

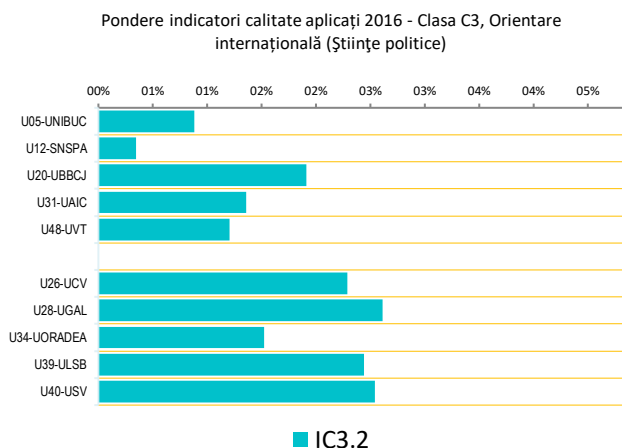
Pondere indicatori calitate aplicați 2016 - Clasa C3, Orientare internațională (Sociologie)

Universități	IC3.2
U05-UNIBUC	11
U12-SNSPA	5
U20-UBBCJ	15
U31-UAIC	17
U48-UVT	3
U13-UAB	8
U17-UNITBV	1
U26-UCV	9
U34-UORADEA	4
U35-UPET	13
U38-UEMR	6
U39-ULSB	2

Științe politice

În privința orientării internaționale în domeniul științe politice se remarcă, similar clasei C1, universitățile comprehensive. Universitatea din Craiova, cea din Galați, Universitatea Lucian Blaga din Sibiu, respectiv Universitatea din Suceava au performanțe superioare pe indicatorul IC3.2 comparativ cu universitățile specializate și în special comparativ cu cele mai mari universități ale domeniului (SNSPA, UBB Cluj, UB).

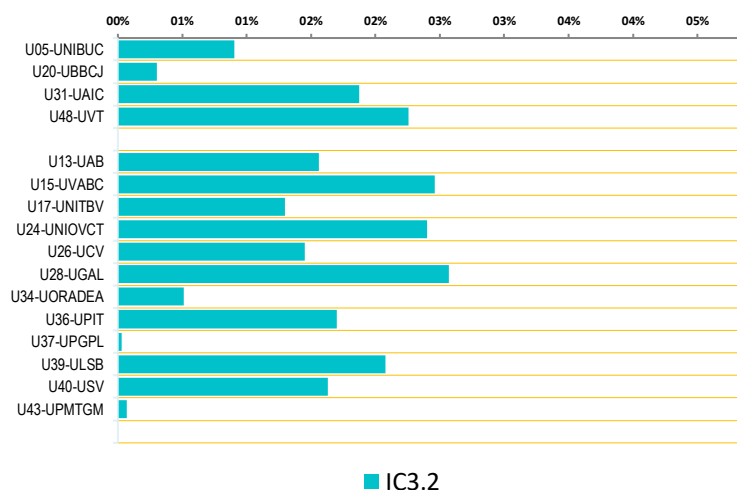

Universități	IC3.2
U05-UNIBUC	5
U12-SNSPA	4
U20-UBBCJ	10
U31-UAIC	7
U48-UVT	6
U26-UCV	11
U28-UGAL	16
U34-UORADEA	9
U39-ULSB	14
U40-USV	15

Filologie

Filologia din Galați, Bacău, Constanța înregistrează indicatorii relativi cei mai mari în privința orientării internaționale în timp ce Bucureștiul și Clujul (cei mai mari furnizori de programe de studiu în filologie) sunt printre ultimele în privința acestui indicator. Universitatea Babeș Bolyai din Cluj reușește să devanseze doar Universitatea Petrol și Gaze din Ploiești, respectiv Universitatea Petru Maior din Târgu Mureș în ierarhia produsă de IC3.2. iar Universitatea din București reușește, pe lângă acestea, să devanseze Universitatea din Oradea, fiind depășită de toate celelalte universități.

Pondere indicatori calitate aplicați 2016 - Clasa C3, Orientare internațională (Filologie)

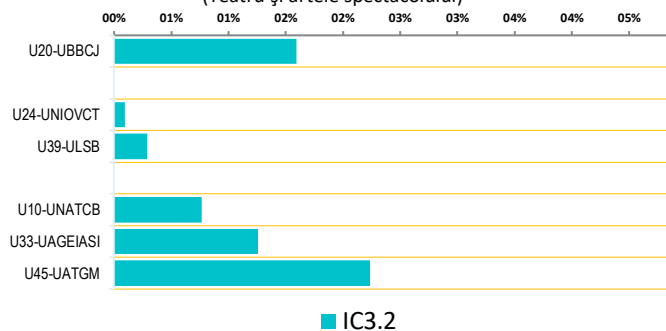

Universități	IC3.2-rank
U05-UNIBUC	17
U20-UBBCJ	15
U31-UAIC	19
U48-UVT	10
U13-UAB	7
U15-UVABC	22
U17-UNITBV	4
U24-UNIOVCT	12
U26-UCV	14
U28-UGAL	9
U34-UORADEA	11
U36-UPIT	6
U37-UPGPL	18
U39-ULSB	13
U40-USV	16
U43-UPMTGM	23

Teatrul și artelor spectacolului

În privința internaționalizării în ramura de știință a teatrului și artelor spectacolului, Universitatea de Arte din Târgu Mureș ocupă locul fruntaș, urmată fiind de Cluj și Iași, în timp ce UNATC din București, liderul pieței de formare în acest domeniu, înregistrează pierderi (date consecvente situației similare de la C1 și C2).

Pondere indicatori calitate aplicați 2016 - Clasa C3, Orientare internațională
(Teatru și artelor spectacolului)

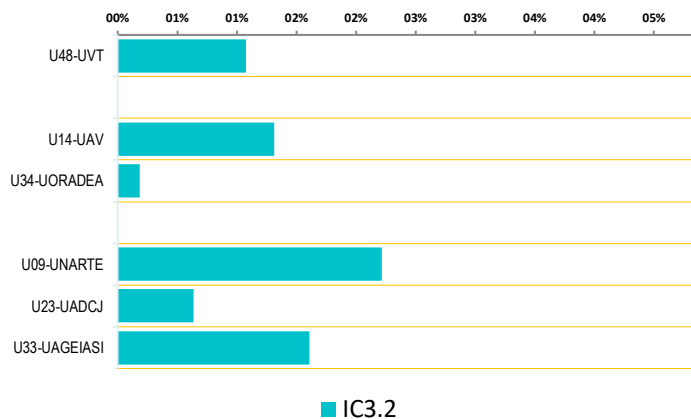

Universități	IC3.2-rank
U20-UBBCJ	6
U24-UNIOVCT	1
U39-ULSB	3
U10-UNATCB	4
U33-UAGEIASI	5
U45-UATGM	8

Arte Vizuale (fără Istoria și teoria artei)

Universitatea de Arte din București și Universitatea de Artă "George Enescu" din Iași obțin scoruri pozitive, în timp ce Universitatea de Artă și Design din Cluj Napoca obține un scor care nu îi permite să acceseze resurse financiare suplimentare în cadrul finanțării instituționale.

Pondere indicatori calitate aplicați 2016 - Clasa C3, Orientare internațională (Arte vizuale (fără Istoria și teoria artei))

Universități	IC3.2-rank
U48-UVT	10
U14-UAV	6
U34-UORADEA	9
U09-UNARTE	8
U23-UADCJ	14
U33-UAGEIASI	13

IV.3.2. Analiză descriptivă a datelor suport - indicatorilor de calitate clasa C3 Orientare Internațională

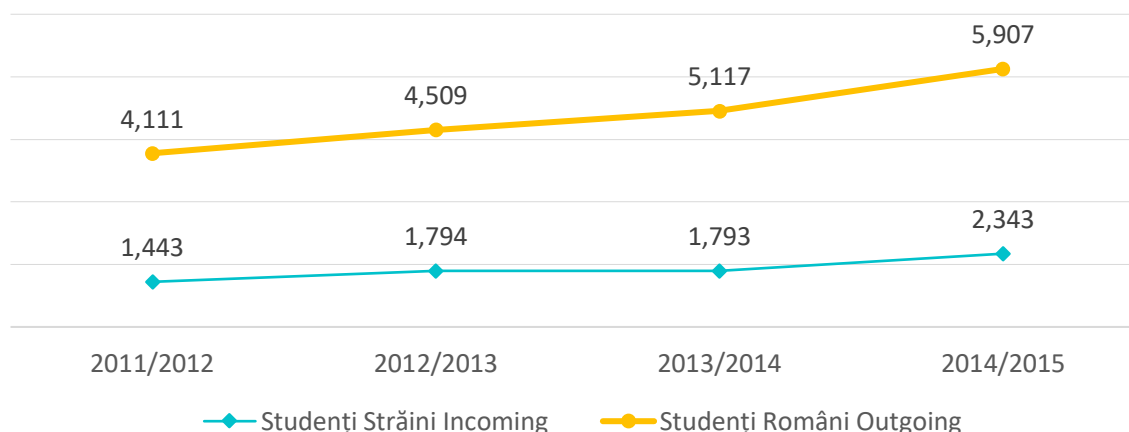
Următoarea secțiune este dedicată analizei datelor care au stat la baza calculului indicatorilor de calitate specifici clasei C3. Datele suport utilizate sunt prezentate în tabelul de mai jos:

Denumire indicator	Date
C3.1 Ponderea mobilităților studențești prin programul ERASMUS, ERASMUS MUNDUS și alte tipuri de programe	- Numărul de studenți fizici (Erasmus – români, bugetați și cu taxă) și Numărul de studenți fizici (Erasmus – străini, bugetați și cu taxă) - Numărul total de studenți fizici (bugetați și cu taxă), de la toate ciclurile universitare de studii (L, M și D)
C3.2 Ponderea studenților străini înscriși în programe de studii	- Numărul de studenți fizici (Licență – străini, bugetați și cu taxă) și numărul de studenți fizici (Master – străini, bugetați și cu taxă) - Numărul total de studenți fizici (Bugetați și cu Taxă), de la toate ciclurile universitare de studii (L, M și D)

IC3.1. Mobilități studenți prin ERASMUS, media pe ultimii 4 ani

În ultimii 4 ani universitari prin intermediul programului ERASMUS la universitățile publice din România au studiat 7.373 studenți străini (incoming) la o medie de 1.793 studenți pe an universitar. În cazul studenților români (outgoing) care au studiat la universități din străinătate prin intermediul programelor ERASMUS, în același interval temporal avem un număr total de 19.644 studenți cu o medie de 4.911 studenți pe an universitar.

GRAFICUL 4.13 - EVOLUȚIA NUMĂRULUI STUDENȚILOR STRĂINI INCOMING ÎN ROMÂNIA ȘI A STUDENȚILOR ROMÂNI OUTGOING PRIN PROGRAMUL ERASMUS (ANII UNIVERSITARI 2011/2012 – 2014/2015)

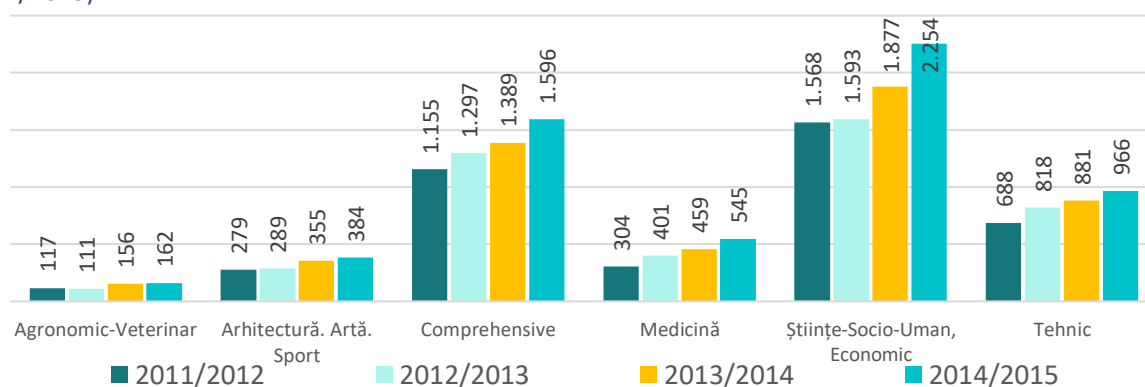
Observăm un trend ascendent semnificativ în ceea ce privește numărul studenților români care au studiat la universități din străinătate prin programul ERASMUS. În acest sens, comparativ cu anul universitar 2011/2012 când existau 4.111 studenți români ERASMUS, în anul universitar 2014/2015 avem un număr de 5.907 studenți, cifră care indică o creștere de 43,6%. Referitor la numărul studenților străini ERASMUS putem identifica o creștere procentuală și mai mare, de 62,3% (+ 900 studenți) numărul acestora crescând de la 1.443 în anul universitar 2011/2012 la 2.343 în anul universitar 2014/2015. Creșterea considerabilă a numărului de studenți străini ERASMUS poate indica o mai mare vizibilitate și atractivitate a programelor de studii oferite de către universitățile din România. Dacă ne raportăm la anul universitar 2013/2014, an pentru care există date referitoare la evoluția programului ERASMUS¹⁴, avem un număr total de 272.497 studenți care au mers într-o altă țară europeană decât cea natală pentru a studia prin intermediul acestui program indicând o creștere constantă de aproximativ 2% de la un an la altul. Comparativ cu alte state la nivel

¹⁴ Sursa: http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/repository/education/library/statistics/erasmus-plus-facts-figures_en.pdf

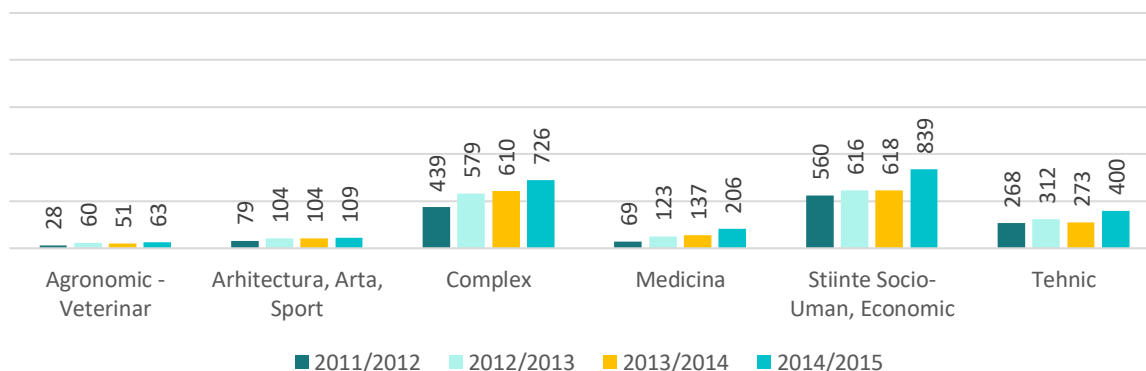
europen, raportându-ne la datele din 2013/2014, observăm că România nu se găsește în topul țărilor care trimit studenți tip outgoing în universități din străinătate și primesc studenți tip incoming în propriile universități prin programul ERASMUS (Spania, Franța, Germania, Italia, Marea Britanie). Cu toate acestea în România numărul studenților ERASMUS a crescut de la începutul programului 2007/2008 până în 2013/2014 cu un procent cuprins între 51% și 75%.

În ceea ce privește evoluția numărului studenților români ERASMUS putem observa o creștere începând cu anul universitar 2011/2012 în cazul fiecăreia dintre cele 6 categorii de universități. Cel mai mare număr de studenți români care beneficiază de programul ERASMUS (anul universitar 2014/2015) sunt cei înscriși în universitățile Comprehensiv (1.596 studenți) și de tip Științe-Socio-Uman, Economic (2.254 studenți). Cea mai mare creștere a ratei de studenți români ERASMUS în perioada analizată este înregistrată în rândul studenților înscriși în universitățile de tip Științe-Socio-Uman, Economice 43,7% (din anul universitar 2011/2012 până în anul universitar 2014/2015). Referitor la numărul studenților străini care beneficiază de burse ERASMUS în universitățile din România se poate observa o creștere de la anul universitar 2011/2012 la anul universitar 2014/2015 în cazul fiecărui tip de universitate. Numărul cel mai mic de studenți străini tip incoming se găsește în cadrul universităților de tip Agronomic-Veterinar (o medie de 50 de studenți în cei patru ani), iar cel mai mare număr de studenți străini ERASMUS se regăsește în universitățile de tip Științe Socio-Uman, Economic (cu o medie de 658 studenți în cei patru ani).

GRAFICUL 4.14 - STUDENȚI ROMÂNI *OUTGOING* PE CATEGORII DE UNIVERSITĂȚI (ANII UNIVERSITARI 2011/2012 – 2014/2015)

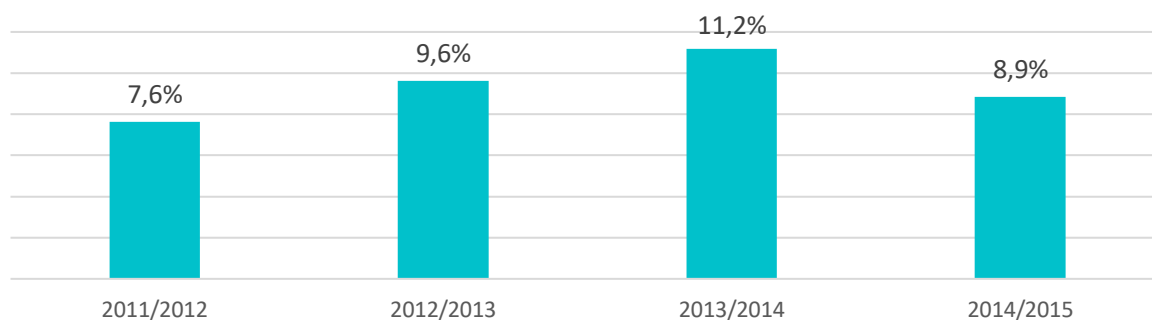
GRAFICUL 4.15 - STUDENȚI STRĂINI *INCOMING* PE CATEGORII DE UNIVERSITĂȚI (ANII UNIVERSITARI 2011/2012 – 2014/2015)

Analiză evoluție (4 ani) raport nr. cadre didactice înscrise în stagii de mobilitate la nr. total cadre didactice

În ceea ce privește ponderea cadrelor didactice beneficiari ai programului ERASMUS (tip outgoing, care au participat la stagii de predare în alte state) observăm o creștere de la 7,6% în anul universitar 2011/2012 până la 8,9% în anul universitar 2014/2015, atingând un maximum de 11,2% în anul universitar 2013/2014. Media ponderii cadrelor universitare tip outgoing beneficiari ai programului ERASMUS din numărul total de cadre didactice, pentru cei patru ani universitari luați în calcul este de 9,3%. România la nivelul anului universitar 2013/2014 se afla în topul țărilor care trimit cadre didactice prin mobilități ERASMUS alături de Spania, Polonia, Danemarca și Turcia¹⁵.

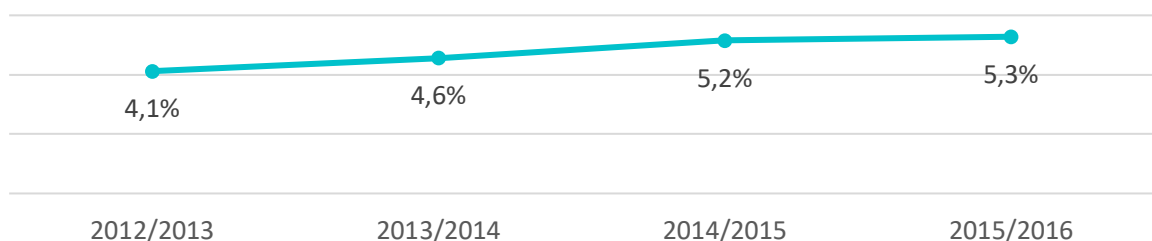
GRAFICUL 4.16 - RATA CADRE DIDACTICE OUTGOING DIN NUMĂRUL TOTAL DE CADRE DIDACTICE (ANII UNIVERSITARI 2011/2012 – 2014/2015)

IC3.2. Pondere studenți străini din total, media pe ultimii 4 ani (similar valoare IC)

Referitor la rata studenților străini din România raportată la numărul total de studenți observăm o creștere de 1,2% din anul universitar 2012/2013 (unde avem o rată de 4,12%) la anul universitar 2015/2016 (unde avem o rată de 5,3%). Această creștere procentuală transformată în numere absolute indică o creștere de aproximativ 3.000 de studenți străini din anul universitar 2012/2013 în anul universitar 2015/2016.

GRAFICUL 4.17 - RATA STUDENȚILOR STRĂINI RAPORTATĂ LA NUMĂRUL TOTAL DE STUDENȚI DIN UNIVERSITĂȚILE DIN ROMÂNIA ÎN ANII UNIVERSITARI 2012/2013-2015/2016

În ceea ce privește evoluția numărului total al studenților străini (buget și taxă) din universitățile din România în perioada 2008/2009 observăm o creștere pe toate domeniile fundamentale și pe toate ciclurile de studii exceptând domeniul fundamental Științe Umaniste și domeniul fundamental Arhitectură și Urbanism. Excepție de la acest trend ascendent mai fac și:

- Domeniul Fundamental – Agronomie, ciclul doctorat unde avem o scădere de 18 studenți (34 în anul universitar 2008/2009 spre deosebire de 18 în anul universitar 2015/2016).

¹⁵ Sursa: http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/repository/education/library/statistics/erasmus-plus-facts-figures_en.pdf (p.11).

- Domeniul Fundamental – Matematică și științe ale naturii, ciclul licență unde avem o scădere de 141 studenți (512 în anul universitar 2008/2009 spre deosebire de 371 în anul universitar 2015/2016).
- Domeniul Fundamental – Arte, ciclul licență unde avem o scădere de 27 studenți (272 în anul universitar 2008/2009 spre deosebire de 245 în anul universitar 2015/2016) și ciclul doctorat unde avem o scădere de 11 studenți (40 în anul universitar 2008/2009 spre deosebire de 29 în anul universitar 2015/2016).

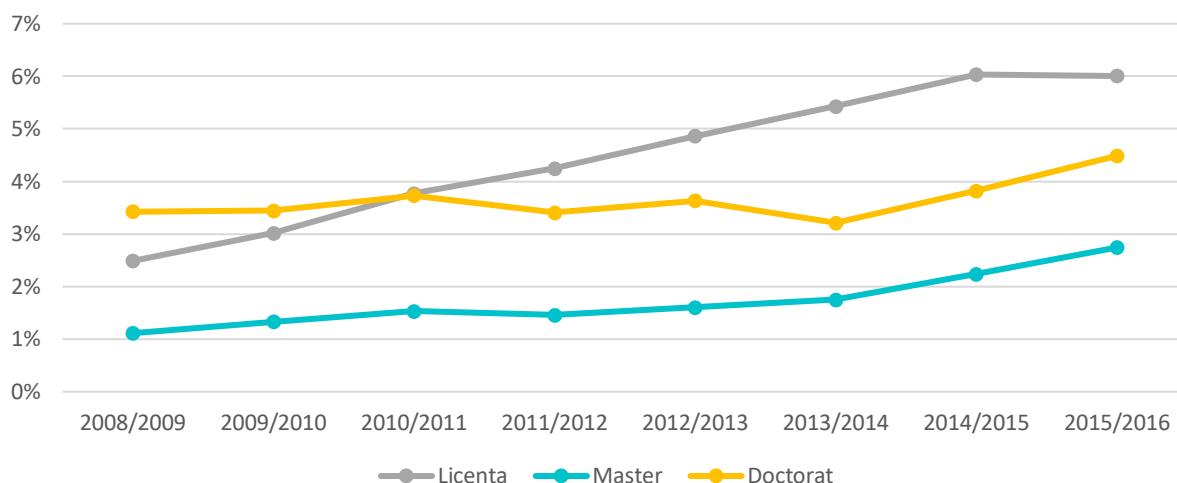
Cea mai mare diferență de studenți străini se regăsește în cazul domeniului fundamental Științe Biomedicale - ciclul licență unde avem o creștere de 94,3% (5.977 studenți în anul universitar 2008/2009 față de 11.614 studenți în anul universitar 2015/2016). De asemenea trebuie subliniat faptul că 49,2% din numărul total de studenți străini din România se găsesc la universități din domeniul fundamental Științe Biomedicale.

TABELUL 4.14 - EVOLUȚIA PROCENTUALĂ A STUDENȚILOR STRĂINI (BUGET ȘI TAXĂ) ÎN FUNCȚIE DE DOMENIUL FUNDAMENTAL ȘI CICLURI DE STUDIU ÎN PERIOADA 2008/2009-2015/2016

Domeniul Fundamental	Cicluri de Studii	% Studenți Străini (incoming)								DFI
		Buget + Taxă pe An Universitar								
		2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016	
Agronomic	L	49%	52%	70%	74%	75%	70%	73%	75%	
	M	25%	30%	17%	16%	15%	22%	21%	17%	
	D	26%	18%	13%	10%	10%	8%	6%	7%	
Științe Inginerești	L	83%	78%	80%	81%	84%	85%	85%	81%	
	M	9%	14%	15%	14%	12%	10%	11%	14%	
	D	8%	8%	5%	5%	5%	5%	4%	5%	
Științe Sociale	L	71%	63%	75%	81%	77%	76%	78%	71%	
	M	14%	21%	14%	14%	17%	20%	19%	23%	
	D	14%	16%	11%	5%	6%	4%	4%	6%	
Educație fizică și sport	L	74%	72%	70%	64%	65%	69%	71%	69%	
	M	18%	22%	28%	33%	33%	28%	26%	29%	
	D	9%	6%	1%	3%	2%	3%	3%	2%	
Economic	L	69%	62%	71%	76%	79%	78%	75%	73%	
	M	28%	34%	26%	20%	18%	20%	22%	22%	
	D	3%	4%	3%	3%	3%	2%	3%	5%	
Matematică și științe ale naturii	L	80%	74%	77%	80%	80%	81%	74%	66%	
	M	13%	17%	17%	14%	13%	13%	18%	23%	
	D	7%	9%	6%	6%	7%	7%	8%	11%	
Științe Biomedicale	L	92%	95%	95%	96%	98%	99%	99%	99%	
	M	0,4%	0,2%	0,1%	0,9%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%	
	D	7%	5%	5%	3%	2%	1%	1%	1%	
Medicină veterinară	L	77%	85%	93%	97%	98%	99%	99%	98%	
	M	7%	5%	1%	0%	0%	0%	0%	0%	
	D	16%	10%	6%	3%	2%	1%	1%	2%	
Științe Umaniste	L	75%	71%	75%	75%	77%	70%	62%	56%	
	M	18%	21%	17%	16%	16%	23%	30%	33%	
	D	7%	8%	7%	9%	8%	7%	8%	11%	
Arhitectură și Urbanism	L	86%	93%	91%	93%	94%	94%	95%	94%	
	M	3%	1%	1%	0%	1%	3%	2%	2%	
	D	11%	7%	9%	7%	5%	3%	2%	4%	
Arte	L	74%	68%	75%	78%	76%	77%	72%	58%	
	M	15%	18%	19%	15%	17%	19%	21%	35%	
	D	11%	14%	6%	7%	7%	3%	6%	7%	

În privința evoluției ponderii tuturor studenților străini din numărul total de studenți, în funcție de ciclul de studiu, începând cu anul universitar 2008/2009 până în anul universitar 2015/2016 observăm un trend ascendent la fiecare dintre capitole. Cel mai mare număr de studenți străini se găsește la ciclul licență observând o valoare minimă de 2,48% în anul universitar 2008/2009 și o valoare maximă de 6,03% (+2,43%) în anul universitar 2015/2016. Acesta este urmat de ciclul masteral cu o valoare minimă de 3,21% în anul universitar 2013/2014 și o valoare maximă de 4,48% în anul universitar 2015/2016. Pe ultimul loc se află ciclul doctoral cu o valoare minimă de 1,11% în anul universitar 2008/2009 și o valoare maximă de 2,48% în anul universitar 2015/2016.

GRAFICUL 4.18 - EVOLUȚIA RATEI STUDENȚILOR STRĂINI DIN NUMĂRUL TOTAL DE STUDENȚI ÎN FUNCȚIE DE CICLUL DE STUDIU (ANII UNIVERSITARI 2008/2009 – 2015/2016)

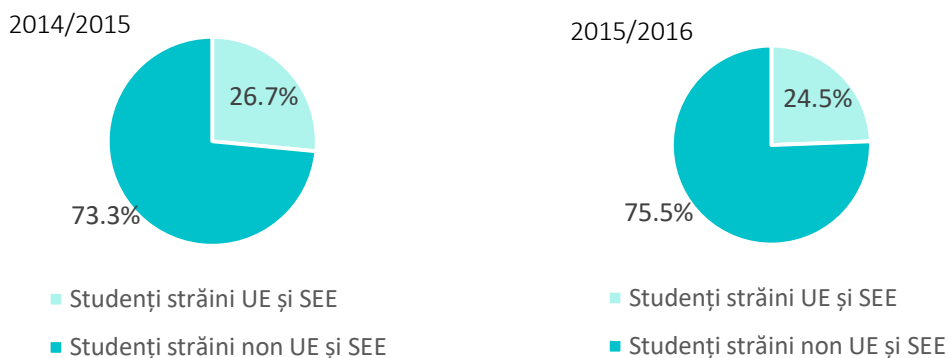
Numărul studenților străini care studiază în România în anul universitar 2015/2016 a crescut cu 2,7% (+ 625 studenți față de anul universitar precedent. Această creștere poate fi observată în cazul fiecăruia dintre cele trei cicluri de studiu. În cazul ciclului licență se observă o creștere de 0,6% în timp ce în cazul ciclului doctoral se observă o creștere de 2,9%. Ce-a mai semnificativă creștere se înregistrează la nivelul ciclului de studiu masteral unde numărul studenților străini a crescut cu 18% (+380 studenți) din anul universitar 2014/2015 până în prezent.

TABELUL 4.15 - NUMĂRUL STUDENȚILOR STRĂINI ÎN FUNCȚIE DE CETĂȚENIE, CICLU DE STUDIU ȘI PONDEREA ACESTORA DIN TOTAL PE ANII UNIVERSITARI 2014/2015; 2015/2016

An Universitar	Studenți străini UE și SEE în funcție de ciclul de studii			Studenți străini cu o altă cetățenie decât UE și SEE în funcție de ciclul de studii		
	<i>L</i>	<i>M</i>	<i>D</i>	<i>L</i>	<i>M</i>	<i>D</i>
2015/2016	92%	5%	3%	84%	12%	3%
2014/2015	93%	4%	2%	86%	11%	3%

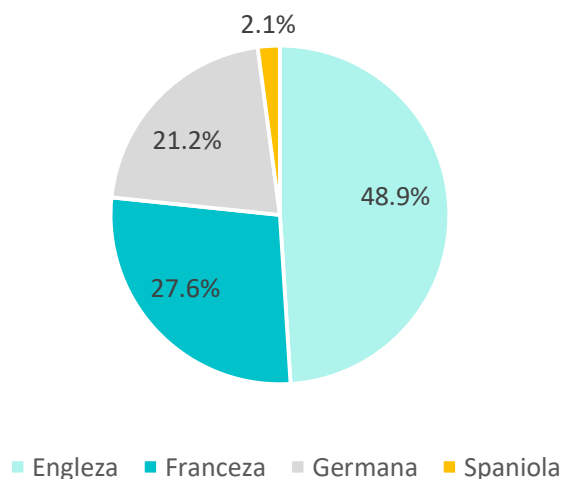
În privința diferențelor procentuale dintre numărul studenților străini în funcție de cetățenie putem observa că atât în anul universitar 2014/2015 cât și în anul universitar 2015/2016 studenții străini cu cetățenie non UE și SEE sunt majoritari. În medie, pentru cei doi ani universitari luați în calcul, avem o proporție de 74,5% studenți străini cu cetățenie non UE și SEE față de 25,5% studenți străini cu cetățenie UE și SEE. În ultimii doi ani universitari observăm o creștere de 2,2% în rândul studenților străini cu cetățenie non UE și SEE. Procentul mai mare de studenți străini non-UE și SEE se justifică prin rata ridicată de studenți din Republica Moldova care urmează cursuri la nivel universitar în România.

GRAFICUL 4.19 - RATA STUDENȚILOR STRĂINI ÎN FUNCȚIE DE CETĂȚENIE PE ANII UNIVERSITARI 2014/2015-2015/2016

În ceea ce privește numărul programelor de studii de specialitate integral în limbi moderne de mare circulație internațională (engleză, franceză, germană și spaniolă) la nivelul celor 40 de ramuri de știință, în perioada 2011/2012 – 2015/2016, se ridică la 47 de programe. Această cifră este atinsă însumând numărul total al acestor programe indiferent dacă au avut continuitate în fiecare dintre cei 5 ani universitari (de exemplu, ramura de știință Fizică, limbă de predare engleză – unde avem studenți în fiecare dintre cei 5 ani) sau dacă au apărut secvențial în anumiți ani universitari (de exemplu, ramura de știință Medicină Veterinară, limbă de predare engleză – unde avem studenți înscriși începând cu anul universitar 2013/2014). Dintre aceste programe 48,9% sunt programe de studiu în limba engleză (23 de programe); 27,6% programe de studiu în limba franceză (13 programe); 21,2% programe de studiu în limba germană (10 programe) și 2,1% programe de studiu în limba spaniolă (1 program).

GRAFICUL 4.20 - PONDEREA PROGRAMELOR DE STUDIU ÎN FUNCȚIE DE LIMBA DE PREDARE DIN NUMĂRUL TOTAL DE PROGRAME ÎN PERIOADA 2011/2012 – 2015/2016

Dintre programele de studiu de specialitate integral în limbi moderne de mare circulație internațională cel mai mare procent de studenți înscriși raportat la numărul total de studenți, pe ramură de știință, se găsește în următoarele cazuri:

- Ramură de știință: Studii Culturale; program de studiu în limba engleză - unde avem o evoluție de la 22,9% în anul universitar 2011/2012 la 27,9% în anul universitar 2015/2016;
- Ramură de știință: Filologie; program de studiu în limba engleză unde avem o evoluție ascendentă de la 17,1% în anul universitar 2011/2012 la 17,8% în anul universitar 2015/2016.

- Ramură de știință: Medicină; program de studiu în limba engleză unde avem o evoluție ascendentă de la 8,8% în anul universitar 2011/2012 la 12,7% în anul universitar 2015/2016.

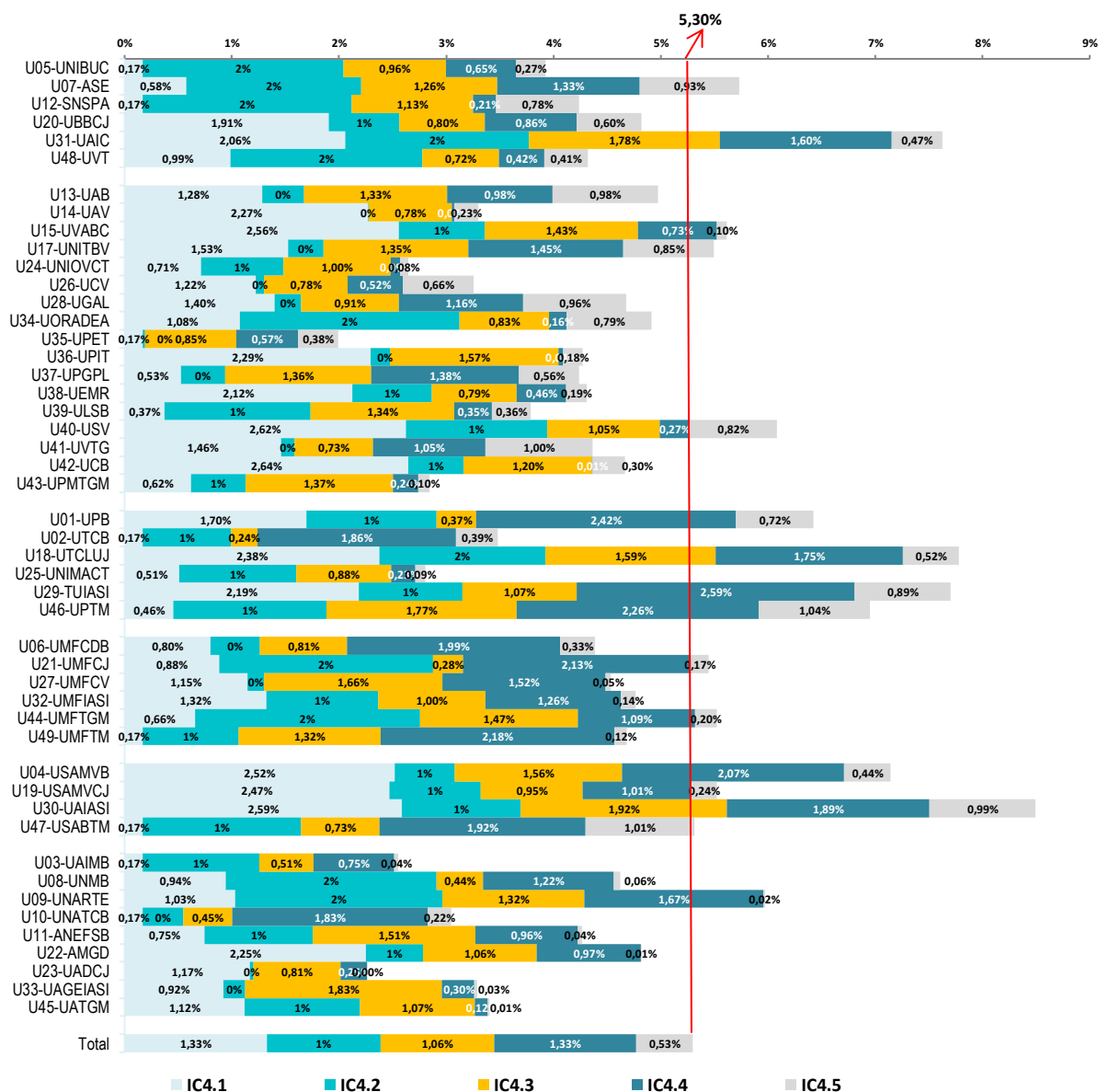
Dintre cele 47 de programe de studiu de specialitate integral în limbi moderne de mare circulație internațională 21 (44,6%) depășesc o rată de 2% a studenților înscriși din numărul total de studenți, pe ramură de știință, restul de 26 de programe (55,4%) având o rată sub 2%. Nu în ultimul rând, realizând o medie a ponderii studenților înscriși la un program de studiu integral în limbi moderne de mare circulație internațională putem observa că 11 dintre ele (23,4%) depășesc o rată de 5% din numărul total de studenți înscriși și doar 3 dintre ele (studii culturale în limba engleză; filologie în limba engleză și medicină în limba engleză) depășesc o rată de 10%.

IV.4. Clasa de indicatori C4. Orientare regională și echitate socială

Această clasă de indicatori constituie 20% din finanțarea suplimentară pentru excelență, respectiv 5,3% în finanțarea instituțională. Patru dintre cei cinci indicatori componenți sunt măsurați la nivel instituțional, doar unul vizând direct programele de studii, respectiv IC4.3 Activitatea de practică pentru ciclul de studii de licență (4% în finanțarea suplimentară, 1,06% în finanțarea instituțională). Indicatorii componenți măsurați la nivel instituțional sunt: IC4.1 - capacitatea de a integra persoane provenite din medii dezavantajate socio-economic în programe educaționale; IC4.2 - contribuția universității la fondul de burse; IC4.4 - locuri în cămine studențești; IC4.5 - fonduri nerambursabile atrase de universitate.

IV.4.1. Analiza rezultatelor aplicării indicatorilor de calitate C4

GRAFICUL 4.21- PONDERE INDICATORI CALITATE APLICAȚI 2016 - CLASA C4, ORIENTARE REGIONALĂ ȘI ECHITATE SOCIALĂ

Pentru a analiza distribuția alocărilor financiare rezultate ca urmare a aplicării clasei de indicatori C4 am folosit doi indicatori ce caracterizează grupuri de universități pentru a putea face comparații cu privire la poziționările universităților incluse în aceste categorii de universități (științe socio-uman, economic; comprehensive; tehnice; medicină; agronomice; arhitectură, artă, sport).

Indicatorii folosiți pentru a caracteriza aceste categorii din punctul de vedere al alocărilor financiare pe indicatorii clasei C4 sunt:

1. media rangurilor universităților cuprinse în acea clasă (tip) de universități pentru indicatorul avut în vedere (fie IC4.1, IC4.2, IC4.3, IC4.4, respectiv IC4.5);
2. raportul dintre numărul universităților de acel tip care se află în prima parte a ierarhiei și cele care se află în a doua parte a ierarhiei.

Stiinte, Socio-Uman, Economic		Rank IC4.1	Rank IC4.2	IC4.3-rank	Rank IC4.4	Rank IC4.5
U05	Universitatea București	41	7	12	31	26
U07	ASE București	36	10	6	18	7
U12	SNSPA București	41	5	2	42	12
U20	Universitatea "Babeș - Bolyai" Cluj	14	30	14	28	15
U31	Universitatea "Al. I. Cuza" Iași	13	9	3	14	18
U48	Universitatea de Vest Timișoara	27	8	19	35	20
	<i>Medie ranguri</i>	28,67	11,50	9,33	28,00	16,33
	<i>Raport număr universități din prima parte a ierarhiei și a doua parte a ierarhiei</i>	33,33%	83,33%	100,00%	33,33%	83,33%
Comprehensive						
U13	Universitatea "1 decembrie 1918" Alba-Iulia	20	37	10	25	5
U14	Universitatea "Aurel Vlaicu" Arad	9	48	4	47	28
U15	Universitatea "Vasile Alecsandri" din Bacău	4	27	11	30	37
U17	Universitatea "Transilvania" Brașov	16	39	9	16	9
U24	Universitatea "Ovidius" Constanta	33	28	25	45	39
U26	Universitatea din Craiova	21	45	22	33	14
U28	Universitatea "Dunărea de Jos" Galați	18	40	31	21	6
U34	Universitatea din Oradea	25	2	34	43	11
U35	Universitatea din Petroșani	41	47	28	32	22
U36	Universitatea din Pitești	8	42	18	46	32
U37	Universitatea "Petrol-Gaze" Ploiești	37	36	8	17	16
U38	Universitatea "Eftimie Murgu" Reșița	12	29	30	34	31
U39	Universitatea "Lucian Blaga" Sibiu	40	14	17	36	23
U40	Universitatea "Stefan cel Mare" Suceava	2	15	16	38	10
U41	Universitatea "Valahia" Târgoviște	17	44	20	23	3
U42	Universitatea "Constantin Brâncuși" Târgu Jiu	1	33	15	48	25
U43	Universitatea "Petru Maior" Tg. Mureș	35	34	13	40	36
	<i>Medie ranguri</i>	19,94	32,94	18,29	33,76	20,41
	<i>Raport număr universități din prima parte a ierarhiei și a doua parte a ierarhiei</i>	64,71%	17,65%	70,59%	23,53%	58,82%
Tehnic						
U01	Universitatea Politehnica București	15	16	24	2	13
U02	Universitatea Tehnica de Construcții București	41	26	33	10	21
U18	Universitatea Tehnica Cluj Napoca	7	11	21	12	17
U25	Universitatea Maritima Constanta	38	18	1	41	38
U29	Universitatea Tehnica "Gheorghe Asachi" Iași	11	23	27	1	8
U46	Universitatea Politehnica Timișoara	39	13	26	3	1
	<i>Medie ranguri</i>	25,17	17,83	22,00	11,50	16,33
	<i>Raport număr universități din prima parte a ierarhiei și a doua parte a ierarhiei</i>	50,00%	83,33%	33,33%	83,33%	83,33%
Medicina						
U06	UMF "Carol Davila" București	31	35	47	7	24
U21	UMF "Iuliu Hațieganu" Cluj Napoca	30	3	43	5	33

U27	UMF Craiova	23	43	41	15	41
U32	UMF "Gr. T. Popa" Iași	19	21	36	19	34
U44	UMF Tg. Mureș	34	1	35	22	30
U49	UMF "Victor Babeș" Timișoara	41	24	40	4	35
	<i>Medie ranguri</i>	29,67	21,17	40,33	12,00	32,83
	<i>Raport număr universități din prima parte a ierarhiei și a doua parte a ierarhiei</i>	33,33%	50,00%	0,00%	100,00%	0,00%
Agronomic, Veterinar						
U04	USAMV București	5	31	5	6	19
U19	USAMV Cluj Napoca	6	25	23	24	27
U30	USAMV "Ion Ionescu de la Brad" Iași	3	17	7	9	4
U47	USAMV a Banatului Timișoara	41	12	32	8	2
	<i>Medie ranguri</i>	13,75	21,25	16,75	11,75	13
	<i>Raport număr universități din prima parte a ierarhiei și a doua parte a ierarhiei</i>	75,00%	50,00%	75,00%	75,00%	75,00%
Arhitectura, arta spt						
U03	Universitatea de Arhitectura si Urbanism "Ion Mincu" București	41	19	38	29	43
U08	Universitatea Națională de Muzică București	28	4	45	20	40
U09	Universitatea de Arte din București	26	6	39	13	45
U10	UNATC "I.L.Caragiale" București	41	38	48	11	29
U11	ANEFS București	32	22	29	27	42
U22	Academia Muzică " Gh.Dima" Cluj Napoca	10	32	44	26	47
U23	Universitatea de Arta si Design din Cluj Napoca	22	46	37	39	48
U33	Universitatea de Arte "George Enescu" Iași	29	41	42	37	44
U45	Universitatea de Arte Tg. Mureș	24	20	46	44	46
	<i>Medie ranguri</i>	28,11	25,33	40,89	27,33	42,67
	<i>Raport număr universități din prima parte a ierarhiei și a doua parte a ierarhiei</i>	22,22%	55,56%	0,00%	33,33%	0,00%

O medie mai mare a rangurilor ne arată o performanță relativă mai redusă, în timp ce un procent mai ridicat la al doilea indicator al grupurilor sugerează că grupul respectiv include mai multe universități cu performanțe peste medie pe acel indicator.

Având o medie a rangurilor de aproximativ 20 și cu aproape 65% dintre universitățile acestui grup în prima parte a distribuției, universitățile comprehensive sunt cele mai performante pe indicatorul IC4.1 - Capacitatea de a integra persoanele provenite din medii dezavantajate socio-economic în programe educaționale. În egală măsură, universitățile agronomice (cu excepția USAMV a Banatului Timișoara) se află pe locurile fruntașe în ierarhia realizată pe acest indicator. Pe de altă parte, cele de arhitectură, artă, precum și cele de medicină, științe, socio-umane și economice au performanțele cele mai scăzute pe IC4.1.

Universitățile incluse în categoria celor de științe, socio-umane și economice (UB, UBB, ASE, SNSPA, UAIC și UVT), alături de cele tehnice, au performanțele cele mai ridicate pe IC4.2 - Contribuția universității la fondul de burse. Cu câteva excepții (cea mai notabilă fiind Universitatea din Oradea care ocupă locul al doilea în ierarhia IC4.2), universitățile comprehensive au o performanță sub-mediană în cazul IC4.2.

Universitățile din categoria socio-umane, de științe și economice, cele comprehensive dar și agronomice dovedesc performanțe superioare și pe IC4.3 - activitatea de practică pentru ciclul de licență (acest indicator fiind singurul din Clasa C4 care se măsoară la nivelul ramurilor de știință, nu la nivel instituțional); în timp ce cele de medicină, tehnice și agronomice sunt în vârful ierarhiei pe IC4.4 - locuri în câmine.

Performerii fondurilor nerambursabile atrase de universitate sunt universitățile din categoria celor de științe agronomice, dar și cele de științe, socio-umane și economice, precum și cele tehnice.

Concluzii

Din punct de vedere la valorii agregate pe toți indicatorii clasei C4, indicatori ce măsoară în mai mare măsură capacitatea instituțională în privința orientării sociale și regionale, cele mai performante sunt universitățile agronomice, tehnice, respectiv cele socio-umane, de științe și economice. Cele mai puțin performante pe această categorie de indicatori sunt cele de arhitectură, artă, sport, respectiv cele de medicină.

În ceea ce privește consistența internă a indicatorilor acestei clase, se constată un grad relativ scăzut de corelare între indicatori (tabelul 4.16). Cu excepția notabilă a universităților agronomice care au performanțe superioare echilibrate pe toți indicatorii clasei C4, performanțele celor mai multe universități sunt variabile pe această clasă de indicatori. Tabelul corelațiilor *Spearman's Rho* între indicatorii clasei C4 măsurați la nivel instituțional ne arată o relativă consistență între indicatorii IC4.4 și IC4.5, în timp ce ceilalți indicatorii sunt foarte puțin corelați, iar între IC4.1 și IC4.2 există o slabă corelație în sens negativ. Lipsa unei corelații puternice sugerează că acești indicatori măsoară aspecte oarecum diferite ale calității instituționale, iar includerea lor într-o singură clasă este problematică. Astfel de rezultate nu sunt neașteptate, având în vedere faptul că indicatori din această clasă măsoară aspecte oarecum diferite ale calității instituționale

TABELUL 4.16 - COEFICIENȚII DE CORELAȚIE ÎNTRE RANGURI, SPEARMAN'S RHO, ÎNTRE INDICATORII AI CLASEI C4 MĂSURĂȚI LA NIVEL INSTITUȚIONAL

	IC4.1	IC4.2	IC4.4	IC4.5
IC4.1	1	-0,15	0	0,17
IC4.2	-0,15	1	0,20	0,09
IC4.4	0	0,20	1	0,32
IC4.5	0,17	0,09	0,32	1

IV.4.2. Analiză descriptivă a datelor suport - indicatorilor de calitate clasa 4 Clasa de indicatori C4. Orientare regională și echitate socială

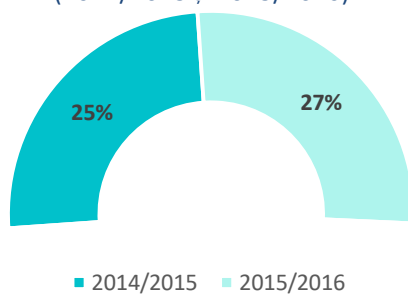
Secțiunea următoare este dedicată analizei descriptive a datelor pe baza cărora au fost calculați indicatorii de calitate din clasa 4, detaliați în tabelul de mai jos:

Denumire indicator	Date	Pondere
C4.1 Capacitatea de a integra persoanele provenite din medii dezavantajate socio-economic în programe educaționale	- Numărul total de studenți fizici (medii-dezavantajate, Bugetați și cu Taxă), de la toate ciclurile de studii: L, M și D - Numărul total de studenți fizici (Bugetați și cu Taxă), de la toate ciclurile de studii: L, M și D	5%
C4.2 Contribuția universității la fondul de burse	- cheltuieli cu burse și alte forme de sprijin financiar pentru studenți, din sursele proprii ale universității, altele decât alocațiile bugetare - în lei - Numărul total de studenți fizici (Bugetați și cu Taxă), de la toate ciclurile de studii: L, M și D	4%
C4.3 Activitatea de practică pentru ciclul de studii de licență	- Numărul total de ore de practică realizat de studenții de la ciclul de licență, forma cu frecvență (Bugetați și cu Taxă), în ultimul an universitar încheiat - Numărul total de studenți fizici cu frecvență și frecvență redusă (Bugetați și cu Taxă) (Licență)	4%
C4.4 Locuri în cămine studențești	- Numărul locurilor de cazare administrate de universitate și de subvenții pentru cămine acordate de universitate - Numărul total de studenți fizici (zi)(Bugetați și cu Taxă), de la toate ciclurile de studii: L, M și D	4%
C4.5 Fondurile nerambursabile atrase de universități	- Total fonduri nerambursabile atrase de universitatea U, exprimate în lei - Total venituri ale universității U, exprimate în lei	2%

IC4.1. Raport studenți medii dezavantajate din total studenți pe ultimii 2 ani universitari

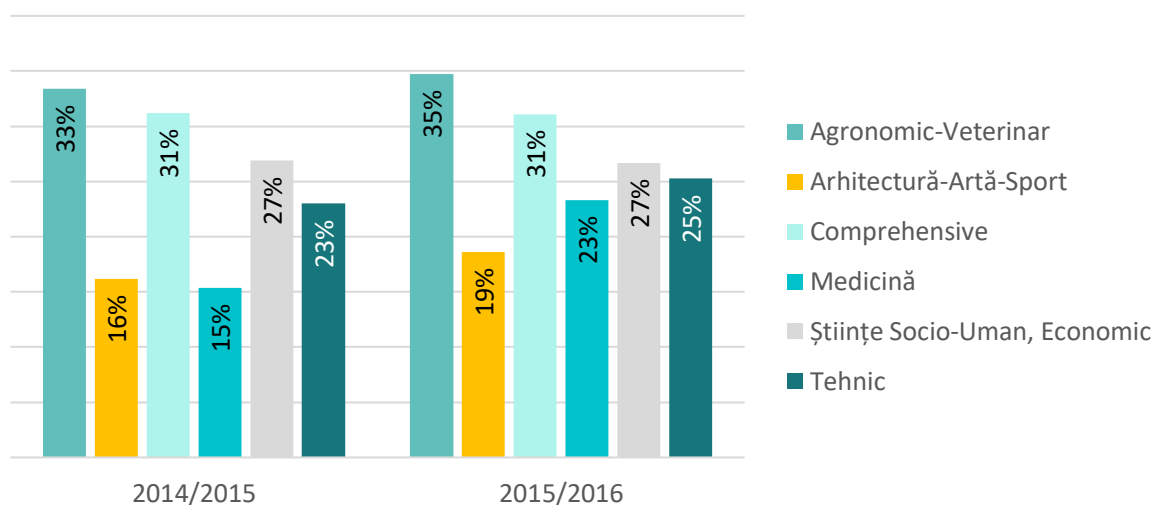
În ceea ce privește rata studenților din universitățile românești care provin din medii dezavantajate (folosind drept criterii: mediul rural, localități sub 10.000 locuitori, persoane cu dizabilități și persoane de etnie romă) observăm o creștere de 1,78% în ultimii 2 ani universitari (de la 25,03% în anul universitar 2014/2015 la 26,81% în anul universitar 2015/2016).

GRAFICUL 4.22 - PONDEREA STUDENȚILOR CARE PROVIN DIN MEDII DEZAVANTAJATE DIN NUMĂRUL TOTAL DE STUDENȚI ÎNSCRIȘI LA UNIVERSITĂȚILE DIN ROMÂNIA (2014/2015 ȘI 2015/2016)

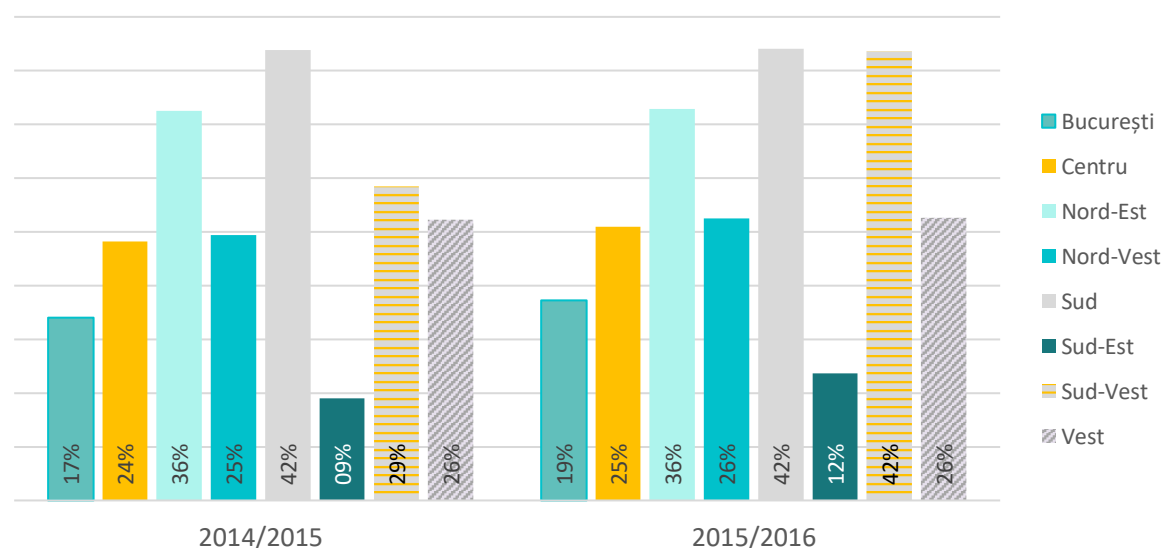
Referitor la ponderea studenților care provin din medii dezavantajate în funcție de tipul de universitate pe care îl urmează observăm că nu există diferențe semnificative în ceea ce privește variația procentuală dacă comparăm cei doi ani universitari (2014/2015 și 2015/2016). Din punct de vedere numeric, în medie, cei mai mulți studenți din medii dezavantajate urmează universități de tip *agronomic-veterinar* (34%) urmate de universități de tip *comprehensiv* (31,1%). Universitățile de tip *arhitectură-artă-sport* (17,4%) și *medicină* (19,3%) sunt cele care prezintă cel mai mic număr de studenți care provin din medii dezavantajate.

GRAFICUL 4.23- PONDERA STUĐENŢILOR CARE PROVIN DIN MEDII DEZAVANTAJATE ÎN FUNCŢIE DE TIPUL DE UNIVERSITATE URMAT (ANII UNIVERSITARI 2014/2015 – 2015/2016)

Referindu-ne la distribuţia studenţilor care provin din medii dezavantajate în funcţie de cele 8 Euroregiuni în care este împărţită România observăm că Euroregiunea Sud (Piteşti, Ploieşti, Târgovişte) este cea care prezintă cea mai ridicată rată – 41,9% urmată de Euroregiunea Nord-Est (Bacău, Iaşi, Suceava) cu o rată de 36,3%. La polul opus se află Euroregiunea Sud-Est (Constanţa, Galaţi) cu o rată medie de 10,6% urmată de Euroregiunea Bucureşti cu o rată medie de 17,8%.

GRAFICUL 4.24 - RATA STUĐENŢILOR CARE PROVIN DIN MEDII DEZAVANTAJATE ÎN FUNCŢIE DE EUROREGIUNE (ANII UNIVERSITARI 2014/2015 – 2015/2016)

În ceea ce priveşte rata studenţilor care provin din medii dezavantajate în funcţie de tipul de universitate şi zona de provenienţă putem observa că cea mai ridicată (peste 50%) dintre ele se găseşte în cazul universităţilor de tip comprehensiv din Târgu Jiu şi Suceava. La polul opus, o rată sub 10%, se găseşte în cazul universităţilor de tip comprehensiv (Constanţa) şi medicină (Bucureşti, Cluj-Napoca).

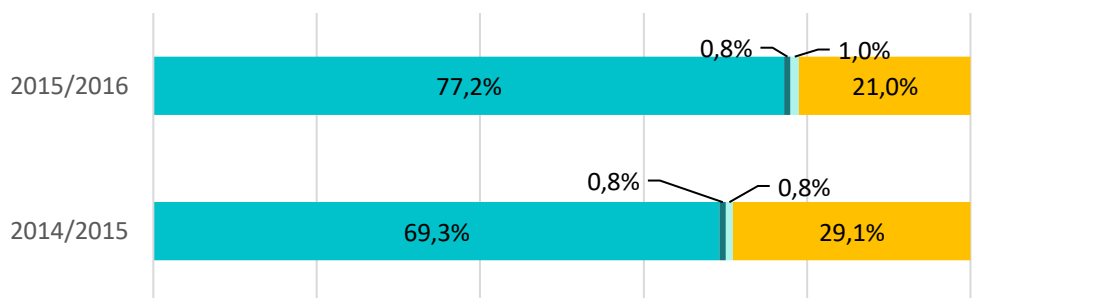
TABELUL 4.17 - RAPORTUL STUDENȚILOR CARE PROVIN DIN MEDII DEZAVANTAJATE DIN TOTALUL STUDENȚILOR ÎNSCRIȘI LA UNIVERSITĂȚI ÎN FUNCȚIE DE TIPUL DE UNIVERSITATE ȘI ZONA DE PROVENIENȚĂ (ANII UNIVERSITARI 2014/2015 – 2015/2016)

Zonă	Categorie Universitate	An Universitar	
		2014/2015	2015/2016
București	Agronomic-Veterinar	31,18%	32,67%
	Arhitectură, Artă, Sport	15,13%	15,94%
	Medicină	8,4%	12,24%
	Tehnic	16,59%	34,11%
	Științe Socio-Uman, Economic	18,58%	21,66%
	Total	17,98%	23,32%
Alba Iulia	Comprehensiv	28,80%	29,69%
	Total	28,80%	29,69%
Arad	Comprehensiv	32,4%	32,96%
	Total	32,4%	32,96%
Bacău	Comprehensiv	43,61%	39,95%
	Total	43,61%	39,95%
Brașov	Comprehensiv	23,21%	34,09%
	Total	23,21%	34,09%
Cluj-Napoca	Tehnic	32,99%	35,31%
	Agronomic-Veterinar	31,94%	31,02%
	Științe Socio-Uman, Economic	30,57%	28,02%
	Medicină	7,86%	7,96%
	Arhitectură, Artă, Sport	18,1%	24,93%
	Total	23,26%	25,36%
Constanța	Comprehensiv	0,51%	2,54%
	Tehnic	11,17%	14,46%
	Total	5,84%	8,5%
Craiova	Comprehensiv	15,86%	18,06%
	Tehnic	17,33%	59,96%
	Total	16,6%	39%
Galați	Comprehensiv	16,78%	18,55%
	Total	16,78%	18,55%
Iași	Tehnic	30,27%	36,54%
	Agronomic-Veterinar	45,19%	47,53%
	Științe Socio-Uman, Economic	48,36%	40,72%
	Medicină	16,93%	17,95%
	Arhitectură, Artă, Sport	18,75%	22,76%
	Total	31,9%	33,1%
Oradea	Comprehensiv	33,34%	31,58%
	Total	33,34%	31,58%
Petroșani	Comprehensiv	23,01%	24,69%
	Total	23,01%	24,69%
Pitești	Comprehensiv	42,71%	35,56%
	Total	42,71%	35,56%
Ploiești	Comprehensiv	37,83%	45,32%
	Total	37,83%	45,32%
Reșița	Comprehensiv	26,13%	24,29%
	Total	26,13%	24,29%
Sibiu	Comprehensiv	20,93%	20,96%
	Total	20,93%	20,96%
Suceava	Comprehensiv	50,67%	49,47%
	Total	50,67%	49,47%
Târgoviște	Comprehensiv	45,27%	45,27%
	Total	45,27%	45,27%
Târgu Jiu	Comprehensiv	54,53%	47,42%
	Total	54,53%	47,42%
Târgu Mureș	Comprehensiv	34,21%	28,23%
	Medicină	22,65%	24,55%
	Arhitectură, Artă Sport	14,93%	15,38%
	Total	23,93%	22,72%
Timișoara	Tehnic	30,44%	31,11%
	Agronomic-Veterinar	25,29%	27,78%
	Științe Socio-Uman, Economic	26,81%	26,18%
	Medicină	18,97%	17,26%
	Total	25,38%	25,58%

Ponderea studenților care provin din medii dezavantajate în anul universitar 2014/2015 este distribuită astfel: 69,3% dintre studenți provin din mediul rural; 29,1% provin din localități cu o populație sub 10.000 de locuitori; 0,8% au dizabilități și 0,8% se declară ca fiind etnici romi.

În ceea ce privește ponderea studenților care provin din medii dezavantajate în anul universitar 2015/2016 distribuția este următoarea: 77,2% dintre studenți provin din mediul rural; 21% provin din localități cu o populație sub 10.000 de locuitori; 1% au dizabilități și 0,8% se declară ca fiind etnici romi.

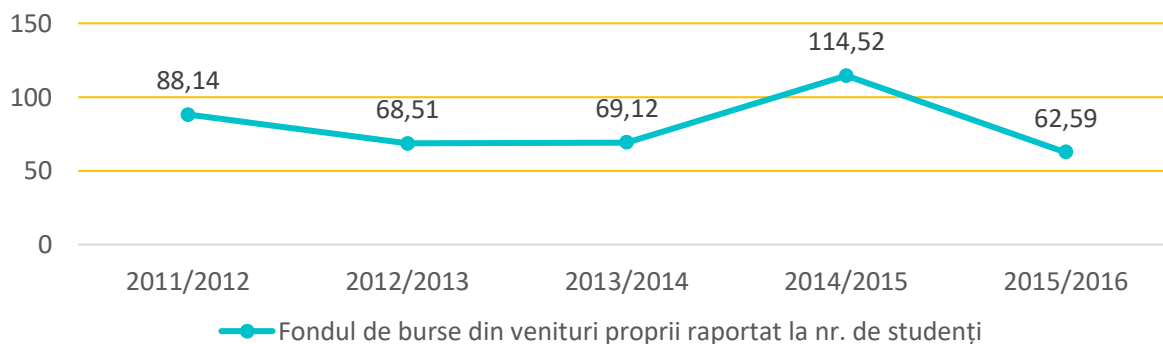
GRAFICUL 4.25 - PONDEREA STUDENȚILOR CARE PROVIN DIN MEDII DEZAVANTAJATE ÎN FUNCȚIE DE CATEGORII PE ANII UNIVERSITARI 2014/2015 – 2015/2016

IC4.2. Contribuția universității la fondul de burse

În ceea ce privește media fondului de burse din venituri proprii pentru un student ale celor 48 de universități de stat luate în calcul observăm o descreștere de 25,5 lei din anul universitar 2011/2012 până în anul universitar 2015/2016. Valoarea maximă (114,52 lei) a fost atinsă în anul universitar 2014/2015 în timp ce valoarea minimă (62,59 lei) a fost atinsă în anul universitar 2015/2016. În medie, pentru cei cinci ani universitari luați în calcul, valoarea se ridică la 80,57 lei pentru fiecare student.

GRAFICUL 4.26 - RAPORTUL CHELTUIELILOR BURSĂ/STUDENT (ANII UNIVERSITARI 2011/2012 – 2014/2015)

IC4.3. Activitatea de practică pentru ciclul de studii de licență

Analizând anii universitari 2014/2015 și 2015/2016 observăm o scădere cu 4,4% a numărului studenților care fac practică la nivelul ciclului de învățământ licență. În acest sens, dintre cele 39 de ramuri de știință analizate la nivelul a 26 dintre ele observăm scăderi ale procentului studenților care fac practică la nivel de licență. Dintre acestea cea mai semnificativă scădere (-) 24,48% poate fi observată la nivelul ramurii de știință *științe ale comunicării*. De asemenea, există scăderi de peste 10 procente la nivelul următoarelor ramuri de știință: *științele pământului și atmosferei, științe economice, psihologie și științe comportamentale, istorie, studii culturale, arte vizuale*. La polul opus, ce-a mai semnificativă creștere (+) 54,07% este întâlnită la nivelul

ramurii de știință *cibernetică și media*. Nu în ultimul rând creșteri semnificative de peste 20% pot fi întâlnite la nivelul ramurilor de știință *teatru și artele spectacolului, cibernetică și media și arhitectură și urbanism*.

TABELUL 4.18 - RAPORT STUDENȚI LICENȚĂ CARE DESFĂȘOARĂ ACTIVITĂȚI DE PRACTICĂ, PE RAMURI DE ȘTIINȚĂ, ANI UNIVERSITARI 2014/2015 – 2015/2016

	Ramură de Știință	An Universitar		Medie
		2014/2015	2015/2016	
1.	Matematică	36,22%	38,01%	37,12%
2.	Fizică	40,72%	42,05%	41,38%
3.	Chimie și Inginerie Chimică	39,28%	35,34%	37,31%
4.	Științele Pământului și Atmosferei	61,67%	47,23%	54,45%
5.	Inginerie Civilă	30,9%	33,69%	32,29%
6.	Inginerie electrică, electronică și telecomunicații	39,81%	34,98%	37,39%
7.	Inginerie geologică, mine, petrol și gaze	49,12%	52,7%	50,94%
8.	Ingineria Transporturilor	46,18%	38,19%	42,19%
9.	Ingineria Resurselor Vegetale și Animale	70,72%	64,71%	67,72%
10.	Ingineria sistemelor, calculatoarelor și tehnologia informației	41,06%	36,74%	38,9%
11.	Inginerie mecanică, mecatronică, inginerie industrială și management	45,87%	42,04%	43,96%
12.	Biologie	56,2%	54,03%	55,11%
13.	Biochimie	36,19%	41,3%	23,74%
14.	Medicină	63,66%	61,61%	62,64%
15.	Medicină Veterinară	86,1%	88,43%	82,27%
16.	Medicină Dentară	64,18%	59,76%	61,97%
17.	Farmacie	73,88%	75,04%	74,46%
18.	Științe Juridice	48,67%	40,68%	44,68%
19.	Științe Administrative	45,74%	42,73%	44,23%
20.	Științe ale Comunicării	58,78%	34,26%	46,52%
21.	Sociologie	54,69%	58,9%	56,79%
22.	Științe Politice	42,88%	35,44%	39,16%
23.	Științe Economice (doar Cibernetică, statistică, informatică economică)	48,89%	33,48%	40,69%
24.	Științe Economice (fără Cibernetică, statistică, informatică economică)	37,34%	27,62%	32,48%
25.	Psihologie și Științe Comportamentale	62,22%	50,33%	56,27%
26.	Filologie	26,46%	20,1%	23,28%
27.	Filosofie	44,31%	43,06%	43,68%
28.	Istorie	60,22%	48,37%	54,3%
29.	Teologie	39,4%	44,22%	41,81%
30.	Studii Culturale	47,66%	35,58%	41,62%
31.	Arhitectură și Urbanism	35,12%	67,74%	51,43%
32.	Arte Vizuale (fără Istoria și teoria artei)	66,36%	62,19%	64,28%
33.	Arte Vizuale (doar Istoria și teoria artei)	103,66%	51,81%	75,9%
34.	Teatru și Artele Spectacolului	34,94%	67,42%	51,18%
35.	Cibernetică și Media	25,56%	79,63%	51,1%
36.	Muzică (doar interpretare muzicală)	53,69%	40,46%	47,08%
37.	Muzică (fără interpretare muzicală)	59,3%	59,04%	59,17%
38.	Știința Sportului și Educație	40,01%	37,78%	38,89%
39.	Medie la nivel național	49,07%	44,67%	48,77%

Observăm că 17 dintre cele 39 de ramuri științifice analizate au un procent de studenți care fac practică la ciclul licență peste medie în timp ce 22 se clasează sub medie. Dintre toate ramurile științifice analizate cel mai ridicat procent de studenți din ciclul licență sunt cei de la *medicină veterinară* (82.27%) iar cel mai scăzut sunt la *filologie* (23.28%). Observăm că între aceste două extreme există o variație foarte mare de 58.89% în ceea ce privește procentul studenților din ciclul licență care fac practică, diferență care poate fi influențată și de distribuția diferită pe ani de studiu a orelor de practică. Astfel, o variantă de calcul care atenuează aceste diferențe ar putea să includă și numărul mediu de ore de practică.

IC4.4. Raportul între locurile în cămine studențești și numărul de studenți la învățământ de zi (media pe ultimii 4 ani)

În ceea ce privește raportul locurilor în cămine studențești în funcție de numărul studenților înscriși la învățământul de zi, în perioada 2011/2012 – 2015/2016 avem o medie de 25.7%. Din anul universitar 2011/2012 până în anul universitar 2015/2016 observăm o ușoară creștere de 2.2% a acestui raport, cu o valoare maximă de 25.8% în anul universitar 2014/2015.

TABELUL 4.19 - RAPORTUL ÎNTRE LOCURILE ÎN CĂMINE STUDENȚEȘTI ȘI NUMĂRUL DE STUDENȚI ÎNSCRIȘI LA ÎNVĂȚĂMÂNTUL DE ZI (ANII UNIVERSITARI 2011/2012 – 2015/2016)

	An Universitar				
	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016
Locuri Cazare	107914	107751	107769	107526	107683
raport	23,5%	24,8%	25,4%	25,8%	25,7%

În privința raportului dintre locurile de cazare și numărul studenților înscriși la zi în funcție de tipul de universitate (pe ultimii doi ani universitari), observăm că cea mai mare rată o au universitățile de tip tehnic – 39,7%, urmate de cele de tip agronomic-veterinar – 33,1%. La polul opus se află universitățile de tip comprehensiv – 17.1% și universitățile de tip științe socio-uman, economic – 20,1%. Dacă analizăm universitățile în mod individual observăm că o singură universitate (Universitatea Tehnică Gheorghe Asachi Iași) are o rată de peste 50%. Primele 25% (quartila 1) dintre universități ca proporție a numărului de locuri în cămine la numărul de studenți înscriși la zi au o rată cuprinsă între 27,9% și 57,2%. Următoarele 25% (quartila 2) au o rată cuprinsă între 22,1% și 26,7% în timp ce universitățile din quartila 3 au o rată cuprinsă între 17% și 21,1%. Ultimele 25% dintre universități (quartila 4) ca rată fluctuează între 3,9% (Universitatea Constantin Brâncuși din Târgu Jiu) și 16,6% (Universitatea Ștefan cel Mare Suceava).

TABELUL 4.20 - RAPORTUL LOCURILOR ÎN CĂMIN LA NUMĂRUL DE STUDENȚI ÎNSCRIȘI LA ÎNVĂȚĂMÂNTUL DE ZI ÎN FUNCȚIE DE UNIVERSITATE (ANII UNIVERSITARI 2014/2015 – 2015/2016)

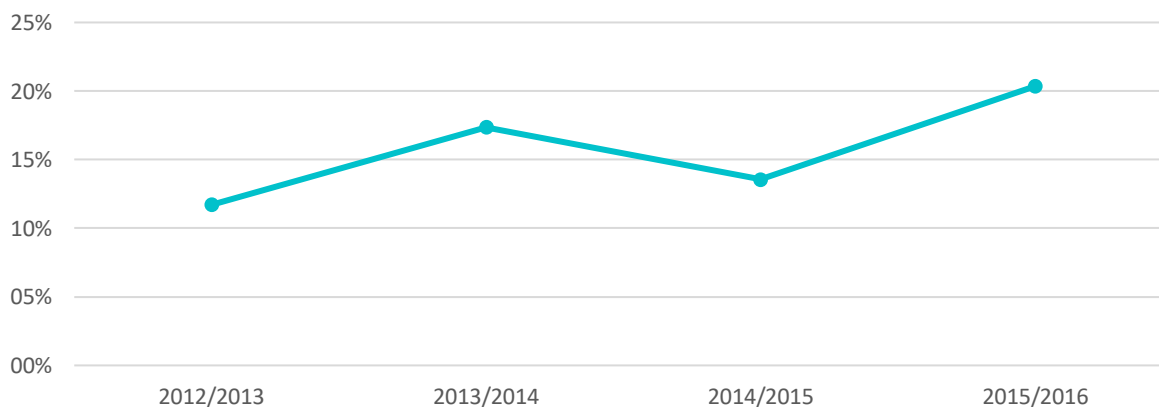
Categorie Universitate	Universitate	An Universitar	
		2014/2015	2015/2016
Agronomic-Veterinar	USAMV București	36,9%	35,6%
	USAMV Cluj Napoca	22,2%	22,1%
	USAMV Ion Ionescu de la Brad, Iași	36,5%	35,8%
	USAMV Banatului Timișoara	37,5%	38%
	<i>Medie</i>	<i>33,27%</i>	<i>32,91%</i>
Arhitectură, Artă, Sport	Universitatea de Arhitectură și Urbanism Ion Mincu București	19,40%	19,76%
	Universitatea Națională de Muzică București	23,14%	22,68%
	Universitatea de Arte din București	26,03%	25,80%
	UNATC I L Caragiale București	25,22%	28,86%
	ANFEFS București	18,05%	17,79%
	Academia de Muzică „Gh.Dima” Cluj Napoca	19,60%	19,74%
	Universitatea de Artă și Design Cluj Napoca	13,48%	13,35%
	Universitatea de Arte George Enescu Iași	14,30%	13,74%
	Universitatea de Arte Târgu Mureș	8,06%	7,69%
	<i>Medie</i>	<i>18,59%</i>	<i>18,82%</i>
Comprehensive	Universitatea "1 decembrie 1918" Alba-Iulia	23,19%	22,60%
	Universitatea "Aurel Vlaicu" Arad	7,65%	8,11%
	Universitatea "Vasile Alecsandri" din Bacău	18,71%	18,29%
	Universitatea "Transilvania" Brașov	25,78%	25,59%
	Universitatea "Ovidius" Constanta	9,99%	10,10%
	Universitatea din Craiova	17,83%	18,01%
	Universitatea "Dunărea de Jos" Galați	24,84%	24,37%
	Universitatea din Oradea	10,49%	10,55%
	Universitatea din Petroșani	19,85%	19,87%
	Universitatea din Pitești	8,98%	8,74%
	Universitatea "Petrol-Gaze" Ploiești	26,62%	26,97%
	Universitatea "Eftimie Murgu" Reșița	19,38%	22,54%
	Universitatea "Lucian Blaga" Sibiu	17,09%	17,08%

Categorie Universitate	Universitate	An Universitar	
		2014/2015	2015/2016
	Universitatea "Stefan cel Mare" Suceava	16,37%	16,97%
	Universitatea "Valahia" Târgoviște	23,69%	26,51%
	Universitatea "Constantin Brâncuși" Târgu Jiu	3,49%	4,50%
	Universitatea "Petru Maior" Tg. Mureș	13,53%	13,81%
	<i>Medie</i>	<i>16,91%</i>	<i>17,33%</i>
Medicină	UMF "Carol Davila" București	35,05%	33,63%
	UMF "Iuliu Hațieganu" Cluj Napoca	38,65%	31,94%
	UMF Craiova	24,90%	24,12%
	UMF "Gr. T. Popa" Iași	22,85%	23,08%
	UMF Tg. Mureș	21,81%	21,23%
	UMF "Victor Babeș" Timișoara	37,25%	35,83%
	<i>Medie</i>	<i>30,08%</i>	<i>28,31%</i>
Științe Socio-Uman, Economic	Universitatea București	18,46%	18,37%
	ASE București	25,30%	24,36%
	SNSPA București	10,37%	11,41%
	Universitatea "Babeș - Bolyai" Cluj	20,86%	20,07%
	Universitatea "Al. I. Cuza" Iași	28,72%	29,79%
	Universitatea de Vest Timișoara	17,26%	16,74%
	<i>Medie</i>	<i>20,16%</i>	<i>20,12%</i>
Tehnic	Universitatea Politehnica București	46,92%	46,13%
	Universitatea Tehnica de Construcții București	40,48%	42,94%
	Universitatea Tehnica Cluj Napoca	28,04%	27,87%
	Universitatea Maritima Constanta	12,40%	11,91%
	Universitatea Tehnica "Gheorghe Asachi" Iași	56,80%	57,67%
	Universitatea Politehnica Timișoara	48,99%	50,66%
	<i>Medie</i>	<i>39,84%</i>	<i>39,53%</i>

IC4.5. Raportul fondurilor nerambursabile din total venituri, media pe ultimii 4 ani

În ceea ce privește raportul fondurilor nerambursabile din veniturile totale ale universităților din România pe ultimii patru ani universitari (perioada 2012/2013 – 2015/2016) observăm o creștere, de la 17,4% în anul 2012/2013 la 20,4% în anul 2015/2016 cu o valoare minimă de 11,7% în anul universitar 2012/2013.

GRAFICUL 4.27 - EVOLUȚIA RAPORTULUI FONDURI NERAMBURSABILE DIN TOTAL VENITURI (ANII UNIVERSITARI 2012/2013 – 2015/2016)

Analizând evoluția raportului dintre fondurile nerambursabile și veniturile proprii ale universităților (în funcție de tipuri de universitate) putem observa că universitățile de tip agronomic-veterinar au cea mai ridicată rată (18,5%) fiind urmate de universitățile de tip tehnic (15,6%) și cele de tip științe socio-uman, economic (15,2%). La polul opus, cu cea mai scăzută rată se află universitățile de tip arhitectură, artă, sport (3,6%).

TABELUL 4.21 - EVOLUȚIE RAPORT FONDURI NERAMBURSABILE DIN VENITURI TOTALE PE TIPURI DE UNIVERSITĂȚI (ANII UNIVERSITARI 2012/2013 – 2015/2016)

Tip Universitate	An Universitar			
	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016
Agronomic-Veterinar	16,8%	26,8%	19,6%	10,9%
Arhitectură, Artă, Sport	1,5%	3,2%	0,7%	9,2%
Comprehensive	11,1%	17,1%	11,9%	26,9%
Medicină	6,4%	9,8%	8,1%	22,7%
Științe Socio-Umane, Economice	11,8%	16,6%	17,2%	15,2%
Tehnic	13,6%	16,5%	12,7%	19,7%

IV. 5 Concluzii generale

Repartizarea finanțării suplimentare, pe baza indicatorilor de calitate, pe ramuri de știință și universități conduce la identificare de niveluri diferite de calitate aferente indicatorilor luați în calcul în metodologia de finanțare. Se constată totuși și efecte de posibile inversări a ierarhiilor aferente diversilor indicatori, ceea ce poate semnala o consistență internă mai redusă a ansamblului de indicatori folosiți. O astfel de consecință nu este însă surprinzătoare având în vedere spectrul foarte larg al indicatorilor cuprinzând atât aspecte ale procesului educațional, cercetării, internaționalizării, dar și al diverselor politici sociale și de angajament comunitar. În cadrul fiecărei ramuri de știință se constată existența unor clase de universități a căror performanță este comparabilă pe unul sau mai mulți indicatori. Se disting astfel profiluri instituționale ce echivalează cu avantaje competitive diferite ale universităților în diverse domenii.

Analiza generală a rezultatelor pe clase de indicatori arată faptul că anumite clase indicatori pot produce diferențieri diferite între universități. De exemplu, clasa C4 de indicatori determină a diferențiere limitată între universități, indicatorul relativ agregat mediu este de 4,7% (valoarea neutră fiind de 5,3%), cu o abatere standard de 0,15%, ceea ce înseamnă un coeficient de variație de 32%. Prin comparație, clasa C1 are un coeficient de variație al indicatorilor relativi de calitate agregați de 23%, C2 de 35% și C3 de 42%. Pe de altă parte, în majoritatea cazurilor, clasa de indicatori C2 este consistentă, existând corelații pozitive între indicatorii acestei clase pentru majoritatea ramurilor de știință. De asemenea, la nivelul clasei C1 sunt corelații pozitive între indicatori în majoritatea cazurilor. Cu toate acestea, între indicatorii Clasei C1 și cei ai Clasei C2 există o corelație negativă, ceea ce determină ierarhii inversate între aceste clase de indicatori și, prin urmare, o reducere a diferențelor dintre alocările financiare instituționale pe aceste două clase.

La nivel agregat, coeficientul de variație al indicatorilor relativi de calitate însumați este 21% (media este 25%, comparativ cu nivelul neutru de 26,5%, iar abaterea standard de 5,3%). O medie sub 26,5% ne arată că mai multe universități mai mici pierd, în timp ce mai puține universități, dar mai mari, câștigă. Intervalul de variație este între un minim de 12,7% (Universitatea Maritimă Constanța) și un maxim de 38,4% (UMF "Iuliu Hațieganu" Cluj Napoca). Coeficientul de variație relativ scăzut, 21%, este inferior coeficienților de variație considerați separat pe fiecare clasă de indicatori, arătând că există un fenomen de posibilă inversiune între ierarhiile produse de cele 4 clase de indicatori, ceea ce conduce la o diminuare a diferențierilor între alocările financiare rezultate după aplicarea indicatorilor de calitate.

Pentru o etapă ulterioară de rafinare a acestui proces, este recomandabil să se analizeze posibilitatea de aplicare a indicatorilor de calitate și diferențiat, pe anumite clase de universități. Se recomandă, de asemenea, reducerea dimensiunilor și indicatorilor folosiți pentru a surprinde performanțele instituționale pe direcțiile cele mai importante de dezvoltare asumate de către universități. În felul acesta pot fi comparate și stimulate performanțe între universități asemănătoare din punctul de vedere al profilului instituțional și al misiunilor asumate. Producerea de ierarhii comprehensive ce includ toate universitățile cu programe de studii într-o anumită ramură de studii nu este relevantă atât timp cât se compară entități complet diferite din punctul de vedere al profilului instituțional și al misiunilor asumate. Alternativ, comparațiile ar trebui realizate în interiorul unor clase cu profiluri instituționale asemănătoare pentru a decela între niveluri de performanță diferite ale unor instituții cu misiuni și resurse similare.

Capitolul V. Propuneri de optimizare a finanțării din fonduri publice a învățământului superior din România

V.1. Viziunea și principiile CNFIS, cu privire la finanțarea învățământului superior din România

Potrivit legii, misiunea CNFIS este aceea de a sprijini MEN în realizarea politicilor publice din domeniul învățământului superior, prin elaborarea fundamentată a propunerilor de reglementări privind finanțarea universităților, prin stabilirea costului mediu per student echivalent pe cicluri și domenii de studii, prin înaintarea de propuneri pentru optimizarea finanțării învățământului superior, precum și prin verificarea periodică a eficienței gestionării fondurilor publice de către instituțiile de învățământ superior.

În realizarea misiunii sale, CNFIS și-a asumat respectarea și promovarea următoarelor principii definite prin legea educației naționale:

- principiul autonomiei universitare;
- principiul responsabilității publice;
- principiul eficienței manageriale și financiare;
- principiul transparenței;
- principiul echității;
- principiul asigurării calității.

În plan strategic, CNFIS își propune să acționeze pentru a sprijini MEN și instituțiile de învățământ superior în direcția realizării următoarelor obiective de interes național:

- transformarea învățământului superior din România într-un factor activ al creșterii economice și dezvoltării sociale a țării;
- consolidarea instituțională și financiară a instituțiilor de învățământ superior, astfel încât acestea să dispună de mijloacele necesare pentru a putea îmbunătăți semnificativ calitatea activităților didactice și de cercetare. Consiliul a constatat menținerea contradicției între dezideratul legal potrivit căruia „(7) În România învățământul constituie prioritate națională” (LEN 1/2011, art.2) și realitățile concrete ale funcționării sistemului de învățământ superior.

După 1990, învățământul superior din România a cunoscut o perioadă de expansiune, de diversificare a ofertei educaționale și de extindere a rețelei instituționale. Deoarece în toată această perioadă nivelul resurselor financiare alocate din fonduri publice nu a crescut proporțional cu această expansiune, cele mai multe dintre instituțiile de învățământ superior se confruntă în continuare cu fenomene de subfinanțare, concretizate în efecte nocive atât asupra funcționării lor instituționale, cât și asupra calității rezultatelor activității didactice și de cercetare. Luând în considerare faptul că subfinanțarea și incertitudinile legate de aceasta diminuează capacitatea universităților de a face față provocărilor societății contemporane și de a-și îndeplini rolul social, CNFIS și-a propus să continue acțiunile pentru:

- conștientizarea la nivelul factorilor de decizie și a opiniei publice a necesității finanțării corespunzătoare a sistemului de învățământ superior și de a implementa strategii coerente de dezvoltare a universităților din România;
- repartizarea judicioasă a resurselor financiare existente, conform politicilor naționale din domeniul educației și principiilor unei gestiuni responsabile a fondurilor publice;
- stimularea, prin mecanisme de finanțare, a consolidării instituționale și a constituirii unui ansamblu de bune practici la nivelul diverselor instituții de învățământ superior, precum și a asumării de către aceste instituții a unui rol activ la nivel local și regional, astfel încât universitățile să devină un factor de incluziune și de coerență socială.

Pe lângă aceste obiective generale, Consiliul și-a propus să continue obiectivele enunțate anterior prin mai multe rezultate de etapă, având inițial ca orizont anul 2017:

- creșterea graduală, în etape succesive, a finanțării de ansamblu a învățământului superior;
- dimensionarea mijloacelor financiare astfel încât, în anul 2017, creșterea valorii alocației bugetare din fonduri publice, să fie în acord cu creșterea finanțării învățământului superior, până la procentul de 6% din PIB pentru educație;
- continuarea demersurilor pentru alocarea, prin competiție de proiecte, a fondului pentru dezvoltare instituțională și monitorizarea riguroasă a implementării proiectelor finanțate;
- continuarea alocării unei sume în valoare de cel puțin 30% din suma alocată universităților ca finanțare de bază pentru finanțarea suplimentară, în vederea stimulării excelenței instituțiilor și a programelor de studii, pe baza unor criterii și standarde de calitate.

Consiliul apreciază ca prin atingerea acestor obiective, care ar trebui să fie asumate de factorii de decizie din domeniu, s-ar asigura îmbunătățirea condițiilor de funcționare a universităților și a calității de ansamblu a învățământului superior din România. În consecință, recomandările de optimizare incluse în acest raport cuprind atât prezentarea propunerii de metodologie de finanțare pe anul 2017, cât și un set de sugestii care vizează stabilitatea și predictibilitatea sistemului de învățământ superior pe termen mediu.

În vederea adoptării unei viziuni pe termen lung, Consiliul menține propunerile următoare:

- elaborarea și lansarea în dezbatere publică a unor politici și mecanisme instituționale care să producă efecte benefice la nivelul sistemului de învățământ, având ca orizont anul 2030;
- agregarea și analiza rezultatelor obținute ca urmare a dezbaterilor publice organizate cu toți factorii interesați (decidenți politici, cadre didactice, cercetători, studenți, reprezentanți ai mediului socio-economic și ai altor segmente sociale interesate de destinul învățământului superior din România;
- optimizarea procedurilor și mecanismelor propuse, pe baza rezultatelor dezbaterilor publice și fundamentarea acestora printr-un riguros proces de pilotare

Avem convingerea ca aceste demersuri privind formularea și implementarea unor politici publice eficiente vor conduce la așezarea finanțării învățământului universitar românesc pe principii și reglementări care să asigure stabilitate și predictibilitate.

V.2. Prezentarea propunerii de metodologie de finanțare pentru anul 2017

În cadrul acestei secțiuni prezentăm sintetic arhitectura generală și elementele principale ale propunerii CNFIS privind metodologia de finanțare pentru anul 2017.

Astfel, la nivel de structură, metodologia propusă pentru anul 2017 prevede ca din suma alocată în bugetul național pentru finanțarea instituțională a universităților să se repartizeze 1,5 % pentru finanțarea situațiilor speciale, care nu pot fi integrate în formula de finanțare, să fie alocate sumele reprezentând valoarea granturilor doctorale pentru studenții doctoranzi înmatriculați începând cu anul universitar 2011/2012, iar suma rămasă să se distribuie având în vedere următoarele ponderi pentru cele trei componentele principale ale finanțării:

- finanțarea de bază: 72,5%;
- finanțarea suplimentară: 26,5% ;
- fondul de dezvoltare instituțională: 1 %.

V.2.1. Finanțarea de bază

La nivelul componentei **Finanțarea de bază** (asociată ciclurilor de licență și master) sumele se distribuie potrivit numărului de studenți, ponderați întâi cu coeficienții de echivalare aferenți ciclurilor și formelor de învățământ distincte, iar apoi cu coeficienții de cost aferenți domeniilor fundamentale de studiu și ramurilor de știință corespunzătoare acestor domenii. Pentru determinarea finanțării de bază corespunzătoare fiecărei universități se au în vedere caracteristicile proprii acesteia (anume numărul de studenți echivalenți unitari pentru ciclurile de licență și master) precum și parametrii mai generali ai sistemului în ansamblu, între care un rol determinant îl are alocația pe student echivalent unitar care depinde de (1) cuantumul finanțării

alocate de la bugetul de stat și (2) numărul total al studenților echivalenți unitari prezenți în sistemul de învățământ superior. Deși au fost discuții privind valoarea coeficienților de echivalare și de cost, cu referire la necesitatea fundamentării acestora pe baza diferențelor existente la nivelul costurilor reale, CNFIS a propus, până la finalizarea acestor calcule, păstrarea nivelului coeficienților de echivalare și de cost în vigoare în anul anterior, pentru a evita șocurile în finanțare. Precizăm faptul că pentru finanțarea asociată ciclului de studii doctorale propunerea CNFIS pentru anul 2017 menține principiul finanțării prin intermediul granturilor doctorale fundamentate printr-un set de calcule distincte pentru trei grupuri de domenii de finanțare diferențiate sub aspectul valorii fondului de cercetare inclus în grant, precum și prin niveluri diferite de finanțare a regiei școlilor doctorale. Astfel, în **domeniul de finanțare D1** sunt incluse programele de studii doctorale asociate ramurilor de științe socio-umane, în **domeniul de finanțare D2** sunt incluse programele de studii doctorale asociate ramurilor de științe naturale și ingineresti, în **domeniul de finanțare D3** sunt incluse programele de studii doctorale asociate ramurilor de științe biologice și biomedicale, iar în **domeniul de finanțare D4** intră programele de studii doctorale din ramura de știință Arte (*fără cele din domeniul de studii universitare de doctorat Istoria și teoria artei*)), valoarea grantului pe fiecare domeniu mai sus definit fiind precizat în Anexa 5.1.

Datele utilizate pentru repartizarea pe universități vor avea la bază raportările realizate de instituțiile de învățământ superior, corespunzătoare raportării cu data de referință ianuarie 2017, pentru anul universitar 2016/2017.

V.2.2. Finanțarea suplimentară

Finanțarea suplimentară este prevăzută a se repartiza și pentru anul 2017 în funcție de indicatorii de calitate. Sunt menținute cele patru clase de indicatori de calitate și ponderile acestora (predare/învățare – 30%; cercetare științifică /creație artistică – 40%; orientare internațională – 10%; orientare regională și echitate socială - 20%) și se are în vedere completarea, acolo unde este cazul, și actualizarea modului de calcul al indicatorilor (exemplu: indicatorul C4.1 privind integrarea persoanele provenite din medii dezavantajate socio-economic în programe educaționale și indicatorul C4.3 privind practica studenților de la ciclul de licență), cu menținerea aplicării criteriilor și standardelor de calitate la nivelul ramurilor de știință.

Cele patru clase de indicatori cuprind un număr total de 15 indicatori de calitate, construiți și distribuiți în interiorul claselor pe baza principiilor și logicii generale enunțate încă de la crearea lor și anume relevanța disciplinară a acestora precum și necesitatea asigurării echilibrului și stabilității finanțării instituțiilor de învățământ superior. În tabelul 5.1. se poate identifica denumirea, încadrarea și ponderea specifică fiecărui indicator individual și fiecărei clase de indicatori în ansamblu.

De asemenea, s-a luat în discuție necesitatea și oportunitatea pilotării unor indicatori de calitate, dintre care menționăm pentru clasa de indicatori C1, rata de absolvire a programelor de studii de licență, iar pentru clasa de indicatori C4, monitorizarea angajabilității absolvenților.

Pentru anul 2017 se urmărește continuarea aplicării graduale a indicatorilor de calitate, prin creșterea de la 25% la 50% a ponderii rezultatelor din finanțarea suplimentară în cadrul finanțării instituționale, calculate pentru anul 2017, urmând ca restul de 50% să fie calculată pentru ultimii 2 ani financiari, câte 25% pentru fiecare. Și în cazul finanțării suplimentare, datele utilizate pentru dimensionarea alocațiilor disponibile vor fi cele pentru anul universitar 2016/2017, iar datele utilizate pentru calculul indicatorilor de calitate vor fi cele disponibile la 1 ianuarie 2017 (similar principiului aplicat și în anul 2016).

TABELUL 5.1. — LISTA INDICATORILOR DE CALITATE PROPUȘI PENTRU ANUL 2017 ÎN VEDEREA REPARTIZĂRII FINANȚĂRII SUPLIMENTARE

Clasa de indicatori	Denumire indicator	Pondere
C1. Predare/învățare (30%)	C1.1 Raportul dintre numărul studenților și numărul de cadre didactice	10%
	C1.2 Raportul numărului de studenți de la ciclul de master și numărul de studenți de la ciclul de licență	8%
	C1.3 Raportul dintre numărul de cadre didactice cu vârsta de până la 40 ani, inclusiv, și numărul total de cadre didactice	6%

Clasa de indicatori	Denumire indicator	Pondere
	C1.4 Raportul dintre numărul cadrelor didactice titulare care au dreptul de a conduce doctorat și numărul de cadre didactice	6%
C2. Cercetare științifică / creație artistică (40%)	C2.1 Calitatea resursei umane	12%
	C2.2 Impactul activității științifice / creației artistice	10%
	C2.3 Performanța activității științifice / creației artistice	12%
	C2.4 Fondurile pentru cercetare științifică / creație artistică	6%
C3. Orientare internațională (10%)	C3.1 Ponderea mobilităților studentești prin programul ERASMUS și ERASMUS MUNDUS	5%
	C3.2 Ponderea studenților străini înscriși în programe de studii	5%
C4. Orientare regională & echitate socială (20%)	C4.1 Capacitatea de a integra persoanele provenite din medii dezavantajate socio-economic în programe educaționale	5%
	C4.2 Contribuția universității la fondul de burse	4%
	C4.3 Activitatea de practică pentru ciclul de studii de licență	4%
	C4.4 Locuri în cămine studentești	5%
	C4.5 Fondurile nerambursabile atrase de universitate	2%
Pondere totală		100%
Pondere totală din finanțarea instituțională		26,5%

V.2.3. Fondul pentru dezvoltarea instituțională

În ceea ce privește **fondul pentru dezvoltarea instituțională** a universităților de stat, CNFIS susține continuarea alocării pe bază competițională a acestuia și în anul 2017, având în vedere necesitatea creșterii transparenței alocării fondurilor de la buget și răspunsului pozitiv recepționat din partea universităților. În acest sens, propunerea de metodologie pentru anul 2017 a completat forma metodologică aprobată de MENCS pentru anul 2016, prin OM 3632/2016, cu elemente mai detaliate privind modalitatea de alocare a fondului de dezvoltare instituțională, reglementările procedurale de aplicare și domeniile prioritare pentru care diversele universități ar urma să depună aplicații, precum și privind procedura și criteriile de evaluare a proiectelor depuse. Astfel, propunerile susținute de CNFIS pentru metodologia de repartizare a fondului de dezvoltare instituțională pentru anul 2017 au fost discutate și agreeate la nivelul MEN și CNR, în perioada de sfârșit a anului 2016 și început de 2017, fiind aprobate prin OM nr. 3629/12.04.2017. Ca dispoziții tranzitorii pentru anul 2017, s-a agreeat ca domeniile pentru care se pot depune proiecte de dezvoltare instituțională să fie:

- creșterea echității sociale, în vederea incluziunii sociale și sporirea accesului la învățământul superior (inclusiv cele privitoare la consilierea și orientarea în carieră);
- internaționalizarea învățământului superior din România;
- asigurarea transparenței în gestiunea studenților și implementarea Registrului Matricol al Universităților din România;
- asigurarea funcționării în bune condiții a grădinilor botanice universitare, a stațiunilor didactice, a bazelor de practică și a altor infrastructuri de susținere a activităților didactice și de cercetare, din subordinea universităților;
- înființarea și susținerea activităților societăților antreprenoriale studentești (SAS) din subordinea universităților;
- creșterea capacității instituționale;
- îmbunătățirea calității activității didactice, inclusiv a respectării deontologiei și eticii academice;
- corelarea ofertei educaționale cu cererea pieței muncii.

V.3. Propuneri de optimizare pe termen mediu a finanțării învățământului superior din România

V.3.1. Ajustarea finanțării instituționale totale a învățământului superior la cadrul normativ și la obiectivele Strategiei 2020

CNFIS a urmărit pe parcursul anului 2016 să asigure, în continuare, orientarea finanțării instituționale a învățământului superior la cadrul normativ și la obiectivele Strategiei 2020. În acest sens, Consiliul a căutat să-și îndrepte atenția către identificarea soluțiilor și implementarea acțiunilor asumate de România

- îmbunătățirea sistemului de guvernare și management al instituțiilor de învățământ superior, în vederea optimizării calității predării și a cercetării științifice;
- sporirea relevanței programelor de studii de nivel licență și masterat, prin întărirea relațiilor instituționale dintre universități, mediul de afaceri și organizațiile de cercetare științifică;
- modernizarea învățământului terțiar prin organizarea unor programe de studii post-universitare și prin susținerea internaționalizării învățământului superior, inclusiv prin dezvoltarea cercetării științifice și a mobilității;
- dezvoltarea resurselor umane angajate în sectorul public în instituțiile de învățământ superior și în cele de cercetare/dezvoltare.

În conformitate cu Strategia națională pentru învățământ terțiar 2015-2020 (aprobată prin HG nr. 565 din 15 iulie 2015), respectiv Strategia națională de cercetare, dezvoltare și inovare 2014-2020 (aprobată prin HG nr. 929 din 21 octombrie 2014), Consiliul susține ca în alocarea fondurilor să se țină cont de prioritizarea domeniilor cu potențial competitiv, respectiv a celor de specializare inteligentă sau de prioritate publică. Între acestea pot fi menționate domenii ca: sănătatea, bioeconomia, tehnologia informației și a comunicațiilor, spațiul și securitate, energie, mediu și schimbări climatice, eco-nanotehnologii și materiale avansate.

Consiliul își menține poziția prezentată și în rapoartele anterioare că atingerea tuturor obiectivelor și realizarea acțiunilor asumate pe plan european de România, sunt condiționate de gradul de susținere financiară din fonduri publice, de la bugetul de stat, al acestor priorități. Anul 2016, a adus o creștere a bugetului alocat Ministerului Educației Naționale și Cercetării Științifice, măsură care a condus la încetinirea fenomenului de subfinanțare cronică a învățământului superior, dar nu a fost atins procentul minim de 0,30% raportat la PIB, pentru această zonă a educației.

Ca urmare CNFIS menține propunerile pentru îmbunătățirea stării finanțării învățământului superior, care au în vedere cele două categorii de acțiuni specifice și anume: repartizarea eficientă a resurselor financiare existente, în vederea sporirii eficienței și a transparenței utilizării fondurilor publice, precum și necesitatea identificării de măsuri la nivel instituțional în vederea diversificării formelor de finanțare a universităților din alte surse decât cele de la bugetul de stat.

Acțiunile Consiliului s-au concretizat, în aplicarea *Metodologiei de alocare a fondurilor bugetare pentru finanțarea de bază și finanțarea suplimentară a instituțiilor de învățământ superior de stat din România*, pentru anul 2016, în cadrul căreia la Art. 4. alin. (1) se prevede că "În vederea încurajării excelenței în instituțiile de învățământ superior se constituie un fond de finanțare suplimentară a universităților în sumă, la nivel național, de minimum 30% din suma alocată la nivel național universităților de stat ca finanțare de bază". În baza acestei prevederi, s-a menținut utilizarea unui procent de 26,5% din finanțarea de bază pentru finanțarea suplimentară, măsură a căror efecte sunt evidențiate în capitolul IV al acestui raport, care prezintă rezultatele aplicării acestei decizii.

De asemenea, s-a realizat alocarea fondului pentru dezvoltarea instituțională pe criterii competitive, în baza unor direcții prioritare, stabilite și armonizate cu prioritățile asumate la nivel național și internațional, Consiliul înaintând MEN propunerile sale cuprinse într-un *Proiect de ordin de ministru privind metodologia de alocare și utilizare a fondului pentru dezvoltarea instituțională a universităților de stat* în anul 2017.

Având în vedere demersurile anterioare ale CNFIS privind finanțarea prin granturi de studii și necesitatea optimizării în viitor a finanțării din fonduri publice a învățământului superior, pentru anul 2016 CNFIS a susținut continuarea finanțării ciclului de studii de doctorat prin granturi de studii și și-a propus o analiză privind actualizarea costurilor reale de la nivelul ciclurilor de licență și master, și detalierea acestora pe domenii de studiu, inclusiv pe baza observațiilor și solicitărilor universităților și a analizei diferențelor existente pentru acestea, la nivelul cheltuielilor materiale și indirecte.

Pentru universități, determinarea costurilor totale este foarte importantă, întrucât ar permite, în principal, o realocare internă mai eficientă a resurselor și îmbunătățirea procesului de luare a deciziilor strategice în baza unei mai bune înțelegeri a efortului investițional. Având în vedere dificultățile majore în determinarea costurilor totale ale programelor de studii, legate mai ales, de determinarea cât mai precisă a cheltuielilor materiale și de estimarea corectă a costurilor indirecte, CNFIS are în atenție stabilirea unui set de criterii de analiza pentru estimarea costurilor reale și, implicit, a coeficienților de cost (de diferențiere între programe de studii), pornind de la faptul că alocațiile bugetare pentru un student echivalent nu reflectă costurile reale ale programelor de studii respective, valoarea lor fiind semnificativ mai mică decât costurile, în cazul tuturor programelor de studii.

Trebuie menționat că discrepanțele semnificative dintre costurile reale și alocațiile bugetare demonstrează subfinanțarea cronică a tuturor programelor de studii, indiferent de valoarea coeficienților de cost, ceea ce are consecințe semnificative în întreg sistemul de învățământ. Pentru a funcționa în condiții de subfinanțare, instituțiile de învățământ superior iau măsuri de comasare a cursurilor, de mărire a formațiunilor de lucru, care conduc la scăderea calității procesului didactic, dar și măsuri de mărire a normelor didactice la limita permisă de legislația în vigoare.

Una dintre consecințele cele mai grave ale subfinanțării programelor de studii, mai ales a celor de licență, se remarcă în cazul domeniilor care atrag mai puțini studenți, unde veniturile nu pot acoperi costurile. În aceste situații există riscul major ca universitățile să ia în considerare o posibilă închidere a programelor de studii nesustenabile, cu consecințe grave asupra acoperirii nevoilor sociale.

În concluzie, în vederea optimizării finanțării din fonduri publice a învățământului superior și creșterii calității procesului de învățământ, CNFIS propune și pentru perioada 2017-2020 creșterea graduală a alocației bugetare, în concordanță cu costurile reale. În cazul menținerii restricțiilor bugetare, această măsură trebuie corelată cu alocarea cifrei de școlarizare programelor de studii prioritare la nivel național.

Pentru stabilirea cifrei de școlarizare CNFIS susține în continuare principiile eficienței și al relevanței (aplicate la nivelul procesului educațional, în general, și al programelor de studii, în particular) și criteriile privind: i) creșterea competiției în selectarea candidaților în instituțiile de învățământ superior de stat; ii) respectarea angajamentelor luate în cadrul Strategiei Europa 2020, privind indicatorul educația terțiară; iii) folosirea rezultatelor studiilor de inserție a absolvenților pe piața forței de muncă; iv) asigurarea unei tranziții graduale, care să nu pună în pericol echilibrele fragile din sistemul de învățământ superior.

V.3.2. Diversificarea formelor de sprijin financiar pentru studenți

Acest subcapitol prezintă, pe scurt, principalele recomandări ale CNFIS privind îmbunătățirea formelor de sprijin financiar pentru studenți, formulate în urma consultării cu reprezentanți ai CNR, ai sindicatului Alma Mater și federațiilor studențești reprezentative la nivel național, consultarea fiind destinată definitivării propunerilor privind cuantumul bursei sociale, pe baza analizei datelor raportate de universități în anul 2016. Recomandările CNFIS sunt orientate pe următoarele direcții:

Gestiunea financiară a alocațiilor bugetare destinate burselor pentru studenți, recomandări generale:

- Constituirea unui fond distinct pentru acordarea burselor sociale (calculat pornind de la cuantumul estimat al unei burse sociale și a numărului estimat de solicitări eligibile de burse sociale), astfel încât să se poată aplica reglementările legislative specifice în vigoare (v. art.223 alin.10) și să nu afecteze utilizarea fondului de burse pentru stimularea excelenței, conform legii (de performanță și de merit);

- Creșterea semnificativă, graduală, a fondului pentru bursele de studiu (bursele pentru stimularea excelenței, conform legii), pentru a se asigura corelarea cuantumului acestora cu cel al bursei sociale, creștere solicitată și de asociațiile studențești;
- Menținerea bursei pentru studenți și pentru zilele libere, sărbătorile legale din timpul anului universitar și pentru perioada de practică, în conformitate cu planurile de învățământ.
- Creșterea graduală a finanțării instituționale în vederea alocării de la buget a sumelor aferente costurilor reale pentru un student, acestea putând asigura îmbunătățirea creșterii calității procesului educațional și îmbunătățirea bazei materiale.
- Introducerea unui sistem de burse suplimentare, pentru încurajarea studenților în alegerea unor programe de studii din domenii considerate prioritare la nivel național.

Diversificarea surselor de finanțare și sprijin pentru studenți, recomandări pentru instituțiile de învățământ superior:

- Creșterea contribuției instituționale din venituri proprii pentru burse și alte forme de sprijin pentru studenți, în special pentru facilitățile de masă (valoarea cheltuielilor minime cu masa reprezintă aproximativ 75% din valoarea estimată a bursei sociale);
- Diversificarea formelor de sprijin pentru studenți, din venituri proprii extrabugetare sau venituri din proiecte instituționale, în vederea completării sumelor alocate pentru bursele studenților.

La nivel național se propune accelerarea demersurilor privind crearea cadrului de implementare a sistemului de împrumuturi bancare pentru credite și burse de studii pentru studenți, menționat în Legea educației naționale nr.1/2011 (v. art. 204), ce ar putea permite susținerea, și prin alte mijloace financiare decât cele de la bugetul de stat, a studenților care provin din familii cu venituri reduse, în vederea acoperirii taxelor de studii și a costului vieții pe perioada studiilor, cu posibilitatea de rambursare a creditului după momentul finalizării studiilor și integrarea absolventului pe piața muncii sau cu posibilitatea de transformare a creditului în burse de studii, în funcție de tipul de credit și de nivelul performanțelor obținute de student în perioada de studii.

De asemenea, CNFIS propune crearea cadrului legal pentru ca bursele sociale să poată fi finanțate și de către autoritățile locale (de unde studentul își are rezidența), cu atât mai mult cu cât majoritatea actelor care constituie dosarul social sunt emise de către aceste autorități, ceea ce va conduce la implicarea reală a autorităților locale, județene sau regionale, ca beneficiari direcți ai rezultatelor învățământului superior, în sprijinirea financiară a studenților proveniți din aria de jurisdicție a respectivelor autorități.

În contextul aplicării noilor principii de finanțare CNFIS a avut în vedere, prin aplicarea indicatorilor de calitate pentru alocarea finanțării suplimentare a universităților, includerea printre aceștia a unora care vizează direct modul în care universitățile sprijină buna desfășurare a studiilor, spre exemplu activitatea de practică (inclusiv ciclul de studii de masterat); finalizarea programelor educaționale de către persoane provenite din medii dezavantajate socio-economic; monitorizarea angajabilității absolvenților etc.

V.4. Propuneri referitoare la diversificarea surselor de finanțare a învățământului superior din România

Diversificarea surselor de finanțare este o măsură importantă în garantarea stabilității instituționale și a autonomiei instituțiilor de învățământ superior, mai ales în condițiile limitării inevitabile a volumului resurselor disponibile de la bugetul de stat, acestea continuând să reprezinte sursa cea mai importantă de finanțare pentru cele mai multe universități din Europa și din lume.

Pe de altă parte, considerând valorile absolute, evoluțiile din ultima decadă sunt problematice în acest sens, deoarece în cadrul sistemului au scăzut veniturile obținute din taxe, din contracte de cercetare și/sau pentru realizarea unor obiective de investiții.

În aceste condiții, există tendința de a considera că fondurile europene, ar putea reprezenta un panaceu pentru problemele financiare ale universităților din România. Este incontestabil faptul că aceste fonduri pot

constitui un supliment binevenit de resurse, precum și un stimulent în dezvoltarea unor activități sau componente de activități pentru care fondurile alocate de la buget ar fi fost insuficiente sau inadecvate. Pe de altă parte, nu trebuie subestimate aspectele problematice ale angajării universităților în derularea de proiecte finanțate din fonduri europene. Rambursarea unora dintre cheltuielile efectuate poate întârzia considerabil, universitățile putându-se confrunta cu grave probleme de asigurare a fluxurilor financiare (*cash-flow*), precum și cu incertitudini care le destabilizează instituțional. În consecință, este extrem de important ca, la nivel național, să se creeze un cadru de derulare a proiectelor cât mai eficient, care să minimizeze distorsiunile și să garanteze maximum de predictibilitate, încurajând totodată universitățile în derularea unor proiecte cât mai apropiate de activitățile lor centrale, de formare și cercetare.

Având în vedere tendința de limitare a bazinului demografic al recrutării din țară a studenților cu taxă, care să studieze la universitățile din România, diversificarea surselor de finanțare a instituțiilor de învățământ superior ar presupune extinderea acestei recrutări fie la studenți din alte țări, fie la categorii sociale și/sau de vârstă care până acum nu au efectuat studii universitare. Ambele căi enunțate mai sus necesită însă adoptarea unor politici coerente la nivel național, vizând creșterea atractivității studiilor universitare desfășurate în România, liberalizarea regimului de vize și rezidență în România pentru studenții străini, precum și crearea cadrului normativ pentru dezvoltarea la nivel universitar a unor forme flexibile de învățământ pe întreg parcursul vieții.

Unele programe de masterat sau doctorat pot beneficia de finanțarea directă sau indirectă a mediului economic privat interesat, fie prin finanțarea directă a desfășurării unor asemenea programe, fie prin acoperirea taxelor de studii/acordarea unor burse pentru studenți. Acordarea unor facilități fiscale pentru firmele care susțin asemenea activități, precum și activitatea de practică a studenților, ar putea contribui la creșterea semnificativă a acestor finanțări.

Finanțarea europeană (prin programe de cercetare specifice) sau cea internațională (în special pe baza unor acorduri bilaterale sau a unor programe ale agențiilor de dezvoltare internațională ale unor țări) reprezintă, în prezent, o potențială resursă, puțin valorificată de către universitățile românești.

Dincolo de utilizarea fondurilor nerambursabile provenite de la Uniunea Europeană, fie direct, fie prin intermediul statului român, universitățile pot avea în vedere și explora o serie de surse alternative de venituri, în funcție de planurile operaționale strategice pe care și le propun. Dezvoltarea unor parteneriate cu agenți economici puternici reprezintă, pentru unele domenii științifice cu aplicabilitate practică mai mare (cum ar fi științele ingineresti, spre exemplu), o direcție posibilă de dezvoltare. Dezvoltarea unor programe de studii netradiționale, orientate către persoane adulte, poate constitui o direcție de dezvoltare pentru universitățile care gestionează programe de studii orientate mai degrabă spre științele socio-umane sau umaniste. În plus, oferirea unor programe de pregătire profesională de calitate, pentru angajați sau persoane active care doresc să se dezvolte profesional pe parcursul carierei, reprezintă activități pe care universitățile ar putea să le dezvolte și pe care statul ar trebui să le susțină.

V.5. Propuneri privind creșterea acurateței bazei informaționale a finanțării învățământului superior

Având în vedere faptul că aplicarea oricărei metodologii de finanțare implică utilizarea în manieră directă a datelor în algoritmi de alocare a fondurilor publice, CNFIS a continuat și în 2016 activitățile care privesc consolidarea și actualizarea bazelor de date și a instrumentelor informatice dezvoltate la nivelul UEFISCDI, care să faciliteze procesul de gestiune și de raportare în timp real a informațiilor de la nivelul instituțiilor de învățământ superior și să permită integrarea acestora la nivel național.

Raportarea datelor de către universități, inclusiv cele necesare pentru implementarea metodologiei de finanțare pentru anul 2016, s-a realizat la nivelul următoarelor platforme informatice administrate de

UEFISCDI: Registrul Educațional Integrat (REI)¹⁶, Registrul Matricol Unic (RMU), Studenți, Absolvenți și Piața Muncii (SAPM)¹⁷ și Platforma informatică ANS¹⁸.

Platformele REI-RMU. Platforma Registrul Educațional Integrat (REI) asigură interoperabilitatea între sistemele de gestiune existente în sectorul educațional – învățământul preuniversitar, învățământul universitar și formarea continuă - precum și cu sistemele de gestiune conexe, printr-o soluție de tip *cloud*, în vederea urmăririi parcursului educațional și profesional al unei persoane. REI integrează și un modul de actualizare și generare a nomenclatoarelor pentru învățământul superior, asigurând unicitatea nomenclatoarelor utilizate la nivelul sistemului educațional (SIIR, RMU, ARACIS etc.). Sistemul REI este interconectat cu aplicația Ministerului Educației Naționale *Note Bac (parte din sistemul informatic SIIR pentru învățământul preuniversitar), asigurându-se astfel trasabilitatea absolvenților de Bacalaureat către sistemul terțiar de învățământ. Platforma Registrul Matricol Unic (RMU), accesibilă prin intermediul REI, asigură gestiunea integrată a datelor privind studenții universităților de stat și particulare din România, pentru toți anii universitari și pentru toate ciclurile de studii, constituind un demers susținut de structurare, colectare și centralizare a informațiilor privind studenții.

Lansarea sistemelor REI-RMU a avut loc la sfârșitul anului 2015 și a fost urmată de o perioadă de testare a sistemului RMU din partea universităților, iar anul 2016 a debutat cu încărcarea datelor pentru anul I de studiu al anului universitar 2015/2016.

La o luna de la demararea procesului s-au înregistrat peste 100.000 de studenți, iar la sfârșitul anului 2016, erau înregistrați 482.799 de studenți, 444.675 studenți din universitățile de stat (aproximativ 96%) și 38.124 studenți din universitățile particulare (aproximativ 55%).

Pe toată durata anului 2016 s-au actualizat și verificat nomenclatoarele de programe de studiu (în conformitate cu observațiile transmise de universități), asigurându-se suport tehnic permanent universităților, au fost corelate informațiile introduse în platforma RMU cu informațiile preluate de la MEN referitoare la NOTE BAC și a fost dezvoltat modulul CNATDCU de evaluare a tezelor de doctorat, prin intermediul acestui modul, disponibil începând cu iunie 2016, au fost evaluate 578 de dosare de doctorat în 6 luni.

Platforma SAPM, concepută ca o bibliotecă de instrumente pentru dezvoltarea și implementarea de studii de monitorizare a studenților și absolvenților, facilitând accesul securizat instituțiilor de învățământ superior, a fost pregătită, începând cu anul 2016 pentru a asigura instrumentul de implementare, la nivel național, a studiului internațional Eurostudent VI, coordonat de UEFISCDI împreună cu Institutul de Științe ale Educației, România participând la a patra implementare a studiului european. Studiul european EUROSTUDENT, aflat în cea de-a șasea etapă de implementare începând cu anul 2016, este un studiu preponderent cantitativ privind dimensiunea socială a învățământului superior, ce și-a propus să contribuie la stabilirea de structuri naționale de monitorizare a dimensiunii sociale a învățământului superior, în 27 de state din Europa. Cercetarea urmărește colectarea și analiza de date privind condițiile de viață și de studiu ale studenților din Europa, cu scopul de a obține indicatori comparabili pe plan european, principalele subiecte analizate fiind situația și contextul actual al studiilor, condițiile de viață, mobilitatea internațională și situația familială a studentului de nivel de licență și master.

Platforma ANS. Platforma națională ANS de colectare unitară a datelor statistice relevante pentru învățământul superior, a asigurat în continuare suportul pentru raportarea periodică a datelor statistice privind sistemul de învățământ superior din România, raportarea fiind realizată pentru două etape de referință: 1 ianuarie 2016 și 1 octombrie 2016. Tipurile principale de date colectate și centralizate în platforma națională ANS sunt: date universitate (date financiare; baza materială; programe de studii); date privind Studenții și Absolvenții; date privind Cadrele universitare: Personal universitar; Personal didactic și de cercetare (pe ramuri de știință); date privind politicile universitare (Servicii cazare; Burse; Mobilități; Alte politici).

¹⁶ <https://rei.gov.ro/>

¹⁷ www.sapm.forhe.ro

¹⁸ <https://date.invatamant-superior.ro/>

Totodată, în vederea facilitării accesului la datele introduse de către universități, în platforma ANS s-au dezvoltat diferite tipuri de rapoarte care centralizează datele statistice introduse în fiecare secțiune. Universitățile au acces la propriile rapoarte, iar reprezentanții MEN, sau ai consiliilor consultative ale acestuia, au acces la rapoartele specifice fiecărei universități și/sau la rapoartele centralizate la nivel național (cu toate universitățile care au finalizat raportarea), pe fiecare secțiune în parte, în funcție de nivelul de acces. De asemenea, au fost implementate și rapoarte pe baza machetelor transmise de CNFIS și minister necesare pentru centralizarea și asumarea datelor pentru repartizarea alocațiilor bugetare pentru universități.

Pe toata durata anului au avut loc demersuri pentru realizarea interoperabilității platformelor menționate cu instituții centrale care au nevoie de date certificate de MEN/universități cu privire la statutul unei persoane din sistemul de învățământ superior.

Pentru fundamentarea politicilor publice riguroase, Ministerul Educației Naționale și instituții cu rol în învățământul superior (ANC, ARACIS și INS) au sprijinit operaționalizarea platformelor și au adoptat, în 2016, o serie de măsuri menite să eficientizeze procesul de raportare.

În acest demers, MEN a solicitat universităților de stat, prin contractul instituțional, introducerea studenților înmatriculați în anul I de studii, la ciclurile de licență, master și doctorat, anul universitar 2015/2016.

În cadrul susținerii financiare din fondul de dezvoltare instituțională destinat universităților de stat (FDI 2016), universitățile au fost sprijinite în cadrul domeniului strategic „Asigurarea transparenței în gestiunea studenților și implementarea Registrului Matricol Unic al Universităților din România”.

De asemenea, pentru asigurarea cadrului legal de funcționare și obligativitate a utilizării sistemelor a fost elaborat un proiect de hotărâre de guvern pentru organizarea Sistemului Integrat Național Educațional (SINED) sub coordonarea Ministerului Educației Naționale, care include, pe lângă platformele deja menționate, și platforma Study in Romania .

V.6. Concluzii

Deși în anul 2016 finanțarea de la buget a învățământului superior a sporit în termeni nominali, creșterea a fost insuficientă în raport cu nevoile și obligațiile financiare ale universităților, iar veniturile obținute de universități din surse extra-bugetare au continuat să fie semnificativ influențate de scăderea numărului studenților cu taxă, ceea ce a făcut ca instituțiile de învățământ superior de stat să depindă într-o măsură și mai mare de alocațiile de la bugetul de stat. Calitatea învățământului superior și competitivitatea universităților din România sunt puternic afectate de subfinanțarea cronică, ceea ce, pe termen mediu și lung, va avea efecte negative asupra dezvoltării durabile a societății românești. De aceea, aplicarea mecanismului de finanțare pe baza criteriilor de calitate în anul 2016 și propunerea continuării acestuia pentru anul 2017 constituie un important demers al CNFIS. Aceste mecanisme trebuie să rezulte dintr-o strategie coerentă la nivel național în domeniul educației și dintr-un set de priorități pentru dezvoltarea pe termen lung a sistemului învățământului superior din România.

Conform rolului său de a sprijini Ministerul Educației Naționale în elaborarea și implementarea politicilor privind finanțarea instituțiilor de învățământ superior, anul 2016 a reprezentat pentru CNFIS o etapă de aplicare a noii metodologii de finanțare. În același timp, Consiliul a susținut un set de propuneri care vizează adoptarea și implementarea unor politici și mecanisme instituționale pe care le consideră capabile să producă efecte benefice la nivelul sistemului de învățământ superior, într-un orizont de timp de 5-10 ani. Aceste propuneri, care evident vor necesita o dezbateră amplă, dar și integrarea într-o strategie de ansamblu cu privire la dezvoltarea sistemului universităților din România, vizează următoarele aspecte:

1. Ajustarea finanțării instituționale totale a învățământului superior la cadrul normativ și la obiectivele Strategiei 2020 privind asigurarea calității, implementarea unei finanțări care să țină seama de performanță, dar și de prioritizare a domeniilor cu potențial competitiv, respectiv a celor de specializare inteligentă sau de prioritate publică, întărirea legăturilor dintre Universitate și mediul economic și creșterea angajabilității absolvenților;
2. Continuarea implementării finanțării studiilor universitare de doctorat pe bază de granturi multianuale, dimensionate pe baza unor standarde de cost specifice domeniilor de studii și analiza privind extinderea eșalonată a aplicării acestui mecanism la ciclurile de master și licență;

3. Creșterea cuantumului finanțării pe student;
4. Continuarea repartizării pe bază de proiecte a Fondului pentru Dezvoltare Instituțională;
5. Modernizarea învățământului terțiar prin organizarea unor programe de studii post-universitare și prin susținerea internaționalizării învățământului superior, inclusiv prin dezvoltarea cercetării științifice și a mobilității cadrelor didactice și a studenților;
6. Sporirea cuantumului diverselor forme de sprijin material pentru studenți și a reformei politicilor de alocare, astfel încât acestea să devină mai eficiente în direcția asigurării echității (referitor la accesul la educația de nivel universitar) și să contribuie la atragerea studenților spre domenii de studii considerate prioritare la nivel național;
7. Crearea cadrului normativ pentru dezvoltarea și finanțarea de la buget a unor forme flexibile de învățământ superior pe întreg parcursul vieții, care să permită adulților acumularea și certificarea unor competențe profesionale constitutive calificărilor de la nivel licență și/sau master, în condiții riguroase de asigurare a calității, garantate de cele mai performante universități din sistem;
8. Creșterea acurateței bazei informaționale a finanțării învățământului superior din România prin consolidarea și operaționalizarea efectivă și utilizarea optimă a sistemelor informatice pentru învățământul superior. Asigurarea vizibilității datelor la nivel național și internațional prin dezvoltarea de rapoarte centralizatoare în beneficiul factorilor de decizie.

Anexe

Anexă – Listă proiecte finanțate pe universități - FDI-2016 (*Capitolul III*) ➡

Anexă – Rezultate competiția FDI – execuția bugetară și număr proiecte, pe universități (*Capitolul III*) ➡

Anexă – Grafice suplimentare (*Capitolul IV*) ➡